

İÇİNDEKİLER

CEZA HUKUKU	743
1. BÖLÜM – 1: CEZA HUKUKU TEMEL İLKELER Kişi – YER – ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA SUÇLULARIN İADESİ.....	41
2. BÖLÜM – 2: SUÇ GENEL TEORİSİ – NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇ KUSUR YETENEĞİ – HUKUKA AYKIRILIK HUKUKA UYGUNLUK SEBEPLERİ	64
3. BÖLÜM – 3: SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ TEŞEBBÜS – SUÇA İŞTİRAK – SUÇLARIN İÇTİMAİ	137
4. BÖLÜM – 4: YAPTIRIM HUKUKU – SUÇTA TEKERRÜR CEZALARIN ERTELENMESİ	184
5. BÖLÜM – 5: DAVA VE CEZA İLİŞKİSİNİ SONA ERDİREN SEBEPLER.....	205
6. BÖLÜM – 6: CEZA ÖZEL HUKUKU.....	214

CEZA HUKUKU

Olcay ASLAN

CEZA HUKUKU

BÖLÜM 1

CEZA HUKUKU TEMEL İLKELER

KİŞİ, YER ve ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA - SUÇLULARIN İADESİ

KPSS Hukuk 2013

1.

- I. Kanunilik ilkesi hem ceza hem de güvenlik tedbirleri için geçerlidir.
- II. İdarenin düzenleyici işlemleri ile ceza konulamamasına karşılık hangi fiilin suç oluşturacağına ilişkin, kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeveye hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleri ile de doldurulabilir.
- III. Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz.
- IV. İşlendiği zaman yürürlükte olan kanuna göre suç sayılan ancak daha sonra yürürlüğe giren kanuna göre suç olmaktan çıkarılan fiilden dolayı verilen cezanın infaz edilmemesi failin talebine bağlıdır.

Suçta ve cezada kanunilik prensibi ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

Cevap: Kanunilik ilkesine göre kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbirleri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenemez. Bu sebeple kanunilik ilkesi hem ceza hem de güvenlik tedbirleri için geçerlidir.

İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz. Ayrıca hangi fiilin suç oluşturacağına ilişkin, kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeveye hükmün içeriği yine aynı şekilde idarenin genel ve düzenleyici işlemleri ile de doldurulamaz.

Kanunilik ilkesinin uzantısı olarak kabul edilen kıyas yasağına göre ise; Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz. Herkes meydana getirdiği fiilin sonucu olan yaptırıma da katlanmak zorundadır. Yani ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının icra ettiği fiil dolayısıyla cezalandırılmaz. Ayrıca işlendiği zaman yürürlükte olan kanuna göre suç sayılan ancak daha sonra yürürlüğe giren kanuna göre suç olmaktan çıkarılan fiilden dolayı verilen cezanın infaz edilmesi failin talebine

göre değerlendirilmeye tabi tutulamaz. Özetle söz konusu cezanın infaz edilmesi mümkün değildir.

B'dir.

KPSS Hukuk 2012

2016 DEĞİŞİKLİKLERİNE UYARLANMIŞTIR.

2. Türk Ceza Hukukuna göre, bir suç nedeniyle kişinin yabancı ülkeye geri verilmesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İade talebinin değerlendirilmeye alınabilmesi için öncelikle iadeye konu fiilin her iki ülkenin kanuna göre de suç olarak düzenlenmiş olması gerekir.
- B) Geri vermeye, kişinin bulunduğu yer ağır ceza mahkemesi karar verir.
- C) İade talebinin yargı mercileri tarafından kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi hâlinde bu kararın yerine getirilmesi, Dışişleri ve İçişleri bakanlıklarının görüşü alınarak Adalet Bakanının teklifi ve Başbakanın onayına bağlıdır.
- D) Türk vatandaşlarına karşı işlenen suçlar bakımından da geri verme talebi kabul edilebilir.
- E) Ağır ceza mahkemesi iade sürecinin her aşamasında iadesi talep edilen kişi hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uyarınca koruma tedbirlerine karar verebilir.



ÖNEMLİ

2016 DEĞİŞİKLİĞİ ile suçluların iadesi hususunda Türk Ceza Kanunu 18. maddesinde yer alan Geri Verme başlığı altındaki düzenlemeler 6706 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır. Suçluların iadesine dair düzenlemeler ise 6706 sayılı **Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu** ile düzenleme alanı bulmuştur. Mevcut düzenleme ve değişiklikler Ceza Hukuku bölümünün en başında izah edilmiş olup, öncelikle bu bölümün incelenmesi tavsiye olunur.

Cevap: Yabancı ülkede işlenen bir suç nedeniyle hakkında adli merciler tarafından ceza soruşturması veya kovuşturması başlatılan ya da mahkûmiyet kararı verilen bir yabancı, talep üzerine, soruşturma veya kovuşturmanın sonuçlandırılabilmesi ya da hükmedilen cezanın infazı amacıyla talep eden devlete iade edilebilir.

İade talebinin Merkezî Makama (Adalet Bakanlığına) ulaşmasını takiben, Merkezî Makam iade taleplerini inceleyerek, lüzum görmesi hâlinde ek bilgi ve belge talebinde bulunabilir ve gerekli şartları taşımayan talepleri reddeder. Gerekli şartları taşıyan

talepleri ise yetkili ağır ceza mahkemesi nezdindeki Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

Cumhuriyet başsavcılığı ise iade talebine ilişkin karar vermek üzere ağır ceza mahkemesinden talepte bulunur. Burada iade hususunda karar verecek olan mahkeme, kişinin bulunduğu yer ağır ceza mahkemesidir. Eğer kişinin bulunduğu yer belli değilse, Ankara ağır ceza mahkemesi yetkilidir.

İade talebine konu olabilecek bir suçun işlendiğinin kabulü için kuvvetli şüphe bulunması hâlinde, iade talebinin Merkezî Makama ulaşmasından önce, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşma hükümleri veya mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde, ilgili devletin talebi ve Merkezî Makamın uygun bulması üzerine kişi geçici olarak tutuklanabilir. Ağır ceza mahkemesi iade sürecinin her aşamasında iadesi talep edilen kişi hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uyarınca koruma tedbirlerine karar verebilir. Ayrıca iade sürecinde kişinin tutuklanması durumunda teslimine kadar geçen süre içindeki tutukluluk durumu, ağır ceza mahkemesince en geç otuzar günlük sürelerle incelenir.

Son olarak; 6706 s. Kanun madde 11- "(1) Aşağıda sayılan hâllerde iade talebi kabul edilmez:

- a) Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere, iadesi talep edilen kişinin Türk vatandaşı olması.
- b) İadesi talep edilen kişinin ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri nedeniyle bir soruşturma veya kovuşturmaya maruz bırakılacağına veya cezalandırılacağına ya da işkence veya kötü muameleye maruz kalacağına dair kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması.
- c) İade talebine esas teşkil eden fiilin;
 - 1) Düşünce suçu, siyasi suç veya siyasi suçla bağlantılı bir suç niteliğinde olması,
 - 2) Sırf askerî suç niteliğinde olması,
 - 3) Türkiye Devletinin güvenliğine karşı, Türkiye Devletinin veya bir Türk vatandaşının ya da Türk kanunlarına göre kurulmuş bir tüzel kişinin zararına işlenmesi,
 - 4) Türkiye'nin yargılama yetkisine giren bir suç olması,
 - 5) Zaman aşımı veya affa uğramış olması.
- ç) İadesi talep edilen kişi hakkında, talebe konu fiil nedeniyle daha önce Türkiye'de beraat veya mahkûmiyet kararı verilmiş olması.
- d) İade talebinin, ölüm cezası veya insan onuru ile bağdaşmayan bir ceza gerektiren suçlara ilişkin olması."

Yukarıda sayılan bu hususların tamamında iade talebinin kabul edilebilir olması mümkün değildir.

Soruda da yanlış olarak belirtildiği üzere Türk vatandaşlarına karşı işlenen suçlar bakımından geri verme talebi kabul edilemez.

D'dir.



ÖNEMLİ

Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere, vatandaş suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez. Uluslararası Ceza Divanı'nı ilgilendiren suçlar (savaş suçları, soykırım suçları gibi) hariç, vatandaş suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez. Yani yurtdışında bir suç işleyip ne suretle olursa olsun şu an Türkiye'de bulunan Türk vatandaşı (Türkiye'ye sığınan Türk vatandaşı)geri verilemez. Ancak istisnai olarak Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler gereğince vatandaş suç sebebiyle yabancı ülkeye geri verilebilir.

Adli Hâkimlik Aralık 2012

3. 1982 Anayasası'nın 83. Maddesinin birinci fıkrasında, milletvekillerinin Mecliste ileri sürdükleri ve suç teşkil eden sözlerinden dolayı sorumlu tutulamayacakları öngörülmüştür.

Yasama sorumsuzluğu olarak adlandırılan bu müessesenin ceza hukuku açısından hukuki niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hukuka uygunluk sebebi
- B) Şahsi cezasızlık sebebi
- C) Cezayı kaldıran şahsi sebep
- D) Kusurluluğu kaldıran mazeret sebebi
- E) Ceza muhakemesi şartı

Cevap: Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur. Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, millî veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınamaz. Ancak ceza hukukunun kişiler yönünden öngörülen bu eşitlik uygulamasının istisnaları mevcuttur. Bu istisnalardan birisi de milletvekili sorumsuzluğudur. Bu durum 1982 Anayasası'nın 83. Maddesinin birinci fıkrasında, milletvekillerinin Mecliste ileri sürdükleri ve suç teşkil eden sözlerinden dolayı sorumlu tutulamayacakları olarak öngörülmüştür. Bu durumda şahsi cezasızlık sebebi söz konusudur. Şahsi cezasızlık sebebi belli sebeplerden dolayı bazı kişilerin suç oluşturan fiili meydana getirmelerine rağmen sahip oldukları sıfat gereği cezalandırılmamasıdır. Burada şahsi cezasızlık sebebi suçu ortadan kaldırmamaktadır, çünkü şahsi cezasızlık sebebi bir hukuka uygunluk hali değildir. Sadece failin cezalandırılmasının önüne geçen bir sebeptir.

B'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2012**4. Aşağıdakilerin hangisinde suç Türkiye'de işlenmiş sayılmaz?**

- A) Suçun yabancı devlet kara sularında bir Türk ticaret gemisi içerisinde işlenmesi
- B) Suçun Türk kara sularında yabancı bir ticaret gemisine karşı işlenmesi
- C) Suçun açık denizde bir Türk gemisinde işlenmiş olması
- D) Suçun Türkiye'nin kıta sahanlığında tesis edilmiş sabit bir platform üzerinde işlenmiş olması
- E) Suçun icrasına yabancı ülkede başlanmış ancak neticesinin Türkiye'de gerçekleşmiş olması

Cevap: Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi hâlinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır.

Suç;

- a) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında,
- b) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla,
- c) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla,
- d) Türkiye'nin kıta sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı, işlendiğinde Türkiye'de işlenmiş sayılır.

Türk karasularında işlenen suçlar Türkiye'de işlenmiş sayılır aynı şekilde yabancı devlet karasularında sivil araçlarda işlenen suçlarda o ülkede işlenmiş kabul edilir. Örneğin suçun yabancı devlet kara sularında bir Türk ticaret gemisi içerisinde işlenmesi halinde suç Türkiye'de işlenmiş sayılmaz. Ancak bu gemi bir Türk savaş gemisi olsaydı bu araçlarda işlenen suçlar araç nerede olursa olsun Türkiye'de işlenmiş sayılırdı. A'dır.

Avukatlar İçin İdari Hâkimlik 2012

5. Güvenlik tedbirlerinin zaman bakımından uygulanmasında geçerli olan ilke, ilkesinin doğal bir sonucu olarak ilkesidir.

Yukarıdaki cümlede boşluklara gelebilecek en uygun kelimeler sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) kanunilik – geçmişe yürümezlik
- B) geçmişe yürümezlik – derhâl uygulama
- C) kanunilik – derhâl uygulama
- D) derhâl uygulama – geçmişe yürürlük
- E) geçmişe yürümezlik – kanunilik

Cevap: Türk Ceza Kanununa göre Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine de hükümlenemez. Yani yürürlükteki kanun hükümlerinde öngörülmeyen bir güvenlik tedbirinin kişilere uygulanması mümkün değildir. Bu husus Kanunilik ilkesinden kaynaklanmaktadır. Aynı şekilde fiilin meydana geldiği tarihte kanunlarda açıkça bir güvenlik tedbiri söz konusu değilken sonradan yürürlüğe giren bir kanun gereği öngörülen bir güvenlik tedbirinin de geçmişe yürütmesi mümkün değildir. Bu husus ise ceza hukukunda aleyhe yasaların geçmişe yürütmeziği ilkesi ile ifade bulmaktadır.

A'dır.

Avukatlar İçin İdari Hâkimlik 2012

6. Türk vatandaşı T, Almanya'da bulunduğu sırada aralarında çıkan tartışma neticesinde Alman vatandaşı olan patronu P'yi öldürür. Hakkında verilen mahkûmiyet kararının infazından sonra T, Türkiye'ye yerleşir. **Bu olaya göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**
- A) T 'nin Türkiye'de yargılanabilmesi için P' nin yakınlarının veya Alman hükûmetinin şikâyeti gereklidir.
 - B) Almanya'da T' nin hükümlülükte geçirmiş olduğu süre, aynı suçtan dolayı Türkiye'de verilecek cezadan mahsup edilir.
 - C) T hakkında Almanya'da hüküm verilmiş ve infaz edilmiş olduğu için Türkiye'de aynı suçtan dolayı tekrar yargılama yapılamaz.
 - D) T, Türkiye'de verilen mahkûmiyet kararının infazı için Almanya'ya iade edilebilir.
 - E) T' nin Türkiye'de yargılanabilmesi Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

Cevap: Faile göre şahsiliik olarak nitelendirilen yukarıdaki olaya göre: Bir Türk vatandaşı, TCK 13 üncü Maddede yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı bir yıldan az olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması ve Türkiye'de kovuşturulabilirliğin bulunması koşulu ile Türk kanunlarına göre cezalandırılır.

Faile göre şahsiliik ilkesinin uygulanma şartları:

- a. Fail, fiili işlediği sırada Türk vatandaşı olmalıdır;
- b. Suç, yurt dışında işlenmiş olmalıdır;
- c. Kovuşturma yapılabilmesi için fail Türkiye'de bulunmalıdır;
- d. Suç, TCK' nın 13. Maddesinde yazılı suçlardan olmamalıdır.
- f. Türk kanunlarına göre suçun cezasının aşağı sınırı en az 1 yıl hapis olmalıdır. Bu durumda kovuşturma resen yapılır. Aşağı sınırı 1 yıldan az hapis cezasını gerektiriyor ise yargılama yapılması zarar görenin veya yabancı hükûmetin şikâyetine bağlıdır.
- g. Bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olmalıdır. Aksi halde

- h. Türkiye’de yeniden yargılanamaz.
- j. Suç Türkiye’de kovuşturulabilir olmalıdır (Örn. zamanaşımına, genel affa uğramamalı)
- k. Şikâyetin arandığı bu durumda şikâyet, vatandaşın Türkiye’ye girdiği tarihten itibaren **6 AY** içinde yapılmalıdır. Suç karşılığı hapis cezası olmalıdır, adli para cezasının müeyyide olarak belirlendiği suçlarda TCK Madde11 uygulama alanı bulmaz.

Türk Vatandaşının yurtdışında işlediği suçlarda Türkiye’de yargılanmasını düzenleyen bu maddenin uygulanması bahsi geçen tüm şartların birlikte gerçekleşmesine bağlıdır. Olayda söz konusu suç gereği tüm şartlar uygun olmakla beraber, T’nin hakkın-da Almanya’da hüküm verilmiş ve infaz edilmiş olması onun Türkiye’de aynı suçtan dolayı tekrar yargılanmasını engeller.
C’dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Ekim 2012

7. Aşağıdakilerden hangisi, Türk Ceza Kanunu’nda düzenlenmemiştir?

- A) Şüpheden sanık yararlanır ilkesi
- B) Kanunilik ilkesi
- C) Kıyas yasağı ilkesi
- D) Orantılılık ilkesi
- E) Kanun önünde eşitlik ilkesi

Cevap: TCK’nın 2/1. Maddesine göre, “Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenemez”. denilerek açıkça kanunda kanunilik ilkesi yer almıştır.

TCK 2/3 Maddesine göre ise “Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.” denilmekle açıkça kıyas yasağı da düzenlenmiştir.

TCK 3/(1) Maddesi “Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenir.” denilerek orantılılık ilkesine yer verirken;

TCK 3/2 Maddesi ise; “Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, millî veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaz.” denilerek de kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

Şüpheden sanık yararlanır ilkesi ise Ceza Hukukunun genel mantığı ve esası göz önüne alındığında masumiyet karinesinin de bir sonucu olacak şekilde doğmuş ve içtihatlarla geliştirilmiştir ancak açıkça kanun metninde bu ilke yer almamaktadır.
A’dır.

Adli Hâkimlik Aralık 2011**8. Türk Ceza Kanunu'nun uygulama alanıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Bir yabancı, TCK'nin 13. Maddesinde yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı en az 1 yıl hapis cezasını gerektiren bir suç, yabancı ülkede Türkiye'nin zararına işlediği ve kendisi de Türkiye'de bulunduğu takdirde, Adalet Bakanının istemi üzerine Türk kanunlarına göre cezalandırılır.
- B) Türkiye'nin egemenlik alanı dışında Türk vatandaşının zararına olarak işlenen suçlardan dolayı Türkiye'de yapılan yargılamada, Türk kanununa göre verilecek ceza, suçun işlendiği ülke kanununda öngörülen cezanın üst sınırından fazla olamaz.
- C) Yabancı ülkede Türkiye namına görev üstlenen kimse, bu görev dolayısıyla işlemiş olduğu suçtan dolayı hakkında yabancı ülkede hüküm verilmiş bulunsu bile Türkiye'de yeniden yargılanır.
- D) Bir Türk vatandaşının TCK'nin 13. Maddesinde sayılan suçlar dışında yabancı ülkede işlemiş olduğu suç için Türk kanunlarına göre hapis veya adli para cezası seçimlik olarak öngörülmüş ise hakkında soruşturma veya kovuşturma açılmaz.
- E) Türkiye'de işlediği suçtan dolayı yabancı ülkede hakkında hüküm verilen kişi, Türkiye'de yeniden yargılanır.

Cevap: Bir Türk vatandaşı, TCK 13 üncü Maddede yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı bir yıldan az olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması ve Türkiye'de kovuşturulabilirliğin bulunması koşulu ile Türk kanunlarına göre cezalandırılır. Türk kanunlarına göre suçun cezasının aşağı sınırı en az 1 yıl hapis olmalıdır. Bu durumda kovuşturma resen yapılır. Aşağı sınırı 1 yıldan az hapis cezasını gerektiriyor ise yargılama yapılması zarar görenin veya yabancı hükümetin şikâyetine bağlıdır. Bu durumda şikâyet, vatandaşın Türkiye'ye girdiği tarihten itibaren **6 AY** içinde yapılmalıdır. Ayrıca suç karşılığı hapis cezası olmalıdır, adli para cezasının müeyyide olarak belirlendiği suçlarda bu hükümler uygulama alanı bulmaz.

Bir yabancı, TCK 13 üncü Maddede yazılı suçlar dışında, Türk kanunlarına göre aşağı sınırı en az bir yıl hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede Türkiye'nin zararına işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, Türk kanunlarına göre cezalandırılır. Yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlıdır. Fail hakkında yurt dışında hüküm verilmiş olması halinde Adalet Bakanının talebi üzerine bu fail Türkiye'de tekrar yargılanır. Bu durum Türkiye aleyhine işlenen suçlar için geçerlidir. Ancak bahsi geçen suç yabancı tarafından Türkiye'nin değil de bir Türk vatandaşının veya Türk kanunlarına göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisinin zararına işlenmesi ve failin Türkiye'de bulunması hâlinde, ancak yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması koşulu ile suçtan zarar görenin şikâyeti üzerine fail, Türk kanunlarına göre cezalandırılır.

Yabancı ülkede Türkiye namına memuriyet veya görev üstlenmiş olup da bundan dolayı bir suç işleyen kimse, bu fiile ilişkin olarak yabancı ülkede hakkında mahkûmi-

yet hükmü verilmiş bulunsa bile, Türkiye'de yeniden yargılanır. Bu durum TCK'da görev suçu olarak nitelendirilmektedir.

Türkiye'nin egemenlik alanı dışında işlenen suçlar dolayısıyla Türkiye'de yargılama yapılırken, Türk kanununa göre verilecek olan ceza, suçun işlendiği ülke kanununda öngörülen cezanın üst sınırından fazla olamaz. Ancak suçun;

- a) Türkiye'nin güvenliğine karşı veya zararına olarak,
- b) Türk vatandaşına karşı ya da Türk kanunlarına göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisi zararına olarak, işlenmesi durumunda, bu hüküm uygulama alanı bulmaz. Soruda da bu istisna hallerden biri olan Türk Vatandaşı aleyhine suçun işlenmesi detay olarak verilmiş olup, bu durumda yabancı ülke kanunlarının dikkate alınması söz konusu olamaz.

B'dir.

İdari Hâkimlik 2011

9. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye'ye karşı açılan davalarda savunma yapmak üzere görevlendirilen Fransız vatandaşı avukat A, başvurusunun avukatının maddi menfaat önerisi üzerine gerekli savunmayı yapmaz ve Türkiye başvurusuna tazminat ödemeye mahkûm olur. A, işlediği fiilden dolayı Fransa'da yargılanır ve 3 yıl hapis cezasına çarptırılır. **A'nın işlediği suçtan dolayı Türkiye'de yargılanıp yargılanamayacağı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) A, hakkında yabancı ülkede hüküm verildiği için artık Türkiye'de yargılanamaz.
- B) A, hakkında hüküm verilmiş olsa bile Türkiye'de resen yeniden yargılanır.
- C) A, ancak Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de yeniden yargılanır.
- D) A, Fransız Adalet Bakanlığının izni hâlinde Türkiye'de yeniden yargılanır.
- E) A, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin izin vermesi hâlinde Türkiye'de yeniden yargılanır.

Cevap: TCK'na göre yabancı ülkede Türkiye namına memuriyet veya görev üstlenmiş olup da bundan dolayı bir suç işleyen kimse, bu fiile ilişkin olarak yabancı ülkede hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş bulunsa bile, Türkiye'de yeniden yargılanır. Olaya baktığımızda A Türkiye adına bir görev üstlenmiş kişidir ve bu görevinden dolayı yurtdışında bir suç işlemiştir. Bu durum TCK'da görev suçu olarak düzenlenmiş olup, A Türkiye'de resen yargılanacaktır. A'nın yabancı ülkede yargılanmış olması da ve hatta hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş olması da Türkiye'de yargılanmasına engel değildir. Ayrıca A'nın yabancı ülke vatandaşı olması da bir özellik arz etmemektedir, çünkü kanunda Türkiye adına görev üstlenen kişi demektir, vatandaşlık ilişkisi değerlendirilmemektedir.

B'dir.

**ÖNEMLİ**

Nerede işlenmiş olursa olsun bir suçtan dolayı, yabancı ülkede gözaltında, gözlem altında, tutuklulukta veya hükümlülükte geçen süre, aynı suçtan dolayı Türkiye'de verilecek cezadan mahsup edilir.

**Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011
2016 DEĞİŞİKLİKLERİNE UYARLANMIŞTIR**

10. Almanya'da kasten öldürme suçunu işledikten sonra Türkiye'ye kaçan Alman vatandaşı A'nın, Alman makamları tarafından Türkiye'den geri verilmesi istenir. Bu durumda Alman makamlarının geri verme talebinin kabul edilebilir olup olmadığına Türkiye'de aşağıdaki mercilerden hangisi tarafından karar verilir?

- A) Bakanlar Kurulu
- B) İçişleri Bakanlığı
- C) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı
- D) Kişinin bulunduğu yer asliye ceza mahkemesi
- E) Kişinin bulunduğu yer ağır ceza mahkemesi

**ÖNEMLİ**

2016 DEĞİŞİKLİĞİ ile uçluların aidesi hususunda Türk Ceza Kanunu 18. maddesinde yer alan Geri Verme başlığı altındaki düzenlemeler 6706 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır. Suçluların iadesine dair düzenlemeler ise 6706 sayılı **Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu** ile düzenleme alanı bulmuştur. Mevcut düzenleme ve değişiklikler Ceza Hukuku bölümünün en başında izah edilmiş olup, öncelikle bu bölümün incelenmesi tavsiye olunur.

Cevap: İade talebinin Merkezî Makama (Adalet Bakanlığına) ulaşmasını takiben, Merkezi Makam iade taleplerini inceleyerek, lüzum görmesi hâlinde ek bilgi ve belge talebinde bulunabilir ve gerekli şartları taşımayan talepleri reddeder. Gerekli şartları taşıyan talepleri ise yetkili ağır ceza mahkemesi nezdindeki Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

Cumhuriyet başsavcılığı ise iade talebine ilişkin karar vermek üzere ağır ceza mahkemesinden talepte bulunur. Burada iade hususunda karar verecek olan mahkeme, kişinin bulunduğu yer ağır ceza mahkemesidir. Eğer kişinin bulunduğu yer belli değilse, Ankara ağır ceza mahkemesi yetkilidir.

Ağır ceza mahkemesi iadeye ilişkin yaptığı yargılamada; iade şartlarını 6706 s. Kanun ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası andlaşma hükümlerine göre inceleyerek iade talebinin kabul edilebilir olup olmadığına karar verir. Yine mahkeme talep eden devlet tarafından gönderilen belgelerin yeterli görülmemesi hâlinde, uygun bir süre içinde ek bilgi ve belgelerin gönderilmesini de isteyebilir.

E'dir.



ÖNEMLİ

*Mahkemenin kararına karşı temyiz yoluna başvurulabilir. **Yargıtay bu başvuruları üç ay içinde sonuçlandırır.***



ÖNEMLİ

- **iade talebinin yargı mercileri tarafından uygun bulunmaması halinde:** Merkezi Makamın iade edip etmeme hususunda takdir hakkı söz konusu olmayacaktır.
- **iade talebinin yargı mercileri tarafından kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi hâlinde:** bu kararın yerine getirilmesi, Dışişleri ve İçişleri bakanlıklarının görüşü alınarak Adalet Bakanının teklifi ve Başbakanın onayına bağlıdır. Yani burada idarenin takdir hakkının varlığına dikkat etmek gerekir.

CEZA HUKUKU
Temel İlkeler, Suçların İadesi

KPSS 2011

11. Türk Ceza Kanunu'na göre, suçta ve cezada kanunilik ilkesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kanunilik ilkesi, kanunun açıkça suç saymadığı bir fiilden dolayı kişilerin cezalandırılmasına engeldir.
- B) Kanunilik ilkesi, örf ve âdete göre suç ihdas etmeye ve ceza vermeye engeldir.
- C) Kanunilik ilkesi, kanun hükmünde kararname ile suç ve ceza içeren hükümler konulmasına engeldir.
- D) Kanunilik ilkesi, kişinin tehlikelilik hâli göz önünde bulundurularak hükmedilen güvenlik tedbirleri bakımından geçerli değildir.
- E) Kanunilik ilkesi, suç ve ceza içeren hükümlerin kıyasa yol açacak şekilde geniş yorumlanmasına engeldir.

Cevap: Türk Ceza Kanunu suçta ve cezada kanunilik ilkesi ile ilgili olarak kanun açık ifadesi gereği kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden

başka bir ceza ve güvenlik tedbirine de hükmolunamaz. Kanunilik ilkesi yalnızca cezalar değil güvenlik tedbirleri açısından da uygulama alanı bulmaktadır. Dolayısıyla kanunilik ilkesi, kişinin tehlikelilik hâli göz önünde bulundurularak hükmedilen güvenlik tedbirleri bakımından da geçerlidir. Kanunilik ilkesinin özü gereği idarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz. Örneğin; yönetmelik, tüzük ve olağan kanun hükmünde kararname ile suç ve ceza konulamaz. Bununla birlikte örf ve âdele göre de suç ve ceza konulamaz veya kaldırılmaz.

Suç ve cezalar ancak kanunla koyulabilir ve kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

D'dir.

Adli Hâkimlik 2010

12. Türk Ceza Kanunu'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Türkiye'de işlenen suçlarda Türk Kanunları uygulanır.
- B) Sadece neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi hâlinde hareketin işlendiği ülke ceza kuralları uygulanır.
- C) Hareketin Türkiye'de işlenmesi, neticenin yabancı ülkede gerçekleşmesi hâlinde Türk Kanunları uygulanır.
- D) Hareketin kısmen Türkiye'de işlenmesi hâlinde Türk Kanunları uygulanır.
- E) Suçun Türk karasularında işlenmesi hâlinde suç Türkiye'de işlenmiş sayılır.

Cevap: Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi hâlinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır. Hareketin kısmen Türkiye'de işlenmesi hâlinde Türk Kanunları uygulanacağı gibi hareketin Türkiye'de işlenmesi, neticenin yabancı ülkede gerçekleşmesi hâlinde de Türk Kanunları uygulanır. Özetle hareketin tamamının veya bir bölümünün Türkiye'de gerçekleşmesi Türk Kanunlarının uygulanması için yeterlidir.

Netice bakımından ise hareket başka bir ülkede gerçekleşse bile netice eğer Türkiye'de gerçekleşmişse Türk Kanunları uygulanır. Özetle sadece neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi hâlinde de Türk kanunları uygulanır.

Bununla birlikte Suç;

- a) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında,
- b) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla,
- c) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla,
- d) Türkiye'nin kıta sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı,

işlendiğinde de Türkiye'de işlenmiş sayılır.

B'dir.

İdari Hâkimlik Kasım 2010

13. Türkiye' de işlediği suçtan dolayı yabancı ülkede hakkında hüküm verilen kimsenin Türkiye' de yeniden yargılanmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Türkiye' de yeniden yargılanmaz
- B) Yabancı ülkede beraat etmişse yargılanır.
- C) Cezasını yabancı ülkede çekmemişse yargılanır.
- D) Türkiye' de yeniden yargılanır.
- E) Adalet Bakanlığı'nın izniyle yargılanır.
- F)

Cevap: Türkiye de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Hareketin kısmen veya tamamen Türkiye'de gerçekleşmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır. Türkiye'de işlediği suçtan dolayı yabancı ülkede hakkında hüküm verilmiş olan kimse, ise Türkiye'de yeniden yargılanır.

Örneğin: Türkiye'den otobüsle Bulgaristan'a giden A Türkiye sınırlarında B'yi öldürmüş ise A Bulgaristan'da yakalanmış ve yargılanıp hüküm almış ise bu Türkiye açısından bağlayıcı olmayacaktır. Çünkü bu kişi Türkiye de yeniden yargılanacaktır. A Türkiye'ye döndüğünde söz konusu fiili dolayısıyla mülklik ilkesi gereği Türkiye'de yeniden yargılanır ve ceza alır. Ancak verilen hapis cezası Bulgaristan'da geçirilen mahkûmiyet süresi tutarında mahsup edilir.

D'dir.

İdari Hâkimlik Kasım 2010**2016 DEĞİŞİKLİKLERİNE UYARLANMIŞTIR**

14. 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslar arası Adli İşbirliği Kanunu gereği (Türk Ceza Hukuku gereği), aşağıdakilerden hangisi geri vermede fiile ilişkin şartlardan biri değildir?

- A) Fiilin Türk kanunlarına göre suç teşkil etmesi
- B) Fiilin Türkiye'nin yargılama yetkisine girmemesi
- C) Fiilin zaman aşımına uğramamış olması
- D) Fiilin affa uğramamış olması
- E) Fiilin kasten işlenmiş olması



ÖNEMLİ

2016 DEĞİŞİKLİĞİ ile suçluların idadesi hususunda Türk Ceza Kanunu 18. maddesinde yer alan Geri Verme başlığı altındaki düzenlemeler 6706 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır. Suçluların idadesine dair düzenlemeler ise 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu ile düzenleme alanı bulmuştur. Mevcut düzenleme ve değişiklikler Ceza Hukuku bölümünün en başında izah edilmiş olup, öncelikle bu bölümün incelenmesi tavsiye olunur.

Cevap: Yabancı bir ülkede işlenen veya işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle hakkında ceza kovuşturması başlatılan veya mahkûmiyet kararı verilmiş olan bir yabancı, talep üzerine, kovuşturmanın yapılabilmesi veya hükmedilen cezanın infazı amacıyla talep eden ülkeye geri verilebilir. 6706 s. Kanun madde 11-1/c gereği; "İade talebine esas teşkil eden fiilin;

- 1) Düşünce suçu, siyasî suç veya siyasî suçla bağlantılı bir suç niteliğinde olması,
- 2) Sırf askerî suç niteliğinde olması,
- 3) Türkiye Devletinin güvenliğine karşı, Türkiye Devletinin veya bir Türk vatandaşının ya da Türk kanunlarına göre kurulmuş bir tüzel kişinin zararına işlenmesi,
- 4) Türkiye'nin yargılama yetkisine giren bir suç olması,
- 5) Zamanaşımı veya affa uğramış olması." hallerinde iade talebinin kabul edilebilir olması mümkün değildir.

Ancak iade talebine esas teşkil eden fiilin kasten yada taksirle işlenmesi anlamında herhangi bir ayırım söz konusu değildir.

E'dir.

İdari Hâkimlik Kasım 2010

15. Aşağıdakilerden hangisi suçta ve cezada kanunilik ilkesinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Kanunun açık olması
- B) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaması
- C) Örf ve adette suç ve ceza konulamaması
- D) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yoluna başvurulamaması
- E) Bir fiilin, davranış normlarını ihlal etmesinin o fiilin suç sayılması için yeterlidir.

Cevap: Suçta ve cezada kanunilik ilkesi; kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz ayrıca kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz şeklinde ifade edilmektedir. Bu ilkenin sonuçları:

1. Ceza kanunu açık, net, anlaşılabilir olmalıdır.
2. İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz. Yönetmelik, tüzük ve olağan kanun hükmünde kararname ile suç ve ceza konulması mümkün değildir.
3. Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz.
4. Kanunların suç ve ceza içeren hükümleri kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.
5. Örf ve adet ile suç ve ceza konulamaz veya kaldırılmaz.
6. Failin aleyhine olan ceza kanunu geçmişe uygulanmaz.

Bununla birlikte tek başına bir fiilin, davranış normlarını ihlal etmesi o fiilin suç sayılması için yeterli değildir, bu davranış modelinin kanunda açıkça suç olarak tanımlanması gerekmektedir.

E'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

16. Yasama sorumsuzluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Meclis çalışmaları ile ilgili sorumsuzluk milletvekilliği sıfatı sona erdikten sonra da devam eder.
- B) Sorumsuzluktan feragat edilemez.
- C) Sorumsuzluk, Meclisin kararı ile kaldırılabilir.
- D) Dışarıdan atanan bakanlar da sorumsuzluktan yararlanabilirler.
- E) Sorumsuzluk şiddete dayalı fiilleri kapsamaz.

Cevap: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Mecliste başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.

Sorumsuzluk milletvekillerinin her türlü suçu için değil yalnızca milletvekillerinin oy, söz ve düşünceleri ile işledikleri suçlar yönünden geçerlidir. Açıkça görüleceği üzere milletvekillerinin fiziki şiddete dayalı müdahaleleri için sorumsuzluktan bahsetmek mümkün değildir. Örneğin meclis kürsüsünde yapılan bir konuşmada milletvekili yapmış olduğu konuşma içeriği bakımından sorumsuz olacaktır ancak konuşma sırasında oradaki bardağı bir milletvekilinin yüzüne atarak yaralanmasına sebep olduğundan bundan dolayı sorumluluğu doğacaktır. Bu durumda tabi ki dokunulmazlık hükümleri dikkate alınacaktır.

Bununla birlikte sorumsuzluk mutlaktır, kamu düzeninden olan sorumsuzluktan feragat etmek de mümkün değildir. Milletvekili bizzat feragat edemediği gibi meclis kararı ile de milletvekili sorumsuzluğu kaldırılamaz.

Meclis çalışmaları ile ilgili sorumsuzluk milletvekilliği sıfatı sona erdikten sonra da devam eder. Milletvekilliği görev süresi sona eren milletvekilinin görev süresinde sorumsuzluk kapsamına giren fiillerinden dolayı yargılanması görevinin bittiği dönemde de yapılamaz.

C'dir.

Kamu İhale Kurumu Uzman Yrd. 2009**17. Türk Ceza Kanunu'na göre, ceza kanunlarının yer yönünden uygulanmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Türkiye'de işlenen fiiller bakımından Türk kanunları uygulanır.
- B) Fiilde neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi hâlinde suç Türkiye'de işlenmiş sayılır.
- C) Fiilde neticenin yabancı ülkede gerçekleşmesi hâlinde suç yabancı ülkede işlenmiş sayılır ve Türk kanunları uygulanmaz.
- D) Fiilin kısmen ya da tamamen Türkiye'de işlenmesi hâlinde suç Türkiye'de işlenmiş sayılır.
- E) Fiilin kısmen yabancı ülkede, kısmen Türkiye'de işlenmesi hâlinde Türk kanunları uygulanır.

Cevap: Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Hareketin kısmen veya tamamen Türkiye'de gerçekleşmesi halinde veya yalnızca neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır. Sonuç olarak fiil kısmen dahi olsa Türkiye'de gerçekleşmişse Türkiye'de işlenmiş demektir. Bununla birlikte aşağıda belirtilen durumlarda da suç Türkiye'de işlenmiş kabul edilir:

- 1) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında işlenen suç.
- 2) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla işlenen suç.
- 3) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla işlenen suç. (bu araçlar nerde bulunursa bulunsun)
- 4) Türkiye'nin kıta sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı işlenen suç.

C'dir.

KPSS 2009**18. Kanunilik ilkesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Suç ve cezanın sadece kanunla yaratılmasını amaçlar.
- B) Yürütmenin keyfiliğini önlemeyi amaçlar.
- C) Yargının keyfiliğini önlemeyi amaçlar.
- D) Yasamanın keyfiliğini önlemeyi amaçlar.
- E) Suç ve ceza yaratan normlar yönünden kıyas işlemi yasaklamayı amaçlar.

Cevap: Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz. Bu durum Ceza Hukukunda kanunilik ilkesi olarak ifade edilmektedir. Bu sebeple Ceza kanunu açık, net, anlaşılabilir olması gerekmekte ve suçlar ile bunun karşılığı cezaların açıkça ortaya konulması ge-

rekmetektedir. Bu durum aynı zamanda yürütmenin ve yargının keyfiliğine de engel olacaktır. Ancak yasamanın keyfiliğine engel olduğundan bahsetmek mümkün değildir. Çünkü kanunla getirilen bu düzenlemeleri değiştirme kaldırma veya genişletme yetkisi yine kanunla yapılacağından yasamanın yetkisinde olan işlerden olacaktır yani kanunilik ilkesinin yasamanın keyfiliğine müdahale ettiği söylenemez. D'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2008

19. Türk Ceza Kanunu'na göre, suçun işlendiği yerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Davranışın kısmen ya da tamamen Türkiye'de gerçekleşmesi hâlinde suç Türkiye'de işlenmiş sayılır.
- B) Neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi hâlinde suç Türkiye'de işlenmiş sayılır.
- C) Türkiye'nin münhasır ekonomik bölgesindeki sabit platformlarda işlenmiş suç Türkiye'de işlenmiş sayılır.
- D) Türkiye Cumhuriyeti konsolosluk temsilciliklerinde işlenen suçlar Türkiye'de işlenmiş sayılır.
- E) Türk bayrağı taşıyan deniz ve hava savaş araçlarında işlenen suçlar bu araçlar hangi sularda bulunursa bulunsun Türkiye'de işlenmiş sayılır.

Cevap: Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Hareketin kısmen veya tamamen Türkiye'de gerçekleşmesi halinde ya da yalnızca neticenin bile Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır. Ayrıca;

- 1) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında işlenen suç,
- 2) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla işlenen suç,
- 3) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla işlenen suç,
- 4) Türkiye'nin kıta sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı işlenen suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti konsolosluk temsilciliklerinde işlenen suçlar Türkiye'de işlenmiş sayılmaz.

D'dir.

İdari Hâkimlik 2008

20. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, kanun hükümlerinin zaman bakımından uygulanmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Sanık lehine olan normun geçmişe uygulanması kuralı geçici kanunlar yönünden geçerli değildir.
- B) Yargılamanın yapıldığı zaman yürürlüğe giren kanun tarafından suç olmaktan çıkarılan fiil yönünden "Lehe kanun geçmişe uygulanır." ilkesi geçerlidir.
- C) Zaman bakımından uygulama açısından cezalar ile güvenlik tedbirleri aynı rejime tabidir.
- D) Sanık lehine olan kanunun belirlenmesinde tüm cezai sonuçlar dikkate alınarak değerlendirme yapılır.
- E) İnfaz rejimine ilişkin tüm kurallarda da lehe kanunun geçmişe uygulanırlığı ilkesi geçerlidir.

Cevap: Fiil işlendikten sonra yürürlüğe giren ve failin lehine olan ceza kanunu geçmişe uygulanır. Yargılamanın yapıldığı zaman yürürlüğe giren kanun tarafından suç olmaktan çıkarılan fiil yönünden "Lehe kanun geçmişe uygulanır." ilkesi geçerlidir ve suç olmaktan çıkarılan bir fiil nedeniyle artık fail yargılanamaz. Örneğin zinayı suç kabul eden eski kanun döneminde işlenen fiil nedeniyle yargılaması devam eden kişi yeni kanunda zinanın suç olmaktan çıkarılması nedeniyle artık bu fiilinden dolayı yargılanamaz. Çünkü lehe olan yeni kanun hükümleri geçmişe yürür.

Geçici veya süreli kanunlar bakımından ise bu kanunların yürürlükte bulundukları süre içinde işlenmiş olan suçlar hakkında bu kanunlar uygulanır. Bu kanunların yürürlükte olduğu döneme ilişkin olarak lehe kanun araştırması yapılamaz. Özetle lehe kanunun geçmişe yürümesi kuralı geçici ve süreli yasalar bakımından uygulama alanı bulmaz.

İnfaz rejimine ilişkin hükümler derhal uygulanır. Bu hükümler bakımından lehe olan kanun araştırması yapılamaz. Ancak infaz rejimine ilişkin bu kuralın 3 tane istisnası vardır:

- Hapis cezasının ertelenmesi,
- Koşullu salıverilme,
- Tekerrürle ilgili olan hükümler bu kuralın istisnasını oluşturur.

Özetle hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin kurallar, derhal uygulanır. Bununla birlikte yine ceza muhakemesi kuralları failin lehine veya aleyhine olmasına bakılmaksızın derhal uygulanır. E'dir.

Maliye Bakanlığı Mali Hizmetler Uzman Yrd. 2008

21. Aşağıdaki Ceza Hukuku ilkelerinden hangisi 1982 Anayasasında yer almaz?

- A) Vatandaşın geri verilmemesi ilkesi
- B) Cezai sorumluluğu şahsiliği ilkesi
- C) Suç ve cezaların kanuniliği ilkesi
- D) Güvenlik tedbirlerinin kanuniliği ilkesi
- E) Kusursuz suç olmaz ilkesi

Cevap: 1982 Anayasasının 38. Maddesinde yer alan suç ve cezalara ilişkin esaslar-daki düzenlemeler şöyledir:

Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur denilmekle 1982 Anayasası açıkça hem suç ve cezalara ilişkin hem de güvenlik tedbirlerine ilişkin kanunilik ilkesini düzenlemiş bulunmaktadır.

Yine 1982 Anayasasına göre suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz. Bu husus ise masumiyet karinesi olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca yine 1982 Anayasasına göre ceza sorumluluğu şahsîdir.

Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez denilmekle 1982 Anaya-sası açıkça vatandaşın geri verilmezliği ilkesine de yer vermiştir.

Ancak 1982 Anayasası kusursuz suç ve dolayısıyla ceza olmaz ilkesine yönelik açık bir düzenleme getirmemiştir.

E'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2007

22. Milletvekili A'nın parti grup kararına aykırı oy kullanmasından dolayı hid-dete kapılan eski milletvekili B, milletvekili olan oğlu C'ye A'yı dövmesini söyler. Ertesi gün meclis koridorunda A ile karşılaşan C, arkadaşı D'nin elinden çekip aldığı şemsiye ile A'nın başına vurur. Orada bulunan diğer milletvekilleri araya girerek saldırının devamını önler.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, teşvik edendir.
- B) B, haksız tahrikten yararlanır.
- C) D, vasıta sağlamak suretiyle yardım edendir.
- D) C, yasama dokunulmazlığından yararlanır.
- E) A'nın yaralama fiili teşebbüs halinde kalmıştır.

Cevap: Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Yasama Dokunulmazlığı sebebiyle Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü Maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam, durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır.

1982 Anayasası düzenlemesine göre seçimden önce veya sonra suç işlediği öne sürülen milletvekili hakkında, meclis kararı olmadıkça:

- Tutulamaz
- Sorguya çekilemez,
- Tutuklanamaz
- Yargılanamaz.

Olayda Milletvekili olan C'nin fiili sebebiyle yasama dokunulmazlığı devreye girer ve milletvekilliği devam ettiği sürece C bu fiili sebebiyle yargılanamaz.

B'nin fiili ise suç işleme kararı olmayan C'ye bu kararı aldırması sebebiyle azmettirmedir ve B bunun için haksız tahrikten faydalanamaz. Çünkü A'nın farklı bir oy kullanması tahrik oluşturan haksız bir eylem olmadığından B haksız tahrik indiriminden faydalanamaz.

Suçta iştirak için iştirak kastının varlığı gerekir. Olay yerinde tesadüfen bulunan ve iştirak konusunda bilme ve isteme yönünde kastı olmayan D'nin yardım eden(vasıta sağlayan) olması mümkün değildir.

D'dir.

Ziraat Bankası Müfettiş Yrd. 2007

23. Ceza kanunlarının zaman bakımından uygulanmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilmez.
- B) Yeni kanunun lehe olan hükümleri geçmişe yürür.
- C) Lehe olan kanun saptanırken, yeni ve eski kanunun lehe olan hükümleri birlikte uygulanamaz.
- D) Süreli kanunlar, bu kanunlar yürürlükten kalktıktan sonra işlenmiş olan suçlara da uygulanır
- E) Süreli kanun yürürlükten kalksa da yürürlükte olduğu sırada işlenmiş suçlarda yargılamaya devam edilir ve hüküm verilir.

Cevap: İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilmez. Bununla birlikte fiil işlendikten sonra yürürlüğe giren ve failin lehine olan ceza kanunu geçmişe uygulanır. Yargılamanın yapıldığı zaman yürürlüğe giren kanun tarafından suç olmaktan çıkarılan fiil yönünden "Lehe kanun geçmişe uygulanır." ilkesi geçerlidir ve suç olmaktan çıkarılan bir fiil nedeniyle artık fail yargılanamaz. Örneğin zıneyi suç kabul eden eski kanun döneminde işlenen fiil nedeniyle yargılaması devam eden kişi yeni kanunda zinanın suç olmaktan çıkarılması nedeniyle artık bu fiilinden dolayı yargılanamaz. Çünkü lehe olan yeni kanun hü-

kümleri geçmişe yürür. Eski yasa döneminde işlenen ve şu an yeni yasanın da lehe hükümler içermesi söz konusu olan durumlarda fail hakkında eski ve yeni yasanın lehe hükümleri bir arada karma olarak uygulama alanı bulmaz. Hangi yasanın daha lehe olduğu tespit edilir ve hangi yasa daha lehe ise tamamen onun hükümleri uygulanır.

Geçici veya süreli kanunlar bakımından ise bu kanunların yürürlükte bulundukları süre içinde işlenmiş olan suçlar hakkında bu kanunlar uygulanır. Hatta geçici ve süreli kanunlar yürürlükten kalksa da yürürlükte olduğu sırada işlenmiş suçlarda yargılamaya devam edilir ve hüküm verilir. Bu kanunların yürürlükte olduğu döneme ilişkin olarak lehe kanun araştırması yapılamaz. Özetle lehe kanunun geçmişe yürütmesi kuralı geçici ve süreli yasalar bakımından uygulama alanı bulmaz. Ayrıca süreli ve geçici kanunlar yürürlükten kalktıktan sonra işlenmiş olan suçlara etki etme ve o suçlar bakımından uygulama alanı bulmaz.

D'dir.



ÖNEMLİ

İnfaz rejimine ilişkin hükümler derhal uygulanır. Bu hükümler bakımından lehe olan kanun araştırması yapılamaz. Ancak infaz rejimine ilişkin bu kuralın 3 tane istisnası vardır: Hapis cezasının ertelenmesi, Koşullu salıverilme, Tekerrürle ilgili olan hükümler bu kuralın istisnasını oluşturur.

Adli Hâkimlik 2006

2016 DEĞİŞİKLİKLERİNE UYARLANMIŞTIR

24. Aşağıdakilerin hangisinde yabancı ülkede, yabancı tarafından işlenen bir suç nedeniyle geri verme talebi diğer kanuni şartların da varlığı halinde kabul edilebilir?

- A) Fiil, 2 yıl hapis cezasını gerektiriyor ise
- B) Fiil, affa uğramış ise
- C) Fiil, düşünce suçu ise
- D) Fiil, Türk kanunlarına göre suç değil ise
- E) Fiil, askeri suç ise



ÖNEMLİ

2016 DEĞİŞİKLİĞİ ile suçluların iadesi hususunda Türk Ceza Kanunu 18. maddesinde yer alan Geri Verme başlığı altındaki düzenlemeler 6706 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır. Suçluların iadesine dair düzenlemeler ise 6706 sayılı **Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu** ile düzenleme alanı bulmuştur. Mevcut düzenleme ve değişiklikler Ceza Hukuku bölümünün en başında izah edilmiş olup, öncelikle bu bölümün incelenmesi tavsiye olunur.

Cevap: Yabancı ülkede işlenen bir suç nedeniyle hakkında adlî merciler tarafından ceza soruşturması veya kovuşturması başlatılan ya da mahkûmiyet kararı verilen bir yabancı, talep üzerine, soruşturma veya kovuşturmanın sonuçlandırılabilmesi ya da hükmedilen cezanın infazı amacıyla talep eden devlete iade edilebilir.

İade talebinin Merkezî Makama (Adalet Bakanlığına) ulaşmasını takiben, Merkezi Makam iade taleplerini inceleyerek, lüzum görmesi hâlinde ek bilgi ve belge talebinde bulunabilir ve gerekli şartları taşımayan talepleri reddeder. Gerekli şartları taşıyan talepleri ise yetkili ağır ceza mahkemesi nezdindeki Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. Cumhuriyet başsavcılığı ise iade talebine ilişkin karar vermek üzere ağır ceza mahkemesinden talepte bulunur. Burada iade hususunda karar verecek olan mahkeme, kişinin bulunduğu yer ağır ceza mahkemesidir. Eğer kişinin bulunduğu yer belli değilse, Ankara ağır ceza mahkemesi yetkilidir.

Geri verme (iade) talebinin kabulü için gerekli olan şartlar şu şekilde sıralanabilir:

- 1) İade talebinin değerlendirilmeye alınabilmesi için öncelikle iadeye konu fiilin her iki ülkenin kanuna göre de suç olarak düzenlenmiş olması gerekir.
- 2) Bahse konu olan suçun, yabancı ülkede (ülkesellik ilkesi kapsamı dışında) işlenmiş bir suç olması gereklidir.
- 3) İşlenen suçun faili ve dolayısıyla iadesi istenen kişi yabancı olmalıdır. (6706 s. Kanun Madde 11/1-a)
- 4) İadesi istenen kişinin işlediği suçun belirli ağırlıkta olması gerekir. 6706 s. Kanun 10.madde hükmünün de açıkça ifade ettiği üzere; **üst sınırı bir yıl veya daha fazla hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren suçlardan dolayı iade talebi kabul edilebilir.** Bununla birlikte aynı hükmün devamında iadesi talep edilen yabancıların mahkûmiyeti söz konusu ise **hükmolunan cezanın da en az dört ay hürriyeti bağlayıcı bir ceza olması** gerekmektedir.
- 5) İadeye dayanak olarak gösterilen suçun suçluların iadesine imkan tanıyan nitelikte bir suç olması gerekir. (6706 s. Kanun madde 11)

6706 s. Kanun madde 11- "(1) Aşağıda sayılan hâllerde iade talebi kabul edilmez:

- a) **Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere, iadesi talep edilen kişinin Türk vatandaşı olması.**
- b) İadesi talep edilen kişinin ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasî görüşleri nedeniyle bir soruşturma veya kovuşturmaya maruz bırakılacağına veya cezalandırılacağına ya da işkence veya kötü muameleye maruz kalacağına dair kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması.
- c) İade talebine esas teşkil eden fiilin;
 - 1) Düşünce suçu, siyasî suç veya siyasî suçla bağlantılı bir suç niteliğinde olması,
 - 2) Sırf askerî suç niteliğinde olması,
 - 3) Türkiye Devletinin güvenliğine karşı, Türkiye Devletinin veya bir Türk vatandaşının ya da Türk kanunlarına göre kurulmuş bir tüzel kişinin zararına işlenmesi,
 - 4) Türkiye'nin yargılama yetkisine giren bir suç olması,
 - 5) Zamanaşımı veya affa uğramış olması.
- ç) İadesi talep edilen kişi hakkında, talebe konu fiil nedeniyle daha önce Türkiye'de beraat veya mahkûmiyet kararı verilmiş olması.

d) İade talebinin, ölüm cezası veya insan onuru ile bağdaşmayan bir ceza gerektiren suçlara ilişkin olması."

Sonuç olarak soruda belirtilen yalnızca 2 yıl hapis cezasını gerektiren bir suç için suçluların iadesinden bahsedilebilir. Diğer suç tipleri bakımından yasal engeller sebebiyle suçluların iadesinden bahsedilemez.

A'dır.



ÖNEMLİ

Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere, vatandaş suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez. Ayrıca kişinin, talep eden devlete geri verilmesi halinde ırkı, dini, vatandaşlığı, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri nedeniyle kovuşturulacağına veya cezalandırılacağına ya da işkence ve kötü muameleye maruz kalacağına dair kuvvetli şüphe sebepleri varsa, talep kabul edilmez.

Kamu İhale Kurumu Uzman Yrd. 2006

25. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'yla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Şikâyetin sırayetini (genişleme etkisi) kabul etmemiştir.
- B) Cezanın önleyici etkisini göstermesini engellediği için erteleme kurumunu kaldırmıştır.
- C) Genel affı failin kabulü şartına bağlamıştır.
- D) Cürüm – kabahat ayrımını kaldırmıştır.
- E) Müsadereyi ceza olarak düzenlemiştir.

Cevap: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bazı yenilikler getirilerek eski bazı uygulamalara son verilip, düzenlemelerinde değişikliğe gidilmiştir. Örneğin;

- Ceza Kanununun temel ayrımı olan Cürüm ve Kabahat ayrımı sona erdirilmiş ve cürümler Ceza Özel Hukuku düzenlemeleri olarak Türk Ceza Kanununda, kabahatler ise İdari yaptırım gerektirecek şekilde Kabahatler Kanununda ayrı olarak düzenlenmiştir.
- Ağır, hafif hapis ayrımı kaldırılmış ve tek tip süreli hapis cezaları getirilmiştir.
- Ağır, hafif para cezası ayırımına da son verilmiş ve sadece adli para cezası düzenlemesi getirilmiştir.
- Haksız tahrike ilişkin düzenlemede yer alan ağır ve basit tahrik ayrımı da tamamen kaldırılmıştır.
- Teşebbüse ilişkin düzenlemelerde yer alan, eksik ve tam teşebbüs ayırımına da son verilmiştir.

D'dir.

BÖLÜM-2
SUÇ GENEL TEORİSİ
NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ
SUÇ KUSUR YETENEĞİ
HUKUKA AYKIRILIK / HUKUKA
UYGUNLUK SEBEPLERİ

Adli Hâkimlik 30 Mayıs 2015 (Uyarılama)

26. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi tek başına ceza sorumluluğunu ortadan kaldırmaya yeter bir sebep olarak öngörülmemiştir ?

- A) Yaş küçüklüğü
- B) Haksız tahrik
- C) Sağır ve dilsizlik
- D) Kanun hükmü ve amirin emrini ifa
- E) Akıl hastalığı

Cevap: Türk Ceza Kanununda ceza sorumluluğunu azaltan ve kaldıran nedenler bir başlık altında sayılmakla beraber bu sebeplerin bir kısmı ceza sorumluluğunu kaldırmakta ve bazı durumlarda ise cezai sorumluluğu azaltmaktadır. Örneğin; meşru savunma, zorunluluk hali, ilgilinin rızası, hakkın kullanımı, yaş küçüklüğü, sağır dilsizlik, akıl hastalığı ve geçici nedenler, alkol ve uyuşturucu madde etkisinde olma gibi... Ancak bu başlık altında Kanunda ele alınan haksız tahrik ise cezai sorumluluğu sadece azaltan bir etki doğurup ceza sorumluluğu tamamen kaldırmamaktadır. Yani haksız tahrik Kanunda yalnızca cezada indirim yapılmasını sağlayan bir neden olarak öngörülmektedir.

Kanun hükmü ve amirin emrini ifa: Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez. Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan da sorumlu olmaz. Bu durumun suç oluşturan eylemlere ilişkin istisnaları olmakla birlikte şartları oluştuğunda kanun hükmünü icra eden veyahut amirin verdiği emri ifa eden kişinin cezai sorumluluğu tamamen ortadan kalkabilecektir.

Yaş küçüklüğü: Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu olmayıp, bunlar hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur.

Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. Bu durum da yaş küçüklüğünün tek başına ceza sorumluluğunu ortadan kaldırdığını gösterir.

Sağır ve dilsizlik: Bu Kanunun, fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocuklara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; onsekiz yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onsekiz yaşını doldurmuş olup da yirmibir yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında da uygulanır. Yaş küçüklüğünde bahsi geçen durumlar gereği yapılan atfı neticesinde, şartları sağladığında sağır ve dilsizlik de tek başına cezai sorumluluğu kaldıran bir neden olarak öngörülmüştür.

Akil hastalığı: Akil hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur. Bu durumda akıl hastalığı da şartları sağladığı takdirde ceza sorumluluğunu tamamen kaldıran bir neden olarak öngörülmüştür.

B'dir.

KPSS-HUKUK 2014 (Uyarılama)

27. Türk Ceza Kanunu yaş küçüklüğü hükümlerine ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış çocukların ceza sorumluluğu yoktur, haklarında ceza kovuşturması yapılamaz.
- B) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş ancak onbeş yaşını doldurmamış çocukların işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayanların ceza sorumluluğu yoktur.
- C) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş ancak onsekiz yaşını doldurmamış çocukların ceza sorumluluğu vardır ancak bunlar hakkında hükmolunan cezada yaş küçüklüğü sebebiyle indirim yapılması hakim takdirindedir.
- D) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış çocuklar hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.
- E) Fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış kişiler hakkında tekkerrür hükümleri uygulanmaz.

Cevap: Kusur yeteneğini etkileyen hallerden birisi olarak kanunda yaş küçüklüğü de düzenlenmiş olup; yaş küçüklüğü üç dönem olarak ele alınmaktadır.

0-12 yaş dönemi: Fiili işlediği sırada yani suç tarihinde 12 yaşını doldurmamış çocukların kusur yeteneği yoktur. Bu kişiler hakkında ceza verilemez; ancak haklarında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

12-15 yaş dönemi: Fiili işlediği sırada 12-15 yaş arasında bulunan çocukların isnat yeteneği araştırılır. Bu dönemdeki çocukların işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçları

nı algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması halinde ceza verilmez; ancak haklarında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanır.

Bu yaş grubundaki çocuklar için işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayabilmesi veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmiş olması halinde yani isnat yeteneği varsa ceza verilecektir ancak kanunda belirtilen oranlarda indirilerek verilecektir.

15-18 yaş dönemi: Fiili işlediği sırada 15-18 yaş arasında bulunan çocuklar hakkında indirilmiş ceza verilir. Burada dikkat edilecek husus yaş küçüklüğü sebebiyle hakim in indirim yapma zorunluluğudur bu hususta hakim in bir takdiri söz konusu değildir.

Ayrıca fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış kimsenin işlediği suçlar bakımından tekerrür hükümleri uygulanmaz.

C'dir.

KPSS HUKUK 2013

28. Türk Ceza Kanunu'nun genel hükümler kısmında yer alan zorunluluk hâli ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Zorunluluk hâli, bir tehlikeden kurtulmak için işlenen fiiller bakımından söz konusu olur.
- B) Zorunluluk hâli çerçevesinde işlenen fiille korunmak istenen değer, feda edilen değerle en azından eşit olmalı veya ondan daha üstün olmalıdır.
- C) Üçüncü kişinin hakkına yönelik tehlikeyi bertaraf etmek amacıyla işlenen fiiller bakımından da zorunluluk hâli kabul edilmiştir.
- D) Zorunluluk hâlinden bahsedilebilmesi için tehlikeden başka suretle korunma imkânı bulunmamalıdır.
- E) Zorunluluk hâli çerçevesinde işlenen fiil, her hâlükârda tehlikeye sebebiyet veren kişiye yönelik olmalıdır

Cevap: Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile zorunluluk halinin varlığı sebebiyle ceza verilmez.

Zorunluluk hâli, bir tehlikeden kurtulmak için işlenen fiiller bakımından söz konusu olur. Bahsi geçen bu tehlikenin ağır ve muhakkak bir tehlike olması gerekir yani ileride doğması muhtemel ya da ağır olmayan bir tehlikede zorunluluk halinden bahsedilemez. Ayrıca zorunluluk hâlinden bahsedilebilmesi için tehlikeden başka suretle korunma imkânı da bulunmamalıdır.

Yine zorunluluk halinden faydalanacak olan failin bahsi geçen tehlikeye sebebiyet vermemesi gerekir. Yani tehlikeye kimin neden olduğu önem taşımaktadır. Örneğin;

bahçede bulunan bir köpeği kışkırtan kişi daha sonra köpekten kaçmak için evin camını kırdığında zorunluluk halinden bahsedilemez, çünkü fail zorunluluk halinin özünü oluşturan tehlikeye bizzat sebebiyet vermiştir.

Yine zorunluluk halinden faydalananacak olan failin bahsi geçen tehlikeye sebebiyet vermemesi gerekir. Yani tehlikeye kimin neden olduğu önem taşımaktadır. Örneğin; bahçede bulunan bir köpeği kışkırtan kişi daha sonra köpekten kaçmak için evin camını kırdığında zorunluluk halinden bahsedilemez, çünkü fail zorunluluk halinin özünü oluşturan tehlikeye bizzat sebebiyet vermiştir.

Yine zorunluluk halinden faydalananacak olan failin bahsi geçen tehlikeye sebebiyet vermemesi gerekir. Yani tehlikeye kimin neden olduğu önem taşımaktadır. Örneğin; bahçede bulunan bir köpeği kışkırtan kişi daha sonra köpekten kaçmak için evin camını kırdığında zorunluluk halinden bahsedilemez, çünkü fail zorunluluk halinin özünü oluşturan tehlikeye bizzat sebebiyet vermiştir.

Zorunluluk halinde tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunması şart olup; bu kapsamda zorunluluk hâli çerçevesinde işlenen fiille korunmak istenen değer, feda edilen değerle en azından eşit olmalı veya ondan daha üstün olmalıdır.

Zorunluluk halindeki ağır ve muhakkak şekilde meydana gelen tehlike zorunluluk halindeki fiili işleyen faille yönelik olabileceği gibi 3. bir kişiye yönelik de olabilir. Sonuç olarak üçüncü kişinin hakkına yönelik tehlikeyi bertaraf etmek amacıyla işlenen fiiller bakımından da zorunluluk hâli kabul edilmiştir. Bu tehlikenin de failin ya da 3. kişinin sadece vücut bütünlüğüne değil malvarlığına yönelik haklarına yönelmiş olması da mümkündür.

Zorunluluk hâli çerçevesinde işlenen fiilin, her hâlükârda tehlikeye sebebiyet veren kişiye yönelik olması mümkün değildir. Zorunluluk halinde gerçekleşen fiil; tehlikeye sebebiyet veren kişiye yönelik değil üçüncü bir kişinin haklarına yönelik meydana gelmektedir.

E'dir.

KPSS HUKUK 2012

29. Suçun konusunda yanılıya düşülmesi, aşağıdaki hata türlerinden hangisinin kapsamında değerlendirilir?

- A) Maddi unsurlarda hata
- B) Hukuka uygunluk nedenlerinde hata
- C) Kusurluluğu etkileyen nedenlerin maddi şartlarında hata
- D) Saik hatası
- E) Yasak hatası

Cevap: Fiilin icrası sırasında suçun kanunî tanımındaki suçun konusu gibi maddî unsurları bilmeyen bir kimse, maddi unsurlarda hataya düşmüş kabul edilir ve bu halde kasten hareket etmiş olmaz. Yani maddi unsurlardaki hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hâli saklı iken bu hata kastı ortadan kaldırır.

Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşülmesi hali ise kusurluluğu etkileyen nedenlerin maddi şartlarında hatayı ifade etmektedir. Bu hataya düşen kişide hatasından faydalanır.

Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi ise hukuka uygunluk nedenlerinde hataya düşmüştür ve kişi bu hatasından da yararlanır.

A'dır.

KPSS HUKUK 2012

30. Haksızlık teşkil eden fiili işlemesi dolayısıyla kişi hakkında yapılan kınama yargısından ibaret olan ve failin cezalandırılmasını sağlayan ceza hukuku ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kanunsuz suç ve ceza olmaz
- B) Ceza sorumluluğunun şahsiliği
- C) Kusurluluk
- D) Kıyas yasağı
- E) Şüphenin sanığın aleyhine yorumlanması

Cevap: Haksızlık teşkil eden fiili işlemesi dolayısıyla kişi hakkında yapılan kınama yargısından ibaret olan ve failin cezalandırılmasını sağlayan ceza hukuku ilkesi kusurluluktur. Yani kişinin meydana getirdiği fiilin kınanabilirlik ölçütü ile suçun manevi unsuru olarak kusurluluk ortaya çıkmakta ve kişi cezalandırılmaktadır.

Kanunilik ilkesine göre ise kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenemez. İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz. Kanunilik ilkesinin uzantısı olarak kabul edilen kıyas yasağına göre ise; Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz. Herkes meydana getirdiği fiilin sonucu olan yaptırıma da katlanmak zorundadır. Yani ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının icra ettiği fiil dolayısıyla cezalandırılmaz.

Türk Ceza Hukukunda şüphenin sanığın aleyhine yorumlanması diye bir ilke mevcut olmayıp tam tersi şüpheden sanık yararlanır ilkesi mevcuttur. Bu ilkeye göre sanık hakkında kesin ve inandırıcı deliller olmaksızın, suçu işleyip işlemediği hususunda şüpheler mevcut iken bu şüpheli durumdan sanığın yararlanması gerektiği dolayısıyla sanığın cezalandırılmamasını ifade eder.

C'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2012

31. A, kendisine sürekli hakaret eden ve gördüğü yerde tartaklayan B'ye oldukça öfkeli. Bir gün yolda giderken B'nin 12 yaşındaki oğlu T'yi görür ve onu feci şekilde döver.

Bu olaya göre, T'nin dövülmesiyle ilgili olarak A hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Haksız tahrik vardır, A haksız tahrik indiriminden yararlanır.
- B) Meşru müdafaa vardır, A'nın fiili bu sebeple hukuka uygundur.
- C) A'nın maruz kaldığı cebir nedeniyle kusurluluğu yoktur ve cezalandırılmaz.
- D) A; haksız tahrikten yararlanamaz, işlediği suçun tam cezasıyla cezalandırılır.
- E) A'nın, içinde bulunduğu öfke nedeniyle gösterdiği davranış, fiil niteliğine sahip olmadığı için suç teşkil etmez.

Cevap: Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye verilecek ceza indirilir. Ancak haksız tahrik ceza verilmemesine neden olan bir durum değildir çünkü haksız tahrik kusurluluğu ortadan kaldırmayan, ancak azaltan bir nedendir. Haksız tahrik etkisi ile suç işleyen kişinin fiili yalnızca tahrik edene yönelik olmak zorundadır. Olayda da belirtildiği gibi, haksız tahrikin etkisi altında suç işleyen kişi A olup, haksız tahrik konusu fiili icra eden ise B'dir. Dolayısıyla A Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suçu yalnızca haksız tahriki gerçekleştiren B'ye karşı işlerse haksız tahrik indiriminden yararlanabilir. Olayda A suçu B'ye karşı değil B'nin oğlu T'ye karşı işlemiş olmasından dolayı haksız tahrikten yararlanamaz, işlediği suçun tam cezasıyla cezalandırılır. D'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2012

32. Aşağıdakilerden hangisi, kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hâllerinden biri değildir?

- A) Vücutta kemik kırılmasına yol açılması
- B) Duyulardan birinin işlevinin yitirilmesine neden olunması
- C) Mağdurun yaşamını tehlikeye sokan bir duruma neden olunması
- D) Yüzde sabit ize neden olunması
- E) Algılama yeteneğinin bozulmasına neden olunması

Cevap: Kastan yaralama fiili, mağdurun;

- A) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- B) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- C) Yüzünde sabit ize,
- D) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- E) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına, neden olmuşsa, ya da bu bahsedilenlerden daha da ağır sonuçlar olan;
 - a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
 - b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
 - c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
 - d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
 - e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine, neden olmuşsa, verilecek cezalar artırılır.

Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına neden olması hâlinde ya da son olarak kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmesi halinde yine cezalar artırılır. Bu sayılanların tamamı kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hâllerinden olup bu haller sınırlı sayıdadır. Yani bunların dışında kıyas ya da yorum yoluyla ekleme yapılamaz. Kastan yaralama sonucunda mağdurun algılama yeteneğinin bozulmasına neden olunması açıkça kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hâllerinden biri olarak sayılmamıştır.

E'dir.

Avukatlar İçin İdari Hâkimlik 2012

33. Karlı havada aracına zincir takmadan yola çıkan servis şoförü Ş, aracın yolda kayması üzerine kontrolünü kaybeder ve yol kenarındaki demir korkuluklara çarparak durur. Araçta bulunan öğrencilerden üçü çeşitli yerlerinden yaralanır. Ş daha önce de defalarca bu tür havalarda araç kullandığını fakat bu kazanın niçin olduğunu anlayamadığını polise söyler.

Ş'nin öğrencileri yaralaması şeklindeki haksızlığın işleniş ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Bilinçsiz taksirle sorumludur.
- B) Bilinçli taksirle sorumludur.
- C) Olası kastla sorumludur.
- D) Doğrudan kastla sorumludur.
- E) Ş, meydana gelen kazadan sorumlu tutulamaz.

Cevap: Kast bir suçun bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesi iken; Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmemiş olarak gerçekleştirilmesidir. İstenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmemiş olması halinde bilinçsiz (basit) taksirden söz edilir. Örneğin avlanmak için ormana giden arkadaşlar çalılarının arkasında bir hareket görüp o yöne ateş ettiğinde çalılarının arkasındaki arkadaşını yaraladığında basit taksirden söz edilir. Bununla birlikte, kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde bilinçli taksir vardır. Yani istenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmesi halinde ise bilinçli (öngörülü) taksirden söz edilir. Karlı havada aracına zincir takmadan yola çıkan şoför Ş kaza yapabileceğini öngörmüştür. Bu sebeple meydana gelen yaralanmalardan dolayı bilinçli taksirle adam yaralamadan dolayı sorumludur. B'dir.


ÖNEMLİ

Taksirli suçlarda bilinçli taksir genel cezayı ağırlaştırır. Kastten işlenen suçlarda ise Olası kast genel cezayı azaltan bir nedendir.


ÖNEMLİ

Bilinçli taksirle olası kast karıştırılmamalıdır. Olası kastta fail doğrudan istememekle birlikte öngördüğü neticenin gerçekleşmesini de göze almakta, kabullenmekte, başka bir deyişle "olursa olsun" bilinciyle hareket etmektedir. Bilinçli taksirde ise fail istemediği neticenin gerçekleşmeyeceğine inanmakta ve bir takım somut etkenlere güvenmektedir.

Avukatlar İçin İdari Hâkimlik 2012

34. Saldırgan bir köpeğin peşinden koşması nedeniyle korkuya kapılan A, zemine yakın olan Y'ye ait evin balkonuna atlayarak içeri girer. Evde uysuz bir vaziyette bulunan Y, bu duruma çok sinirlenerek A hakkında savcılığa şikâyetinde bulunur.

Bu olaya göre, A'nın ceza sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Olayda A'nın iradi bir davranışı olmadığı için bir fiilin varlığından söz edilemez ve dolayısıyla suç oluşmaz.
- B) A'nın fiili konut dokunulmazlığını ihlal suçunu oluşturur ancak kusurunun bulunmaması nedeniyle ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.
- C) A, suçu cebir ve tehdit altında işlediği için kusurunun bulunmaması nedeniyle ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.
- D) A'nın sorumluluğu tamdır ve işlediği suçtan dolayı cezalandırılır.
- E) A, Y'nin evine kasten değil, taksirle girdiği için konut dokunulmazlığını ihlal suçuna oluşmaz.

Cevap: Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faille ceza verilmez. Yukarıda bahsedilen olayda failin fiili Konut Dokunulmazlığını İhlal Suçu teşkil etmektedir. Ancak fail kendisine yönelik olarak, başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak amacıyla saldırıyla ilgisi bulunmayan 3. Bir kişiye yönelik suç konusu olan fiili icra etmiş olduğundan bu eyleminden dolayı cezalandırılmaz. Türk Ceza Kanununda zorunluluk hali olarak düzenleme alanı bulan bu durumda fail hakkında ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir. Sonuç olarak; A'nın fiili konut dokunulmazlığını ihlal suçunu oluşturur ancak kusurunun bulunmaması nedeniyle (zorunluluk hali nedeniyle) ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.

B'dir.



ÖNEMLİ

Meşru savunmada tepki saldırıda bulunan kişiye yöneliktir. Zorunluluk halinde ise tehlikeye sebebiyet vermeyen üçüncü bir kişiye zarar verilmektedir. Yani meşru savunmada zarar saldırgana verilirken, zorunluluk halinde zarar üçüncü bir kişiye verilmektedir. Meşru savunmada saldırı her zaman bir insandan kaynaklanır. Zorunluluk halinde tehlike bir insandan kaynaklanabileceği gibi bir hayvandan ya da doğadan da kaynaklanabilir. Meşru müdafaa halinde gerçekleşen fiil hukuka uygun kabul edildiğinden sanık hakkında beraat kararı verilir.

Avukatlar İçin İdari Hâkimlik 2012

35. A, B ve C tenha bir mahalde duvar üzerine koydukları bir tenekeye tabanca ile sırasıyla ateş etmekte ve kimin daha iyi nişancı olduğunu belirlemeye çalışmaktadırlar. Otuz ele yakın ateş eden bu şahısların atışlarından birisi, 300 m ilerideki tarlasında fidan dikmekte olan çiftçi R' ye isabet ederek ölümüne sebebiyet verir. Ancak R' ye, kimin atışının isabet ettiği belirlenemez.

Bu olaya göre A, B ve C'nin ceza sorumluluğu bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, B ve C fiil üzerinde müşterek hâkimiyet kurdukları için R' yi kasten öldürmekten sorumludurlar.
- B) A, B ve C' den hangisinin R'yi öldürdüğü belirlenemediği için, her üçü de ancak R'yi öldürmeye teşebbüsten sorumlu tutulabilirler.
- C) A, B ve C'nin R'yi öldürmeye yönelik kastları olmadığı için her üçü de R' yi taksirle öldürmekten dolayı müşterek fail olarak sorumlu tutulurlar.
- D) A, B ve C neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama sonucu öldürme- den (TCK m. 87/4) sorumlu tutulurlar. Zira ölüm neticesi bakımından en azından taksirleri vardır.
- E) A, B ve C'nin R'yi öldürme kastları yoktur ancak R'yi taksirle öldürmüşlerdir. Fakat kimin fiilinin R'nin ölümüne sebebiyet verdiği belirlenemediğinden şüpheden sanık yararlanır kuralı gereğince R'nin ölümünden hiçbirinin ceza sorumluluğu yoktur.

Cevap: İştirak halinde işlenen suçlarda her bir ortağın suçun işlenmesi yönünde iştirak kastı olmalıdır, bundan söz edebilmek için ise ortağın yalnızca suça katıldığını bilmesi yetmez; suça katılmayı istemesi gerekir; zira kast bilme ve istemeden oluşur. Ortaklar suça iştirak ettiklerinin bilincinde olmalı ve bunu istemelidir. Bu sebeple iştirak kastı ancak kasten işlenen suçlarda söz konusu olabilir. Taksirli suçlarda suça iştirak olmaz. Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir. Olayda A, B, C'nin R'yi öldürmek yönünde bir kastları mevcut olmayıp gerçekleştirdikleri fiillerle dikkatsizlik ve tedbirsizlik sebebiyle R'nin taksirle ölümüne neden olmuşlardır. Taksirle işlenen suçlarda iştirak olmayacağından herkes kendi fiilinden sorumlu olup, R'yi kimin öldürdüğü belli olmadığından bu olayda şüpheden sanık yararlanır ve taraflardan hiçbirinin cezai sorumluluğu doğmaz.

Ancak olayda R'nin ölümüne örneğin C'nin silahından çıkan kurşun sebebiyet vermiş olsaydı C Taksirle Adam Öldürmeden sorumlu olurken, taksirli suçlarda iştirak mümkün olmadığından diğerleri yine ceza almazdı.

E'dir.

İdari Hâkimlik 2012**36. Aşağıdakilerden hangisi, ceza hukuku bakımından hareket sayılmaz?**

- A) İhmalî hareketler
- B) Tam bir şuur kaybı hâlinde icra edilen hareketler
- C) Seçimlik hareketler
- D) Tehdit altında yapılan hareketler
- E) Düşünce açıklamalarını yansıtan hareketler

Cevap: Ceza hukuku açısından hareket, insanın dış dünyada gerçekleştirdiği iradi davranışlardır. Bu yüzden failin suç işlemeyi düşünmesi gibi davranışlar, hayvan hareketleri ve doğa olayları ceza hukuku açısından hareket sayılmaz. Örneğin refleks sonucu ya da kişinin hipnoz etkisinde olması dolayısıyla gerçekleştirdiği ve iradi olmayan bu gibi davranışlar tam bir şuur kaybı hâlinde icra edilen hareketler olduğundan ceza hukuku anlamında hareket sayılmaz.

İhmalî hareket ise failin belirli bir harekette bulunması gerekirken hareketsiz kalması halidir. Örneğin boğulmakta olan bir kişiye cankurtaranın görmesine rağmen müdahale etmeyerek hareketsiz kalması bir ihmalî hareket olup, ceza hukuku anlamında hareket olarak değerlendirilir.

Seçimlik hareketli suçlarda ise kanun koyucu tarafından suçun meydana getirilebilmesi için birden fazla hareket öngörülmüş ancak bunlardan sadece bir tanesinin yapılmasının suçun varlığı için yeterli görüldüğü suç tipidir. Örneğin resmi belgede sahtecilik suçunda "Bir resmî belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmî belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmî belgeyi kullanan kişi, cezalandırılır." denilmekte ve bu eylemlerden yalnızca bir tanesinin gerçekleşmesi yeterli olmaktadır. Bu da her bir fiilin ceza hukuku anlamında yeterli bir hareket olduğunu göstermektedir.

Tehdit altında gerçekleştirilen hareketler ise dolaylı fail açısından yeterli bir hareket olup, fiilini gerçekleştirmeye zorlayan tehdit edenin hareketi olarak kabul edilmektedir. Düşünce açıklamalarını yansıtan hareketler ise hakaret fiilinde olduğu gibi ceza hukuku anlamında yeterli hareket olabilmektedir.

B'dir.

İdari Hâkimlik 2012

37. **Cezai sorumluluklarının tayini bakımından, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin bulunup bulunmadığı hususu aşağıdakilerden hangisi bakımından araştırılır?**

- A) Fiili işlediği sırada henüz on iki yaşını doldurmamış olanlar
- B) Fiili işlediği sırada henüz on beş yaşını doldurmamış sağır ve dilsizler
- C) Fiili işlediği sırada on iki yaşını doldurmuş, henüz on beş yaşını doldurmamış küçükler
- D) Fiili işlediği sırada on sekiz yaşını doldurmuş, henüz yirmi bir yaşını doldurmamış sağır ve dilsizler
- E) Fiili işlediği sırada on beş yaşını doldurmuş, on sekiz yaşını doldurmamış küçükler

Cevap: Kusur yeteneğini etkileyen hallerden birisi olarak kanunda yaş küçüklüğü de düzenlenmiş olup; yaş küçüklüğü üç dönem olarak ele alınmaktadır.

0-12 yaş dönemi: Fiili işlediği sırada yani suç tarihinde 12 yaşını doldurmayan çocukların kusur yeteneği yoktur. Bu kişiler hakkında ceza verilemez; ancak haklarında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

12-15 yaş dönemi: Fiili işlediği sırada 12-15 yaş arasında bulunan çocukların isnat yeteneği araştırılır. Bu dönemdeki çocukların işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması halinde ceza verilmez; ancak haklarında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanır.

Bu yaş grubundaki çocuklar için işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayabilmesi veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmiş olması halinde yani isnat yeteneği varsa ceza verilecektir ancak kanunda belirtilen oranlarda indirilerek verilecektir.

15-18 yaş dönemi: Fiili işlediği sırada 15-18 yaş arasında bulunan çocuklar hakkında indirilmiş ceza verilir.

C'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Ekim 2012

38. Çoban Ç'nin, koyunlarına attığı taşın kendisine atıldığını zanneden çiftçi B öfkelenerek Ç'yi tokatlar.

Bu olaya göre, B'nin cezalandırılabilirliği ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Olayda Ç'nin fiili hayvanlara yönelik olup ceza hukuku anlamında bir fiil olmadığından B'nin haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir.
- B) Olayda B'nin içinde bulunduğu öfke nedeniyle Ç'ye karşı işlediği kasten yaralama suçu bakımından kastı ortadan kalkmıştır. B'nin fiili, bu sebeple suç teşkil etmez.
- C) Olayda B, kasten yaralama suçunun maddi şartlarında hataya düşmüştür. Bu sebeple ancak taksirle yaralamadan cezalandırılabilir.
- D) Olayda B, haksız tahrikin maddi şartlarının gerçekleştiği hususunda hataya düşmüştür. Şayet hatası kaçınılmaz ise haksız tahrik indiriminden yararlanır.
- E) Olayda B, hukuka uygunluk sebeplerinin maddi şartlarında hataya düşmüştür. Bu sebeple hatası kastını kaldırır ve fiil suç teşkil etmez.

Cevap: Fiilin icrası sırasında suçun kanunî tanımındaki maddî unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hâli ise saklıdır. Örneğin kişi bir restoranda kendi paltosu zannederek başkasının paltosunu aldığı anda burada hırsızlık için suçun maddi unsurlarında kaçınılmaz bir hataya düştüğünden sorumluluk doğmayacaktır. Bu husus bazen suçun maddi unsurlarında değil de ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlerde meydana gelebilir. Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır. Haksız tahrik ceza sorumluluğunu azaltan nedenlerden biridir. Fail suçun maddi unsurlarında değil de haksız tahrikin maddi unsurlarında kaçınılmaz bir hataya düşmüş ise bu hatasından faydalanır ve haksız tahrikin sonucu olarak cezasında indirimde gidilir. Olayda B çoban Ç'ye tokat atma konusunda değil, tokada sebebiyet veren haksız tahrikin varlığı konusunda hataya düşmüştür. Bu sebeple B'nin kastı ortadan kalkmaz ancak haksız tahrik gerçekte var olmasa bile kaçınılmaz şekilde bu hataya düşen B bundan faydalanır ve cezası indirilir.

D'dir.



ÖNEMLİ

Hukuka uygunluk nedenlerine ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz hataya düşen fail bundan yararlanır. Örneğin hasminin masadan telefonu alıp yukarı kaldırdığı durumda bunu silah olarak algılayıp bıçakla hasmını yaralayan kişi saldırıyı gerçek sanarak karşı saldırıda bulunduğu hata nedeniyle meşru savunmadan(hukuka uygunluk nedeninden) yararlanır.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Ekim 2012

39. Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Ağır netice, temel suç tipinde öngörülenden daha ağır bir netice olabileceği gibi tamamen başka bir netice de olabilir.
- B) Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar, ağır neticenin gerçekleşmesine neden olan temel suç tipi ve ağır neticenin birleşmesinden oluşan bir suçtur.
- C) Ağır netice, en azından taksirinin varlığı hâlinde faile yüklenebilir.
- D) Ağır neticeye kasten sebebiyet verilen hâllerde neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçtan değil, kasten işlenen tamamıyla yeni bir suçtan söz edilir.
- E) Bir suçun ortaya çıkardığı ağır neticeler kanunda açıkça neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâl olarak düzenlenmişse sorumluluğu gerektirir

Cevap: Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir. Ağır netice, en azından taksirinin varlığı hâlinde faile yüklenebilir. Ağır netice, temel suç tipinde öngörülenden daha ağır bir netice olabileceği gibi tamamen başka bir netice de olabilir. Çünkü kanunda daha ağır veya başka bir neticenin meydana gelmesinden bahsedilmektedir. Bununla birlikte bu suçun ortaya çıkardığı ağır neticeler kanunda açıkça neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâl olarak düzenlenmişse sorumluluğu gerektirir. Sonuç olarak ise;

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçun şartları:

- İki ayrı suçun varlığı gerekmektedir.
- Failin ilk hareketi ile işlemeyi hedeflediği suç kasten olmalıdır.
- Failin kastettiğinden daha ağır veya başka bir sonuç doğmalıdır.
- İlk hareket ile ortaya çıkan netice arasında nedensellik bağı olmalıdır.
- Her iki suç aynı mağdur üzerinde meydana gelmelidir.
- Meydana gelen sonuçta failin en azından taksiri olmalıdır.
- Bu suçlardan dolayı sorumluluğun varlığı, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçun kanunda açıkça düzenlenmesine bağlıdır.

D'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012

40. Kişinin, suçun kanunî tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen neticeyi kabullenerek fiili işlemesi hâline ne denir?

- A) Bilinçli taksir
- B) Doğrudan kast
- C) Taksir
- D) Olası kast
- E) Kast - taksir kombinasyonu

Cevap: Kast, suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Failin fiili bilerek ve isteyerek yapması halinde doğrudan kasttan söz edilir. Genel anlamda suçlarda aranan kast doğrudan kasttır. Örneğin kişinin fare zehrini arkadaşını öldürmek için yemeğine karıştırdığı durumlarda doğrudan kast söz konusudur. Çünkü fail burada fiili bilerek ve isteyerek meydana getirmektedir.

Kişinin, suçun kanunî tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi hâlinde olası kast vardır. Fail burada neticeyi öngörmüş olmasına rağmen bu neticeyi doğrudan istememekle birlikte neticeyi göze alıp kabullenerek başka bir ifadeyle olursa olsun diye düşünerek hareket etmesi halinde olası kasttan söz edilir.

Örneğin yan yana oturan iki kişiden birini silahla öldürmek isteyen fail her iki kişiyi de görmesine ve hedefini şaşırıp diğerini öldürme ihtimalini öngörmesine rağmen bu neticeyi de kabullenip ateş etmesi halinde eğer hedefi tutturamaz ve diğer kişiyi öldürürse burada olası kast söz konusudur. Fail öngördüğü neticeyi kabullenip, olursa olsun düşüncesi ile hareket etmiştir ve olası kastla adam öldürmeden dolayı sorumludur.

Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir. Burada fail neticeyi dahi öngörememektedir. Ancak Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır. Yani fail neticeyi öngörmüşse ancak bu neticenin oluşmayacağını düşünerek kendine güvenerek hareket etmişse burada bilinçli taksir vardır. Örneğin trafikte aşırı hız yapan kişi birilerine çarpabileceğini öngörmüştür yani neticeyi tahmin edebilmektedir. Ancak kendisine güvenerek bu neticenin meydana gelmeyeceğine inanarak hareket etmiştir. Sonuçta ise birisine çarparak yaralamış ise bilinçli taksirle adam yaralama suçundan sorumlu olacaktır.

D'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012

41. A, kendisine ellerindeki demir çubuklarla saldıran B ve C'nin saldırısından kurtulabilmek için silahıyla havaya ateş eder. Yandaki taş evin duvarından seken kurşun, D'nin aracının camına isabet ederek camın kırılmasına neden olur.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A'nın havaya ateş etmesi, savunma maksadıyla icra edildiği için meşru savunma kapsamında kalır.
- B) A'nın havaya ateş etmesi sonucunda saldırıda bulunmayan bir kişiye zarar da verdiği için meşru savunma hükümleri uygulanmaz. A, B ve C'yi tehdit etmekten dolayı cezalandırılır.
- C) Olayda A, silah kullandığı için meşru savunmadan bahsedilemez.
- D) Olayda A, D'ye karşı taksirle mala zarar verme suçunu işlemiştir.
- E) Olayda A, meşru savunmanın sınırını kasten aşmıştır. Tehditten dolayı cezalandırılır.

Cevap: Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı meşru müdafaaanın varlığı sebebiyle faile ceza verilmez. Meşru savunma bir hukuka uygunluk sebebi olup, gerçekleştirilen fiilin hukuka aykırılık unsuru ortadan kaldırmakta ve fiil hukuka uygun hale gelmektedir. A, kendisine ellerindeki demir çubuklarla saldıran B ve C'nin saldırısından kurtulabilmek için silahıyla havaya ateş etmiş olması kendisine yönelik mevcut ve hukuka aykırı bir saldırıdan kurtulmayı hedef aldığı ve orantılı olduğu için meşru savunma kapsamındadır. Meşru savunmaya konu bir fiil hukuka aykırı kabul edilmez ve bu fiile bağlı olarak D'nin aracının camına isabet ederek camın kırılmasına neden olması da meşru savunma kapsamında değerlendirilir.

A'dır.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012

42. Hasmı A zannederek ona çok benzeyen B'yi öldüren fail F'nin sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) F, A'yı kasten öldürmeye teşebbüsten, B'yi ise kasten öldürmekten sorumlu tutulur.
- B) F, A'yı kasten öldürmeye teşebbüsten, B'yi ise taksirle öldürmekten sorumlu tutulur.
- C) F'nin hatası, kastını kaldırır ve olayda sorumluluğu yoktur.
- D) F, yalnızca B'yi taksirle öldürmekten sorumlu tutulur.
- E) F, yalnızca B'yi kasten öldürmekten sorumlu tutulur.

Cevap: Hasmı A zannederek ona çok benzeyen B'yi öldüren fail F'nin sorumluluğuna ilişkin olarak şahısta hata söz konusudur. Şahısta hataya düşülmüş olması failin kastını ortadan kaldırmayacağından yani failin hareketi bilerek ve isteyerek gerçekleştirmiş olmasından dolayı kastı devam edeceğinden B'ye yönelik olarak kasten adam öldürme suçunu icra etmiş olmaktadır. Ancak F'nin A 'ya yönelik düşüncesi dikkate alındığında ise suç kararının icrasına başlamak yetmeyip suçun icra hareketlerinin icrasına başlamamış olmasından dolayı kasten adam öldürmeye teşebbüsten bahsetmek mümkün olmamaktadır.

E'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012

43. A, aralarında husumet bulunan B ile yolda karşılaşınca silahını çeker ve sakat bırakmak amacıyla B'nin ayağına doğru birkaç el ateş eder. Bir kurşun isabet eden B, hastaneye kaldırılırsa da aşırı kan kaybından dolayı kurtarılamaz ve ölür.

Bu olaya göre, A'nın sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Kasten öldürmeden sorumludur.
- B) Taksirle öldürmeden sorumludur.
- C) Kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesinden sorumludur.
- D) Kasten yaralamadan sorumludur.
- E) Kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaşan hâli olan ölümden dolayı sorumludur.

Cevap: A, aralarında husumet bulunan B ile yolda karşılaşınca silahını çeker ve sakat bırakmak amacıyla B'nin ayağına doğru birkaç el ateş eder ifadesinden A'nın kasıtlı olarak hareket ettiğini ve kastının B'yi yaralamak olduğunu çıkarabiliriz. Ancak sorunun devamında A'nın fiili neticesinde kastettiğinden daha ağır bir netice meydana gelmekte ve B ölmektedir. Burada neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç hükümleri uygulanır. Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımın-

dan en azından taksirle hareket etmesi gerekir. Burada A'nın B'yi öldürme yönünde kastı yoktur ancak taksiri mevcuttur ve gerçekleşen bu daha ağır neticeden dolayı neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç hükümleri söz konusu olur. Sonuç olarak; A Kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaşan hâli olan ölümden dolayı sorumludur. Burada kast yaralamaya yönelik olmakla birlikte ölüm neticesi meydana gelmiştir, fail neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama (TCK m.87/4) suçundan sorumlu olacaktır.

E'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2011

44. A ile B aralarındaki bir mesele yüzünden tartışırken kavgaya tutuşurlar. A silahını çekerek B'ye ateş etmeye başlar. İsabet alan B kendisini korumak için silahıyla A'ya karşılık vermeye çalışır ve üç el ateş eder. Kurşunlardan biri A'ya isabet ederek ölümüne, diğeri ise olayla ilgisi olmayan ancak olayı seyretmekte olan C'nin yaralanmasına sebebiyet verir.

Bu olaya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) B'nin A'ya yönelik fiili, zorunluluk hâlini oluşturur.
- B) Fiili sonucunda A öldüğü için, B meşru savunmadan faydalanamaz.
- C) B'nin fiili sonucunda C'nin yaralanması, hedefte sapmadır. Bu yaralanmadan dolayı B, taksirinin varlığı hâlinde cezalandırılabilir.
- D) Olayda B, meşru savunmanın sınırını telaş, korku ve heyecanla aştığından B'nin C'ye yönelik fiili suç teşkil etmez.
- E) Olayda B hakkında A'yı kasten öldürmekten dolayı cezaya hükmolunur ancak haksız tahriktten dolayı B'nin cezasında indirim yapılır. C'yi ise kasten öldürmeye teşebbüsten sorumlu tutulur.

Cevap: Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerde meşru savunma söz konusu olmakta ve bu durumda faile ceza verilmemektedir. Olayda B kendisini korumak amacıyla saldırıyla orantılı olarak gerçekleştirdiği fiilde A'nın ölümü dolayısıyla sorumluluğu olmayacaktır. Çünkü bu fiilinde meşru savunma mevcut olup, bu sebeple gerçekleştirilen fiilin hukuka aykırılık unsuru ortadan kalkmaktadır ve fiil hukuka uygun hale gelmektedir. Çünkü meşru savunma bir hukuka uygunluk nedenidir.

Ancak B'nin silahından çıkan kurşunlarda C'yi yaralaması fiiline ilişkin olarak ise olayda hedefte sapma söz konusudur. B'nin hedefi A olmakla birlikte bu hedef yerine C isabet almıştır. Fiilin icrası sırasında suçun kanunî tanımındaki maddî unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hâli ise saklıdır. Bu olayda da B'nin C'ye yönelik fiilinde kasten hareket söz konusu değildir. Ancak gerçekleşen hareketteki kusurun ağırlığına göre taksirle sorumluluk söz konusu olabilir. Sonuç olarak; B'nin fiili sonucunda C'nin yaralanması, hedefte sapmadır. Bu yaralanmadan dolayı B, taksirinin varlığı hâlinde cezalandırılabilir. C'dir.

İdari Hâkimlik 2011

45. Hâkim kararıyla konutunda arama yapmak üzere A'nın oturduğu binaya gelen polis memuru M, A'nın konutu zannederek bir alt katta bulunan B'nin konutuna girerek arama yapar.

Bu olaya göre, M'nin ceza sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) M, suçun nitelikli unsurlarında hataya düşmüştür, M'nin ceza sorumluluğu yoktur.
- B) M, hukuka uygunluk sebeplerinin maddi şartlarında hataya düşmüştür, M'nin ceza sorumluluğu yoktur.
- C) M'nin hatası, kusurunu kaldırdığı için ceza sorumluluğu yoktur.
- D) M'nin hatası, kastını kaldırır da M, konut dokunulmazlığını taksirle ihlal etmekten dolayı cezalandırılır.
- E) M'nin hatası, kastını kaldırmaz; M, konut dokunulmazlığını kasten ihlal etmekten dolayı cezalandırılır.

Cevap: Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez. Bu bir hukuka uygunluk sebebi olup, hukuk düzeninin kendisiyle gelişmezliği ilkesinin sonucudur. Kanunun hükmünü yerine getiren kimse ceza almayacağı için olayda A kanuni şartları taşıyan arama kararını ifa etmesi neticesine Konut Dokunulmazlığını İhlal suçu gibi cezai ya da hukuki bir sorumluluğu doğmayacaktır. Ancak olayda A yanlış bir konutta bu fiili icra etmiştir. TCK'da Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır denilmektedir. Burada polis memuru cezai sorumluluğunu kaldıran bir hukuka uygunluk sebebinin maddi şartlarında hataya düşmüş olup bu hatasından faydalanır yani cezai sorumluluğu doğmaz.

B'dir.

İdari Hâkimlik 2011

46. Hukuka uygunluk nedenlerinde sınırın aşılması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Hukuka uygunluk nedenlerinin sınırını kasten aşan kişi, aşkın kısmın oluşturduğu kasti suçtan dolayı sorumlu tutulur ancak cezasında indirim yapılır.
- B) Hukuka uygunluk nedenlerinin sınırını kast olmaksızın aşan kişi, sınırı kasten aşmadığı için hiçbir şekilde cezalandırılmaz.
- C) Hukuka uygunluk nedenlerinin tamamı bakımından sınırın, mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaşla aşıldığı hâllerde de faile ceza verilmez.
- D) Hukuka uygunluk nedenlerinde sınırın kast olmaksızın aşıldığı hâllerde, aşkın kısmın oluşturduğu fiil taksirle işlendiğinde cezalandırılabilirse failin taksirli sorumluluğu saklıdır.
- E) Hukuka uygunluk nedenlerinde sınırın kast olmaksızın aşıldığı hâllerde fail, aşkın kısmın oluşturduğu fiil bakımından taksiri bulunmasa dahi sorumludur.

Cevap: Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması hâlinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için fail cezalandırılır ancak bu ceza indirilerek hükmolunur.

D'dir.



ÖNEMLİ

Meşru savunmada sınırın aşılması, mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmaz.

İdari Hâkimlik 2011

47. Haksız tahrik hâlinde, cezada indirim yapılmasının nedeni aşağıdaki-lerden hangisinde doğru bir şekilde ifade edilmiştir?

- A) Kusur yeteneğini kaldırması
- B) Kusur yeteneğini azaltması
- C) Fiili hukuka uygun hâle getirmesi
- D) Fiilin kasten işlenmemiş olması
- E) Fiilin haksızlık teşkil etmemesi

Cevap: Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, verilecek ceza indirilir. Haksız tahrikin etkisi altında suç işleyen kişi suçu bilerek ve isteyerek işlemektedir. Yani haksız tahrik neticesinde ve etkisinde işlenen suç kasten işlenir. Haksız tahrik neticesinde ve etkisinde işlenen suç haksızlık teşkil etmektedir çünkü haksız tahrikin varlığı işlenen suçun hukuka aykırılığını ortadan kaldırmaz. Haksız tahrik etkisinde suç işlemek bir hukuka uygunluk nedeni değildir. Haksız tahrik sadece failin kusur yeteneğini azaltır ve bu sebeple de kanunen gerçekleşen koruma yalnızca verilecek cezada belli oranlarda indirim yapılmasıdır. B'dir.

İdari Hâkimlik 2011

48. Hollandalı turist H, tatilini geçirmek üzere geldiği Antalya'da esrar içerken yakalanır ve sorgusunda "Hollanda'da esrar içmek serbest olduğu için Türkiye'de de buna izin verildiği düşüncesiyle hareket ettim." diyerek kendisini savunur.

Buna göre, H'nin yaptığı savunma aşağıdaki kurumlardan hangisi ile ilgilidir?

- A) Haksızlık yanılığı
- B) Suçun maddi unsurlarında yanılığı
- C) Kusurluluğu etkileyen sebeplerin maddi şartlarında yanılığı
- D) Hukuka uygunluk sebeplerinin maddi şartlarında yanılığı
- E) Zorunluluk hâli

Cevap: Kişi, işlediği fiilin esasında bir haksızlık oluşturduğu hususunda hataya düşmüş ise bu durumda haksızlık yanılığı mevcuttur. Yani kişi işlemiş olduğu fiili bilerek ve isteyerek meydana getirmekte ancak bu fiilin suç olacağı hatta bir haksızlık oluşturacağı noktasında yanılmaktadır. Haksızlık yanılığı, meydana gelen haksızlık bakımından kusurunun belirlenmesinde önem arz etmektedir. Haksızlık yanılığının var olup olmadığı somut olayın durumu ve bu yanılığa düşen kişinin bilgi düzeyi, eğitim düzeyi, sosyal ve toplumsal hayatı gibi kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Olaya baktığımızda Hollandalı turist H, tatilini geçirmek üzere geldiği Antalya'da esrar içerken yakalanır ve sorgusunda "Hollanda'da esrar içmek serbest olduğu için Türkiye'de de buna izin verildiği düşüncesiyle hareket ettim." diyerek kendisini savunur. Burada H'nin sahip olduğu bilgi bakımından esrar kullanımı suç değildir ve yaşamış olduğu toplumsal yapı için de bu davranış şekli normal olup, kınanabilir bir davranış değildir. Yani H gerçekleştirdiği fiil ile meydana gelen suçta, fiilin suç/haksızlık teşkil ettiği noktasında yanılmakta ve bu yanılışında da kendisini haklı gösteren yönler bulunmaktadır. Sonuç olarak; H işlediği fiilin esasında bir haksızlık oluşturduğu hususunda hataya düşmüş olup bu durumda haksızlık yanılığı mevcuttur.

A'dır.

Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011

49. A, gece karanlığında anı kovanlarına saldıran ayı olduğunu düşündüğü ancak gerçekte kendisini ziyarete gelmekte olan yan komşusu B'ye ateş ederek ölümüne sebebiyet verir. Bu olayda aşağıdaki hukuki müesseselerden hangisi gerçekleşmiştir?

- A) Haksızlık yanılığı
- B) Hukuka uygunluk nedenlerinin maddi şartlarında hata
- C) Kusurluluğu etkileyen nedenlerin maddi şartlarında hata
- D) Suçun maddi unsurlarında hata
- E) Suçun nitelikli unsurlarında hata

Cevap: Bir suçun varlığı için fail tarafından dış dünyada bir değişiklik meydana getiren fiilin gerçekleştirilmesi gerekir. Fiilin oluşması için hareket, netice ve bunlar arasında bir nedensellik bağı olmalıdır. Suçun maddi unsurlarını oluşturan bu hususlar bakımından hataya düşen kişinin kastından bahsetmek mümkün değildir. Olayda A, gece karanlığında anı kovanlarına saldıran ayı olduğunu düşünerek kendisini ziyarete gelen komşusu B'yi öldürmesi olayında suçun maddi unsurlarında hataya düşmüştür. Fiilin icrası sırasında suçun kanunî tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hâli saklıdır. Olayda da A öldürme fiili bakımından kastı olmamakla birlikte taksirle adam öldürmeden dolayı sorumlu olacaktır.

D'dir.

Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011

50. A, hasmı B'yi öldürmek amacıyla B ile birlikte C ve D'nin de içinde bulunduğunu gördüğü aracın kırmızı ışıkta durması üzerine otomatik silahını çıkartarak aracı tarar. Saldırıdan B yaralı olarak kurtulur, C ve D ise ölür. Buna göre, C ve D'nin öldürülmesi bakımından A'nın sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, C ve D'yi doğrudan kastla öldürmekten sorumludur.
- B) A, C ve D'yi olası kastla öldürmekten sorumludur.
- C) A, C ve D'yi bilinçli taksirle öldürmekten sorumludur.
- D) A, C ve D'yi bilinçsiz taksirle öldürmekten sorumludur.
- E) A, olayda fıkri içtima bulunduğu için C ve D'nin ölümünden ayrıca sorumlu tutulamaz.

Cevap: Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Yani failin fiili bilerek ve isteyerek gerçekleştirmesi halinde doğrudan kast söz konusu olur. Bunun yanında gerçekleştirilen fiilin doğrudan sonucu olması kaçınılmaz olan durumlarda da doğrudan kast vardır.

Olayda A otomatik silah ile bir araba içindeki insanları taraması durumunda gerçekleştirdiği fiilin doğrudan sonucu olabilecek kaçınılmaz durum o araçtaki herkesin ölebileceğidir. Dolayısıyla A hem hasmı B'ye yönelik kasten adam öldürmeye teşebbüsten sorumlu olacağı gibi hem de araç içerisinde bulunan ve fiil ile kaçınılmaz sonucun meydana gelmesi neticesinde ölen C ve D'nin ölümünden dolayı da doğrudan kastla adam öldürme suçundan dolayı sorumludur.

A'dır.

Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011

51. Taksi şoförü Ş, bir trafik kazası sonrası ağır yaralanan Y'yi hastaneye yetiştirmek için aşırı sürat yapar ve Z'nin kullandığı araca arkadan çarparak ağır bir şekilde yaralanmasına neden olur. Buna göre, Z'nin yaralanmasından Ş'nin sorumlu tutulup tutulamayacağı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Olayda meşru savunma hâli bulunduğu için Ş'nin fiili hukuka uygundur ve Ş cezalandırılmaz.
- B) Olayda zorunluluk hâli bulunduğu için Ş'nin kusurluluğu ortadan kalkar ve Ş cezalandırılmaz.
- C) Olayda Ş, işlediği suçtan dolayı cezalandırılır ve hakkında sadece takdiri indirim nedeni uygulanabilir.
- D) Olayda Ş'nin taksirli bir hareketi dahi bulunmadığı için fiil suç teşkil etmez.
- E) Olayda Ş, işlediği suçun tam cezasıyla cezalandırılır.

Cevap: Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faille zorunluluk hali sebebiyle ceza verilmez. Taksi şoförü Ş, bir trafik kazası sonrası ağır yaralanan Y'yi hastaneye yetiştirmek için aşırı sürat yapmaktadır. Burada Ş başkasının(Y) yaşam hakkına yönelik olarak ağır ve muhakkak bir tehlikeden o kişiyi kurtarmak için hareket etmektedir. Bu hareket esnasında üçüncü bir kişi olan Z'nin kullandığı araca arkadan çarparak ağır bir şekilde yaralanmasına neden olur. Ancak olayda zorunluluk hali mevcut olduğundan Ş'nin kusurluluğu ortadan kalkar ve Z'ye verilen zararlardan dolayı Ş cezalandırılmaz.

B'dir.

KPSS 2011

52. Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın neticenin meydana geldiği hâlle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Kişi bu fiili kasten işlemiştir.
- B) Kişi bu fiili bilinçsiz taksirle işlemiştir.
- C) Kişi bu fiili olası kastla işlemiştir.
- D) Kişi bu fiili bilinçli taksirle işlemiştir.
- E) Kişi bu fiili kasta taksir kombinasyonu çerçevesinde işlemiştir.

Cevap: Suçun oluşması kural olarak kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Bunun yanında gerçekleştirilen fiilin doğrudan sonucu olması kaçınılmaz olan durumlarda da doğrudan kast vardır.

Kişinin, suçun kanunî tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, neticeyi kabullenerek (olursa olsun düşüncesi ile) fiili işlemesi hâlinde olası kast vardır.

Taksir ise dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmemekle gerçekleştirilmesidir. Basit taksir olarak da belirtilen bu tanımda fail suçun kanuni tanımındaki neticeyi öngörememektedir.

Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır; yani fail suçun kanuni tanımındaki neticeyi öngörmekte ancak bu neticeyi kabullenmemekte ve istememektedir.

D'dir.



ÖNEMLİ

Olası kast, kasten işlenen suçlara göre daha az cezayı gerektirirken; bilinçli taksir, taksirle işlenen suçlara göre daha fazla ceza gerektirir.

Adli Hâkimlik Nisan 2011

53. A, gece karanlığında kendi kardeşi K'yi hasmı B sanarak vurmuştur. **Buna göre, A'nın sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) A, suçun konusunda hataya düştüğünden kastı kalkmıştır, cezalandırılmaz.
- B) A'nın, şahısta hataya düşmesi kastını kaldırmaz, ancak işlemeyi düşündüğü suçtan sorumlu tutulur.
- C) A'nın hatası önemsizdir, K'yi öldürmekten sorumlu tutulur.
- D) A'nın hatası kastını kaldırır, K'yi öldürmekten taksiri sebebiyle sorumlu tutulur.
- E) A, B'yi kasten öldürmeye teşebbüsten, K'yi ise taksirle öldürmekten dolayı sorumlu tutulur.

Cevap: Şahısta hatada suç açısından hedef alınan kişi bir başkasıyla karıştırılmaktadır. Şahısta hata suçun kurucu unsurlarına etki etmediğinden, bu unsurlarda mevcut bir hata olmadığından suçun meydana gelmesini engellemez. Olayda A, gece karanlığında kendi kardeşi K'yi hasmı B sanarak vurmuş yani şahısta hataya düşmüştür. Ancak gerekçeleşen fiil bakımından failin bir insana ateş ettiğinin bilincinde olması kastın ve suçun varlığı bakımından bilmesi yeterlidir bunun (B) ya da (C) olması kasten öldürme suçunun oluşumunu engellemez. Özetle A'nın, şahısta hataya düşmesi kastını kaldırmaz, ancak işlemeyi düşündüğü suçtan sorumlu tutulur Yani işlemeyi hedeflediği suç bakımından ağırlaştırıcı ve hafifletici nedenler dikkate alınır, hataya düşülen şahıstan kaynaklanan(kardeşi olması gibi) ağırlaştırıcı ve hafifletici nedenler dikkate alınmaz.

B'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2011

54. Türk Ceza Kanunu'na göre, taksirli suçlar ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Taksirli suçlar, sadece ihmali bir hareketle işlenebilir.
- B) Taksirli suçlarda haksızlığın esasını, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık oluşturur.
- C) Taksirli suçlarda, öngörülebilir sonuçlar bakımından fail sorumlu tutulur.
- D) Taksirli suçlarda, kusurluluğun tayini bizzat hâkime aittir.
- E) Taksirli suçlarda, taksirli hareketlerin birleştiği hallerde herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu tutulur.

Cevap: Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hâllerde cezalandırılır. Taksirli suçlar icrai hareketle işlenebilir.

Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir. Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde bilinçli taksir vardır; bu hâlde taksirli suçla ilişkin ceza artırılır. Yani taksirle işlenen suçlarda bilinçli taksirin varlığı cezayı artıran bir sebeptir.

Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir. Bu belirleme somut olaya göre Hâkim tarafından gerçekleştirilir. Bununla birlikte taksirli suçlara iştirak de söz konusu değildir. Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.

A'dır.



ÖNEMLİ

Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmaz; bilinçli taksir hâlinde verilecek ceza ise indirilebilir.

Adli Hâkimlik 2010**55. Türk Ceza Kanunu'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Taksir, suçun istisnai bir işleniş şeklidir.
- B) Zorunluluk hâlinde, fiili işleyen kişiye kusurlu sayılmadığı için ceza verilmez.
- C) Kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı suça iştirak için yeterlidir.
- D) Meşru savunmanın sınırının telaş, korku ve heyecan sebebiyle aşıldığı hâllerde taksirli sorumluluk saklıdır.
- E) Bir fiilin kastedilenden daha ağır bir neticenin oluşumuna sebebiyet verdiği hâllerde, kişi bu neticeden en azından taksirinin varlığı hâlinde sorumlu tutulabilir.

Cevap: Türk Ceza Kanununa göre suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Taksir ise sadece kanunda belirtilen hallerde cezalandırılmaktadır. Yani taksir istisnai bir sorumluluk doğurmaktadır.

Zorunluluk halinde ise, gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez. Yani zorunluluk halinde kişi kusurlu sayılmadığı için ceza verilmesine yer olmayan hallerden biridir.

Türk Ceza Kanununa göre suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır. Bununla birlikte suça iştiraktan dolayı sorumlu tutulabilmek için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına varmış olması gerekir.

Netice sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin olarak ise; bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.

Türk Ceza Kanununa göre Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması hâlinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda belirtilen ceza indirilerek hükmolunur. Ancak bu durumun istisnası meşru savunmada söz konusudur. Şöyle ki; Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez, bu durumda taksirli sorumluluktan da bahsedilmez.

D'dir.

Adli Hâkimlik 2010**56. Türk Ceza Kanunu'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Suçun daha az ceza gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi bu hatasından yararlanır.
- B) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen kimse kasten hareket etmiş olmaz, taksirli sorumluluk hâli saklıdır.
- C) Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususundaki hatanın ceza sorumluluğuna etkisi yoktur.
- D) İşlediği fiilin haksızlık teşkil ettiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi cezalandırılmaz.
- E) Suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi bu hatasından yararlanır.

Cevap: Fiilin icrası sırasında suçun kanunî tanımındaki maddî unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hâli saklıdır. Örneğin bina içerisinde başkasına ait olan ancak kendisine geldiğini düşünerek o dergiyi alan kişi hırsızlık suçu işlemiş olmaz.

Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır. Örneğin, A oğlu B'yi öldürmek isterken karanlıkta B zannederek yoldan geçen C'yi öldürmüştür. Bu hata halinde A eğer B'yi öldürseydi altsoyu öldürme söz konusu olduğundan nitelikli kasten adam öldürmeden dolayı sorumlu olacaktı ancak hatasından faydalanır ve altsoyunu öldürmediği için yalnızca kasten adam öldürmeden dolayı sorumlu olur.

Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır. Örneğin A karanlıkta hasmı B'yi görmüş ve B'nin belinden tabancasını çektiğini düşünerek ateş etmiş ve B'yi yaralamıştır. Ancak B'nin silahını değil cebinden sigarasını almaya çalıştığı anlaşılmıştır. Bu durumda A meşru müdafaa şartlarının varlığında yani ceza sorumluluğunu kaldıran bir nedene ait koşulun gerçekleştiği hususunda hataya düşmüş olup, ceza sorumluluğu doğmayacaktır.

C'dir.

Adli Hâkimlik 2010**57. Haksız tahrikle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Kusurluluğu kaldıran hâldir.
- B) Kusurluluğu azaltan hâldir.
- C) Fiil, hiddetli ve şiddetli elemin etkisi altında işlenmiş olmalıdır.
- D) Haksız tahrik için haksız bir fiil bulunmalıdır.
- E) Üçüncü şahıslara yönelik haksız fiiller de tahrike sebebiyet verebilir.

Cevap: Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye verilecek ceza haksız tahrikin varlığı nedeniyle indirilir. Ancak haksız tahrik ceza verilmemesine neden olan bir durum değildir çünkü haksız tahrik kusurluluğu ortadan kaldırmayan, ancak azaltan bir nedendir. Haksız tahrik hukuka uygunluk nedeni de değildir. Yani fiilin hukuka aykırılığını etkilemez. Sadece cezada indirim yapılmasına sebebiyet verir. Haksız tahrik ne kadar yoğun olursa olsun ceza sorumluluğunun tamamen ortadan kalkmasına yol açmaz.

Haksız tahrikin varlığı için haksız bir fiil bulunmalıdır. Örneğin elindeki sopa ile bir kişinin arabasına vurup camını kıran A'nın bu fiiline karşı araç sahibi B A'nın bu fiilini öğrenip sokakta A'yı gördüğünde yumruk atmışsa burada B haksız bir fiilden kaynaklı haksız tahrik indiriminden faydalanır. Tabi ki bunun için haksız tahrik etkisi altında işlenen fiilin de hiddetli ve şiddetli elemin etkisi altında işlenmiş olması gerekir.

Üçüncü şahıslara yönelik haksız fiiller de tahrike sebebiyet verebilir. Örneğin kız arkadaş B'ye ağır küfürler eden A'nın bu fiilinden dolayı sinirlenen yoldan geçen C'nin A'ya yumruk atması durumunda C haksız tahrik indiriminden faydalanır.

A'dır.

İdari Hâkimlik Kasım 2010

58. Polis'in kovaladığı hırsız A, aracını ilerde barikat kuran polis memurlarından birinin üzerine sürerek çarpmış ve polis memurunun ölmesine neden olmuştur.

Buna göre, A'nın fiili işleyiş şekli ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- | | | |
|--------------------|---------------------|---------------|
| A) Tasarlama | B) Bilinçsiz taksir | C) Olası kast |
| D) Bilinçli taksir | E) Doğrudan kast | |

Cevap: Olayda A'nın meydana getirdiği neticeyi isteyip istemediğine bakmak gerekecektir. Çünkü kast fiilin bilerek ve istenerek meydana getirilmesidir. Olayda A aracını barikat kuran polis memurlarından birinin üzerine sürerek çarpmıştır. Yani polis memuruna çarpmak amacıyla ve onun üzerine sürerek özetle hem bilerek hem de isteyerek hareket etmiş durumdadır. Nihayetinde de polis memuru ölmüştür bu sebeple A'nın fiili işleyiş şekli açısından doğrudan kast söz konusudur.

E'dir.

İdari Hâkimlik Kasım 2010/ri Hâkimlik Kasım 2010**59. Haksız tahrikle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Haksız tahrik halinde faile ceza verilmez, sadece güvenlik tedbiri uygulanır.
- B) Hiddet veya şiddetli eleme neden olan her fiil haksız tahrik teşkil eder.
- C) Bir kimsenin alacağını tahsil için icraya başvurması haksız tahriktir.
- D) Haksız tahrik için fiilin hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında işlenmiş olması gerekir.
- E) Başkasının işlediği bir suçu ihbar edeceğini söylemek haksız tahrik teşkil eder.

Cevap: Haksız tahrikin varlığı failin kusurluluğunu tamamen kaldırmadığından faile ceza verilecektir, ancak haksız tahrikin varlığı cezada indirim sebebi olması dolayısıyla ceza indirilecektir.

Haksız tahrik için fiilin hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında işlenmiş olması gerekir. Ancak burada hiddet veya şiddetli eleme neden olan her fiil değil haksızlık içeriğine sahip fiiller haksız tahrik teşkil eder. Örneğin icra memurunun evinden eşya almasına sinirlenen kişi memura saldırdığı zaman haksız failden bahsedilemez. Çünkü memurun hareketi haksız fiil değildir, haksızlık içeriği mevcut değildir. Bununla beraber hukukten tanınmış bir hakkın kullanımı da haksız fiil teşkil etmez. Örneğin cebri icraya müracaat ya da var olan bir suçun ihbarı durumunda olduğu gibi. D'dir.

İdari Hâkimlik Kasım 2010/ri Hâkimlik Kasım 2010**60. Türk Ceza Kanunu'nda açıkça düzenlenmemiş olan kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Nedensellik bağı
- B) Suça iştirak
- C) Suça teşebbüs
- D) Suçların içtimai
- E) Ceza sorumluluğunun şahsiliği, kast ve taksir

Cevap: Türk Ceza Kanununda suça iştirak, suça teşebbüs, suçların içtimai suçun özel görünüşü biçimleri olarak açıkça kanunda düzenlenmiş olmakla beraber suç genel teorisine dâhil olan kast, taksir gibi suçun manevi unsurları da düzenlenmiş bulunmaktadır. Ayrıca ceza sorumluluğuna kaldıran ve azaltan tüm haller, hukuka uygunluk halleri v.b. düzenlemeler de kanunda açıkça yer almaktadır. Ancak suçun oluşması bakımından temel şartlardan fiili oluşturan hareket ve netice arasındaki bağı ifade eden nedensellik bağı açıkça kanunda düzenlenmemiştir.

A'dır.

**ÖNEMLİ**

Şüpheden sanık yararlanır ilkesi de Türk Ceza Kanununda düzenleme alanı bulmamıştır.

İdari Hâkimlik Kasım 2010

61. Kamyon şoförü A, Karadeniz Sahil Yolunda hız sınırlarının üstünde seyrederken, lastiklerinden birinin patlaması sonucunda uçuşuma yuvarlanmış ve yanında oturan yardımcısı Y'nin yaralanmasına neden olmuştur. **Buna göre, A'nın sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Zorunluluk hali nedeniyle kusursuzdur, cezalandırılmaz.
- B) Cebir ve şiddet sebebiyle kusursuzdur, cezalandırılmaz.
- C) Olası kastından sorumlu tutulur.
- D) Kasten yaralanmadan sorumlu tutulur.
- E) Taksirle yaralanmadan sorumlu tutulur.

Cevap: Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir. Bu durum basit taksir olarak da ifade edilmekle beraber; kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır. Olayda A hız sınırları aşmış olmasından dolayı kaza yapabileceğini öngörmüştür. Ancak olayda A'nın Y'nin yaralanması gibi bir neticeyi istemediği açıktır. Trafikte aşırı hız yapan sürücü A, kaza yapabileceğini ve zarar vereceğini öngörmüş ancak neticeyi istememiş ve kabullenmemiştir. Dolayısıyla olayda bilinçli taksir söz konusudur. A arkadaşı Y'ye karşı bilinçli taksirle adam yaralamadan dolayı sorumludur. E'dir.

Uzman Yardımcılığı Aralık 2010

62. Suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesine ne denir?

- A) Tasarlama B) Kast C) Taksir
D) Teşebbüs E) İştirak

Cevap: Kast, kişi ile işlediği suçun maddî unsurları arasındaki manevî unsuru ifade etmektedir. Kast; suçun kanuni tanımındaki maddî unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Yeni Türk Ceza Kanunu ile yapılan düzenlemede doğrudan kasttan ayrı olarak olası kast da tanımlanmıştır. Olası kast durumunda suçun kanuni tanımında yer alan unsurlardan birinin somut olayda gerçekleşebileceği öngörülmesine rağmen, kişi fiili işlemektedir. Yani fail suçun meydana gelebileceğini öngörmekte ve hatta unsurların meydana gelmesini kabullenmektedir.
B'dir.

KPSS 2010

63. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi cezal sorumluluğu kaldıran nedenlerden biri değildir?

- A) Kanun hükmünün yerine getirilmesi
B) Yetkili amirin emri
C) Haksız tahrik
D) Zorunluluk hâli
E) İlgilinin rızası

Cevap: Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez. Örneğin icra memurunun bir kişinin evine izinsiz girmesinde olduğu gibi.

Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan kişi de sorumlu olmaz. Tabi ki konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde hem bu emri yerine getiren hem de emri veren sorumlu olur. Örneğin bir linç girişiminin varlığı halinde amirin polise havaya ateş ettirmesinde olduğu gibi.

Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez. Bununla birlikte kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı da rıza kapsamında fiili işleyene ceza verilmez. Örneğin günlüklerini okuması için arkadaşına veren kişi daha sonradan başlangıçtaki rıza sebebiyle bunları okumuş olmaktan dolayı arkadaşını suçlayamaz.

Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı zorunluluk hali sebebiyle faile ceza verilmez.

Haksız tahrik ise kusurluluğu ortadan kaldıran bir hal olmayıp, sadece verilecek cezada bir indirim nedenidir. Bu sebeple Türk Ceza Kanunu'na göre, haksız tahrik cezai sorumluluğu koldıran nedenlerden biri değildir.

C'dir.

KPSS 2010

64. Türk Ceza Kanunu'na göre, taksirle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Taksirli fiiller, kanunun belirttiği hâllerde cezalandırılır.
- B) Taksirle işlenen suçlardan dolayı verilecek ceza, zararın ağırlığına göre belirlenir.
- C) Neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlarda failin cezalandırılması için ağır netice bakımından en azından taksirli hareket etmesi gerekir.
- D) Bilinçli (öngörülü) taksir cezayı ağırlaştıran bir nedendir.
- E) Taksir, neticenin öngörülemez olarak gerçekleştirilmesidir.

Cevap: Taksirle sorumluluk istisnai bir sorumluluk olup, kanunda asli sorumluluk şekli kasten sorumluluktur. Bu sebeple yalnızca ve açıkça kanunun belirttiği hallerde taksirli sorumluluk söz konusudur. Taksirle işlenen suçlardan dolayı verilecek ceza ise verilen zararın ağırlığına göre değil failin kusurunun ağırlığına göre belirlenir. Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.

Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmez olarak gerçekleştirilmesidir. Bu durum taksirli suçlarda basit taksir olarak nitelendirilirken, Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır; bilinçli taksir cezayı ağırlaştıran nedenlerden biridir.

Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde, netice sebebiyle ağırlaşmış suç söz konusu olacaktır ancak bu durumda kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir. Örneğin elindeki demir sopa ile yaralamak kastıyla hasmının başına vuran şahıs, o kişinin ölümüne sebebiyet vermişse kastettiğinden daha ağır bir sonuç doğmuş olmakla birlikte bu fiilin icrası sırasında böyle bir sonucun doğacağını öngörmüştür. Yani bir kişinin kafasına demir sopa ile vurma durumunda ölebileceği öngörülmektedir ve failin bu açıdan en azından taksiri vardır. Olayda da netice sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçu söz konusudur.

B'dir.

Kamu İhale Kurumu Uzman Yrd. 2009

65. Türk Ceza Kanunu'na göre, zorunluluk (zaruret) hâliyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kişinin kendisine ya da başkasına ait bir hakka yönelik bir tehlike bulunmalıdır.
- B) Tehlike ağır ve muhakkak bir tehlike olmalıdır.
- C) Kişi, tehlikeye bilerek neden olmamalıdır.
- D) Tehlikeden başka türlü korunmak mümkün olmamalıdır.
- E) Tehlike, sadece kişinin kendisine ait bir hakka yönelik olmalıdır.

Cevap: Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı zorunluluk halinin varlığı sebebiyle faili ceza verilmez. Zorunluluk halinde bahsi geçen tehlike kişinin kendisine yönelik olabileceği gibi başkasının bir hakkına yönelik de olabilir. Bu tehlike herhangi bir tehlike değil ağır ve muhakkak nitelikte bir tehlike olmalıdır. Ayrıca fail bahsi geçen tehlikeye kendisi sebebiyet vermemiş olmalı ve bu tehlikeden de başka türlü korunma imkânı bulunmaması sebebiyle ilgili fiili gerçekleştirmiş olmalıdır.

E'dir.

Kamu İhale Kurumu Uzman Yrd. 2009

66. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi haksız tahrik indirim nedeninin koşullarından biri değildir?

- A) Failin, haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddetin etkisi altında olması
- B) Failin, haksız bir fiilin meydana getirdiği şiddetli elemin etkisi altında olması
- C) Failin işlediği suçun, haksız bir fiilin yol açtığı şiddetli elemin sonucu olması
- D) Failin işlediği suçun, haksız fiil ile orantılı olması
- E) Failin işlediği suçun, haksız bir fiilin yol açtığı hiddetin sonucu olması

Cevap: Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, suçun var olan haksız bir fiilden kaynaklı hiddet ve şiddetli elemin sonucu olması sebebiyle verilecek ceza kanunun açık ifadesi gereği indirilir. Ancak haksız tahrik ceza verilmemesine neden olan bir durum değildir çünkü haksız tahrik kusurluluğu ortadan kaldırmayan, ancak azaltan bir nedendir.

Bununla birlikte Tahrik oluşturan eylem ile buna tepki oluşturan suç arasında bir oran bulunması gerekmez. Özetle haksız fiil ile failin işlediği suç arasında orantı aranmaz. Örneğin; kendisine küfreden kişiyi öldürme durumunda da fail haksız tahrik indiriminden faydalanır.

D'dir.

KPSS 2009**67. Kastla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Kastın kurucu unsurları, bilme ve istemedir.
- B) Kastın, suçu oluşturan davranışın icrası anında var olması yeterlidir.
- C) Olası kast hâlinde ceza artırılır.
- D) Bazı suçlar yönünden genel kasttan başka özel kast da aranır.
- E) Kast, hareketin yapılmasından sonra da ortaya çıkabilir.

Cevap: Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Yani kastın iki temel kurucu unsuru bilmek ve istemektir. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Burada kastın suçun icrasına başlanmadan önce var olması zorunlu değildir. Suçun icrası sırasında kastın varlığı yeterlidir.

Suç işlemeye yönelik kastın yani bilerek ve isteyerek gerçekleştirilen hukuka aykırı hareketin en başta fiilin yapıldığı sırada var olması teoride başlangıçtaki kast olarak nitelendirilirken, suç işlemeye yönelik kastın sonradan ortaya çıkması halinde ise sonradan ortaya çıkan ya da eklenen kast söz konusu olur. Örneğin A, yaralamak için B'yi tartaklarken B yere yığılır ve başını yere vurur. Bunu gören A panikler ve cebinden çıkardığı silah ile B'nin kafasına ateş ederek onu öldürür. Burada başlangıçta olmayan öldürme kastı sonradan eklenmiştir.

Kasten işlenen suçlarda olası kastın varlığı cezada indirim sebebidir. Olası kast neticenin öngörülüp kabullenilip buna rağmen fiilin devam ettirilmesi ile neticenin oluştuğu suçlarda mevcut olup, suçun doğrudan kastla işlenen haline göre verilecek cezadan daha az ceza verilen şekli oluşturur.

C'dir.

KPSS 2009

- 68.** I. Suçun oluşması için kural olarak failin taksirli olması aranır.
 II. Öngörülü taksirde netice fail tarafından öngörülmüştür.
 III. Öngörülü taksirde ceza artırılır.
 IV. Taksirli fiiller ancak kanunda açıkça belirtilen hâllerde cezalandırılır.
 V. Neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlarda failin netice yönünden en azından taksirli hareket etmesi gerekir.

Taksirle ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II, IV ve V
- E) II, III, IV ve V

Cevap: Suçun oluşması için failin kural olarak kasten hareket etmiş olması gerekir, taksirle sorumluluk ise istisnai olup ancak açıkça kanunda belirtilen hallerde cezalandırılır. Basit taksirde fail öngörmediği ve dolayısıyla istemediği bir neticeye sebebiyet verirken öngörülü(bilinçli) taksirde ise fail neticeyi öngörmekte ancak kişisel özgüven ve başka sebeplerle bu sonucun meydana gelmeyeceğine inanmakta ve sonucu istememektedir. Öngörülü taksirde fail suçun basit taksirle işlenen haline göre daha ağır cezaya mahkûm edilir.

Neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlarda fail kastettiği neticeden daha ağır veya başka bir neticenin oluşmasına sebebiyet vermektedir. Bu meydana gelen netice bakımından da failin netice yönünden en azından taksirli hareket etmiş olması gerekmektedir.

E'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2008

69. Sınıfta çocuğunu döven öğretmeni ertesi gün okul çıkışında tokatlayan babanın cezai sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Meşru savunmadan yararlanabilir.
- B) Zorunluluk durumundan yararlanabilir.
- C) Haksız tahrikten yararlanabilir.
- D) Kasıtlı yaralamanın tam cezasıyla cezalandırılır.
- E) Tasarlanmış (taammüden) yaralamadan sorumlu olur.

Cevap: Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye verilecek ceza haksız tahrikin varlığı sebebiyle indirilir. Tahrik fiilinin faile yönelmiş olması şart değildir. Tahrik edici fiil faile ya da bir başka kişiye yönelmiş olabilir. Örneğin olayda da belirtildiği gibi failin kendisine yönelik bir fiil olmamakla birlikte çocuğuna yönelik gerçekleştirilen fiil de failin tahrik olmasına sebebiyet vermektedir. Bu durumda da fail haksız tahrik indiriminden faydalanabilmektedir. Ayrıca burada meşru savunmadan bahsetmek de mümkün değildir. Çünkü meşru savunma mevcut ya da derhal meydana gelebilecek saldırılar için kabul edilir, tamamlanmış bir saldırının varlığında meşru savunma olmaz. Sonuç olarak olayda Babanın fiili kasten yaralamadır ve baba haksız tahrik indiriminden yararlanır.

C'dir.

Adli Hâkimlik 2008

70. Türk Ceza Kanunu'na göre, taksirle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Taksirli fiiller kanunun açıkça belirttiği hâllerde cezalandırılır.
- B) Birden çok kişinin işlediği taksirli suçlar bakımından herkes kendi kusurundan sorumlu olur.
- C) Taksirli suçlarda ceza failin kusuruna göre belirlenir.
- D) Birden çok kişinin işlediği taksirli suçlar bakımından iştirak hükümleri uygulanır.
- E) Bilinçli taksirle gerçekleştirilen hareket sonucu ortaya çıkan netice münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından mağdur olmasına yol açmışsa, ceza indirilebilir.

Cevap: Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hâllerde cezalandırılır. Yani taksirli sorumluluk istisna olup kural kasten sorumluluktur.

Basit taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyle gerçekleştirilmesidir. Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır; bu hâlde taksirli suça ilişkin ceza artırılır.

Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir. Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda ise herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Taksirli suçlara iştirak mümkün değildir. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.

Basit taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir hâlinde ise verilecek ceza indirilebilir. Basit taksir halinde ailevi durumlara ilişkin şartları varken kişiye ceza verilemeyeceği düzenlenmişken, Bilinçli taksir halinde Hâkime ceza verme konusunda takdir yetkisi verildiğine dikkat etmek gerekir.

D'dir.

Adli Hâkimlik 2008**71. Hata ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Hukuki hata kastı ortadan kaldırır.
- B) Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda hata, fiil üzerinde hataya dönüşebilir.
- C) Fiili hata hâlinde herhangi bir sorumluktan söz edilemez.
- D) Meşru savunmanın varlığı konusundaki her türlü hata sorumluluğu ortadan kaldırır.
- E) Hukuki hata sadece Ceza Kanunu'nu yanlış bilme şeklinde söz konusu olur.

Cevap: Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz. Ancak sakınamayacağı bir hata nedeniyle kanunu bilmediği için meşru sanarak bir suç işleyen kimsenin cezai sorumluluğu olmaz. Bu durumda kişi hukuki hataya düşmüş kabul edilir. Hukuki hata, ceza normunun bilinmemesi veya yanlış bilinmesidir. Hukuki hatanın varlığı sadece kastı değil kusurluluğu tamamen ortadan kaldırır. Hukuki hata ceza kanunu sadece yanlış bilmek olarak değil aynı zamanda ceza kanununu bilmemek şeklinde de ortaya çıkabilir.

Fiilin icrası sırasında suçun kanunî tanımındaki maddî unsurları bilmeyen bir kimse, fiili hataya düşmüş kabul edilir ve kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hâli saklı olup fiili hata yalnızca kastı ortadan kaldırır. Taksirli sorumluluk fiili hatada devam eder. Bununla beraber Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda hata, fiil üzerinde hataya dönüşebilir.

B'dir.

Adli Hâkimlik 2008

- 72. A, babası B ile tartışan C'ye kızar ve onu dövmek için elindeki sopasıyla C'ye vurur. Sopanın ucundaki demir C'nin başına isabet eder ve C beyin kanamasından ölür.**

Buna göre, A'nın cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Kasıtlı insan öldürmeden sorumludur.
- B) Taksirli insan öldürmeden sorumludur.
- C) Olası kasıtlı insan öldürmeden sorumludur.
- D) Yaralama ve taksirli insan öldürmeden sorumludur.
- E) Sonucu nedeniyle ağırlaşan insan yaralamadan sorumludur.

Cevap: A, babası B ile tartışan C'ye kızıp, C'yi dövmek yani yaralamak kastıyla elindeki sopasıyla C'ye vurur. Ancak A'nın kastı yaralamak olmakla birlikte sopanın ucundaki demir C'nin başına isabet eder ve C beyin kanamasından ölür. Yani A kasten yaralama amacıyla hareket ederken amacından daha ağır bir netice meydana gelmiştir. Bu sebeple olayda neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçu söz konusudur. Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir. A'nın C'nin başına demir çubukla vurma fiilinde ölümün meydana gelebileceği hususunda taksirinin var olduğu ise açıktır. Sonuç olarak A neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçundan dolayı sorumludur.

E'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2008

73. Türk Ceza Kanunu'na göre, taksirle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Basit taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla sonucun öngörülemez olarak gerçekleşmesidir.
- B) Öngörülür taksir, öngörülen sonucun istenmemesine rağmen gerçekleşmesidir.
- C) Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda herkes aynı derecede sorumludur.
- D) Taksirli suçlarda fail de kişisel durumu yönünden fiilden mağdur olmuşsa ceza verilmez.
- E) Bir fiilin taksirli şeklinin cezalandırılabilmesi için kanunda açık hüküm olması gerekir.

Cevap: Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hâllerde cezalandırılır. Yani asli cezai sorumluluk şekli kasten sorumluluk olup, taksirli fiillerden dolayı sorumluluk istisnadır, açıkça kanunda yer alan taksirli suçlardan dolayı sorumluluk mevcut olup, kanunda açık hüküm olmayan hallerde taksirli fiiller cezalandırılmaz.

Basit Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmez olarak gerçekleşmesidir. Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır; bu hâlde basit taksirli suça ilişkin ceza artırılır.

Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir. Eğer bu fiil birden fazla kişi tarafından işlenmişse, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir. Aynı derecede hep birlikte sorumlu olmaktan bahsedilemez.

Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevî durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa basit taksirli suçun varlığı halinde faile ceza verilmez; bilinçli taksir hâlinde ise verilecek ceza indirilebilir.

C'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2008

74. Sonucu sebebiyle ağırlaşan suçlarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Meydana gelen sonuç kastedilenden daha ağır olmalıdır.
- B) Ağır sonuç mutlaka istenmiş olmalıdır.
- C) Ağır sonuç yönünden en azından taksir olmalıdır.
- D) Bazı hâllerde sonuç istenmiş olsa bile fail sonucun oluşturduğu suçtan değil, sonucu nedeniyle ağırlaşan suçtan sorumlu tutulur.
- E) Bazı hâllerde ağır sonuç istenmişse, fail sonucu nedeniyle ağırlaşan suçtan değil, ağır sonucun oluşturduğu suçtan sorumlu tutulur.

Cevap: Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir. Bu durumda yani bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçtan söz edilir.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçun şartları ise şu şekilde belirlenebilir:

- Netice sebebiyle ağırlaşmış suçlarda iki ayrı suç mevcuttur.
- Failin ilk hareketi ile işlemeyi hedeflediği suç kasten olmalıdır.
- Failin kastettiğinden daha ağır veya başka bir sonuç doğmalıdır.
- İlk hareket ile istenmeyen ancak ortaya çıkan netice arasında nedensellik bağı olmalıdır.
- Kastedilen suç ile netice olarak meydana gelen suç aynı mağdura yönelik olmalıdır.
- Meydana gelen ancak failin istemediği sonuçta failin en azından taksiri olmalıdır.
- Bu suçlardan dolayı sorumluluğun varlığı, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçun kanunda açıkça düzenlenmesine bağlıdır.

Soruda neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda failin neticeyi mutlaka istemesi gerektiğini belirtmesi yanlıştır, çünkü failin neticeyi bilerek ve isteyerek hareket etmesi kasten hareket ettiğini gösterir ve meydana gelen netice bakımından neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçtan değil doğrudan neticesi oluşan suçtan sorumlu olur.

Örneğin; A yaralamak kastıyla B'nin kafasına odunla vurduğunda B ölmüşse, A'nın kastı yaralamak olmakla birlikte B'nin ölebileceğini öngörmüştür, taksiri mevcuttur ancak niyeti öldürmek değildir, yani ölüm neticesini istememektedir. Meydana gelen bu netice bakımından neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçundan dolayı sorumlu olur. Ancak A B'nin kafasına vururken ölüm neticesini istemekte ise burada ölüm neticesi bakımından A'nın kastı var demektir ve A kasten adam öldürmeden dolayı sorumlu olacaktır.

B'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2008

75. Türk Ceza Kanunu'na göre, hata ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Fiili hata, suç oluşturmanın fiilin kurucu unsurlarının bilinmemesidir.
- B) Fiili hata kastı ortadan kaldırır.
- C) Fiili hata hâlinde taksirden dolayı sorumluluk söz konusu olamaz.
- D) Hatası sonucu cezayı azaltan bir nedenin var olduğunu zanneden kimse bundan yararlanır.
- E) Hatası sonucu cezayı artıran bir nedenin var olduğunu zanneden kimsenin cezası bu nedenden dolayı artırılmaz.

Cevap: Fiilin icrası sırasında suçun kanunî tanımındaki maddî unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu durum fiili hata olarak nitelendirilir ve fiili hata kastı ortadan kaldırır. Ancak fiili hata kusurluluğu tamamen kaldırmadığı için, bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hâli mevcuttur.

Bununla birlikte bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi de bu hatasından yararlanır. Aynı şekilde ceza sorumluluğunu kaldırarak veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi de bu hatasından yararlanır. Yani hatası sonucu cezayı azaltan bir nedenin var olduğunu zanneden kimsenin cezası bu neden varmış gibi azaltılır. Diğer yönden ise hatası sonucu cezayı artıran bir nedenin var olduğunu zanneden kimsenin cezası bu nedenden dolayı artırılmaz.

C'dir.

İdari Hâkimlik 2008

76. A, arkadaşı B ile birlikte bir lokantada içki içerken düşmanı olduğu C'nin içeri girdiğini görür, almış olduğu aşırı alkolün de etkisiyle C'ye yumruk atar. Kaçmak isterken C'nin ayağı sandalyeye takılır, düşüp başını betona çarpar ve bir süre bilincini yitirir. Telaşa kapılan A, arkadaşı B'den kendisini saklamasını ister ve B, A'yı bir süre evinde saklar.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, insan öldürmeye teşebbüsten sorumludur.
- B) A'nın hareketiyle bilinç kaybı şeklindeki sonuç arasında nedensellik bağı yoktur.
- C) B, A'nın işlediği suça iştirak etmiştir.
- D) Sarhoşluğun etkisi altında olan A'ya ceza verilemez.
- E) A, yaralama suçundan sorumludur.

Cevap: Bir suçtan dolayı kişinin sorumlu tutulabilmesi için kişinin meydana gelecek olan neticeyi bilmesi ve istemesi gerekmektedir. Yani suçun manevi unsuru olarak kasten hareket etmiş olmak esastır. Bununla birlikte neticenin kişinin hareketinden kaynaklanmış olması gerekir. Bu durum ise bilerek ve istenerek yapılan hareketle doğan sonuç arasında illiyet bağının olması gerektiğini ifade eder. Özetle bir suçun varlığından bahsedebilmek için meydana gelen netice ile kişinin hareketi arasında illiyet bağı mevcut olmalıdır.

Soruda A C'ye karşı bilerek ve isteyerek hareket etmiştir ve fiilindeki manevi unsur C'yi yaralamak isteğidir. A'nın yumruğu ile C yaralanmış ancak fiilin devamında C kaçmak isterken ayağı takılmış, kafasını vurarak ölmüştür. A'nın kastı C'yi yaralamak yönünde olup meydana gelen yumruk atma fiili de buna elverişlidir. Bu sebeple A'nın hareketi ile meydana gelen netice yaralama fiilidir. C'nin kaçma eylemi neticesindeki ölüm ile A'nın yumruk atma hareketi arasında illiyet bağı mevcut değildir. Sonuç olarak A sadece kasten yaralamadan dolayı sorumludur.

A'ya suç işlendikten sonra yardım eden B ise adam yaralama suçuna iştirak etmiş sayılmaz. Çünkü iştirak hükümleri içerisinde düzenlenen yardım etme durumunda suç işlenmeden önce failin suçu işlemesi halinde onu saklayacağını vaat etmek suça yardım eden olarak iştirak halidir. Ancak suç işlendikten sonra bizzat yardımda bulunmak ise asıl suça iştirak değil başlı başına yeni bir suçtur.

E'dir.

İdari Hâkimlik 2008

77. A, öldürmek kastıyla B'ye ateş eder. Bacağından yaralanan B, silahını çekerek A'ya bir el ateş eder ve onu yaralayarak etkisiz hâle getirir. Bununla yetinmeyen B, yerde yatmakta olan A'nın yanına giderek başına üç el ateş eder ve onu öldürür.

Buna göre, B'nin cezai sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) B, meşru savunmadan yararlanır, cezalandırılmaz.
- B) B, kasıtlı insan öldürmeden cezalandırılır.
- C) B, meşru savunmada sınırın aşılması nedeniyle taksirli insan öldürme suçu cezasıyla cezalandırılır.
- D) B, kasıtlı yaralama ve kasıtlı insan öldürmeden cezalandırılır.
- E) B, insan öldürmeye teşebbüsten ve kasıtlı insan öldürmeden cezalandırılır.

Cevap: A öldürmek kastıyla B'ye ateş etmiş ancak B ölmemiştir. Bu durumda A icra hareketlerine başlamış ancak kastettiği neticeyi meydana getirememiştir. Burada A bakımından kasten adam öldürmeye teşebbüs söz konusu olacakken B ise kendisine yönelik meydana gelen haksız-hukuka aykırı saldırıdan kurtulabilmek için kendisine ve yaşam hakkına yönelik bu ağır saldırıyı defetmek amacıyla ve saldırı karşısında orantılı olarak A'yı yaralamış ve A'yı etkisiz hale getirmiştir. B'nin bu fiili kasten yaralama suçu teşkil edecekken kanunun açık hükmü gereği meşru savunmanın varlığı sebebiyle bu fiil hukuka uygun kabul edilir ve B bu fiilinden dolayı cezalandırılmaz. Ancak B kendisine yönelik saldırıdan kurtulmuş olmasına rağmen yani A etkisiz hale gelmiş olmasına rağmen A'ya karşı B'nin üç el ateş ederek onu öldürmesi durumunda bir meşru savunma ya da başkaca bir hukuka uygunluk hali söz konusu değildir. Bu sebeple bilerek ve isteyerek hareket eden B'nin bu fiili kasten adam öldürme suçu oluşturur.

B'dir.

İdari Hâkimlik 2008

78. A, B'yi öldürmek için boğazını sıkarken, kendisini bıçakla yaralayarak engel olmaya çalışan C'yi bıçakla yaralamıştır.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, sadece insan öldürmeye teşebbüsten dolayı cezalandırılır.
- B) A, insan öldürmeye teşebbüsten ve insan yaralamadan cezalandırılır.
- C) C, insan yaralamadan cezalandırılır.
- D) A, meşru savunma nedeniyle cezalandırılmaz.
- E) C, haksız tahrikten yararlanır.

Cevap: A'nın B'yi öldürmek için boğazını sıkması kasten adam öldürmek niyeti ile hareket ettiğini ortaya koymaktadır. Ancak fail A bilerek ve isteyerek meydana getirdiği bu fiili elinde olmayan sebeplerle neticelendirememiştir. Bu sebeple fiili teşebbüs aşamasında kalmış olup A kasten adam öldürmeye teşebbüsten dolayı sorumludur.

Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez. Olayda da C, A'nın B'yi öldürmek için boğazını sıkıldığını görmüş; yani üçüncü bir kişinin yaşam hakkına yönelik ağır ve mevcut bir saldırının varlığı sebebiyle A'yı bıçaklamıştır. Bu sebeple C'nin fiili meşru savunmanın varlığı sebebiyle hukuken uygun kabul edilir ve C cezalandırılmaz.

A ise C'nin kendisine bıçakla saldırması üzerine onu yaralamıştır. Burda A kendisine yönelik ağır ve mevcut bir saldırıya karşı saldırı ile orantılı olarak müdahalede bulunmuştur. Yani meşru savunma şartlarını sağlayan bir durumun varlığından bahsedilebilir. Ancak meşru savunmaya karşı meşru savunma olamaz. Bu sebeple de A burada C'ye yönelik fiili bakımından meşru savunmadan yararlanamaz. Yani C'nin fiili zaten meşru savunma amaçlı olup, meşru savunmaya karşı A'nın fiilini de meşru savunma kabul etmek mümkün olamaz.

Sonuç olarak da A'nın B'ye karşı fiili kasten adam öldürmeye teşebbüs; C'ye karşı fiili ise kasten adam yaralama suçu teşkil etmektedir.

B'dir.

İdari Hâkimlik 2008

79. A, B'yi öldürmek için ateş eder ve kurşun boşa gider. B de silahını çekip A'ya ateş eder. A'nın önce ateş ettiğini bilmeyen C, A'yı kurtarmak amacıyla B'ye ateş eder. Sadece C'nin B'ye ateş ettiğini gören D de C'ye ateş eder. C'nin yaralanıp yere düştüğünü gören E, kaçmakta olan D'nin bacağına ateş eder ve D'yi yaralar.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) A, insan öldürmeye teşebbüsten sorumludur.
- B) D, meşru savunma hâlinindedir.
- C) E, meşru savunma hâlinindedir.
- D) B, meşru savunma hâlinindedir.
- E) C, meşru savunma hâlinindedir.

Cevap: A, B'yi öldürmek için ateş eder ve kurşun boşa gider. Burada A'nın fiili; kastı dikkate alındığında ve neticeyi meydana getirememiş olması sebebiyle kasten adam öldürmeye teşebbüs oluşturur. B de bu ağır ve mevcut saldırı sebebiyle silahını çekip A'ya ateş eder. Bu savunma biçimi gerçekleşen yaşama hakkına yönelik saldırı dikkate alındığında orantılı kabul edilir ve B'nin A'ya yönelik bu fiili meşru savunma teşkil etmektedir.

A'nın önce ateş ettiğini bilmeyen C, A'yı kurtarmak amacıyla B'ye ateş eder. Bu durum ise üçüncü bir kişinin ağır ve derhal meydana gelecek bir saldırıdan kurtarma amacıyla yapılmış bir müdahale olması sebebiyle meşru savunma olarak kabul edilir. Sadece C'nin B'ye ateş ettiğini gören D'nin C'ye yönelik fiili ise yine aynı gerekçelerle yani üçüncü bir kişinin ağır ve derhal meydana gelecek bir saldırıdan kurtarma amacı taşıması sebebiyle meşru savunma olarak kabul edilir.

C'nin yaralanıp yere düştüğünü gören E, kaçmakta olan D'nin bacağına ateş eder ve D'yi yaralar. Burada ise E'nin fiili C'ye yapılan saldırının engellenmesi amacı taşımamaktadır. Çünkü zaten C'ye yapılan saldırı sona ermiş olup, D ise kaçmaktadır. Meşru savunma haksız ve mevcut saldırılar bakımından mümkün olup, sona ermiş bir saldırıya yönelik olarak gerçekleşen bu fiilde meşru savunmadan bahsetmek mümkün değildir. Sonuç olarak E meşru savunma halinde değildir.

C'dir.

İdari Hâkimlik 2008

80. Türk Ceza Kanunu'na göre, hukuka uygunluk nedenleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kanun hükmünü yerine getirene ceza verilmez.
- B) Konusu suç teşkil etmeyen hukuka aykırı emrin amir tarafından yazılı olarak tekrarı hâlinde emri yerine getiren sorumlu tutulmaz.
- C) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu tutulmaz.
- D) Emrin hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hâllerde, emri veren ve yerine getirenin sorumluluğu yoktur.
- E) Emrin hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellenmediği hâllerde hukuka aykırı emri yerine getiren de sorumlu olur.

Cevap: Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez. Kanun koyucunun koymuş olduğu kuralların uygulanmasının suç olarak kabul edilmesi ve ceza verilmesi mümkün değildir. Bu husus hukuk düzeninin kendisiyle çelişmezliği ilkesinin sonucudur. Bununla birlikte yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, tüzük, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Aksi halde hukuka aykırı emri yerine getiren, emri verenle beraber sorumlu olur. Emrin üst makama bildirimi üzerine, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz. Yani özetle konusu suç teşkil etmemekle beraber hukuka aykırı olan bir emrin, amir tarafından yazılı olarak tekrarı hâlinde emri yerine getiren bundan dolayı sorumlu tutulmaz. Ancak söz konusu emir hukuka aykırı ve suç teşkil ediyorsa yazılı olarak tekrar edilse dahi hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse ise sorumluluktan kurtulamaz. Konusu suç teşkil eden emri yerine getiren de emri veren de sorumlu olur.

Yetkili merci tarafından verilen emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hâllerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur. Bu emri yerine getirenin sorumluluğundan bahsetmek mümkün değildir.

D'dir.

İdari Hâkimlik 2008

81. Türk Ceza Kanunu'na göre, cezai ehliyetle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İrade dışı alınan alkolün etkisiyle işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayana azaltılmış ceza verilir.
- B) İradi olarak alınan uyuşturucunun etkisinde suç işleyene ceza verilmez.
- C) İradi olarak alınan alkolün etkisinde suç işleyenin cezası azaltılır.
- D) Geçici nedenle, fiille ilgili davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olana ceza verilmez.
- E) İradi olarak alınan alkolün etkisi altında olan kimse kasıtlı suçları işleyemez.

Cevap: Geçici bir nedenle ya da irade dışı alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez.

İradi olarak alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisinde suç işleyen kişinin ise cezai sorumluluktan kurtulması mümkün olmaz. Yani İradi olarak alınan uyuşturucunun veya alkolün etkisinde suç işleyen kişinin cezası azaltılmaz ve cezası tam olarak verilir.

D'dir.

İdari Hâkimlik 2008

82. A, ormanda dolaşırken bir ayının saldırısına uğrar. Kendisini korumak için A, ormanda yaşayan B'nin kulübesinin kapısını kırarak içeri girer.

Buna göre, A yönünden aşağıdaki hâllerden hangisi vardır?

- A) Zorunluluk hâli
- B) Meşru savunma hâli
- C) Hakkın kullanılması hâli
- D) Kanun hükmünün yerine getirilmesi hâli
- E) Maddi cebir hâli

Cevap: Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez. Olayda A kendisine yönelik ağır ve muhakkak bir tehlikeden korunmak için konuyla ilgisi olmayan üçüncü bir kişinin malvarlığına zarar vermiş olmasından dolayı zorunluluk hali mevcuttur.

Meşru savunmada meydana gelen tehlike sebebiyle saldırgana karşı savunma gerçekleştirilmektedir. Ancak zorunluluk halinde tehlikeyle sebebiyet vermeyen **üçüncü bir kişiye** zarar verilmektedir. Özetle meşru savunmada savunma fiili saldırgana yönelik iken, zorunluluk halinde fiil olayla ilgisi olmayan üçüncü bir kişiye yöneliktir. Ayrıca meşru savunmada saldırı insandan kaynaklanırken zorunluluk halinde tehlike bir insandan kaynaklanabileceği gibi bir hayvandan ya da doğa olayından da kaynaklanabilmektedir.

A'dır.

Mali Hizmetler Uzman Yrd. 2008

83. Türk Ceza Kanunu'na göre, amirnin emrini yerine getirme şeklindeki hukuka uygunluk nedeni ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Amirle memur arasında kamu hukuku ilişkisi bulunmalıdır.
- B) Emrin hukuka uygunluğunun denetlenmesi kanun tarafından engellenemez.
- C) Emir görev gereği zorunlu bir emir olmalıdır.
- D) Konusu suç teşkil eden emir yerine getirilmez.
- E) Emrin görevle ilgili bir emir olması yetmez.

Cevap: Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez. Ayrıca yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan kişi de sorumlu olmaz. Burada amir ve memur arasında kamu hukuku ilişkisinin varlığı muhakkaktır. Burada verilen emir ise görev gereği yerine getirilmesi zorunlu bir emir olmalıdır. Göreviyle ilgili olmayan bir emrin verilmesi durumunda amirin emrini yerine getiren memur sorumluluktan kurtulamaz.

Ayrıca verilen emri görev gereği yerine getirilmesi gereken bir emir olsa bile eğer konusu suç teşkil eden bir emir ise hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde hem yerine getiren hem de emri veren sorumlu olur.

Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hâllerde ise bu emrin yerine getirilmesinden yalnızca emri veren sorumlu olur. Burada dikkat edilecek husus kanun bir emrin hukuka aykırı olup olmadığının denetlenmesi belli gerekçelerle engelleyebilir. Örneğin; Polis Vazife ve Salahiyet Kanununa göre *"Yetkili amir tarafından verilecek sözlü emirler derhal yerine getirilir. Bu emirlerin yazılı olarak verilmesi istenilemez. Bu hallerde emrin yerine getirilmesinden doğabilecek sorumluluk emri verene aittir"*. Görüldüğü üzere burada polisin amirin emrinin hukuka uygunluğunu denetlemesi engellenmiştir. Ancak bu durumda sadece amirin sorumluluğundan bahsedilebilir.

B'dir.

Sayıştay Denetçi Yrd. 2008

84. Türk Ceza Kanunu'na göre, meşru savunma ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Meşru savunma ancak hayata, vücut bütünlüğüne ve cinsel özgürlüğe karşı saldırılar yönünden kabul edilmiştir.
- B) Meşru savunma mameleki haklara yönelik saldırılar için de kabul edilmiştir.
- C) Meşru savunma gerçekleşmesi şüpheli olan saldırı yönünden kabul edilmiştir.
- D) Meşru savunma tekrarı şüpheli olan saldırılar yönünden kabul edilmiştir.
- E) Meşru savunma için herhangi bir saldırı yeterlidir.

Cevap: Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile meşru savunmanın varlığı sebebiyle ceza verilmez. Hukuka uygunluk sebeplerinden birisi olan meşru savunma gerçekleştirilen fiilin hukuka aykırılık unsurunu ortadan kaldırmakta ve fiil hukuka uygun hale gelmektedir.

Meşru savunmadan bahsedebilmek için gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan bir haksız saldırı olmalıdır. Herhangi bir saldırının varlığı yeterli olmadığı gibi, meydana gelmesi şüpheli olan saldırılar bakımından meşru savunma mümkün değildir. Ayrıca meşru savunmanın gerçekleşmesi için kişinin kendisine ya da başka bir kişiye karşı hayata, vücut bütünlüğüne ve cinsel özgürlüğe karşı saldırı yönelmiş olması şart değildir. Herhangi bir hakka yönelmiş haksız bir saldırının varlığı yeterlidir. Yani mal-varlığına(mamelek) yönelik bir saldırı halinde bile meşru savunma söz konusu olabilir.

B'dir.

Ziraat Bankası Müfettiş Yrd. 2008

85. Türk Ceza Kanunu'na göre, amirin emrini yerine getirmeyeyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Şirket sahibinin emrini uygulayan işçi sorumlu olmaz.
- B) Emrin görevle ilgili bir emir olması yeterlidir.
- C) Emrin görev gereği zorunlu bir emir olması gerekir.
- D) Emrin konusunun suç teşkil etmesi fiilin hukuka uygunluğunu etkilemez.
- E) Emrin hukuka uygunluğunun denetlenmesi hiçbir şekilde engellenemez.

Cevap: Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez. Ayrıca yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan kişi de sorumlu olmaz. Burada amir ve memur arasında kamu hukuku ilişkisinin varlığı muhakkaktır. Bu sebeple şirket sahibi ve çalışanı arasındaki emir-talimat durumunda özel hukuk ilişkisi söz konusu olacağından amirin emrini ifa hükümleri uygulama alanı bulmaz.

Burada verilen emir ise görev gereği yerine getirilmesi zorunlu bir emir olmalıdır. Amirin emrini ifa ve dolayısıyla hukuka uygunluk halinden bahsedebilmek için memurun ifa ettiği fiilin göreviyle ilgili olan bir emir olması yeterli değildir. Bu emrin hem göreviyle ilgili olması hem de ifasının görev gereği zorunlu olması gerekmektedir.

Ayrıca verilen emrin suç teşkil etmesi memurun fiilinin hukuka uygunluğunu etkiler. Şöyle ki; amirin emri görev gereği yerine getirilmesi gereken bir emir olsa bile eğer konusu suç teşkil eden bir emir ise hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde hem yerine getiren hem de emri veren birlikte sorumlu olur.

Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hâllerde ise bu emrin yerine getirilmesinden yalnızca emri veren sorumlu olur. Burada dikkat edilecek husus kanun bir emrin hukuka aykırı olup olmadığının denetlenmesi belli gerekçelerle engelleyebilir. Örneğin; Polis Vazife ve Salahiyet Kanununa göre "Yetkili amir tarafından verilecek sözlü emirler derhal yerine getirilir. Bu emirlerin yazılı olarak verilmesi istenilemez. Bu hallerde emrin yerine getirilmesinden doğabilecek sorumluluk emri verene aittir". Görüldüğü üzere burada polisin amirin emrinin hukuka uygunluğunu denetlemesi engellenmiştir. Ancak bu durumda sadece amirin sorumluluğundan bahsedilebilir.

C'dir.

KPSS 2008**86. Haksız tahrikle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Haksız tahrik hâlinde fiil suç olma niteliğini korur.
- B) Haksız tahrik, Ceza Kanunu'nda basit ve ağır haksız tahrik olmak üzere ikiye ayrılmıştır.
- C) Tahriki oluşturan fiilin, tepkide bulunan kişiye karşı işlenmiş olması gerekir.
- D) Tahrik fiilinin haksız olması için suç teşkil etmesi gerekir.
- E) Tepki, haksız tahrikten hemen sonra gerçekleşmelidir.

Cevap: Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, verilecek ceza haksız tahrikin varlığı sebebiyle indirilir. Haksız tahrik bahsi geçen fiili hukuka uygun hale getirmez. Bu sebeple haksız tahrik halinde fiil suç olma özelliğini kaybetmez. Haksız tahrik bir hukuka uygunluk sebebi değildir.

Tahriki oluşturan fiilin mutlaka tepkide bulunan kişiye karşı işlenmiş olması gerekmez. Üçüncü kişilere yönelik haksız fiiller de fail üzerinde haksız tahrik oluşturabilir. Örneğin; yaşlı bir adama çok ağır hakaretler eden gence sopayla vuran şahsın fiilinde failin kendisine karşı bir haksız fiil olmamakla birlikte üçüncü kişiye yönelik haksız fiil ise haksız tahrik oluşturmaktadır. Bu örnekte fail haksız tahrik indiriminden faydalanır.

Tahrik oluşturan fiilin haksız olması-hukuka aykırı olması yeterlidir. Tahrik edici fiilin suç olması şart değildir. Ayrıca haksız tahrikten kaynaklanan tepkinin tahrikten hemen sonra gerçekleşmesi de aranmaz. Tasarlama kastı ile haksız tahrik bir arada bulunabilir. Örneğin, oğluna tokat atan öğretmeni okul binası içerisinde değil de akşam evine döndüğünde otoparkta kimse yokken döven babanın fiilinde haksız tahrik söz konusudur ve tepki tahrikten sonra değil planlama ile sonradan meydana gelmiştir.

Son olarak; Eski Ceza Kanunu dönemindeki ağır ve basit haksız tahrik ayrımı Yeni Türk Ceza Kanununda yer almamış ve kaldırılmıştır.

A'dır.

Ziraat Bankası Müfettiş Yrd. 2008

87. Türk Ceza Kanunu'na göre, zorunluluk hâliyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Failin bilerek neden olmadığı bir tehlike olmalıdır.
- B) Tehlike ağır bir tehlike olmalıdır.
- C) Tehlike mutlaka faile yönelik olmalıdır.
- D) Tehlike mal varlığı hakkına yönelik olabilir.
- E) Tehlike muhakkak bir tehlike olmalıdır.

Cevap: Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile zorunluluk halinin varlığı sebebiyle ceza verilmez.

Burada meydana gelen tehlikeye failin bilerek neden olmaması gerekir. Örneğin bir köpeği kaşırtıp kendisine saldırmasına neden olan kişi bir başkasının camını kırarak evine sığındığında verdiği zarar bakımından zorunluluk hali oluşmaz. Çünkü bahsi geçen tehlikeye kendisi sebebiyet vermiştir.

Ayrıca her türlü tehlikenin varlığı halinde de zorunluluk hali meydana gelmez. Zorunluluk halinden bahsedebilmek için tehlikenin ağır ve muhakkak olması gerekir. Bu tehlike malvarlığı hakları da dâhil herhangi bir hakka yönelik olabilir ve yine bu tehlike faile yönelik olabileceği gibi üçüncü bir şahsa yönelik tehlike de olabilir. Örneğin küçük bir çocuğa saldıran köpeğe engel olamayan kişi çocukla bir eve sığınmak için bir evin camını kırarsa burada da zorunluluk hali mevcuttur.

C'dir.

KPSS 2008

88. A, B'ye 20 metreden başındaki elmayı vurabileceğini söyler ve bunun üzerine iddialaşırlar. B, başına bir elma koyar. A, ateş eder, mermi B'nin başına isabet eder ve B ağır şekilde yaralanır.

Buna göre, A'nın sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Kasıtlı insan yaralamadan sorumludur.
- B) Basit taksirli insan yaralamadan sorumludur.
- C) Olası kast ile insan yaralamadan sorumludur.
- D) Öngörülü taksirle insan yaralamadan sorumludur.
- E) B'nin rızası olduğu için sorumlu değildir.

Cevap: Kast, suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Failin fiili bilerek ve isteyerek yapması halinde doğrudan kasttan söz edilir. Genel anlamda suçlarda aranan kast doğrudan kasttır. Olayda A'nın neticeyi bilerek ve isteyerek hareket ettiğinden bahsetmek mümkün değildir ve doğrudan kast söz konusu değildir.

Kişinin, suçun kanunî tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, bu neticeyi kabullenerek fiili işlemesi hâlinde ise olası kast vardır. Olayda A neticeyi öngörmektedir ancak B'nin yaralanması ya da ölmesini kabullenmemektedir. Dolayısıyla burada olası kastta söz konusu değildir.

Basit taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmemekle gerçekleştirilmesidir. Burada fail neticeyi dahi öngörememektedir. Olayda fail A neticeyi öngörmektedir. Bu sebeple olayda basit taksir söz konusu değildir.

Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır. Yani fail neticeyi öngörmüşse ancak bu neticenin oluşmayacağını düşünerek kendine güvenerek hareket etmişse burada bilinçli taksir vardır. Olayda A neticeyi öngörmektedir. Ancak öngördüğü bu neticeyi kendisine duyduğu güvenle meydana gelmeyeceğini düşünmektedir. Yani neticeyi hem istememekte hem de kabullenmemektedir. Dolayısıyla bu olayda A'nın fiili bilinçli taksirle adam öldürmedi.

D'dir.

Mali Hizmetler Uzman Yrd. 2008

89. Türk Ceza Kanunu'na göre, kastla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kasta dayalı sorumluluk istisnai bir sorumluluktur.
- B) Kastın unsurları bilme ve istemdir.
- C) Sırf davranış suçlarında davranışın bilinip istenmesi yeterlidir.
- D) Sonuçlu suçlarda sonucun istenmediği durumda kasttan söz edilemez.
- E) Suçun olası kast ile işlenmiş olması hâlinde cezada indirim yapılır.

Cevap: Suçun manevi unsuru olan kast bilme ve istemeden ibarettir. Sırf hareket suçlarında yalnızca hareketin yapılması ile suç tamamlandığından kastın varlığı için sadece hareketin bilerek ve istenerek yapılması yeterlidir. Sonuçlu suçlarda ise suç neticenin tamamlanması ile oluşmaktadır. Bu sebeple fail hem hareketi hem de neticeyi bilerek ve isteyerek meydana getirmiş olmalıdır.

Bir fiilin meydana getireceği neticenin suç olabileceği fail tarafından öngörülmüş ancak bu netice tam olarak istenmemekle birlikte kabullenerek hareket edilmiş ve nihayetinde de öngörülüp kabullenen netice meydana gelmişse olası kastın varlığından söz edilir. Olası kast, kasten işlenen suçlara göre cezada indirim gerektiren bir durumdur.

Türk Ceza Kanununda bir suçun varlığı için aranan asli manevi unsur kasttır. Kasta dayalı sorumluluk istisnai değil asli bir sorumluluktur. İstisnai sorumluluk ise taksirli sorumluluk halidir.

A'dır.

Ziraat Bankası Müfettiş Yrd. 2008

90. Türk Ceza Kanunu'na göre, ceza ehliyetiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Yirmi bir yaşını dolduran sağır ve dilsizlere tam ceza verilir.
- B) On iki yaşını doldurmuş 15 yaşını doldurmamış çocuklara ceza verilmaz, tedbir uygulanır.
- C) On beş yaşını doldurmuş 18 yaşını doldurmamış çocuklara tam ceza verilir.
- D) On beş yaşını doldurmamış sağır ve dilsizlere azaltılmış ceza verilir.
- E) On iki yaşını doldurmamış çocuklara ceza verilmaz ve tedbir uygulanmaz.

Cevap: Kusur yeteneğini ve dolayısıyla ceza ehliyetini etkileyen hallerden birisi olarak kanunda yaş küçüklüğü de düzenlenmiş olup; yaş küçüklüğü üç dönem olarak ele alınmaktadır.

0-12 yaş dönemi: Fiili işlediği sırada yani suç tarihinde 12 yaşını doldurmamış çocukların kusur yeteneği yoktur. Bu kişiler hakkında ceza verilemez; ancak haklarında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

12-15 yaş dönemi: Fiili işlediği sırada 12-15 yaş arasında bulunan çocukların isnat yeteneği araştırılır. Bu dönemdeki çocukların işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması halinde ceza verilmaz; ancak haklarında çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanır.

Ancak Bu yaş grubundaki çocuklar için işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayabilmesi veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmiş olması halinde yani isnat yeteneği varsa ceza verilecektir ancak kanunda belirtilen oranlarda indirilerek verilecektir.

15-18 yaş dönemi: Fiili işlediği sırada 15-18 yaş arasında bulunan çocuklar hakkında indirilmiş ceza verilir.

Türk Ceza Kanununun yukanda belirttiğimiz,

- Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocuklara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında;
- Oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında;
- Onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onsekiz yaşını doldurmuş olup da yirmibir yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında da uygulanır. Dolayısıyla yaşa ilişkin hükümler sağır ve dilsizler bakımından 21 yaşa kadar olup, 21 yaşından büyük sağır ve dilsizlerin ceza ehliyeti tamdır.

A'dır.

Maliye Bakanlığı - Mali Hizmetler Uzman Yard. 2008

91. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi isnat edilebilirliği (kusur yeteneğini) etkilemez?

- | | |
|-----------------------|--------------------|
| A) Yaş küçüklüğü | B) Haksız tahrik |
| C) Sağır ve dilsizlik | D) Geçici nedenler |
| E) Akıl hastalığı | |

Cevap: Failin meydana getirdiği fiil neticesinde doğan suçtan dolayı sorumluluğundan bahsedebilmek için kusuru aranmaktadır. Yani failin kasten yada taksirli olarak hareket etmiş olması gerekir tabi ki bu durumun varlığı ise failin kusur yeteneğinin varlığına bağlıdır. Failin isnat edilebilirliği(kusur yeteneğine) etki eden haller yaş küçüklüğü, sağır dilsizlik, akıl hastalığı ve geçici nedenler, alkol ve uyuşturucu madde etkisinde olma olarak belirlenmiş olup kişinin kusur yeteneğini etkileyen haller bazen kusur yeteneğini tamamen ortadan kaldırır, bazen de kusur yeteneğini azaltır ve sorumlulukta bu kapsamda değişikliğe uğrar. Haksız tahrik ise kusur yeteneğini etkileyen hallerden biri değildir. Yalnızca cezada indirim yapılmasını sağlayan etkenlerdendir.

Yaş küçüklüğü: Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu olmayıp, bunlar hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir. Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, ise cezası indirilir. Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç için öngörülen ceza indirilerek verilir.

Sağır ve dilsizlik: Bu Kanunun, fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocuklara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, onsekiz yaşını doldurmuş olup da yirmibir yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında da uygulanır.

Akil hastalığı: Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur. İşlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye ise cezası indirilerek verilir.

Geçici nedenler: Alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma: Geçici bir nedenle ya da irade dışı alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. İradi olarak alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisinde suç işleyen kişi hakkında bu hüküm uygulanmaz. B'dir.

Adli Hâkimlik Kasım 2007

92. Aralarındaki sorunu normal yollardan halletmek yerine silahla halletmeye kararlı olan A, B'yi تنها bir ormana gitmeye zorlar. Orada B'ye hakaret eder ve B'nin cevap vermesine fırsat vermeden B'yi öldürmek amacıyla tabancasını çeker. B atik davranır, A'ya yumruk atarak onu yere yıkar ve tabancayı A'nın elinden alarak A'ya ateş eder ve öldürür.
- Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) B, meşru savunmadan yararlanır.
- B) B, haksız tahrikten yararlanır.
- C) B yönünden mücbir sebep (zorlayıcı neden) vardır.
- D) B'ye insan öldürme suçunun tam cezası verilir.
- E) B, sadece takdiri hafifletici nedenlerden yararlanır.

Cevap: Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faille ceza verilmez. Olayda A B'yi تنها bir ormana gitmeye zorlar. Orada B'ye hakaret eder ve B'nin cevap vermesine fırsat vermeden B'yi öldürmek amacıyla tabancasını çeker. Bu durumda B'nin kendisine ve yaşam hakkına yönelik mevcut ve haksız bir saldırı söz konusu olup, bu saldırıya karşı orantılı bir şekilde müdahalede bulunmuş olsaydı meşru savunmadan faydalanır ve cezalandırılmazdı. Ancak olayda B atik davranıp A'ya yumruk atarak onu etkisiz hale getirmiştir. Yani meşru savunma sınırları içinde hareket etmiştir ancak devamında tabancayı alıp, A'yi öldürmesi meşru savunmadaki orantının ortadan kalktığını göstermektedir. Bu sebeple B meşru savunmadan yararlanamaz.

Ancak Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye verilecek olan ceza haksız tahrikin varlığı sebebiyle indirilir. Olayda da B A'nın gerçekleştirdiği haksız fiilin yarattığı hiddet ve şiddetin etkisi altında bu suçu işlemiş olmasından dolayı haksız tahrikten faydalanır ve cezası indirilir. B'dir.

Adli Hâkimlik Kasım 2007

93. Hafta sonu tatilini plajda geçiren D'nin yüzerken elbiseleri çalınır. Mayo ile evine dönmesi imkânsız olan D, tanımadığı E'nin elbiselerini yokluğundan yararlanarak ve izni olmadan giyerek eve döner.

Buna göre D'nin cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) D, haksız tahrikten yararlanır.
- B) D, yağma suçundan sorumlu olur.
- C) D, mala zarar verme suçundan sorumlu olur.
- D) D, meşru savunmadan yararlanır.
- E) Ağır ve acil ihtiyacı karşılamak için işlendiğinden D, hırsızlık suçuna özgü zorunluluk halinden yararlanır.

Cevap: Hırsızlık suçuna özgü olarak düzenlenen özel bir hüküm olan zorunluluk hâlinde; Hırsızlık suçunun ağır ve acil bir ihtiyacı karşılamak için işlenmesi halinde, olayın özelliğine göre, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir. Olayda D yüzerken elbiseleri çalınır ve mayo ile de evine dönmesi imkânsız olan D ağır ve acil olan bu ihtiyacını karşılamak için bir başka kişinin elbiselerini çalar. Burada D zorunluluk hali mevcut olması sebebiyle hırsızlık suçunu işlemiştir ve hakkında verilecek ceza indirilebileceği gibi hiç ceza da verilmeyebilir. E'dir.

Adli Hâkimlik Kasım 2007

94. A, ormanda avlanırken az ilerideki çalılardan kıpırdadığını görür ve tavşan zannederek ateş eder, ancak çalılardan saklanmış olan ve av hayvanı bekleyen bir başka avcıyı yaralar.

Buna göre A'nın cezai sorumluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan öldürmeye teşebbüs
- B) Kasıtlı insan yaralama
- C) Olası kastla insan yaralama
- D) Bilinçli taksirli insan yaralama
- E) Bilinçsiz taksirli insan yaralama

Cevap: Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir. Bu durum basit(bilinçsiz) taksir olarak da nitelendirilir. Bilinçsiz taksir halinin en belirgin özelliği failin neticeyi öngörememiş olmasıdır. Olayda A, ormanda avlanırken az ilerideki çalılardan kıpırdadığını görür ve tavşan zannederek ateş eder. Burada failin ateş ederken çalılardan arkasında bir insan olabileceğini öngörmediğini anlayabilmektir. Bu hareketin devamında ise A çalılardan saklanmış olan ve av hayvanı

bekleyen bir başka avcıyı yaralar. Burada A böyle bir neticeyi istememekte ve hatta öngörememektedir. Dolayısıyla basit(bilinçsiz) taksirle hareket etmiş olup taksirle adam yaralamadan dolayı sorumlu olacaktır.

Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır. Bilinçli taksirin ayırt edici durumu ise failin neticeyi öngörmesine rağmen istememesidir. Bu hâlde taksirli suça ilişkin ceza ise artırılır. Olayda eğer A neticeyi öngörmüş olsaydı örneğin o yöne doğru avcılarının gittiğini görmüş ve çalışanların arkasında bir avcıya da merminin gelebileceğini tahmin etmiş olsaydı bilinçli taksirden bahsedilebilirdi.

E'dir.

Adli Hâkimlik Kasım 2007

95. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 179/1. Maddesine göre; "Kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşımının güven içinde akışını sağlamak için konulmuş her türlü işareti değiştirerek, kullanılamaz hale getirerek, konuldukları yerden kaldırarak, yanlış işaretler vererek, geçiş, varış, kalkış veya iniş yolları üzerine bir şey koyarak ya da teknik işletim sistemine müdahale ederek başka arının hayatı, sağlığı veya mal varlığı bakımından bir tehlikeye neden o an kişiye 1 yıldan 6 yıla kadar hapis cezası verilir."
- Buna göre, maddede öngörülen suçla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Birden çok hareketli suçtur.
- B) Seçimlik hareketli bir tehlike suçudur.
- C) Mütemadi suçtur.
- D) Sadece ihmali hareketlerle işlenebilen bir suçtur.
- E) Zarar suçudur.

Cevap: Kanun koyucu tarafından suçun oluşabilmesi o suçun konusunun zarar görmesi şartına bağlı kılınmışsa bu bir zarar suçudur. Söz konusu suçun neticesi ile bir zarar doğmaktadır ve suç bu şekilde tamamlanabilmektedir. Örneğin yağma, kasten yaralama v.b.

Kanun koyucu tarafından suçun oluşabilmesi için o suçun konusunun zarar görmesi değil de sadece zarar görme tehlikesine maruz kalmış olmasının yeterli görüldüğü suç tipleri ise tehlike suçlarıdır. Örneğin tehdit, genel güvenliği tehlikeye sokma v.b. Soruda verilen trafik güvenliğini kasten tehlikeye sokma suçu incelendiğinde ulaşımının güven içinde akışını sağlamak için konulmuş her türlü işareti değiştirerek, kullanılamaz hale getirerek, ...ya da teknik işletim sistemine müdahale ederek başkalarının hayatı, sağlığı veya mal varlığı bakımından bir tehlikeye neden olan kişi cezalandırılır demektir. Görüldüğü üzere suçun varlığından bahsetmek için bir zararın oluşması aranmamakta yalnızca başkalarının hayatı, sağlığı veya mal varlığı bakımından bir tehlikenin doğmuş olması yeterli görüldüğünden bu bir tehlike suçudur.

Ayrıca suçun meydana gelmesi için birden fazla hareket tipi sayılmış olup bunlardan herhangi birinin yapılması tek başına suçun oluşması için yeterli görülmesi olmasından dolayı bu bir seçimlik hareketli suç tipidir. "...ulaşımının güven içinde akışını sağlamak için konulmuş her türlü işareti değiştirerek, kullanılamaz hale getirerek, konuldukları yerden kaldırarak, yanlış işaretler vererek, geçiş, varış, kalkış veya iniş yolları üzerine bir şey koyarak ya da teknik işletim sistemine müdahale ederek..." fiillerinden herhangi birinin yapılması suçun meydana gelmesi için yeterlidir. Bu sebeple bu bir seçimlik hareketli suç tipidir.

Birden çok hareketli suçlar ise suçun meydana gelebilmesi için kanun koyucu tarafından öngörülen bütün hareketlerin yapılmasının gerektiği suç tipidir. Örneğin özel belgede sahtecilik suçunda fail hem sahte olarak özel belgeyi hazırlamalı hem de bu belgeyi kullanmalıdır. Her iki hareket neticesinde suç oluşmaktadır.

B'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2007

96. Neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Failin kastettiği neticeden başka herhangi bir neticenin oluşmasına sebebiyet vermesi halinde, neticesi sebebiyle ağırlaşan suç vardır.
- B) Neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlarda ağır neticeden sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından failin en azından taksirli hareket etmesi gerekir.
- C) İşkence sonucunda ölümün gerçekleşmesi hali, neticesi sebebiyle ağırlaşan suç sayılır.
- D) Kasıtlı yaralama suçunda, mağdur duyu organlarından birini kaybetmişse bu ağır sonuç faille, neticesi sebebiyle ağırlaşan suç esasına göre yüklenir.
- E) Kasten yaralama suçunun üst soya karşı işlenmesi nedeniyle cezanın ağırlaştırılması durumu, neticesi sebebiyle ağırlaşan suç modeli değildir.

Cevap: Fail tarafından gerçekleştirilen fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde netice sebebiyle ağırlaşmış suç söz konusu olacaktır. Görüldüğü üzere kastedilen neticeden başka herhangi bir neticenin oluşması netice sebebiyle ağırlaşmış suç için yeterli değildir. Mutlaka daha ağır veya başka bir neticenin oluşması gerekmektedir.

Neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlarda ağır neticeden failin sorumlu tutulabilmesi için ise bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmiş olması gerekir. Bu durumda yani bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde failin en azından taksiri mevcut ise fail neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçtan sorumlu olacaktır. Örneğin failin kastı işkence iken bu kastiye yönelik fiilleri neticesinde ölüm meydana gelirse bu neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç modeline girer.

Aynı şekilde kasten yaralama suçunda yaralama fiili neticesinde ölüm meydana gelirse ya da kasıtlı yaralama suçunda, mağdur duyu organlarından birini kaybetmişse bu ağır sonuçlar faile, neticesi sebebiyle ağırlaşan suç esasına göre yüklenir. Ancak kasten yaralama suçunun üst soya karşı işlenmesi nedeniyle cezanın ağırlaştırılması durumu, neticesi sebebiyle ağırlaşan suç modeline girmez; bu durum kasten yaralama suçunun nitelikli hallerindendir.

A'dır.

Adli Hâkimlik Mart 2007

97. A, havaya ateş etmek için silahını çeker; ancak aşırı sarhoş olduğu için yere paralel olarak ateş eder ve bir kişinin ölümüne neden olur.
Buna göre, A'nın cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, kasten insan öldürmeden sorumludur.
- B) A, olası kastla insan öldürmeden sorumludur.
- C) A, taksirle insan öldürmeden sorumludur.
- D) A, neticesi sebebiyle ağırlaşan yaralamadan sorumludur.
- E) A'nın cezai sorumluluğu yoktur.

Cevap: Kast bir suçun bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesi iken; Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmemekle gerçekleştirilmesidir. İstenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmemiş olması halinde bilinçsiz (basit) taksirden söz edilir. Bununla birlikte, kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde bilinçli taksir vardır. Yani istenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmesi halinde ise bilinçli (öngörülü) taksirden söz edilir.

Olayda A bir kişiyi öldürmek düşüncesi ile yani bilerek ve isteyerek hareket etmemiştir dolayısıyla kastın varlığından söz edilemez. A olayda dikkat ve özen yükümlülüklerini ihlal ederek hareket etmektedir. Bu ihlalinde ise alkolün etkisi ile ateş etme halinde bir kazaya sebebiyet vereceğini de ayrıca öngörmektedir. Bu sebeple neticenin fail tarafından öngörülmediği basit taksir değil olayda neticenin fail tarafından öngörülmediği bilinçli taksir mevcuttur.

Bilinçli taksirle olası kast karıştırılmamalıdır. Olası kastta fail doğrudan istememekle birlikte öngördüğü neticenin gerçekleşmesini de göze almakta, kabullenmekte, başka bir deyimle "olursa olsun" bilinciyle hareket etmektedir. Olayda A neticeyi öngörmekte ancak bir kişinin ölebileceğini kabullenerek ateş etmemektedir. Bu sebeple olayda olası kasttan bahsetmek mümkün değildir.

Aynı soru tipinin farklı bir görünümü ise şöyledir; A düğün evinde törene katılmıştır ve odanın tavanına doğru ateş ettiği sırada, aldığı alkolün de etkisi ile elinin seyrini kaybetmesi sonucu, yere paralel olarak yaptığı atışlardan bir tanesinden çıkan kurşun, törene katılanlardan birinin alınına isabet ederek ölümüne neden olmuştur. Bu olayda ise yukarıdaki örnekten tamamen farklı bir durum söz konusudur. Çünkü yukarıdaki örnekte ateş eden A'nın etrafında bir insan kalabalığı yok iken bu soruda

A düşün evinde ateş etmektedir. Yine bu örnekte A kapalı bir mekânda ve oda gibi dar bir mekânda kalabalık içinde ateş etmektedir. Bu da A'nın birini vurabileceğini öngördüğünü hatta bu fiiline devam ederek bu durumu kabullendiğini olursa olsun düşüncesi ile hareket ettiğini göstermektedir. Yani bu örnekte A olası kastla adam öldürmeden dolayı sorumlu olacaktır.

C'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2007

98. A tarafından üzerine bir tabanca doğrultulmak suretiyle ölümle tehdit edilen B, A'dan kaçabilmek için C'ye ait arabayı çalmıştır.

Buna göre, B'nin cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) B'ye zorunluluk hali nedeniyle ceza verilmez.
- B) B'ye hırsızlık suçundan ceza verilir ve bu ceza tehdit nedeniyle azaltılır.
- C) B'ye hırsızlık suçundan ceza verilir.
- D) B'ye meşru savunma nedeniyle ceza verilmez.
- E) B'ye hırsızlık suçundan ceza verilir ve bu ceza haksız tahrik nedeniyle azaltılır.

Cevap: Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile zorunluluk halinin varlığı sebebiyle ceza verilmez.

Zorunluluk halinden bahsedebilmek için tehlikenin ağır ve muhakkak bir tehlike olması gerekir. Olayda A tarafından üzerine tabanca doğrultan B için ağır ve muhakkak bir tehlike mevcuttur. B'nin yaşam hakkına yönelik bu saldırı karşısında B ise saldırıdan kurtulmak amacıyla ve saldırı ile orantılı olacak biçimde C'ye ait olan arabayı çalmıştır. Bu durumda B'nin fiili zorunluluk hali kapsamında değerlendirilir ve faile ceza verilmez.

A'dır.

Adli Hâkimlik Mart 2007

99. A, yaralama kastıyla B'nin kafasına sopayla vurmuş; B, beyin kanamasından ölmüştür.

Buna göre, A'nın cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, taksirli insan öldürmeden sorumludur.
- B) A, hem kasıtlı yaralama hem taksirli insan öldürmeden sorumludur.
- C) A, ağırlaştırılmış yaralamadan sorumludur.
- D) A, hem ağırlaştırılmış yaralama hem taksirli insan öldürmeden sorumludur.
- E) İnsan öldürme yönünden objektif sorumluluk vardır.

Cevap: Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde, netice sebebiyle ağırlaştırılmış suç söz konusu olacaktır ancak bu durumda kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.

Örneğin olayda olduğu gibi A yaralama kastıyla B'nin kafasına vurmuştur. Ancak A'nın kastettiği bu neticeden daha ağır bir netice meydana gelmiştir ve B ölmüştür. Burada A'nın netice sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama suçundan sorumlu tutulabilmesi için en azından taksirle hareket etmiş olması aranır. A sopayla B'nin kafasına vururken kastı yaralamak olmakla birlikte bir kişinin kafasına bu şekilde vurmanın ölüme de neden olabileceğini öngörmüş durumdadır. Yani doğan netice bakımından A'nın taksiri mevcuttur. Bu sebeple de olayda netice sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama suçu söz konusudur.

C'dir.

KPSS 2007

100. Aşağıdaki suçlardan hangisi taksirle de işlenebilir?

- A) Yaralama suçu
- B) Tehdit suçu
- C) Hırsızlık suçu
- D) Cinsel saldırı suçu
- E) Zimmet

Cevap: Kast bir suçun bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesi iken; Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir. İstenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmemiş olması halinde bilinçsiz (basit) taksirden söz edilir. Bununla birlikte, kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır. Yani istenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmesi halinde bilinçli (öngörülü) taksirden söz edilir.

Suçlarda genel manevi unsur kast olup, taksirle sorumluluk ise istisna sorumluluk olarak ancak açıkça kanunda belirtilen hallerde cezalandırılmaya tabi tutulur. Bu sebeple kanunda açık belirtilmeyen hallerde taksirli sorumluluk olmaz. Taksirle öldürme taksirle yaralama, genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması, trafik güvenliğini taksirle tehlikeye sokulması ve çevrenin taksirle kirletilmesi suçları gibi suçlar kanunda açıkça düzenlenmiş taksirli suçlardır.

A'dır.

Sayıştay Denetçi Yrd. 2007

101. Hukuka uygunluk nedenlerinde sınırın aşılmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Sınırın taksirle aşılması halinde cezanın indirilip indirilmemesi hâkimin takdirine bırakılmıştır.
- B) Sınırın taksirle aşılması halinde fail, fiilin taksirli şekli suç ise cezalandırılır.
- C) Sınırın taksirle aşılması halinde faile taksirli suçun cezası indirilerek verilir.
- D) Sınırın aşılması halinde failin kusuru yoksa ceza verilmez.
- E) Sınırın kastla aşılması halinde fail meydana gelen sonuçtan kasıtlı olarak sorumludur.

Cevap: Fail tarafından meydana getirilen fiil neticesinde ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınır kasten aşılmışsa fail kastettiği bu neticeden kasıtlı olarak sorumlu olur.

Fail tarafından meydana getirilen fiil neticesinde ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda yazılı ceza faile indirilerek hükmolunur. Yani Sınırın taksirle aşılması halinde fail, fiilin taksirli şekli suç ise cezalandırılır. Ancak taksirli şeklinde öngörülen ceza ise faile tam olarak verilmez, bu ceza indirilerek verilir. Burada sınırın taksirle aşılması halinde cezanın indirilip indirilmemesi hususunda hâkimin takdir yetkisi yoktur.

Fail tarafından meydana getirilen fiil neticesinde ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast ve taksir olmaksızın aşılması halinde yani failin sınırın aşılmasında kusurunun olmaması halinde kusursuz ceza olmaz ilkesi gereği faile ceza verilmez. A'dır.



ÖNEMLİ

Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez.

Ziraat Bankası Müfettiş Yrd. 2007**102. Meşru savunmayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Saldırıda kullanılan araçla, savunmada kullanılan araç benzer olmasıdır
- B) Saldırının cinsel bütünlüğe karşı olması savunmayı haklı kılmaz.
- C) Savunmada sınırın aşılması halinde fail hiçbir durumda ceza almaz.
- D) Saldırıyla alakası olmayan üçüncü bir kişiye zarar verilmektedir.
- E) İsnat yeteneği olmayan akıl hastası ve küçüklerin saldırılarına karşı da savunma yapmak mümkündür.

Cevap: Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile meşru savunma varlığı sebebiyle ceza verilmez.

Meşru savunma ile korunan hak mutlaka yaşam hakkı olması gerekmez. Cinsel bütünlüğe yönelik saldırılarda da ve hatta malvarlığına yönelik haklarda da (özetle tüm haklarda) meşru savunma mümkündür. Ayrıca meşru savunmada savunma fiili saldırıda bulunana karşı gerçekleştirilir, saldırıyla ilgisi bulunmayan kişilere karşı gerçekleştirilen fiiller meşru savunma olmaz, zorunluluk hali hükümleri ise şartları mevcut ise bu durumda uygulama alanı bulabilir.

Burada saldırıda kullanılan araç ile savunmada kullanılan aracın aynı veya benzer olması şart değildir. Yani saldırıda kullanılan araca benzer araç kullanmak mümkün olduğu gibi tamamen farklı araç kullanılması da mümkündür. Örneğin silah çekerek öldürmeye çalışan failin yüzüne kaynar su dökülmesinde olduğu gibi araçlar birbirinden tamamen farklı olabilir.

Meşru savunmada haksız saldırı ile bu saldırı karşılığında meydana gelen savunma fiili orantılı olmalıdır. Savunmadaki orantının bulunup bulunmadığı her somut olayın şartlarına göre değerlendirilir. Eğer bu orantı savunmada mevcut değilse sınır aşılmış demektir. Meşru savunmada sınır kasten aşılmışsa kişi meşru savunmadan yararlanamaz ve faile tam ceza verilir. Meşru savunmada sınır taksirle aşılmış ise suçun taksirli şekli kanunda açıkça düzenlenmiş ise taksirli halinden ceza verilir ve ceza indirilir. Ayrıca meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez. Özetle meşru savunmada sınırın aşılması halinde faile hiçbir durumda ceza verilmez diyemeyiz.

Meşru savunmada saldırının haksız bir saldırı olması gerekmekte ancak bu haksız saldırının mutlaka suç teşkil etmesi gerekmemektedir. Saldırının haksız sayılabilmesi için de ayrıca saldırganın isnat yeteneğine sahip olması veya cezalandırılabilir olması gerekmez. Sonuç olarak isnat yeteneği olmayan akıl hastası ve küçüklerin saldırılarına karşı da savunma yapmak mümkündür.

E'dir.

KPSS 2007**103. Meşru savunmayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Haksız saldırı sadece faile yönelmiş olmalıdır.
- B) Haksız saldırı sadece faile veya failin akrabalarına yönelmiş olmalıdır.
- C) Haksız saldırı sadece faile, yakın akrabalarına veya küçüklere yönelmiş olmalıdır.
- D) Haksız saldırı sadece faile ve failin alt ve üst soyuna yönelmiş olmalıdır.
- E) Haksız saldırı herkese yönelmiş olabilir.

Cevap: Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zoruntuluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile meşru savunma varlığı sebebiyle ceza verilmez.

Haksız saldırı faile yani kişinin kendisine yönelik olabileceği gibi başkasına yönelik bir saldırıda olabilir. Burada üçüncü kişilere yönelik saldırılarda üçüncü kişinin failin yakını veya akrabası olması gibi bir şart da söz konusu değildir. Özetle haksız saldırı herhangi bir kişiye yönelmiş olabilir ve buna yönelik gerçekleştirilen fiiller meşru savunma kapsamında değerlendirilir. Örneğin A B'ye silahını doğrultmuş tetiğe basacakken bunu gören C, A ve B'yi hiç tanımamasına rağmen ve hiçbir akrabılığı da söz konusu olamamasına rağmen bıçakla A'yı yaralar ve B'yi öldürmesini engellerse burada C meşru savunmadan yararlanır.

E'dir.

Adli Hâkimlik 2006

104. A, Marmaris'e tatil için gittiğinde otobüsten inerken acele ile kendi valizi zannederek yolculardan B'nin valizini alır. A, otelde valizin kendisine ait olmadığını anlar. B ise valizinin çalındığını ileri sürerek Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyetle bulunur. Polis, valizin A'da olduğunu tespit eder ve valizi A'dan alarak B'ye teslim eder.

Buna göre, A'nın cezai sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, başkasının taşınır malını aldığı için hırsızlık suçundan sorumludur.
- B) A, hırsızlık suçunun maddi unsurlarından biri olan "başkasının taşınır malını alma"da hatası bulunduğu için kasıtlı hareket etmiş olmaz ve A'nın fiili suç teşkil etmez.
- C) A, suçun kanuni tanımındaki maddi unsurlar üzerinde kusurlu bir hata ile ve dikkatsizce davrandığı için hırsızlık suçunun taksirli şeklinden sorumludur.
- D) A, hırsızlık suçuna teşebbüsten sorumludur.
- E) A, olayda hukuki hata söz konusu olduğundan basit hırsızlık suçundan sorumludur.

Cevap: Fiilin icrası sırasında suçun kanunî tanımındaki maddî unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hâli saklıdır. A'nın otobüsten inerken acele ile kendi valizi zannederek yolculardan B'nin valizini alması fiilinde başkasının valizini alma konusunda bilerek ve isteyerek hareket etmediği dolayısıyla kastının olmadığı açıktır. A burada suçun maddi unsurlarında hataya düşmüştür ve bu hatasından faydalanır. Bahsi geçen fiili hata A'nın kastını kaldırmaz. Ancak A'nın taksirli sorumluluk ihtimali devam etmektedir. Ancak burada dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranış şekli olduğu özetle A'nın taksirinin varlığından bahsetmek de anlamsız olacaktır. Çünkü taksirli sorumluluk istisna olup sadece kanunda belirtilen hallerde cezalandırılır ve hırsızlığın taksirle cezalandırılması Türk Ceza Kanununda öngörülmemiştir. Sonuç olarak A, hırsızlık suçunun maddi unsurlarından biri olan "başkasının taşınır malını almada" hatası bulunduğu için kasıtlı hareket etmiş olmaz ve A'nın fiili suç teşkil etmez. Bu fiilin taksirli hali de kanunda açıkça suç olarak belirtilmediği için A'nın taksirli sorumluluğu da doğmaz. B'dir.

Adli Hâkimlik 2006

105. A, ormanda avlanırken çalılarının arkasında bir hışırtı duyar, geyik zannederek ateş eder ve başka bir avcıyı yaralar

Buna göre, A'nın cezai sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İnsan öldürmeye teşebbüsten sorumludur.
- B) Kasıtlı yaralamadan sorumludur.
- C) Taksirli yaralamadan sorumludur.
- D) Fiili hata nedeniyle sorumlu değildir.
- E) İsbette hata nedeniyle sorumlu değildir.

Cevap: Kast bir suçun bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesi iken; Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyle gerçekleştirilmesidir. İstenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmemiş olması halinde bilinçsiz (basit) taksirden söz edilir. Örneğin olayda olduğu gibi avlanmak için ormana giden A çalılarının arkasında hışırtı duyup, geyik zannederek ateş ettiğinde orada bir insanın olabileceğini öngörememiştir. Burada dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranmış ve öngöremediği bir netice meydana gelmiştir. Bu sebeple bu fiil açısından basit taksirle adam yaralama söz konusudur.

Bununla birlikte, kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde bilinçli taksir vardır. Yani istenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmesi halinde ise bilinçli (öngörülü) taksirden söz edilir. Olayda netice öngörülmediği için bilinçli taksir meydana gelmemiştir.

C'dir.



ÖNEMLİ

Taksirli suçlarda bilinçli taksir genel cezayı ağırlaştıran nedendir. Kasten işlenen suçlarda ise Olası kast genel cezayı azaltan bir nedendir.

Adli Hâkimlik 2006**106. Taksirle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Bilinçli taksir cezayı ağırlaştırıcı genel bir nedendir.
- B) Taksirde hareketin iradi olması gerekmez.
- C) Basit taksirde sonuç öngörülmüş fakat istenmemiş olmalıdır.
- D) Taksirli sorumluluk her suç yönünden söz konusudur.
- E) Taksirli hareketten failin de mağdur olması hiçbir şekilde sorumluluğunu etkilemez.

Cevap: Kast bir suçun bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesi iken; Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir. Kasten sorumluluk kural olup, taksirli sorumluluk istisnadır. Çünkü taksir ancak kanunda açıkça belirtilen suçlar bakımından cezaya tabi tutulur. Özetle taksirle sorumluluk her suç yönünden değil sadece kanunda belirtilen suçlar yönünden mümkündür.

Taksirde hareket mutlaka iradi olarak gerçekleştirilmesi gerekirken neticenin ise istenmemesi gerekir. İstenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmemiş olması halinde bilinçsiz (basit) taksirden söz edilir. Bununla birlikte kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde ise bilinçli taksir vardır. Yani istenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmesi halinde bilinçli (öngörülü) taksirden söz edilir. Taksirli suçlarda bilinçli taksir genel cezayı ağırlaştırıcı bir nedendir. Kasten işlenen suçlarda ise Olası kast genel cezayı azaltıcı bir nedendir.

Taksirli hareketten failin de mağdur olması durumunda doğacak sorumluluk bundan etkilenir. Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir halinde verilecek ceza yandan altıda bir kadar indirilebilir. Örneğin bir babanın yaptığı basit taksirle gerçekleştirdiği trafik kazası sonucu araçta bulunan çocuğu ölmüşse burada babaya ayrıca taksirle adam öldürmeden dolayı ceza verilmez.

A'dır.

KPSS 2006

107. Meşru savunmada haksız saldırı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Sadece hayata yönelik olmalıdır.
- B) Sadece hayata ve vücut bütünlüğüne yönelik olmalıdır.
- C) Sadece hayata, vücut bütünlüğüne ve ırza yönelik olmalıdır
- D) Sadece kişilik haklarına yönelik olmalıdır.
- E) Her türlü hakka yönelik olabilir.

Cevap: Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı meşru savunmanın varlığı sebebiyle faile ceza verilmez. Meşru savunma bir hukuka uygunluk sebebi olup, bu savunma kapsamında işlenen fiiller suç teşkil etse bile hukuk düzeni tarafından hukuka uygun kabul edilmektedir.

Hukuka uygunluk nedeni olan meşru savunmadan bahsedebilmek için bu savunmaya dayanak teşkil eden haksız saldırının mutlaka hayata ya da vücut bütünlüğüne yönelik bir hakka karşı olması gerekmemektedir. Haksız saldırı failin kendisinin ya da başkasının herhangi bir hakkına yönelik olabilir.

E'dir.

KPSS 2006

108. Kast ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Kast sorumluluk istisnai bir sorumluluktur.
- B) Kast için fiilin bilinmesi yeterlidir.
- C) Olası (muhtemel) kast cezayı ağırlaştırıcı bir nedendir.
- D) Kast için sadece hareketin bilinip istenmesinin yeterli olduğu suç tipleri vardır.
- E) Özel kast suçun kurucu unsuru değil, sadece suça etki eden nedendir.

Cevap: Suçun kanuni tanımındaki fiilin bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesi halinde kişi kasten hareket etmiş olup bir suçun meydana gelmesi için aranan asli manevi unsur ise kasttır. Taksirli sorumluluk sadece kanunda belirtilen hallerde cezalandırılır yani taksirli sorumluluk istisnai sorumluluktur.

Kastın tanımından da anlaşılacağı üzere kastın iki temel unsuru vardır: bilmek ve istemek. Fiilin bilinerek ve neticesinin de istenilerek hareket edilmesi halinde kast söz konusudur ancak neticenin istenmeyerek hareket edilmesi halinde kastın varlığından söz edilemez. Bu durumda bilinçli taksir ya da neticenin kabullenilmesi halinde olası kasttan bahsedilebilir. Tabi bu durumu sırf hareket suçları ile karıştırmamak gerekir. Sırf hareket suçları diğer adıyla şekli suçlar hareketin yapılmasıyla oluşan, ayrıca bir neticenin aranmadığı suçlardır. Bu suçlarda hareket ve netice birleşik olup birbirinden ayrılmamaktadır. Bu sebeple kastın varlığı yalnızca hareketin bilinmesi ve istenmesi açısından yeterlidir. Örneğin; tehdit suçu sırf hareket suçudur. Netice kişinin korkmasının hiçbir önemi olmayıp fiilin gerçekleşmesi suçun varlığı için yeterlidir. Sonuç olarak kast için sadece hareketin bilinip istenmesinin yeterli olduğu suç tipleri vardır.

Olası kast kasten işlenen suçlara göre cezayı hafifletici, bilinçli taksir ise taksirle işlenen suçlarda cezayı ağırlaştırıcı bir etkiye sahiptir.

Kanunda sadece fiilin bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi yeterli görülüyorsa genel kast söz konusudur. Örneğin kasten yaralama fiili için sadece yaralama isteği ile hareket etmiş olmak ve bu neticeyi istemek yeterlidir. Buna karşılık suçun oluşması için failin özel saikle hareket etmesini arayan suç tipleri de vardır. Bu durumda aranan kast genel değil özel kasttır. Örneğin hırsızlık suçunda failin yarar sağlamak amacıyla hareket etmiş olması aranır. Yani kanun bu suç açısından tek başına bilmek ve istemeyi yeterli görmemekte ve özel olarak bir saik-amaç özetle özel kast aramaktadır. Özel kast bu tarz suçlarda suçun kurucu unsuru olur ve özel kast ile hedeflenen durumda bu kast yoksa suç da meydana gelmez. Örneğin hırsızlık suçunda malı yarar sağlamak için alırsa hırsızlık suçu oluşur ancak malı parçalamak kırmak için alırsa hırsızlık suçu oluşmaz. Duruma göre mala zarar verme suçundan bahsedilebilir.

D'dir.

Adli Hâkimlik Kasım 2005

109. A, B'ye bir tokat atıp olay yerinden uzaklaşmak isterken, B de A'ya bir sopa ile vurur.

Buna göre, B'nin sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) B'ye kasıtlı yaralamadan (müessir fiilden) dolayı tam ceza verilir.
- B) B, haksız tahrikten yararlanır.
- C) B, meşru savunmadan yararlanır.
- D) B, zorunluluk halinden yararlanır.
- E) B, takdiri hafifletici nedenlerden yararlanır.

Cevap: Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı meşru müdafaaanın varlığı sebebiyle faile ceza verilmez. Meşru savunma bir hukuka uygunluk sebebi olup, gerçekleştirilen fiilin hukuka aykırılık unsurunu ortadan kaldırmakta ve fiil hukuka uygun hale gelmektedir. Olayda A'nın B'ye tokat atması fiiline yönelik B saldırı mevcut iken ve saldırıyla orantılı olarak kendisini korumuş olsaydı meşru savunma söz konusu olurdu. Örneğin B kendisine tokat atılacağı sırada A'yı itekleyerek buna engel olsaydı hem mevcut-güncel bir saldırı sırasında hem de saldırıyla orantılı olarak müdahale de bulunduğundan meşru savunma söz konusu olabilirdi.

Ancak olayda mevcut bir saldırı yoktur. A tokat attıktan sonra olay yerinden uzaklaşmaktadır ve bu durumda güncel bir saldırı olmadığı için meşru savunmanın varlığından bahsedemeyiz. Ayrıca tokat atma fiiline karşılık sopa ile vurma fiili arasında orantının varlığı da tartışılabilir ve sonuç olarak olayda meşru savunma söz konusu değildir.

Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye verilecek ceza haksız tahrik varlığı sebebiyle indirilir. Ancak haksız tahrik ceza verilmemesine neden olan bir durum değildir çünkü haksız tahrik kusurluluğu ortadan kaldırmayan, ancak azaltan bir nedendir. Olayda A'nın B'ye tokat atması haksız bir fiil olup B'de hiddet veya şiddetli elemin etkisi ile harekete geçmeye ve neticesinde de suç işlemeye sebebiyet verdiği için B işlemiş olduğu Kasten Yaralama Suçu bakımından haksız tahrik indiriminden faydalanabilir.

B'dir.

Adli Hakimlik Kasım 2005**110. Meşru savunmayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Saldırının haksız olması için suç teşkil etmesi gerekir.
- B) Saldırının haksız olması için saldıranın isnat edilebilir veya cezalandırılabilir olması gerekmez.
- C) Saldırının bir hakka yönelmiş olması yetmez, önemli bir hakka yönelik olması gerekir.
- D) Henüz gerçekleşmemiş olan bir saldırı gerçekleşmesine kesin gözüyle bakılsa bile meşru savunma nedeni değildir.
- E) Malvarlığına yönelik saldırı meşru savunmaya imkân vermez.

Cevap: Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile meşru savunmanın varlığı sebebiyle ceza verilmez. Hukuka uygunluk sebeplerinden birisi olan meşru savunma gerçekleştirilen fiilin hukuka aykırılık unsurunu ortadan kaldırmakta ve fiil hukuka uygun hale gelmektedir.

Meşru savunmadan bahsedebilmek için gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan bir haksız saldırı olmalıdır. Henüz gerçekleşmemiş olan bir saldırı gerçekleşmesine kesin gözüyle bakılırsa bu bir meşru savunma nedeni olur.

Meşru savunmanın gerçekleşmesi için kişinin kendisine ya da başka bir kişiye karşı hayata, vücut bütünlüğüne ve cinsel özgürlüğe karşı saldırı yönelmiş olması şart değildir. Herhangi bir hakka yönelmiş haksız bir saldırının varlığı yeterlidir, bu hakkın önemli bir hak olması da şart değildir. Yani malvarlığına(mamelek) yönelik bir saldırı halinde bile meşru savunma söz konusu olabilir.

Meşru savunmada saldırının haksız bir saldırı olması gerekmekte ancak bu haksız saldırının mutlaka suç teşkil etmesi gerekmemektedir. Saldırının haksız sayılabilmesi için de ayrıca saldırganın isnat yeteneğine sahip olması veya cezalandırılabilir olması da gerekmez. Sonuç olarak isnat yeteneği olmayan akıl hastası ve küçüklerin saldırılarına karşı da savunma yapmak mümkündür.

B'dir.

Adli Hâkimlik Kasım 2005

111. A, kendi otomobiliyle evine Eskişehir yolundan giderken dalgınlıkla kırmızı ışıkta durmamış ve bu sırada bisikletle karşıdan karşıya geçen B'ye 120 km/saat hızla çarpmıştır. Yaralanan B'yi hemen hastaneye kaldırmış, sağlık personelinin B'nin kurtulması için ne gerekiyorsa yapılmasını istemiştir. Tüm çabalara rağmen B, 3 gün sonra ölmüştür. Buna göre, A'nın cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Olayda olası kast söz konusu olduğu için kasıtlı adam öldürmeden sorumludur, ancak olası kast nedeniyle cezası indirilir.
- B) Olayda gönüllü vazgeçme gerçekleşmiş bulunduğundan ölüm sonucundan değil, fakat gerçekleşen yaralama suçundan sorumludur.
- C) Taksirli adam öldürmeden sorumludur, ancak olayda mağdurun kusuru bulunduğundan kusur oranında cezası indirilir.
- D) Taksirli adam öldürmeden sorumludur.
- E) Olayda zorlayıcı neden söz konusu olduğundan sorumluluğu bulunmamaktadır.

Cevap: Kast bir suçun bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesi iken; Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmemekle gerçekleştirilmesidir. İstenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmemiş olması halinde bilinçsiz (basit) taksirden söz edilir. Bununla birlikte, kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde bilinçli taksir vardır. Yani istenmeyen neticenin fail tarafından öngörülmesi halinde ise bilinçli (öngörülü) taksirden söz edilir.

Bilinçli taksirle olası kast da karıştırılmamalıdır. Olası kastta fail doğrudan istemekle birlikte öngördüğü neticenin gerçekleşmesini de göze almakta, kabullenmekte, başka bir deyimle "olursa olsun" bilinciyle hareket etmektedir. Bilinçli taksirde ise fail istemediği neticenin gerçekleşmeyeceğine inanmakta ve bir takım somut etkenlere güvenmektedir.

A, kendi otomobiliyle evine Eskişehir yolundan giderken dalgınlıkla kırmızı ışıkta durmamış ve bu sırada bisikletle karşıdan karşıya geçen B'ye 120 km/saat hızla çarpmıştır. Burada A B'nin ölmesi noktasında ölüm neticesini istememektedir. Yani kastı söz konusu değildir. Meydana gelen neticeyi öngörebilir ancak B'nin ölmesini kabullenerek hareket ettiğinden bahsetmek de mümkün değildir dolayısıyla olayda olası kastta mevcut değildir. Sonuç olarak A dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı hareket etmiş ve neticesinde de B ölmüştür. Burada A taksirle hareket ederek ölüme sebebiyet verdiği için taksirle adam öldürmeden dolayı sorumludur.

Olayda A'nın yaralanan B'yi hemen hastaneye kaldırmış, sağlık personelinin B'nin kurtulması için ne gerekiyorsa yapılmasını istemiş olması gönüllü vazgeçme teşkil etmez. Çünkü gönüllü vazgeçmede failin kastettiği suçun icra hareketlerini yapmaktan kendi iradesi ile vazgeçmesi ya da neticenin oluşmasını engellemesi beklenir. Olayda ise B'nin kastettiği bir suç söz konusu değildir yani taksirli suçlarda gönüllü vazgeçmeden bahsetmek mümkün değildir. D'dir.

BÖLÜM-3
SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ
TEŞEBBÜS
SUÇA İŞTİRAK
SUÇLARIN İÇTİMAİ

Adli Hâkimlik 30 Mayıs 2015 (Uyarılama)

112. Ceza Hukukumuzda öngörülen özgü suç kavramına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Özgü suçlar, ancak kanunda belirtilen kişiler tarafından işlenebilen suçlardır.
- B) Özgü suça iştirak mümkündür.
- C) Kanunda bahsi geçen söz konusu kişilerden olmayanlar bu suçlara katıldıklarında; özgü suçlara iştirak mümkün olduğundan müşterek fail olarak değerlendirilirler.
- D) İşkence suçu bir özgü suçtur ve yalnızca kamu görevlilerince işlenebilirken kamu görevlisi olmayan kişiler bu suça katılmış olursa müşterek fail kabul edilirler.
- E) Özgü suça katılan ve kanunda öngörülen kimselerden olmayanlar bu suç bakımından ancak azmettiren ya da yardım eden olabilirler.

Cevap: Özgü suçlar ancak kanunda belirtilen kişiler tarafından işlenebilen suçlardır. Bu suçların işlenmesine iştirak mümkündür. Ancak söz konusu suç fiilinin kanun gereği sadece belirli kişilerce işleneceği belirlenmiş olduğundan; söz konusu kişilerden olmayanlar özgü suçların işlenmesine katılmışlarsa müşterek fail olamazlar. Bu anlamda özgü suça iştirak sadece azmettiren ya da yardım eden olarak ortaya çıkabilir. Ancak özgü suçlara ilişkin iştirak hükmünün istisnası işkence suçunda düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanunu Madde 94/4: " Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişiler de kamu görevlisi gibi cezalandırılır." hükmü gereği işkence suçu bir özgü suç olmasına rağmen ve sadece kamu görevlilerince işlenebilirken kamu görevlisi olmayan kişiler bu suça katılmış olursa; müşterek fail olabilirler. Bu durum özgü suçlardaki iştirak kuralının istisnasını oluşturur.

C'dir.

Adli Hâkimlik 30 Mayıs 2015 (Uyarlama)

113. A, işyerinde tartıştığı arkadaşı B'nin kendisi ve ailesi hakkında söylediği ağır hakaret içeren sözlerinden dolayı gün boyu yaptığı plan ile B'nin evinin yakınında beklemeye başlar. Havanın kararmasını takiben dışarı çıkan B'yi öldürmek için silahını doğrultan A, B'nin kucağında oğlu C'yi taşıdığını farkeder ve ateş etmekten vazgeçerek silahını çantasına koyup olay yerinden hızla uzaklaşır.

Bu olaya göre A'nın cezalandırılabilirliği bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Fail A, etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanır ve cezalandırılmaz.
- B) Fail A, suçun icra hareketlerine başlayıp da istediği neticeyi elde edemediğinden kasten adam öldürmeye teşebbüsten cezalandırılır.
- C) Fail A, suçun icra hareketlerine başlamadığı için cezalandırılmaz.
- D) Fail A, suçun icrasından gönüllü vazgeçtiği için sadece o ana kadar meydana gelen suç olan adam öldürmeye teşebbüsten dolayı cezalandırılır.
- E) Fail A, fiilin icrasından gönüllü vazgeçtiği için kasten öldürmeye teşebbüsten cezalandırılmaz.

Cevap: Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz. Olayda fail A, suçun icrası için gerekli hazırlık hareketlerini yapmakta ancak suçun icra hareketlerini gerçekleştireceği sırada bundan gönüllü olarak vazgeçmektedir. Fail A, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçtiği için gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır. Bunun sonucu olarak da kastettiği suç olan kasten adam öldürme suçuna teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz. A'nın eylemi başkaca bir suç da teşkil etmediğinden A'nın şu aşamada cezai bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

E'dir.

KPSS HUKUK 2013

114. Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suç ne ad verilir?

- A) Bileşik suç
- B) Zincirleme suç
- C) Özgü suç
- D) İhmali suç
- E) Seçimlik hareketli suç

Cevap: Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suçta bileşik suç denir. Bileşik suçta bahsedildiği şekilde birleşen suçlar birbirinden farklı suçlardır. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz. Yani fail aleyhine birleşen suçlar bakımından ayrı ayrı ceza uygulaması yapılmaksızın, ayrı ve bağımsız bir suç olan bileşik suçun cezasına hükmolunur.

A'dır.

Adli Hâkimlik Aralık 2012

115. İştirak ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir.
- B) İştirak hükümlerinin uygulanabilmesi için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına vardırılması gerekir.
- C) Özgü suçlarda özel faillik vasfını taşımayanlar, azmettiren veya yardım eden olarak cezalandırılır.
- D) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi, azmettiren olarak sorumlu tutulur.
- E) Suçun işlenişine katılan herkes, diğerinin cezalandırılmasını engelleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır.

Cevap: Tek kişi tarafından işlenebilen suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesi halinde suça iştirakten söz edilir. Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır. İştirak hükümlerinin uygulanabilmesi için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına vardırılması gerekir. Suçun icrasına başlanmaksızın suç işleme konusunda anlaşma yapılması iştirak sayılmaz. Asıl failce yapılan hareket, hazırlık hareketleri derecesinde kalmışsa; genel affa veya zamanaşımına uğramışsa yine iştirakten söz etmek mümkün değildir.

Özgü suçlar ancak kanunda belirtilen kişiler tarafından işlenebilir dolayısıyla; söz konusu kişilerden olmayanlar özgü suçların işlenmesine katılmışlarsa fail olamazlar; sadece azmettiren ya da yardım eden olabilirler. Ancak bu durumun istisnası işkence

suçunda düzenlenmiştir. İşkence suçu bir özgü suçtur ve yalnızca kamu görevlilerince işlenebilirken kamu görevlisi olmayan kimseler bu suça katılmış olursa; fail olabilirler. Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak (dolaylı fail) sorumlu tutulur. Dolaylı faillik araç olarak kullanılan kişinin fiilinin hukuka uygun olması, tipik olmaması, kusurlu olmaması durumlarında söz konusu olur. Örneğin; (A), (B)'ye ait meyve bahçesini işçisi (C)'ye kendi bahçesi olarak tanıtır ve ondan meyveleri toplayarak pazarda satmasını söyler; (C) denileni yapar. Bu örnekte (C) hırsızlık kastı olmadığından kusurlu değildir ve suçun işlenmesinde araç olarak kullanıldığından, (A) hırsızlık suçunun dolaylı failidir.

D'dir.



ÖNEMLİ

İştirak ceza sorumluluğunu genişletir. Teşebbüste olduğu gibi iştirakte de cezai sorumluluk kapsamı genişlemektedir. Çünkü iştirak kuralları olmasaydı suça katkı yapan birçok kişi cezalandırılmazdı.



ÖNEMLİ

İştirakin varlığı için suç tipinin buna uygun olması gerekir. Örneğin taksirli suçlara iştirak mümkün değildir. Taksirli suçlara birden fazla kişi sebebiyet verdiğinde herkes kendi kusuru oranında sorumlu olacaktır.

Adli Hâkimlik Aralık 2012

116. A, hasmı B'yi öldürmesi için C'ye başvurur ve bir miktar para karşılığında onu bu fiili işlemeye ikna eder. C, B'nin evinin önünde pusu kurar. Akşam vakti kapıdan içeri girmekte olan B'ye silahını doğrultan C, tam tetiğe basacakken B'nin oğlu Y'nin "Babal" diye seslenmesi üzerine ateş etmektan vazgeçer.

Bu olaya göre A ve C'nin cezalandırılabilirliği bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Fail C, suçun icra hareketlerine başlamadığı için cezalandırılmaz. Azmettiren A da fiil teşebbüs aşamasına gelmediği için kasten öldürmeye teşebbüsten cezalandırılmaz.
- B) Fail C, fiilin icrasından gönüllü vazgeçtiği için kasten öldürmeye teşebbüsten cezalandırılmaz. Gönüllü vazgeçme, cezayı kaldıran kişisel neden olduğu için sanık A bundan yararlanamaz, kasten öldürmeye azmettirmeden cezalandırılır.
- C) Fail C, fiilin icrasından gönüllü vazgeçtiği için kasten öldürmeye teşebbüsten cezalandırılmaz. Azmettiren A'nın sorumluluğu faile bağlı olduğundan gönüllü vazgeçmeden o da yararlanır.
- D) Fail C, suçun icra hareketlerine başladığı için kasten öldürmeye teşebbüsten, azmettiren A ise bu suça azmettirmekten dolayı cezalandırılır.
- E) Fail C, suçun icra hareketlerine başlamadığı için cezalandırılmaz. Ancak azmettiren A, akim kalmış azmettirme suçundan dolayı cezalandırılır.

Cevap: Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz. Olayda fail C, suçun icrası için gerekli hazırlık hareketlerini yapmakta ancak suçun icra hareketlerini gerçekleştireceği sırada bundan gönüllü olarak vazgeçmektedir. Bu sebeple kasten adam öldürme suçundan sorumluluğu yoktur. İştirak halinde işlenen suçlarda, gönüllü vazgeçme söz konusu olursa sadece gönüllü vazgeçen suç ortağı, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır. Yukarıdaki olayda iştirak halinde işlenen bir suç olup, Fail C'de suç işleme kararı oluşturan Azmettiren konumundadır. İştirak halinde işlenen bu suçta gönüllü vazgeçme olup, Fail C, fiilin icrasından gönüllü vazgeçtiği için kasten öldürmeye teşebbüsten dahi cezalandırılmazken; gönüllü vazgeçme, cezayı kaldıran kişisel neden olduğu için sanık A bundan yararlanamaz, kasten öldürmeye azmettirmeden dolayı sorumluluğu devam eder. B'dir.

Avukatlar İçin İdari Hâkimlik 2012**117. Aşağıdakilerden hangisi, suça teşebbüsün şartlarından biri değildir?**

- A) Suçun kasten işlenen suçlardan olması
- B) Elverişli hareketlerin varlığı
- C) Kast edilen suçun doğrudan doğruya icrasına başlanması
- D) Elde olmayan nedenlerle suçun icrasının tamamlanamaması veya neticenin gerçekleşmemesi
- E) Failin kusur yeteneğinin bulunması

Cevap: Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Suça teşebbüsün şartları ise;

- Suçun kasten işlenen suçlardan olması gerekir. Çünkü taksirli suçlarda, olası kastla işlenen suçlarda, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda, sırf ihmal suçlarında teşebbüs söz konusu olamaz.
- Elverişli hareketlerin varlığı gerekir. Suça meydana getirecek elverişli hareketlerin yokluğu teşebbüs olmaz. Bu durumda işlenemez suçtan bahsedilebilir. Örneğin; Kasten adam öldürme suçunda fare zehri düşüncesi ile mısır gevreği kullanılması elverişsizdir ve teşebbüs söz konusu olamaz. Ancak 2 ölçek fare zehri ile ölecek kişiye 1 ölçek zehir verilmesi durumunda yetersizlik söz konusudur burada elverişsizlik yoktur ve teşebbüs olur.
- Kast edilen suçun doğrudan doğruya icrasına başlanması gerekir. Suç kararının icrasına başlamak yeterli olmayıp, teşebbüs için doğrudan suçun icra hareketlerine başlanması gerekmektedir.
- Suçun failin elinde olmayan nedenlerle tamamlanamaması gerekir. Aksi halde kendi isteği ile suç fiilinin icrasından vazgeçmek gönüllü vazgeçme olarak değerlendirilecektir.

Sonuç olarak failin kusur yeteneğinin varlığı suça teşebbüsün meydana gelmesi bakımından aranan şartlar arasında bulunmamaktadır.

E'dir.

Avukatlar İçin İdari Hâkimlik 2012**118. Suça iştirak ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu tutulur.
- B) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur.
- C) Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, müşterek fail olarak sorumlu tutulur.
- D) Kusur yeteneği bulunmayanların, suçun işlenmesinde araç olarak kullanılması hâlinde faile verilecek cezada artırım yapılır.
- E) Suça iştirakten dolayı sorumluluğun doğabilmesi için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına vardırılmış olması gerekir.

Cevap: Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu tutulur. Bu kişiler müşterek fail olarak nitelendirilir. Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Ancak bu kişiler dolaylı fail olarak nitelendirilir. Dolaylı fail konumundaki kişi kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanırsa cezası, üçte birden yansına kadar artırılır Suça iştirakten dolayı sorumluluğun doğabilmesi için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına vardırılmış olması gerekir. Çünkü teşebbüs aşamasına dahi ulaşmamış yani hazırlık hareketleri aşamasındaki bir fiil suç teşkil etmeyeceğinden olmayan suça iştirak söz konusu olamaz. Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, ise müşterek fail olarak değil azmettiren olarak sorumlu tutulur.

C'dir.

Avukatlar İçin İdari Hâkimlik 2012**119.**

- I. Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi
- II. Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı bir suçun temel şekli ile nitelikli şekillerinin birden fazla işlenmesi
- III. Tek fiil ile birden fazla kişiye karşı aynı suçun işlenmesi
- IV. Ek fiil ile birden fazla farklı suçun işlenmesi

Kasten yaralama, kasten öldürme, işkence ve yağma suçları hariç olmak üzere yukarıdaki durumların hangilerinde, zincirleme suçla ilişkin hükümler uygulanamaz?

- | | | |
|--------------|----------------|---------------|
| A) Yalnız I | B) Yalnız II | C) Yalnız III |
| D) Yalnız IV | E) I, II ve IV | |

Cevap: Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, zincirleme suç söz konusu olup bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza artırılarak verilir. Örneğin failin tamamını çalmak amacıyla iki gün arayla komşusuna ait kömür torbalarını birer birer çalması durumunda zincirleme hırsızlık suçu söz konusudur Bununla birlikte Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı bir suçun temel şekli ile nitelikli şekillerinin birden fazla işlenmesi de zincirleme suçtur. Çünkü bir suçun temel biçimi ile daha ağır veya daha hafif cezayı gerektiren hâli de aynı suç sayılır.

Ayrıca aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, zincirleme suç söz konusudur. Örneğin Belediye meclis üyeleri toplantı halinde iken bütün üyelere yönelik hakaret edilmesi durumunda da zincirleme suç söz konusudur. Birden fazla farklı suçun aynı kişiye karşı işlenmesi ise zincirleme suç teşkil edemez. Burada ıçtima hükümlerinden bahsetmek söz konusu olabilir.

D'dir.

İdari Hâkimlik 2012

120. İstanbul Otogarında, gelen yolcular üzerinde yapılan aramada A'nın üzerinde ruhsatsız bir tabanca ile B'ye ait kimlik ve adres bilgilerinin yer aldığı notlar bulunur. İfadesi alınan A, B ile aralarında "kan davası" olduğunu, İstanbul'a B'yi intikam için öldürmek amacıyla geldiğini, silah ve diğer bilgileri bu amaçla babası K'nin kendisine temin ettiğini kabul eder.

Bu olaya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) A'nın öldürmeye yönelik kastının varlığı, şüpheye yer vermeyecek kesinlikte tespit edilmiş olduğundan A, B'yi öldürmeye teşebbüsten dolayı sorumludur.
- B) A'nın kastının belirlenmesi, suça teşebbüsten dolayı sorumlu tutulması için yeterli değildir. A'nın gerçekleştirdiği davranışlar icra hareketi niteliği taşımadığı için B'yi öldürmeye teşebbüsten sorumlu tutulamaz.
- C) A'nın ruhsatsız silah taşıması ayrı bir suç oluşturduğundan, işlediği bu suçtan dolayı cezalandırılması gerekir.
- D) A'nın B'yi öldürmek amacıyla gerçekleştirdiği davranışlar bir bütün olarak henüz hazırlık hareketi mahiyetindedirler.
- E) A'yı azmettiren ve bu amaçla ona silah temin eden K, A'nın B'yi öldürmeye yönelik icra hareketlerine başlamaması nedeniyle kasten öldürmeye azmettirmeden dolayı cezalandırılmaz.

Cevap: A'nın suç işleme konusunda kastının varlığı açıkça soru içeriğinde verilmekle beraber bu suçun manevi unsurunun tamam olduğunu göstermektedir. Ancak suç işleme konusunda karar veren A suçun icrasına ise henüz başlamamıştır. Yapmış olduğu hareketler suç işleme konusunda yalnızca hazırlık hareketleri olup, suç kararının icrasına başlamak yeterli değildir. Suçun icra hareketleri henüz başlamadığından A'nın fiilini teşebbüs olarak nitelendirmek mümkün değildir. Özetle A'nın kastının belirlenmesi, suça teşebbüsten dolayı sorumlu tutulması için yeterli değildir. A'nın gerçekleştirdiği davranışlar icra hareketi niteliği taşımadığı için B'yi öldürmeye teşebbüsten sorumlu tutulamaz. Ancak A'nın ruhsatsız silah taşıması ayrı bir suç oluşturduğundan ve bu suça konu icrai hareketler başlayıp tamamlanmış olduğundan bu suçtan dolayı cezalandırılması gerekir.

A'dır.

İdari Hâkimlik 2012

121. A, oğlu B' yi miras nedeniyle aralarında anlaşmazlık olan kardeşi C' yi öldürmeye ikna eder. Fiili gece işlemeyi düşünen B, gece karanlığında amcası C' ye benzettiği komşusu K' yi vurur. Hatasını fark eden B, yaralı vaziyetteki K' yi derhâl hastaneye yetiştirir ve tedavi sonucunda iyileşmesini sağlar.

Bu olaya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) A, azmettirmeden dolayı cezalandırılır; alt soyunu azmettirmesi, cezasında artırım yapılmasını gerektirir.
- B) B'nin şahısta hataya düşmesi, azmettiren A'nın sorumlu tutulmasına engel değildir.
- C) B'nin, komşusu K'yi vurduğunu anlaması üzerine onu hastaneye götürüp kurtulmasını sağlaması gönüllü vazgeçmeyi oluşturur. B, sadece kasten yaralamadan dolayı cezalandırılır.
- D) A, azmettiren olarak sadece kasten yaralamadan dolayı sorumlu tutulur.
- E) Şahısta hataya düşen B, ayrıca C'yi öldürmeye teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz.

Cevap: Suç işlemeyi düşünmeyen faile suç işleme kararını verdirerek suç işletilmesi halinde azmettirme söz konusu olup; başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır. Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle suça azmettirme hâlinde, azmettirenin cezası artırılır. Olayda A altsoyu olan oğlu B'yi suç işleme konusunda azmettirdiğinden verilecek ceza artırılabilecektir. B bu suç işleme kararıyla kapsamında şahısta hataya düşmüş ve K'yi vurmuş olması halinde, burada bu hata sebebiyle suça azmettiren A'nın sorumluluğu ortadan kalkmaz. B'nin, komşusu K'yi vurması durumunda şahısta hata söz konusu olup, öldürmek kastı devam ettiğinden ilgili fiilde kasten adam öldürme suçundan sorumlu olacaktır. B'nin K'yi vurduğunu anlaması üzerine onu hastaneye götürüp kurtulmasını sağlaması gönüllü vazgeçmeyi oluşturur. Gönüllü vazgeçme halinde kişi kastettiği suçtan değil sadece gönüllü vazgeçmeye rağmen engelleyemediği suçtan dolayı cezalandırılacaktır. Bu sebeple B, sadece kasten yaralamadan dolayı cezalandırılır, ayrıca kasten adam öldürmeye teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz. İştirak halinde işlenen suçlarda, sadece gönüllü vazgeçen suç ortağı, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır. Bu sebeple suça azmettiren A kasten yaralama değil kasten adam öldürmeye teşebbüsten dolayı cezalandırılır.

D'dir.

İdari Hâkimlik 2012

122. TCK'nin "Nitelikli yağma" başlıklı 149. Maddesinin birinci fıkrasının d bendinde, yağma suçunun konut veya işyerinde işlenmesi hâlinde failin cezasının artırılacağı belirtilmiştir.

Bu düzenleme ile aşağıdaki müesseselerden hangisi somutlaştırılmış olmaktadır?

- A) Gerçek içtima B) Fikrî içtima C) Bileşik suç
D) Zincirleme suç E) Kusurluluk ilkesi

Cevap: Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bir başka deyimle, bileşik suçta iki ayrı suç birleşerek yeni bir suç meydana getirmekte ya da bir suç başka bir suçun ağırlaştırıcı nedenini oluşturmaktadır. Örneğin hırsızlık suçu ile cebir/tehdit suçunun birleşmesi neticesinde yağma suçu oluşmaktadır. Bileşik suçun en tipik örneği de yağma suçudur. Bununla birlikte TCK'nin "Nitelikli yağma" başlıklı 149. Maddesinin birinci fıkrasının d bendinde, düzenlenen yağma suçunun konut veya işyerinde işlenmesi hâlinde failin cezasının artırılacağı hükmünde de yağma ve Konut Dokunulmazlığını ihlal suçu birleşerek nitelikli yağmayı oluşturduğundan bu da yeni bir bileşik suç olarak karşımıza çıkmaktadır.

C'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Ekim 2012

123. **Belli bir suçu işleme hususunda henüz bir fikri olmayan bir kişiyi, bu suçu işlemeye karar verdiren kişinin statüsü aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Azmettiren B) Yardım eden C) Müstakil fail
D) Müşterek fail E) Dolaylı fail

Cevap: Suç işlemeyi düşünmeyen faile suç işleme kararını verdirerek suç işletilmesi yani Belli bir suçu işleme hususunda henüz bir fikri olmayan bir kişiyi, bu suçu işlemeye karar verdirilmesi durumunda azmettirme söz konusudur. Azmettiren işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.

Kişinin işlediği suça maddi veya manevi olarak destek verilmesi hususunda ise yardım etme söz konusudur. Örneğin suç işleme kararını kuvvetlendirme, silah temin etme v.b. durumlar yardım etme olarak değerlendirilir.

Suçun kanunî tanımında yer alan fiili tek başına gerçekleştiren fail müstakil fail olarak nitelendirilirken; Suçun kanunî tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, müşterek fail olarak nitelendirilir ve sorumlu olur.

Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi ise dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.

A'dır.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012**124. Suçların içtması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Biri diğerrinin unsurunu veya nitelikli hâlini oluşturmaları dolayısıyla hukuki anlamda tek fiili oluşturan suçta, bileşik suç denir.
- B) Bir suç işleme kararının icrası çerçevesinde, değişik zamanlarda aynı kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesine, zincirleme suç denir.
- C) İşlenen bir fiille birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet verilmesine, farklı neviden fikri içtma denir.
- D) İşlenen tek fiil ile aynı suçun birden fazla kişiye karşı işlenmesine, aynı neviden fikri içtma denir.
- E) Aynı neviden fikri içtma hâlinde kural olarak gerçek içtma hükümleri uygulanır.

Cevap: Biri diğerrinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturmaları dolayısıyla tek fiil sayılan suçta bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtma hükümleri uygulanmaz. Örneğin A karanlık bir sokakta B'yi öldürmekle tehdit ederek cüzdanını aldığı anda tehdit ve hırsızlık olarak meydana gelen iki suç birleşerek kanunda aynı bir suç olan yağma suçunu meydana getirir.

Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, zincirleme suç meydana gelir ve bir cezaya hükmedilir. Örneğin bir banka çalışanı aynı suç işleme kararı çerçevesinde farklı zamanlarda bankadan bir kısım para çalarsa burada zincirleme suç söz konusudur.

İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır. Bu durumda farklı neviden fikri içtma söz konusudur. Örneğin birini öldürmek için ateş eden kişinin o kişinin içinde bulunduğu arabasının camını kırması halinde farklı neviden fikri içtma hükümleri uygulanır.

İşlenen tek fiil ile aynı suçun birden fazla kişiye karşı işlenmesine, aynı neviden fikri içtma denir. Burada aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi söz konusudur. Bu durumda verilecek ceza artırılır yoksa her bir fiil için ayrı ayrı ceza verilmez yani gerçek içtma hükümleri uygulama alanı bulmaz. Örneğin; kurul halinde çalışan üyelere karşı aynı anda hakaret edilmesinde olduğu gibi tek hakaret suçundan ceza verilir ama ceza artırılır.

E'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012

125. H, hırsızlık yapmak üzere girdiği bir evden bilgisayar, cep telefonu ve birkaç tane bilezik alarak ayrılır. Soruşturma sırasında eşyaların her birinin, evde birlikte ikamet eden A, B ve C'ye ait oldukları anlaşılır.

H'nin ceza sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) H, üç kişiye karşı işlemiş olduğu hırsızlıktan dolayı ayrı ayrı cezalandırılır.
- B) H, hırsızlık suçunu aynı evde eşyalar üzerinde müşterek zilyetliği bulunan kişilere karşı işlediği için, zincirleme suç hükümlerine göre cezalandırılır.
- C) H, tek fiille A, B ve C'ye karşı hırsızlık suçunu işlediği için aynı neviden fikri içtima hükümlerine göre cezalandırılır.
- D) H'nin, evdeki bu eşyalar üzerinde müşterek zilyetliği bulunan kişilere yönelik bu fiili, hukuki anlamda tek fiili oluşturduğundan tek hırsızlıktan dolayı cezalandırılır.
- E) H, farklı neviden fikri içtima hükümlerine göre cezalandırılır.

Cevap: Hırsızlık suçunda korunan hukuki değer mülkiyet hakkı değildir. Hırsızlık suçunda korunan hukuki değer zilyetliktir. H, hırsızlık yapmak üzere girdiği bir evden bilgisayar, cep telefonu ve birkaç tane bilezik aldığı anda önemli olan bunlar üzerinde birden fazla zilyetlik mi yoksa müşterek zilyetlik ya da tek zilyetlik mi var sorusunun cevabıdır. Olayda eşyaların her birinin, evde birlikte ikamet eden A, B ve C'ye ait oldukları anlaşıldığı belirtildiğinden burada müşterek zilyetlik söz konusudur. Bu sebeple H'nin, evdeki bu eşyalar üzerinde müşterek zilyetliği bulunan kişilere yönelik bu fiili, hukuki anlamda tek fiili oluşturduğundan tek hırsızlıktan dolayı cezalandırılır. D'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2011**126. Suça teşebbüs ve gönüllü vazgeçme ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Sırf hareket suçları, icra hareketlerinin kısımlara bölünebildiği hâllerde teşebbüse elverişlidir.
- B) Suça teşebbüsten dolayı failin cezalandırılabilmesi için kastın varlığı yeterli değildir, fiilin icrasına da başlanmış olması gerekir.
- C) "Teşebbüs suçları"na teşebbüs mümkün değildir.
- D) Neticeli suçlarda failin gönüllü vazgeçmesi, yalnızca icra hareketlerinin tamamlanmasına kadar mümkündür.
- E) Suça teşebbüs hâlinde failin sorumluluğu, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre belirlenir.

Cevap: Sırf hareket suçlarına hareketin parçalara bölünebilir olması koşuluyla teşebbüs mümkün olabilir. Örneğin postaya verilen ve hakaret içeren mektubun muhatabına ulaşmadan ele geçirilmesi halinde, hakaret suçuna teşebbüsten ceza verilir. Suça teşebbüsten dolayı failin cezalandırılabilmesi için suçun kasten işlenmesi gerekmektedir. Taksirli suçlara teşebbüs mümkün değildir. Ancak şüphelinin kastının varlığı teşebbüsten dolayı ceza verilmesi için yeterli değildir, fiilin icrasına da başlanmış olması gerekir.

Teşebbüsün varlığı halinde faile tamamlanmış suçun cezası indirilerek verilir ve TCK'ya göre, teşebbüste ceza indrimi meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığına göre belirlenmektedir. Ancak teşebbüs, tamamlanmış suçun cezasının azaltılmasını gerektiren hafifletici bir neden değil; suçun özel görünüş biçimidir.

Teşebbüs suçlarına teşebbüs mümkün değildir. Çünkü teşebbüs suçlarında zaten kanunun cezalandırdığı asli hareket o fiile teşebbüs etmektir. Teşebbüsün varlığı halinde bu suç tipinde tamamlanmış suçtan dolayı ceza verilir. Örneğin anayasal düzeni bozmaya teşebbüs suçunda suç fiili anayasal düzeni bozmak değil, buna teşebbüs etmektir. Bu sebeple teşebbüs edilmesi ile suç tamamlanır ve bu tarz teşebbüs suçlarına ayrıca teşebbüs etmek mümkün olmamaktadır.

Neticeli suçlarda failin gönüllü vazgeçmesi, kastedilen suçun tamamlanmasına kadar mümkündür. Yani icra hareketlerinin tamamlanmasından sonra henüz suç tamamlanmadan önce de gönüllü vazgeçmek mümkündür. Örneğin; A öldürmek kastıyla 3 el ateş ettiği B'ye yönelik icra hareketlerini tamamlamış ancak B ölmeden önce yani suç tamamlanmadan önce B'yi hastaneye kaldırması halinde yine gönüllü vazgeçme hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

D'dir.

İdari Hâkimlik 2011

127. İşlemiş olduğu bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşumuna sebebiyet veren kişinin sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) İşlemiş olduğu suçlardan en hafif cezayı gerektirenden sorumludur.
- B) İşlemiş olduğu suçlardan kasten hareket ettiklerinin tamamı bakımından sorumludur.
- C) İşlemiş olduğu suçlardan sadece kasten hareket ettiklerinin en ağır cezayı gerektireninden dolayı sorumludur.
- D) İşlemiş olduğu suçlardan sadece en ağır cezayı gerektirenden dolayı sorumludur.
- E) İşlemiş olduğu suçlardan sadece kişilere karşı olanların tamamı bakımından sorumludur.

Cevap: İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, fikri içtima hükümleri gereği bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır. Fikri içtimada gerçekleştirilen fiil neticesinde dış dünyada tek değişiklik meydana gelmekte, ancak aynı anda birden fazla farklı suç oluşmaktadır. Örneğin; bir kimseye hakaret etmek amacıyla toplum içinde tokat atan kişi, aynı anda hem hakaret hem de kasten yaralama suçunu işlemekle beraber fikri içtima hükümleri gereği sadece daha ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.
D'dir.

İdari Hâkimlik 2011

128. Banka veznedarı A, oğlunu öldürmekle tehdit eden B'nin isteği üzerine bankanın kasasından aldığı 5000 TL'yi B'ye teslim eder.

Olayda A ve B'nin ceza sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A ve B, işlenen suçun müşterek faili olarak cezalandırılırlar.
- B) A, meşru savunma hâlinde olduğu için cezalandırılmaz, B ise işlenen suçun faili olarak cezalandırılır.
- C) A, kusurlu sayılamaması nedeniyle cezalandırılmaz, B ise işlenen suçun dolaylı faili olarak cezalandırılır.
- D) A, işlenen suçun faili, B ise azmettiren olarak cezalandırılır.
- E) A, zorunluluk hâlinde bulunduğu için cezalandırılmaz, B ise işlenen suçtan azmettiren sıfatıyla sorumlu tutulur.

Cevap: Olayda Banka veznedarı A'nın, oğlunun öldürülmekle tehdit edilmesi üzerine söylenen fiili gerçekleştirmiş olmasından dolayı kastından bahsedilemez. Yani A hırsızlık konusu fiili suç işleme kastı ile gerçekleştirmemekte ve hatta kendi iradesi elinden alınarak-etkilenerek suç işlettirilmektedir. Burada A kusurlu sayılamamasından dolayı cezalandırılmaz. Ancak B söz konusu fiili bizzat gerçekleştirmemiş olsa da başkasını araç olarak kullanarak suç işleme kastını hayata geçirmiştir. Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi dolaylı fail olarak sorumlu tutulur. Olayda da B suçun işlenmesinde A'yı araç olarak kullanmış olmasından dolayı dolaylı fail olarak sorumludur.

C'dir.

Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011

129. Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bileşik suç
- B) Zincirleme suç
- C) Fikrî içtima
- D) İhmali suç
- E) Mütemadi suç

Cevap: Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması nedeniyle tek fiil sayılan suçlara bileşik suç (mürekkep suç) denilmektedir. Bu tür suçlarda, suçu oluşturan her bir suç için ayrıca ceza verilmeyeceği, dolayısıyla cezaların içtimai hükümlerinin uygulanmayacağı da unutulmamalıdır. Bu suç tipinin en tipik örneği ise yağma suçudur. Hırsızlık ile cebir/tehdit suçlarının birleşmesi ile yağma suçu meydana gelmektedir ve bağımsız yeni bir suç olarak karşımıza çıkmaktadır.

A'dır.

KPSS 2011

130. Kişinin işlediği fiille birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet vermesi hâli aşağıdakilerden hangisini oluşturur?

- A) Fikri içtima
- B) Zincirleme suç
- C) Bileşik suç
- D) Gerçek içtima
- E) Görünüşte içtima

Cevap: İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet verilmesi halinde fikri içtima söz konusu olup; kişi yalnızca bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.

Gerçek içtimada ise fiil kadar suç, suç kadar ceza vardır düşüncesi söz konusu olup, her bir suçtan kişi ayrı ayrı ceza almaktadır.

Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça ise bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz.

Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, zincirleme suç söz konusudur. Bu durumda bir cezaya hükmedilir ancak bu ceza arttırılır. Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, yine zincirleme suç söz konusudur.

A'dır.



ÖNEMLİ

Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında zincirleme suç hükümleri uygulanmaz.

Adli Hâkimlik Nisan 2011

131. A, berberde tıraş olduğunu gördüğü hasmı H'yi öldürmek maksadıyla Berber B'nin de isabet alabileceğini öngörmesine rağmen bunu da göze alarak dükkânın camından tabancayla 5 el ateş eder. İsabet alan H ve B olay yerinde ölür, dükkânın camı da tamamen kırılır.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A'ya, B ve H'yi kasten öldürmekten dolayı zincirleme suç hükümlerine göre tek ceza verilir ve cezada artırım yapılır.
- B) A, işlemiş olduğu kasten öldürme ve mala zarar verme suçlarından dolayı ayrı ayrı cezalandırılır.
- C) A, işlemiş olduğu kasten öldürme suçlarından dolayı ayrı ayrı cezalandırılır; mala zarar vermeden dolayı ayrıca cezalandırılmaz.
- D) Olayda A, B'ye karşı aynı neviden fikri içtima hükümlerine göre değerlendirilmesi gerek iki ayrı suç işlemiştir.
- E) Olayda mala zarar verme suçu H'nin öldürülmesi amacıyla işlendiğinden bileşik suç hükümlerine göre değerlendirilir.

Cevap: A, berberde tıraş olduğunu gördüğü hasmı H'yi öldürmek maksadıyla ateş etmesi söz konusu fiilin neticesini bilerek ve isteyerek hareket ettiğini özetle kasten hareket ettiğini göstermektedir. Gerçekleşen neticede ise H öldüğünden dolayı H'ye karşı kasten adam öldürme fiilinden dolayı A sorumludur. Bununla birlikte Berber B'nin de isabet alabileceğini öngörmesine rağmen bunu da göze alarak ateş edilmiş olmasında A neticeyi öngörmüş ve bu neticeyi kabullenerek hareket etmiştir. Yani A olası kastla B'ye yönelik fiili icra etmiş olup, sonuçta da B'de bu fiil neticesinde ölmüş olduğundan A B'ye karşı olası kastla adam öldürmeden dolayı sorumludur. Ayrıca olayda dükkânın camının kırılması bakımından Mala zarar verme suçunun işlenip işlenmediği gündeme gelecektir. Bu suç bakımından ise yine A kasten hareket etmiştir şöyle ki; gerçekleştirilen fiilin doğrudan sonucu olması kaçınılmaz olan durumlarda da doğrudan kast vardır. Ancak fikri içtima gereği işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır. Bu sebeple A ateş ederken amacı öldürmek fiili olup aynı fiil mala zarar verme suçunu da meydana getirmiş olmakla birlikte fikri içtima hükümleri gereği bu suçtan dolayı A ceza almayacaktır. Tüm bu açıklama neticesinde A, işlemiş olduğu kasten öldürme suçlarından dolayı ayrı ayrı cezalandırılacakken; mala zarar vermeden dolayı ayrıca ceza alamayacaktır.

C'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2011

132. Bir suçu iradesine hâkim olduğu kişiye işleyen şahsın statüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Azmettiren
- B) Yarım eden
- C) Dolaylı fail
- D) Müşterek fail
- E) Yan yana fail

Cevap: Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi o suç bakımından dolaylı fail olarak sorumlu tutulur. Yani bir suçu iradesine hâkim olduğu kişiye işleyen şahsın statüsü dolaylı faildir. Hatta kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan dolaylı failin cezası artırılarak verilir.

Suç işlemeyi düşünmeyen faile suç işleme kararını verdirerek suç işletilmesi yani Belli bir suçu işleme hususunda henüz bir fikri olmayan bir kişiyi, bu suçu işlemeye karar verilmesi durumunda azmettirme söz konusudur. Azmettiren işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.

Kişinin işlediği suça maddi veya manevi olarak destek verilmesi hususunda ise yardım etme söz konusudur. Örneğin suç işleme kararını kuvvetlendirme, silah temin etme v.b. durumlar yardım etme olarak değerlendirilir.

Suçun kanunî tanımında yer alan fiili tek başına gerçekleştiren fail müstakil fail olarak nitelendirilirken; Suçun kanunî tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, müşterek fail olarak nitelendirilir ve sorumlu olur.

C'dir.

Adli Hâkimlik Kasım 2010

133. A, her biri farklı zamanlarda olmak üzere 5 kişi adına birer adet sahte senet düzenleyip kullanmıştır.

Buna göre A'nın cezai sorumluluğu nedir?

- A) A tek sahtecilik suçundan dolayı cezalandırılır.
- B) A beş ayrı sahtecilik suçundan dolayı cezalandırılır.
- C) Farklı neviden fikri içtimai söz konusudur.
- D) Aynı neviden fikri içtimai söz konusudur.
- E) Mütemadi suç söz konusudur.

Cevap: Zincirleme(Mütemadi) suç düzenleyen hükümlere göre zincirleme suç iki şekilde meydana gelir; Birinci görünümünde: Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, zincirleme suç söz konusudur ve bir cezaya hükmedilir denilmektedir. Soruda birden fazla kişinin varlığı söz konusu olduğundan burada zincirleme suç hükümleri uygulanmaz.

İkinci görünümünde ise aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da zincirleme suç vardır denilmektedir. Ancak olayda birden fazla kişiye karşı işlenmiş aynı suç olsa da bu suçlar aynı anda değil farklı zamanlarda işlenmiştir. Bu sebeple olayda zincirleme suçtan bahsetmek mümkün değildir.

Fikri ictima hükümlerine göre ise; işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır denilmektedir. Ancak olayda kişi bir fiil ile birden fazla farklı suçu işlemekte, birden fazla fiil ile aynı suçu işlemektedir. Bu sebeple fiil sayısı kadar suç söz konusudur. Sonuç olarak A, her biri farklı zamanlarda olmak üzere 5 kişi adına birer adet sahte senet düzenleyip kullanması fiillerinden dolayı beş ayrı sahtecilik suçunu icra etmiş olup, her birinden ayrı ayrı cezalandırılması gerekmektedir. B'dir.

KPSS 2010

134. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi iştirak türlerinden biri değildir?

- A) Azmettirme
- B) Teşvik
- C) Suç kararını kuvvetlendirmek
- D) Suçun nasıl işleneceği konusunda yol göstermek
- E) Suç işlendikten sonra yardım etmek

Cevap: Suçun kanunî tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur. Söz konusu fiiller bakımından başkasını suç işlemeye ikna eden kişi azmettiren olarak suça iştirak etmektedir ve bu kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.

Suçun işlenmesine yardım eden kişi de suça iştirak etmiş olmaktadır ve cezalandırılır. Yardım etme olarak kanunda;

- a) Suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek.
- b) Suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak.
- c) Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak durumları gösterilmiştir.

Suçun işlenmesinden önce suç işlenmesi halinde yardımda bulunmayı vaat etmek suça yardım eden sıfatı ile iştirak etmektir. Ancak suç işlendikten sonra suçu işleyen kişiye yardım etmek iştirak değil başlı başına bir suç oluşturmaktadır.

E'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

135. A, B'ye ait bir malın başkasına ait olduğu konusunda B'yi ikna ederek B tarafından malın tahrip edilmesini sağlamıştır.

Türk Ceza Kanunu'na göre, bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, fail olarak sorumludur.
- B) A, azmettiren olarak sorumludur.
- C) B'nin tahrip ettiği mal kendisine ait olduğundan suç teşkil etmez ve kimse cezalandırılmaz.
- D) A'nın sadece hukuki sorumluluğu söz konusudur.
- E) B, mala zarar verme suçundan taksiri nedeniyle sorumludur.

Cevap: Suçun kanunî tanımında yer alan fiili gerçekleştiren kişiler fail olarak sorumlu olur. Olayda bir mala zarar verme suçu söz konusudur. Ancak bu fiili A bizzat gerçekleştirmemiştir. Bununla birlikte kanunda dolaylı faillik; Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur, şeklinde tanımlanmaktadır. Olayda A bu fiili bizzat gerçekleştirmese de B'yi bu suç açısından araç olarak kullanarak zararı doğurduğundan fail(dolaylı fail) olarak bu suçtan sorumludur. B ise kendi malına zarar vermiş olup, bunun bilincinde olmadan zarar verdiğinden ve kişinin kendi malına zarar vermesi bir suç teşkil etmediğinden sorumluluğundan bahsetmek mümkün değildir.

A'dır.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

136. Türk Ceza Kanunu'na göre, 12 yaşından küçük bir çocuğu intihara sevk eden kimsenin cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İntihara yönlendirme suçundan sorumludur.
- B) Taksirle insan öldürme suçundan sorumludur.
- C) Kasıtlı insan öldürme suçundan sorumludur.
- D) Sonucu nedeniyle ağırlaşan suçtan sorumludur.
- E) Kası aşan insan öldürme suçundan sorumludur.

Cevap: Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişi, intihara sevk suçundan dolayı cezalandırılır. İntiharın gerçekleşmesi durumunda ise cezalar artırılarak verilir. Bununla birlikte intihara teşvik eyleminin alenen işlenmesi ya da basın yayın yoluyla işlenmesi halinde de verilecek ceza artırılır.

Burada intihara sevk suçundan bahsedilmekle beraber olayda belirtildiği gibi 12 yaşından küçük, akıl hastası v.b. sebeplerle işlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılayma yeteneği gelişmemiş olan bir kişiyi intihara yönlendirmede intihar eden kişinin gerçek bir iradesinin varlığından bahsedilemeyeceği için intihara sevk eden kişi kasten adam öldürme suçundan dolayı sorumludur.

Ayrıca cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, de aynı şekilde kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.

C'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

137. Öğrenci A, fakülte yönetim kurulunun kendisi hakkında verdiği bir karar nedeniyle kurula hakaret etmiştir.

Türk Ceza Kanunu'na göre, A'nın cezai sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, tek kamu görevlisine hakaret etmekten dolayı cezalandırılır.
- B) A, kurul üyesi sayısınınca hakaret suçundan dolayı cezalandırılır.
- C) A, şikâyet eden üye sayısınınca hakaret suçundan dolayı cezalandırılır.
- D) A, zincirleme suç hükümlerine göre cezalandırılır.
- E) A, fikrî ictima hükümlerine göre cezalandırılır.

Cevap: Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Örneğin, bir banka çalışanı her gün banka hesaplarından bir miktar parayı kendi hesabına transfer etmekte ise günlerce devam eden bu fiil için aynı suçun aynı kişiye karşı aynı suç işleme kararı çerçevesinde birden fazla işlenmesi sebebiyle zincirleme suç hükümleri uygulanır.

Zincirleme suçun bir diğer görünüm şekli ise aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille aynı anda işlenmesi halidir. Soruda verilen olay incelendiğinde Öğrenci A, fakülte yönetim kurulunun kendisi hakkında verdiği bir karar nedeniyle kurul üyelerinin tamamına tek bir fiille aynı anda hakaret etmiş olup burada da zincirleme suç hükümleri uygulanacaktır.

D'dir.



ÖNEMLİ

Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz. Dikkat edilirse cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı gibi cinsel dokunulmazlığa yönelik suçlar bakımından da zincirleme suç hükümleri uygulanabilmektedir.

Adli Hâkimlik Aralık 2008

138. A, B'ye ait sandığı kırarak içindeki değerli mücevheri almıştır. Türk Ceza Kanunu'na göre, A'nın cezai sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, zincirleme suç nedeniyle cezalandırılır.
- B) A, fikri iktimaya göre cezalandırılır.
- C) A, bileşik suç nedeniyle cezalandırılır.
- D) A, mütemadi suç nedeniyle cezalandırılır.
- E) A'ya iki ayrı suçtan dolayı ceza verilir.

Cevap: A'nın B'nin sandığını kırması mala zarar verme suçu teşkil etmekte ayrıca fiilin devamında ise sandık içindeki değerli mücevherleri alma fiili ise hırsızlık suçu teşkil etmektedir. Bu iki fiil bakımından maddi iktima kuralının uygulama alanı bulacaktır. Maddi iktimada gerçekleştirilen fiil neticesinde dış dünyada birden fazla değişiklik meydana gelmekte ve bununla beraber aynı anda birden fazla farklı suç oluşmaktadır. Neticelere sebebiyet veren kişi de bu suçlardan ayrı ayrı cezalandırılmaktadır.

Maddi iktima iki şekilde söz konusu olabilir. İlki; Bir suç işlemek için başka bir suç işlenirse maddi iktima söz konusu olur. Örneğin olayda olduğu gibi hırsızlık yapabilmek için mala zarar verildiği durumlarda olduğu gibi. İkinci maddi iktima şekli ise işlenmiş olan bir suçun delillerini gizlemek ya da yok etmek için bir suç işlenirse gerçek(maddi) iktimadan bahsedilir. Örneğin kaçakçılık yaparken kendisini gören kişiyi öldürme durumunda olduğu gibi.

E'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2008

139. A, tehdit etmek amacıyla attığı taşlarla B'nin evinin camlarını kırmıştır. **Türk Ceza Kanunu'na göre, A'nın cezai sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) A, konut dokunulmazlığını ihlal ve tehdit suçlarından cezalandırılır.
- B) A, tehdit ve mala zarar verme suçlarından cezalandırılır.
- C) A, sadece konut dokunulmazlığını ihlal suçundan cezalandırılır.
- D) A, sadece mala zarar verme suçundan cezalandırılır.
- E) A, sadece tehdit suçundan cezalandırılır.

Cevap: Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, kişi cezalandırılır ve tehdit suçunun cezası bu halde daha azdır.

Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi hâlinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da ceza verilir. Yani tehditle beraber bu suçların tehdit amacıyla işlenmesi halinde gerçek(maddi) içtima kuralları uygulanır ve fail her bir suç için ayrı ayrı cezalandırılır. Olayda da A hem tehdit hem de mala zarar verme suçundan dolayı cezalandırılacaktır.

B'dir.

Adli Hâkimlik 2008

140. **Türk Ceza Kanunu'na göre, teşebbüsle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Taksirli suçlara teşebbüs cezalandırılır.
- B) Suç işleme kararının icrasına başlamak yeterlidir.
- C) Hareketler elverişli olmalıdır.
- D) İcra hareketlerini tamamlamaktan fail kendiliğinden vazgeçmelidir.
- E) Sonuç ortaya çıkmış olmalıdır.

Cevap: Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Yani kişi kasten işlemeyi düşündüğü suçun icrai hareketlerine başlayıp bu hareketleri tamamlayamazsa ya da icra hareketlerini tamamlamış ancak kastettiği netice meydana gelmemiş ise teşebbüs söz konusudur. Ancak teşebbüs her iki durumda da mutlaka elverişli hareketlerinin varlığına bağlıdır. Hareketler elverişsiz ise teşebbüsten dahi bahsedilemez. Örneğin oyuncak tabanca ile adam öldürmek isteyen kişinin bu hareketi adam öldürmeye teşebbüs olarak bile değerlendirilemez. Bu durumda teorik olarak işlenemez suç söz konusu olur.

C'dir.

Adli Hâkimlik 2008

141. A, hasmı olan B'yi öldürmek için gece vakti B'nin evine girer ve B'yi öldürür.

Buna göre, A'nın cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, fikri ictima nedeniyle sadece insan öldürmeden dolayı cezalandırılır.
- B) A, bileşik suç nedeniyle sadece insan öldürmeden dolayı cezalandırılır.
- C) A'ya insan öldürmeden ceza verilir ve zincirleme suç nedeniyle cezası bir miktar artırılır.
- D) A'ya, hem insan öldürmeden, hem de konut dokunulmazlığını ihlalden iki ayrı ceza verilir.
- E) A'ya insan öldürme ve konut dokunulmazlığını ihlalden ceza verilir, ayrıca tekerrür nedeniyle cezalar artırılır.

Cevap: Maddi ictimada gerçekleştirilen fiil neticesinde dış dünyada birden fazla değişiklik yani birden fazla netice meydana gelmekte ve bu sebeple aynı anda birden fazla farklı suç oluşmaktadır. Bu neticelere sebebiyet veren fail ise bu suçlardan dolayı ayrı ayrı cezalandırılır.

Maddi(gerçek) ictima iki şekilde meydana gelebilir. İlk olarak; Bir suç işlemek için başka bir suç işlenirse: Örneğin olayda olduğu gibi adam öldürmek için başkasının konutuna girildiğinde hem kasten adam öldürmeden hem de konut dokunulmazlığını ihlal suçu oluşmaktadır ve fail her iki suçtan dolayı ayrı ayrı cezalandırılır.

İkinci olarak; İşlenmiş olan bir suçun delillerini gizlemek ya da yok etmek için bir suç işlenirse gerçek ictimadan bahsedilir. Örneğin; kaçakçılık yaptığını gören kişiyi öldüren fail her iki suçtan dolayı da ayrı ayrı sorumludur.

D'dir.

Adli Hâkimlik 2008

142. A, hırsızlık yaptığı B'nin evinden çıkarken kendisini gören C'yi tanıklık yapmaması için öldürür.

Buna göre, A'nın cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A'ya hırsızlık ve insan öldürme suçlarından dolayı iki ayrı ceza verilir.
- B) Bileşik suç söz konusu olduğundan A'ya sadece ağırlaştırılmış insan öldürmeden ceza verilir.
- C) Fikrî içtima söz konusu olduğundan A'ya sadece insan öldürmeden ceza verilir.
- D) Zincirleme suç söz konusu olduğundan A'ya insan öldürmeden ceza verilir ve bu ceza zincirleme suç nedeniyle artırılır.
- E) A, itiyadi suçlu kabul edilerek verilecek cezanın artırılması yoluna gidilir.

Cevap: Maddi içtimada gerçekleştirilen fiil neticesinde dış dünyada birden fazla değişiklik yani birden fazla netice meydana gelmekte ve bu sebeple aynı anda birden fazla farklı suç oluşmaktadır. Bu neticelere sebebiyet veren fail ise bu suçlardan dolayı ayrı ayrı cezalandırılmaktadır.

Maddi (gerçek) içtima iki şekilde meydana gelebilir. İlk olarak; Bir suç işlemek için başka bir suç işlenirse: Örneğin adam öldürmek için başkasının konutuna girildiğinde hem kasten adam öldürmeden hem de konut dokunulmazlığını ihlal suçundan dolayı fail ayrı ayrı cezalandırılır.

İkinci olarak; İşlenmiş olan bir suçun delillerini gizlemek ya da yok etmek için bir suç işlenirse gerçek içtimadan bahsedilir. Örneğin; olayda olduğu gibi hırsızlık yapan fail kendisini gören kişiyi tanıklık yapmasını engellemek için öldürürse gerçek içtima kuralları uygulanır. Fail hem hırsızlık hem de insan öldürme suçundan dolayı ayrı ayrı cezalandırılır.

A'dır.

Adli Hâkimlik Mart 2008**143. Suça teşebbüsle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Teşebbüs aşamasındaki suçlarda suçun işlendiği zaman son icra hareketinin yapıldığı zamandır.
- B) Fail, icra hareketlerinden gönüllü vazgeçerse gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır.
- C) Fail, icra hareketlerinden sonra suçun tamamlanmasını kendi çabasıyla önlerse etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanır.
- D) Hareketin elverişli olmadığı hâllerde teşebbüsün varlığından bahsedilemez.
- E) Fail, icra hareketlerinden sonra suçun tamamlanmasını kendi çabasıyla önlerse gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır.

Cevap: Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Teşebbüsten bahsedebilmek için gerçekleşen hareketlerin elverişli olması gerekmektedir. Yoksa elverişsiz hareketlerin varlığında işlenemez suç söz konusu olur, teşebbüs meydana gelmez.

Teşebbüs aşamasında kalmış suçlar bakımından suçun işlendiği zaman son icra hareketinin meydana geldiği zamandır. Suçun işlediği yer olarak da son icra hareketinin yapıldığı yer kabul edilmektedir.

Fail, suçun icra hareketlerine başlayıp bu hareketleri tamamlamaktan yani suçu işlemekten gönüllü vazgeçerse gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanır. Örneğin A hasmı B'nin evine girip silahı ona doğrultur ancak A'nın çocuğunu görünce ateş etmekten vazgeçerse gönüllü vazgeçme söz konusudur.

Ayrıca fail icra hareketlerini tamamladıktan sonra henüz netice meydana gelmeden önce suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse yine gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanır. Örneğin, A hasmı B'ye ateş eder ve B yaralanırsa A'da B'nin ölmesini engellemek için ambulans çağırır-hastaneye götürür ölüm neticesine engel olursa gönüllü vazgeçme söz konusu olur.

Gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması halinde faille kastettiği suça ilişkin teşebbüsten dolayı ceza verilmez; fakat vazgeçmeye rağmen tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır. Birinci örnekte fail yalnızca konut dokunulmazlığını ihlal suçundan, ikinci örnekte ise fail yalnızca kasten adam yaralamadan dolayı cezalandırılır.

C'dir.

İdari Hâkimlik 2008**144. Türk Ceza Kanunu'na göre, suçların içtima ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Bileşik suçta birleşen suçlar farklı olmalıdır.
- B) Bileşik suçta tek ceza verilir.
- C) Zincirleme suçta aynı suçun birden fazla işlenmesi söz konusudur.
- D) Her suç yönünden zincirleme suç söz konusu olabilir.
- E) Fikrî içtimada gerçekleşen suçlar farklı olmalıdır.

Cevap: Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bileşik suçta bahsedildiği şekilde birleşen suçlar birbirinden farklı suçlardır. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz. Aynı ve bağımsız bir suç olan bileşik suçun cezasına hükmolunur.

Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda zincirleme suç söz konusudur ve faile bir ceza hükmedilir. Ayrıca yine aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da zincirleme suç vardır ve faile yine bir ceza hükmedilir.

Bahsi geçen zincirleme suç hükümleri bütün suçlarda uygulanırken; Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında uygulama alanı bulmaz.

İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, fikri içtima hükümleri gereği bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır. Fikri içtima durumunda da yine gerçekleşen suçlar farklı olmalıdır.

D'dir.

KPSS 2008**145. Kesintisiz (mütemadi) suçla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Her suçun kesintisiz suç olarak işlenmesi mümkündür.
- B) Kesintisiz suç cezayı ağırlaştıran bir nedendir.
- C) Bazı ani suçlar da kesintisiz suç şeklinde işlenebilir.
- D) Kesintisiz suç, ihlal edici durumun oluşturulduğu anda sona ermiş olur.
- E) Ani suç ve kesintisiz suç ayrımı sadece suçun tamamlanması anı yönünden önemlidir.

Cevap: Kesintisiz (mütemadi) suç: Failin bilerek isteyerek özetle iradi hareketi sonucunda ortaya çıkan neticenin, failin iradesine bağlı olarak bir süre devam ettiği suçlardır. Kısacası suçun neticesi hemen tamamlanmamakta ve belirli bir süre netice devam etmektedir. Kesintisiz suçlar ve ani suçlar ayrımı suçun tamamlanma ve sona erme anı bakımından yapılan bir ayırım olmakla birlikte kesintisiz suçun varlığı cezada

bir artırım sebebi değildir. Sadece neticenin meydana geliş sürecine göre yapılan bir suç aynıdır. Bu sebeple her suç tipi kesintisiz suç olarak işlenmeye müsait değildir. Örneğin kasten adam öldürme suçunda netice ölüm olup bu netice bir sürece yayılmamaktadır. Bu sebeple kesintisiz suç olarak işlenmesi mümkün değildir. Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu ise en temel kesintisiz suç tipidir. Çünkü kişinin hürriyetinin kısıtlanması neticesi bir sürece yayılarak gerçekleşmektedir.

Ani suçlarda suçun tamamlanma ve sona erme anı çakışmaktadır. Örneğin kasten öldürme suçunda suçun icrai hareketlerinin yapılması ile suç tamamlanır ve ölüm ile de sona erer. Kesintisiz suçlarda ise suçun tamamlanma ve sona erme anı çakışmamaktadır. Kesintisiz suçlarda suç tamamlandığı anda sona ermeyip belli bir süre devam etmektedir. Kesintisiz suçta ihlal edici davranışın olduğu anda suç tamamlanır ancak henüz sona ermez. Örneğin kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda Ankara'da hürriyetinden yoksun bırakılan kişi zorla İstanbul'a getirilmiş ise burada suç tamamlanmıştır ama sona ermemiştir. Bu kişi devamında önce İzmir'e oradan da Antalya'ya götürülmüş ve orada failer yakalanmışsa suç Antalya'da sona ermiştir.

Görüleceği üzere ani suçlar genel olarak kesintisiz suç şeklinde işlenemezken bazı istisnai ani suçlar kesintisiz suç şeklinde işlenebilirler. Örneğin karşılıksız yararlanma suçu ani suç olup kural olarak kesintisiz suç olarak işlenemeyeckeen abonelik esasına dayanan elektrik kullanımını izinsiz/kaçak olarak kullanan kişi karşılıksız yararlanma suçu işlemiş olacaktır. Burada karşılıksız yararlanma suçu kesintisiz bir suç örneğidir.

C'dir.



ÖNEMLİ

Karşılıksız yararlanma suçuna 6352 sayılı yasa ile 2012 yılında eklenen madde ile elektrik hırsızlığı suçu karşılıksız yararlanma olarak değişmiştir.

Karşılıksız yararlanma suçu: Madde 163/3) (Eki: 2/7/2012-6352/83 md.) " Abonelik esasına göre yararlanılabilen elektrik enerjisinin, suyun veya doğal gazın sahibinin rızası olmaksızın ve tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde tüketilmesi halinde kişi hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükümlenir."

Adli Hâkimlik Kasım 2007**146. SORU DEĞİŞİKLİKLER KAPSAMINDA UYARLANMIŞTIR.**

A, evindeki elektrik sayacının mandalını düşürerek kaçak elektrik kullanmakta iken TEDAŞ yetkililerinin inceleme yapmak üzere geldiklerini fark ederek mandalı düzeltir, ancak ertesi gün tekrar mandalı düşürerek kaçak elektrik kullanmaya devam eder.

Buna göre A'nın cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Olayda 1 karşılıksız yararlanma suçu vardır.
- B) Olayda A, 2 ayrı karşılıksız yararlanma suçundan dolayı cezalandırılır.
- C) Olayda zincirleme suç vardır.
- D) Olayda mütemadi suç nedeniyle A'ya tek ceza verilir.
- E) Olayda itiyadi suç vardır.

Cevap: Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Olayda da söz konusu olduğu gibi, A aynı suç işleme kararı kapsamında aynı suçu farklı zamanlarda aynı kişiye karşı (İdareye karşı) birden fazla işlemiş olması dolayısıyla burada zincirleme suç hükümleri uygulama alanı bulur. A'nın amacı kaçak elektrik kullanımından kaynaklı karşılıksız yararlanma suçu olup bu amaç doğrultusunda suçu tamamlayıp sonradan tekrar aynı kararlılıkla suç işlemeye devam etmiş olması ve aynı suçu aynı kişiye karşı işlemiş olması dolayısıyla zincirleme suç söz konusudur. Zincirleme suç halinde her bir suçtan dolayı ayrı ayrı ceza verilmez, tek suçtan dolayı ceza verilir ancak verilen ceza artırılır.

Zincirleme suçun bir diğer görünüm şekli ise aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille aynı anda işlenmesi halidir. Örneğin; A, fakülte yönetim kurulunun kendisi hakkında verdiği bir karar nedeniyle kurul üyelerinin tamamına tek bir fiille aynı anda hakaret etmiş ise burada da zincirleme suç hükümleri uygulanacaktır.

C'dir.



ÖNEMLİ

Karşılıksız yararlanma suçuna 6352 sayılı yasa ile 2012 yılında eklenen madde ile elektrik hırsızlığı suçu karşılıksız yararlanma olarak değişmiştir.

Karşılıksız yararlanma suçu : Madde 163/3) (Ek: 2/7/2012-6352/83 md.) " Abonelik esasına göre yararlanılabilen elektrik enerjisinin, suyun veya doğal gazın sahibinin rızası olmaksızın ve tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde tüketilmesi halinde kişi hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükümlenir."



ÖNEMLİ

Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz. Dikkat edilirse cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı gibi cinsel dokunulmazlığa yönelik suçlar bakımından da zincirleme suç hükümleri uygulanabilmektedir.

Adli Hâkimlik Kasım 2007

147. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, iştirak kurumuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Özgü (mahsus) suça iştirak mümkün değildir.
- B) Azmettirenin kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan failin cezasında indirim yapılabilir.
- C) Türk Ceza Kanunu, ortakların cezalandırılması bakımından eşitlik sistemini kabul etmiştir.
- D) Çok failli suçlara iştirak mümkün değildir.
- E) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi yardım eden olarak sorumlu tutulur.

Cevap: Özgü suçlar; yalnızca kanunda belirtilen suç tanımında yer alan kişilerce işlenebilen suçlardır. Bu sebeple bu suçlara kanunda belirtilen kişiler dışındakiler fail olarak katılamazlar ancak azmettiren ya da yardım eden olarak katılabilirler. Özetle özgü suçlara iştirak mümkündür ancak sadece yardım eden ve azmettiren olarak.

Çok failli suçlara iştirak mümkündür. İştirakten söz edebilmek için bir suç için aranan asgari fail sayısından daha çok failin bulunması gerekir. Çok failli suçlarda da asgari fail sayısından sonraki kişiler suça iştirak edenlerdir. Örneğin rüşvet suçu için rüşvet alan ve veren olmak üzere en az iki failin varlığı gerekir. Bu sayıdan sonraki kişiler ise iştirak edenlerdir.

Türk Ceza kanununda müşterek fail, azmettiren, yardım eden gibi farklı iştirak tipleri öngörülmüş olup suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi ise yardım eden değil dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.

Suç işlemeyi düşünmeyen kişiye suç işlemek konusunda karar verdiren kişiye azmettiren denir. Azmettiren işlenen suçun cezası ile cezalandırılır. Azmettirenin belli olmaması hâlinde, kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan fail veya diğer suç ortağı hakkında ise verilecek cezada indirim yapılabilir.

B'dir.

Adli Hâkimlik Kasım 2007

148. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, gönüllü vazgeçmeyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Gönüllü vazgeçme icra hareketleri tamamlandıktan sonra da mümkündür.
- B) İştirak halinde işlenen suçlarda gönüllü vazgeçenin davranışı sonucunda suç tamamlanmamış ise diğer ortaklara da ceza verilmez.
- C) İştirak halinde işlenen suçlarda gönüllü vazgeçenin gayretine rağmen suç işlenmiş ise gönüllü vazgeçen sonuçtan sorumludur.
- D) Gönüllü vazgeçene hiçbir şekilde ceza verilmez.
- E) Gönüllü vazgeçmeden söz edilebilmesi için vazgeçenin yaptığından pişman olması gerekir.

Cevap: Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya icra hareketlerini tamamlamasına rağmen kendi çabalarıyla neticenin gerçekleşmesini önlerse, gönüllü vazgeçme söz konusu olur ve gönüllü vazgeçen fail teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır. Gönüllü vazgeçenin vazgeçmesine dayanak teşkil eden düşüncesinde pişman olması şartı aranmaz. Yalnızca suçu işlemekten vazgeçmesi yeterlidir. Gönüllü vazgeçen kastettiği suça teşebbüsten dolayı değil sadece meydana gelen netice bir suç teşkil ediyorsa ondan cezalandırılır. Örneğin A B'yi öldürmek düşüncesi ile B'nin evine girmiş ancak bu suçu işlemekten vazgeçip evden ayrılmışsa gönüllü vazgeçme nedeniyle adam öldürmeye teşebbüsten ceza almaz. Ancak tamamlanmış olan konut dokunulmazlığını ihlal suçundan dolayı ceza alır.

İştirak halinde işlenen suçlarda, sadece gönüllü vazgeçen suç ortağı, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır. Suçu gönüllü vazgeçenin davranışı sonucu gerçekleştiremeyen diğer ortaklar ise bu suça teşebbüsten cezalandırılır. Örneğin A,B,C ortak kararla D 'yi öldürmek için otoparkta D'yi yakalarlar ancak burada suçu işlemekten vazgeçen A suçun işlenmesini engellerse sadece gönüllü vazgeçen A bundan faydalanır B ve C suç işlemekten vazgeçmemiş ise adam öldürmeye teşebbüsten dolayı cezalandırılır.

Suçun gönüllü vazgeçenin gösterdiği gayreti dışında başka bir sebeple işlenmemiş olması halinde de gönüllü vazgeçme hükümleri uygulama alanı bulur. Hatta suçun gönüllü vazgeçenin bütün gayretine rağmen işlenmiş olması halinde de gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanır. Örneğin A,B,C ortak kararla D 'yi öldürmek için otoparkta D'yi yakalarlar ancak burada suçu işlemekten vazgeçen A suçun işlenmesini engel olmak için çaba sarfetmesine rağmen D'nin öldürülmesine engel olamazsa A yine de gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanır.

A'dır.

Adli Hâkimlik Kasım 2007

149. A, B, C ve D, E'yi öldürmek konusunda aralarında anlaşmış ve hepsi aynı anda E'ye tabancayla ateş etmiştir. Mermilerden yalnız A'nın tabancasından çıkan mermi E'ye isabet etmiş ve E ölmüştür.

Buna göre A, B, C ve D'nin cezai sorumluluklarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, B, C ve D müşterek fail olarak kasıtlı insan öldürmeden sorumludur.
- B) A, kasıtlı insan öldürmeden; diğerleri ise insan öldürmeye teşebbüsten sorumludur.
- C) A, kasıtlı insan öldürmeden sorumludur, diğerlerinin sorumluluğu yoktur.
- D) A, kasıtlı insan öldürmeden; diğerleri ise yardım eden olarak sorumludur.
- E) A, kasıtlı insan öldürmeden; diğerleri ise sonucu nedeniyle ağırlaşan suçtan sorumludur.

Cevap: A, B, C ve D, E'yi öldürmek konusunda aralarında anlaşmış ve hepsi aynı anda E'ye tabancayla ateş etmiştir. Burada suçun işlenmesinden önce ve suç icrası sırasında taraflar arasında iştirak iradesi olduğu açıkça görülmektedir. Çünkü E'yi öldürmek konusunda hep birlikte ve birbirlerinden haberdar olarak hareket etmektedirler. Bunun sonucunda da hepsinin kastettiği netice meydana gelmiştir. Mermilerden yalnız A'nın tabancasından çıkan mermi E'ye isabet etmiş ve E ölmüştür. Bu sebeple iştirak halinde işlenen bu suçta A,B,C,D kastettikleri neticeyi elde etmiştir ve hepsi müşterek fail olarak kasten adam öldürmeden dolayı sorumludur.

Eğer olayda A,B,C,D birbirlerinden habersiz olarak E 'yi öldürmek için ateş etmişler denilseydi bu durumda failer arasında iştirak iradesinden bahsetmek mümkün olmazdı. İştirak söz konusu olmadığı için de her biri yalnızca kendi fiilinden sorumlu olurdu. Yani iştirak söz konusu değilken mermilerden yalnız A'nın tabancasından çıkan mermi E'ye isabet etmiş ve E ölmüş olsaydı A kasten adam öldürmeden B,C,D ise kasten adam öldürmeye teşebbüsten dolayı cezalandırılırdı.

A'dır.

Adli Hâkimlik Kasım 2007

150. A, babası B'yi öldürmek için zehir vermiş ancak B, zehir henüz etkisini göstermeden komşusu C ile tartışmış ve C tabancayla ateş ederek B'yi öldürmüştür.

Buna göre A'nın cezai sorumluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kasıtlı insan öldürme
- B) Kasıtlı insan yaralama
- C) İnsan öldürmeye teşebbüs
- D) Taksirle insan yaralama
- E) Sonucu nedeniyle ağırlaşan insan yaralama

Cevap: Failin meydana getirdiği bir fiil ile oluşan suçtan dolayı sorumlu tutulabilmesi için öncelikle neticenin failin hareketinden kaynaklanmış olması gerekir. Özetle failin hareketi ile meydana gelen netice arasında illiyet bağı mevcut olmalıdır. Örneğin A'nın babası B'yi öldürmek için zehir vermesi ve zehrin etkisi ile B'nin ölmesi neticesinde illiyet bağı mevcut olacaktır. Olayda ise B zehrin etkisiyle ölmeden önce komşusu C ile tartışmış ve C tabancayla ateş ederek B'yi öldürmüştür. Burada illiyet bağının(nedensellik bağının) kesilmesi söz konusudur. İlliyet bağının kesilmesi durumunda netice artık faille yüklenemez. İlliyet bağının kesilmesi mücbir sebepten, mağdurun veya 3. kişinin ağır kusurundan meydana gelebilir. Olayda illiyet bağının kesilmesi üçüncü kişi olan C'nin ağır kusurundan kaynaklanmaktadır. Bu sebeple de A ölüm neticesinden artık sorumlu tutulamaz. Öldürme kastıyla hareket etmiş ancak onun hareketi bu neticeyi başkaca sebeplerle doğurmamıştır. Bu sebeplerle A'nın fiili kasten adam öldürmeye teşebbüs oluşturmaktadır.

C'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2007

151. M, uzun zamandır öldürmeyi düşündüğü eşi H'nin çayına zehir zannedererek pudra şekeri koyar.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Aracın elverişsizliği nedeniyle işlenemez suçtur.
- B) İnsan öldürmeye teşebbüştür.
- C) Fiili hata nedeniyle sözde suçtur.
- D) Maddi konunun yokluğu nedeniyle işlenemez suçtur.
- E) Sözde suçtur ve fail tehlikeli kişiliğini ortaya koyduğu için emniyet tedbiri uygulanır.

Cevap: Bir suçun meydana gelebilmesi için elverişli hareketlerle suçun icrası gerekmektedir. Aynı şekilde teşebbüsten bahsedebilmek için de failin suçun icrasına elverişli hareketlerle başlamış olması gerekir. Aksi halde failin hareketleri kastedilen suçu işlemeye elverişli olmayan hareketlerden oluşuyorsa bu suç meydana gelemez ve burada işlenemez suç söz konusu olur. İşlenemez suçta faille teşebbüsten ceza verilmez. İşlenemez suçun iki görünüm şekli vardır;

İlk olarak failin kastettiği suçun konusunu oluşturan şey yoksa özetle suçun maddi konusu yoksa işlenemez suç söz konusudur. Örneğin; A B'yi öldürmek amacıyla B'nin yatağına silahıyla üç el ateş etmiş ancak B'nin A gelmeden 2 saat önce kalp krizi sonucu öldüğü anlaşılmıştır. Burada kasten öldürme suçunun maddi konusu olan insan söz konusu olmadığından A'nın fiili kasten öldürme ya da kasten öldürmeye teşebbüs oluşturamaz.

İşlenemez suçun ikinci görünümü ise; kullanılan aracın kastedilen suçu işlemeye elverişli olmaması durumudur. Olayda da olduğu gibi M, uzun zamandır öldürmeyi düşündüğü eşi H'nin çayına zehir zannedererek pudra şekeri koymuşsa burada failin kastettiği öldürmek fiili için kullanılan araç yani pudra şekeri elverişli değildir. Bu sebeple olayda işlenemez suç söz konusudur. M kasten adam öldürmeye teşebbüsten dahi cezalandırılmaz.

Sözde suç ise kişinin hiçbir suç işlememesine rağmen suç işlediğini zannettiği hallerde, yani tipiklik ve kanunilik unsuru gerçekleşmediği hallerde söz konusu olur. Bu durumda yani sözde suçun varlığında da kişi cezalandırılmaz dolayısıyla sözde suçlara teşebbüs de cezalandırılmaz.

Örneğin taksirle başkasının malına zarar veren kişi suç işlediğini zannetmektedir, burada söz de suç vardır. Zina yapan kişi fiilinin suç oluşturduğunu düşünmektedir ancak zina YTCK hükümlerinde suç olarak düzenlenmediğinden yine sözde suç söz konusudur. Sözde suçun cezalandırılması da mümkün değildir.

A'dır.

Adli Hâkimlik Mart 2007

152. T, sevdiği kızın bir başkasıyla evleneceğini duyunca çılgına dönmüş ve bol miktarda alkol alıp cesaret kazandıktan sonra, kızın iş yerinin önünde beklemiş; kızı zorla arabaya bindirerek kaçırmış ve cinsel saldırıda bulunmuştur.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) T, sadece cinsel saldırı suçundan dolayı sorumludur.
- B) Birbirine bağlı suçlar vardır ve gerçek içtima kuralları uygulanır.
- C) Sebebinde serbest hareketli suç vardır ve alkollü olduğu için T cezalandırılmaz.
- D) Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu, cinsel saldırı suçunun unsuru olduğu için bileşik suç vardır.
- E) Suç işleme kararında birlik olduğu için zincirleme suç vardır.

Cevap: Geçici bir nedenle ya da irade dışı alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez.

Ancak olayda da olduğu gibi iradî olarak alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisinde suç işleyen kişinin ise cezai sorumluluktan kurtulması mümkün olmaz. T'nin alkol almasının suça etkisi yoktur.

Maddi içtimada gerçekleştirilen fiil sonucunda dış dünyada birden fazla değişiklik yani birden fazla netice meydana gelmekte ve bu sebeple aynı anda birden fazla farklı suç oluşmaktadır. Bu neticelere sebebiyet veren fail ise bu suçlardan dolayı ayrı ayrı cezalandırılır.

Maddi (gerçek) içtima iki şekilde meydana gelebilir. İlk olarak; Bir suç işlemek için başka bir suç işlenirse: Örneğin olayda olduğu gibi cinsel saldırı için kişi hürriyetinden yoksun bırakılmışsa hem cinsel saldırı hem de kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçu oluşmaktadır ve fail her iki suçtan dolayı ayrı ayrı cezalandırılır.

İkinci olarak; İşlenmiş olan bir suçun delillerini gizlemek ya da yok etmek için bir suç işlenirse gerçek içtimadan bahsedilir. Örneğin; kaçakçılık yaptığını gören kişiyi öldüren fail her iki suçtan dolayı da ayrı ayrı sorumludur.

B'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2007

153. H, çalıştığı lokantanın kasasından bir miktar para çalmıştır; fark edildiği takdirde işten atılacağı korkusu içindedir. Çaldığı parayı yerine koyabilmek için bir bankanın önünde beklemeye ve uygun bir zamanı kollamaya başlar. Bankadan emekli maaşlarını alıp çıkan 2 yaşlı kadını takip eder ve ıssız bir yere geldiklerinde çıkardığı bıçakla kadını tehdit ederek paraları vermelerini ister. Kadınlardan biri parayı hemen verir; ancak diğeri nin bağırmağa başlaması üzerine H korkup aldığı parayla birlikte kaçar. **Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Biri tamamlanmış diğeri eksik teşebbüs aşamasında kalmış 2 hırsızlık suçu vardır; ancak zorunluluk hali nedeniyle H cezalandırılmaz.
- B) Biri tamamlanmış diğeri gönüllü vazgeçme nedeniyle tamamlanamamış 2 yağma suçu vardır.
- C) Tamamlanmış 2 hırsızlık suçu vardır ve bunlar zincirleme suçtur.
- D) Biri tamamlanmış diğeri teşebbüs aşamasında kalmış 2 yağma suçu vardır; ancak bu suçlar bakımından zincirleme suç hükümleri uygulanamaz.
- E) Tamamlanmış yağma ve cebir suçları vardır. H, daha ağır olan yağma suçundan dolayı cezalandırılır.

Cevap: Türk Ceza Kanununda zincirleme(Mütemadi) suçu düzenleyen hükümlere göre zincirleme suç iki şekilde meydana gelir;

Birinci görünümünde: Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, zincirleme suç söz konusudur ve bir cezaya hükmedilir denilmektedir. Örneğin bir kişinin kömürlüğünden bir hafta boyunca her akşam birkaç çuval kömür çalma fiilinde olduğu gibi.

İkinci görünümünde ise aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da zincirleme suç vardır denilmektedir. Olayda birden fazla kişiye karşı tek fiille aynı anda ve aynı suç işleme kararı çerçevesinde işlenen yağma suçu vardır. Burada zincirleme suç hükümlerinin bu şekline tam olarak uyan bir durum söz konusudur ancak kanunda zincirleme suç hükümlerinin KASTEN YARALAMA, KASTEN ÖLDÜRME, YAĞMA VE İŞKENCE suçlarında uygulanmayacağı açıkça belirtilmiş olduğundan olayda meydana gelen suçlar ise yağma suçu olduğundan zincirleme suç hükümleri uygulama alanı bulmaz.

Olayda meydana gelen her iki yağma suçu da aynı ayrı cezalandırılacak olup, tehdit karşılığında kadınlardan birinin parayı vermesi ile bir yağma suçu tamamlanmış ancak tehdide rağmen diğer kadından parayı henüz alamamış olması sebebiyle diğeri teşebbüs aşamasında kalmıştır. Sonuç olarak Olayda biri tamamlanmış diğeri teşebbüs aşamasında kalmış 2 yağma suçu vardır; ancak bu suçlar bakımından zincirleme suç hükümleri uygulanamaz.

D'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2007

154. A, rakip mağaza sahibini iflas ettirmek amacıyla bir gece B'nin mağazasına girer ve 3 adet televizyonu kamyonetine yükler. Bir buzdolabı ile bir çamaşır makinesini de yüklemeye çalışırken polisin geldiğini görür ve çamaşır makinesiyle buzdolabını mağazanın kapısında bırakarak kamyonetiyle kaçır.

Buna göre, A'nın cezai sorumluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zincirleme hırsızlık suçu
- B) 1 hırsızlık suçu
- C) 3 hırsızlık suçu ve 2 hırsızlığa teşebbüs
- D) 1 hırsızlık suçu ve 1 hırsızlığa teşebbüs
- E) 3 hırsızlık suçu ve 1 hırsızlığa teşebbüs

Cevap: Ceza hukuku anlamında bir suçun oluşması iradi hareket ve neticenin doğmasına ve bunlar arasında illiyet bağının varlığına bağlıdır. Ceza hukukunda hareket, insanın dış dünyada gerçekleştirdiği iradi davranışlardır. Bu yüzden icraya dönüşmeyen yalnızca düşünceler, insana izafe edilemeyen hayvan hareketleri, insandan kaynaklı ama bilinçsiz olarak gerçekleşen refleks hareketler, narkozun etkisi altındaki hareketler v.b. ceza hukuku anlamında hareket olarak kabul edilmez. Örneğin hipnozun etkisi altında birini öldüren A bu fiilinden dolayı sorumlu olmayacaktır. Çünkü A'nın burada iradi bir hareketinden bahsetmek mümkün değildir.

Ayrıca aynı hedefe yönelik hareketler arasında bir bütünlük mevcut ise ve bu hareketler arasında kısa zaman aralığı varsa sonuç olarak da mağdur aynı ise bu hareketler tek hareket olarak kabul edilir. Örneğin A'nın B'nin mağazasına girerek 3 adet televizyonu kamyonetine yüklemesi, bir buzdolabı ile bir çamaşır makinesini de yüklemeye çalışırken polisin geldiğini görüp çamaşır makinesiyle buzdolabını mağazanın kapısında bırakarak kamyonetiyle kaçması fiili bir bütünlük oluşturmaktadır, kısa zaman aralığı içerisindeki bu fiile aynı mağdura yönelik olup sonuç itibarıyla burada tek hırsızlık suçu söz konusudur.

B'dir.

Sayıştay Denetçi Yrd. 2007

155. Teşebbüsle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Teşebbüsü düzenleyen hükümler cezai sorumluluğu genişletir.
- B) Teşebbüs için suç işleme kararının icrasına başlanmış olması yeterlidir.
- C) Teşebbüsten söz edilebilmesi için icra hareketlerinin tamamlanmış olması şarttır.
- D) Gönüllü vazgeçme durumunda faille hiçbir şekilde ceza verilmez.
- E) İşlenemez suç durumunda faille güvenlik tedbiri uygulanır.

Cevap: Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Bu kapsamda teşebbüs için suç işleme kararının icrasına başlanmış olması yeterli değildir bizzat suçun icrasına başlanmış olması gerekmektedir.

Teşebbüsten söz edilebilmesi için icra hareketlerinin tamamlanmamış olması şart değildir. İcra hareketleri failin elinde olmadan tamamlanamamışsa bu teşebbüstür ayrıca icra hareketlerini fail tamamlamış olsa bile suç için aranan netice meydana gelmemişse yine teşebbüs söz konusu olacaktır. Örneğin A silahını B'ye doğrulttuğu sırada polis sirenlerini duyarak kaçmışsa bu icra hareketleri tamamlanamadığı için teşebbüstür. Ancak A ateş etmiş B hastaneye kaldırılarak kurtarılmışsa icra hareketleri tamamlanmış olsa da netice meydana gelmediği için yine teşebbüs söz konusu olacaktır.

Fail, suçun icra hareketlerine başlayıp bu hareketleri tamamlamaktan yani suçu işlemekten gönüllü vazgeçerse gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanır. Gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması halinde faille kastettiği suça ilişkin teşebbüsten dolayı ceza verilmez; fakat vazgeçmeye rağmen tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır. Örneğin A hasmı B'nin evine girip silahı ona doğrultur ancak A'nın çocuğunu görünce ateş etmekten vazgeçerse gönüllü vazgeçme söz konusudur. Burada adam öldürmeye teşebbüsten cezalandırılmaz ama konut dokunulmazlığını ihlalden dolayı cezalandırılır.

Bir suçun meydana gelebilmesi için elverişli hareketlerle suçun icrası gerekmektedir. Failin hareketleri kastedilen suçu işlemeye elverişli değilse bu hareketlerden dolayı suç oluşmaz ve işlenemez suç söz konusu olur. İşlenemez suçta faille teşebbüsten ceza verilmez ve güvenlik tedbirleri de uygulanmaz.

Teşebbüsü düzenleyen hükümler cezai sorumluluğu genişletir. Çünkü ceza hukuku anlamında sorumluluk kapsamında kalacak olan bir çok eylem teşebbüs sayesinde cezai sorumluluk alanına dâhil edilmekte ve bu şekilde suç unsuru bazı fiiller de cezalandırılmaktadır.

A'dır.

Ziraat Bankası Müfettiş Yrd. 2007**156. Teşebbüsle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Teşebbüs için suç işleme kararının icrasına henüz başlanmamış olmalıdır.
- B) Teşebbüs için kastedilen suçun icrasına başlanmış olması yeterlidir.
- C) Türk Ceza Kanunu'na göre eksik ve tam teşebbüs olmak üzere iki tür teşebbüs vardır.
- D) İcra hareketlerinin tamamlanmamış olması halinde faile ceza verilmez.
- E) Teşebbüs olası kastla işlenen suçlar yönünden de mümkündür.

Cevap: Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Bu kapsamda teşebbüs için suç işleme kararı alan şahsın bu kararı ve daha da ötesi olarak bizzat suçun icrasına başlamış olması gerekmektedir. Özetle teşebbüs için kastedilen suçun icrasına başlanmış olması yeterlidir. Suçun icra hareketlerinin tamamlanmaması halinde teşebbüs söz konusu olur ve fail teşebbüsten dolayı cezalandırılır. Teşebbüs netice sebebiyle ağırlaşmış suçlarda, olası kastla işlenen suçlarda, taksirli suçlarda söz konusu olmaz. Ayrıca YTCK'da eksik ve tam teşebbüs aynımına da son verilmiştir.

B'dir.

Sayıştay Denetçi Yrd. 2007**157. A, B'ye peş peşe üç defa hakaret etmiştir.**

Buna göre A'nın cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İtiyadi suç vardır.
- B) Üç ayrı hakaret suçu vardır.
- C) Zincirleme suç vardır.
- D) Mütemadi suç vardır.
- E) Tek hakaret suçu vardır.

Cevap: Ceza hukuku anlamında bir suçun oluşması iradi hareket ve neticenin doğmasına ve bunlar arasında illiyet bağının varlığına bağlıdır. Ceza hukukunda hareket, insanın dış dünyada gerçekleştirdiği iradi davranışlardır. Bu yüzden icraya dönüşmeyen yalnızca düşünceler, insana izafe edilemeyen hayvan hareketleri, insandan kaynaklı ama bilinçsiz olarak gerçekleşen refleks hareketler, narkozun etkisi altındaki hareketler v.b. ceza hukuku anlamında hareket olarak kabul edilmez.

Ayrıca aynı hedefe yönelik hareketler arasında bir bütünlük mevcut ise ve bu hareketler arasında kısa zaman aralığı varsa sonuç olarak da mağdur aynı ise bu hareketler tek hareket olarak kabul edilir. Olayda da olduğu gibi A B'ye peş peşe üç defa ha-

karet etmiştir. Suçun icrasına konu hareketler arasında kısa bir zaman aralığı mevcut olup, bu hareketler bir bütünlük oluşturmaktadır. Bununla birlikte söz konusu fiilin mağduru da aynı kişi olduğundan burada ceza hukuku anlamında tek hareket mevcuttur ve tek hareketten kaynaklı olarak tek hakaret suçu mevcuttur.

E'dir.

KPSS 2007

158. A ve B birbirinden habersiz bir şekilde öldürmek için C'ye zehir verirler. Her birinin verdiği zehir öldürücü miktarda değildir. Ancak ikisinin verdiği zehir C'nin ölümüne neden olur.

Buna göre, A ve B'nin cezal sorumluluklarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Sonucu nedeniyle ağırlaşan yaralama suçundan sorumludurlar.
- B) Kasten insan öldürme suçundan sorumludurlar.
- C) İnsan öldürmeye teşebbüs suçundan sorumludurlar.
- D) Taksirle insan öldürme suçundan sorumludurlar.
- E) Olası kastla insan öldürme suçundan sorumludurlar.

Cevap: İştirak halinde işlenen suçlarda her bir ortağın suçun işlenmesi yönünde iştirak kastı olmalıdır, bundan söz edebilmek için ise ortağın yalnızca suça katıldığını bilmesi yetmez; suça katılmayı istemesi gerekir; zira kast bilme ve istemeden oluşur. Ortaklar suça iştirak ettiklerinin bilincinde olmalı ve bunu istemelidir. Olayda A ve B birbirlerinden habersiz olarak hareket etmekte ve suçu birlikte işleme konusunda iştirak kastları mevcut bulunmamaktadır. Sonuç olarak olayda iştiraktan bahsedilemez. Bu sebeple her bir fail ancak kendi davranışından sorumlu tutulabilecektir.

A ve B birbirinden habersiz bir şekilde öldürmek için C'ye zehir vermişlerdir. Burada birbirlerinden habersiz olmaları iştirak halinde olmadıklarını gösterir. Bu sebeple her biri yalnızca kendi fiilinden sorumlu olacaktır. Olayda A ve B'nin her birinin verdiği zehir öldürücü miktarda değildir. Bu sebeple her birinin tek başına fiili değerlendirilirken icra hareketlerine başlayan faillerce verilen zehir yetersizlik sebebiyle istenilen neticeyi doğurmayacaktır. Özetle A ve B tek başlarına düşünüldüğünde suçun icrasını gerçekleştirmiş ancak istedikleri neticeye ulaşamamışlardır. Bu sebeple de her ikisi de ancak kasten adam öldürmeye teşebbüsten dolayı sorumlu tutulabilir. Sonuç olarak zehirlerin birleşmesi ile C'nin ölümüne neden olmalarında iştirak kastı mevcut olmadığından ölüm neticesinden sorumlulukları doğmayacaktır.

C'dir.

Adli Hâkimlik 2006**159. Suça teşebbüs ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Tehlike suçlarına teşebbüs hiçbir şekilde mümkün değildir.
- B) Sırf hareket suçlarına bazı durumlarda teşebbüs mümkün olabilir.
- C) Taksirli suçlara teşebbüs mümkündür.
- D) Failin teşebbüs aşamasında kalan suçtan cezalandırılabilmesi için, iradesinin suçu teşebbüs aşamasında bırakmaya yönelik olması gerekir.
- E) Gönüllü vazgeçme durumunda fail, işlemeyi kastettiği suça teşebbüsten sorumludur.

Cevap: Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Failin teşebbüs aşamasında kalan suçtan cezalandırılabilmesi için, iradesinin suçu bilerek ve isteyerek gerçekleştirmek olmalıdır. Yani neticeyi istemesi gerekmektedir. Bu sebeple taksirle işlenen suçlara teşebbüs mümkün değildir.

Teşebbüse ilişkin olarak; taksirli suçlara, olası kastla işlenen suçlara, netice sebebiyle ağırlaşmış suçlara ve kural olarak sırf hareket ve tehlike suçlarına teşebbüs mümkün değildir. Sırf hareket suçlarına hareketin parçalara bölünebilir olması durumunda istisnai olarak bu suçlara teşebbüs mümkün olabilir. Örneğin bir çocuk aracılığıyla mektup içerisinde gönderilen hakaret içeren beyanların, muhatabına ulaşmadan ele geçirilmesi halinde sırf hareket suçuna teşebbüs oluşmuş olup hakaret suçuna teşebbüsten ceza verilir.

Aynı şekilde tehlike suçlarına da kural olarak teşebbüs mümkün olmamakla birlikte; tehlike suçlarına hareketin parçalara bölünebilir olması durumunda da teşebbüsten bahsedilebilir. Örneğin posta yoluyla gönderilen bir tehdidin muhatabına ulaşmadan ele geçirilmesi halinde, tehdit suçuna teşebbüsten ceza verilir.

Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır. Yani gönüllü vazgeçme durumunda fail, işlemeyi kastettiği suça teşebbüsten sorumlu tutulmaz.

B'dir.

Adli Hâkimlik 2006

160. A, kalabalık bir yerde insan öldürdüğü bilinen B'nin öldürülmesini tahrik eder. Gale yana gelen iki kişi B'yi öldürür.

Buna göre, A'nın cezai sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Suç işlemeye alenen tahrikten cezalandırılır.
- B) Suç işlemeye alenen tahrik ve kasıtlı insan öldürmeden cezalandırılır.
- C) İnsan öldürmeye teşvikten cezalandırılır.
- D) İnsan öldürmeye azmettirmeden cezalandırılır.
- E) İnsan öldürmeye teşebbüsten cezalandırılır.

Cevap: Suç işleme konusunda herhangi bir düşüncesi olmayan kişide suç işlem konusunda karar verdiren kişi o suça ilişkin azmettiren sıfatıyla iştirak etmiş kabul edilir. Bu şekilde başkasını suç işlemeye azmettiren kişi o suçun cezası ile cezalandırılır. Ceza Özel Hükümler bölümünde düzenlenen Suç işlemeye tahrik suçunda ise bu konuya ilişkin özel bir düzenleme mevcuttur. Bu suça göre suç işlemek için alenen tahrikte bulunan kişi, cezalandırılır. Ancak bahsi geçen tahrik neticesinde; tahrik konusu suçların işlenmesi halinde, tahrik eden kişi, bu suçlara azmettiren sıfatıyla cezalandırılır.

Olayda da A, kalabalık bir yerde insan öldürdüğü bilinen B'nin öldürülmesini tahrik eder. Bu aşamaya kadar A'nın fiili suç işlemeye tahrik suçu oluştururken, galeyana gelen iki kişinin B'yi öldürmesi durumunda ise A artık kasten adam öldürme suçuna azmettirmeden dolayı sorumlu olur. Doğru cevap E'dir.

Kamu İhale Kurumu Uzman Yrd. 2006

161. A, hileli yollarla bir bankanın bilişim sistemine girerek B'nin hesabındaki parayı kendi hesabına aktarmış daha sonra da bu parayı ATM'den çekmiştir.

Buna göre A'nın cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A'ya zincirleme suç nedeniyle ceza verilir.
- B) A'ya bileşik suç nedeniyle ceza verilir.
- C) A'ya fikri içtima nedeniyle ceza verilir.
- D) A'ya müterakki suç nedeniyle ceza verilir.
- E) A'ya 2 ayrı suç nedeniyle ceza verilir.

Cevap: Bilişim sistemine girme suçuna göre; bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren ve orada kalmaya devam eden kimse cezalandırılır.

Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alan kimse ise hırsızlık suçunu işlemiş sayılır.

Olayda hem bilişim sistemine girme hem de hırsızlık suçu işlenmiştir. Ancak fail bu suçlardan ayrı ayrı ceza almaz. Çünkü bilişim sistemi yoluyla hırsızlık suçu(nitelikli hırsızlık) ayrı bir düzenleme ile bir bileşik suç oluşturmaktadır. Fail bileşik suçu oluşturmuş suçlardan ayrı ayrı değil doğrudan bileşik suçtan dolayı ceza alır.

Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz. Olayda biri(bilişim sistemine girme suçu) diğerinin ağırlaştırıcı nedeni(hırsızlık) olmuştur ve bu suçlarda içtima hükümleri uygulanmayıp doğrudan bileşik suçu düzenleyen bilişim yoluyla hırsızlık suçundan dolayı faille ceza verilir.

B'dir.

KPSS 2006

162. Suça iştirak ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Suç işlendikten sonra olabilir.
- B) Manevi şekilde olabilir.
- C) Suç işlenirken olabilir.
- D) Maddi şekilde olabilir.
- E) İhmali davranışla olabilir.

Cevap: Suça iştirak manevi şekilde meydana gelebilir. Örneğin kişide suç işleme kararı oluşturma (azmettirme), suç işlemeye teşvik (yardım eden), fiilin işlenmesinden sonra yardım edeceğini vaat etmek (yardım eden) ya da suç işlemeyi düşünen kişinin suç işleme kararını kuvvetlendirme (yardım eden) gibi iştirak türleri manevi katkı ile suça iştiraktır.

Bununla birlikte suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunmak (yardım eden), suçun işlenmesine yönelik araç temini (yardım eden), maddi olarak suça iştirak oluşturmaktadır.

Suçta iştirak ihmali davranışla da meydana gelebilmektedir. Örneğin bir banka güvenlik görevlisi suçun işlenmesini sağlamak kastıyla banka kapılarını kilitlemeyi ihmal eder ve suçun oluşumuna duruma göre yardım eden ya da müşterek fail olarak katkı sağlarsa bu da ihmali suretiyle iştirak hali oluşturabilmektedir.

İştirakten bahsedebilmek için ortakların suç işleme konusunda, aynı amaca yönelik katkıları olması gerekmekte ve bu doğrultuda iştirak kastının olması gerekmektedir. Ancak iştirak kastı yani ortağın suçun işlenmesine ilişkin katkısı ya suçtan önce ya da en geç suç işlenmesi sırasında olmalıdır. Suç işlendikten sonra yani tamamlanmış olan suça iştirak mümkün değildir.

A'dır.

Kamu İhale Kurumu Uzman Yrd. 2006**163. Türk Ceza Kanunu'na göre suça teşebbüsle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Türk Ceza Kanunu'nun teşebbüse ilişkin hükümleri, cezai sorumluluğu daraltıcı nitelik arz eder.
- B) Teşebbüs halinde kalan suçun, manevi unsur bakımından tamamlanmış suçtan bir farkı yoktur.
- C) Eksik ve tam teşebbüs ayrımı bulunmamaktadır.
- D) Tehdit suçuna teşebbüs mümkündür.
- E) Teşebbüste gönüllü vazgeçme halinde fail, kastettiği suçtan cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım bir suça vücut veriyorsa o suça ait ceza ile cezalandırılır.

Cevap: Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Yeni Türk Ceza Kanunu ile eksik ve tam teşebbüs ayrımı da kaldırılmıştır.

Teşebbüste fail suç işleme konusunda manevi unsur olan kastı bakımından suçu tamamlamakta yani o suçun neticesini bilmekte ve istemektedir. Bu sebeple teşebbüs halinde kalan suçun, manevi unsur bakımından tamamlanmış suçtan bir farkı yoktur. Teşebbüste sadece fail suçun neticesini elinde olmayan sebeplerle gerçekleştirememektedir.

Fail, suçun icra hareketlerine başlayıp bu hareketleri tamamlamaktan yani suçu işlemekten gönüllü vazgeçerse gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanır. Gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması halinde faile kastettiği suça ilişkin teşebbüsten dolayı ceza verilmez; fakat vazgeçmeye rağmen tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır. Örneğin A hasmı B'nin evine girip silahı ona doğrultur ancak A'nın çocuğunu görünce ateş etmekten vazgeçerse gönüllü vazgeçme söz konusudur. Burada adam öldürmeye teşebbüsten cezalandırılmaz ama konut dokunulmazlığını ihlalden dolayı cezalandırılır.

Teşebbüse ilişkin olarak; taksirli suçlara, olası kastla işlenen suçlara, netice sebebiyle ağırlaşmış suçlara ve kural olarak sırf hareket ve tehlike suçlarına teşebbüs mümkün değildir. Tehlike suçlarına kural olarak teşebbüs mümkün olmamakla birlikte; tehlike suçlarına hareketin parçalarına bölünebilir olması durumunda teşebbüsten bahsedilebilir. Örneğin posta yoluyla gönderilen bir tehdidin muhatabına ulaşmadan ele geçirilmesi halinde, tehdit suçuna teşebbüsten ceza verilir.

Teşebbüsü düzenleyen hükümler cezai sorumluluk alanını genişletir. Çünkü ceza hukuku anlamında sorumluluk kapsamı dışında kalacak olan birçok eylem teşebbüs sayesinde cezai sorumluluk alanına dâhil edilmekte ve bu şekilde suç unsuru bazı fiiller de cezalandırılabilmektedir.

A'dır.

Adli Hâkimlik Kasım 2005**164. Teşebbüsle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Teşebbüste eksik olan sadece suçun sonucudur.
- B) İcra hareketlerinin tamamlanamaması durumunda sözde suçtan söz edilir.
- C) Sırf davranış suçlarına teşebbüs mümkün değildir.
- D) Atılan merminin hedef alınan şahsa isabet etmemesi durumunda teşebbüsten söz edilemez.
- E) Teşebbüste failin mutlaka kasıtlı olması gerekir.

Cevap: Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Yani kişi kasten işlemeyi düşündüğü suçun icrai hareketlerine başlayıp bu hareketleri tamamlayamazsa ya da icra hareketlerini tamamlamış ancak kastettiği netice meydana gelmemiş ise teşebbüs söz konusudur. Yani teşebbüste bazen netice eksik olabileceği gibi bazen icra hareketleri de eksik olabilir. Hem icra hareketlerindeki eksiklik hem de neticenin oluşmaması durumları teşebbüse sebebiyet verir. Örneğin öldürmek kastıyla silah yöneltip tetiğe basıldığında silahın tutukluk yapması icra hareketlerinde eksiklik, ancak atılan merminin hedef alınan şahsa isabet etmemesi ise istenen neticenin oluşmamasına örnek olup her iki durumda da fail teşebbüsten dolayı sorumludur.

Sırf davranış suçlarına hareket parçalara bölünebildiği hallerde teşebbüs mümkündür. Örneğin hakaret fiili sırf hareket suçu olup, hareketin yapılması ile birlikte sona ermektedir. Ancak hakaret içeren bir mektubun muhatabına ulaşmadan postada ele geçirilmesi durumunda teşebbüsten söz edilebilir.

Teşebbüse ilişkin olarak; taksirli suçlara, olası kastla işlenen suçlara, netice sebebiyle ağırlaşmış suçlara ve kural olarak sırf hareket ve tehlike suçlarına teşebbüs mümkün değildir. Sırf hareket suçlarına hareketin parçalara bölünebilir olması durumunda teşebbüs mümkündür. Görüldüğü üzere teşebbüs taksirli suçlarda ve olası kastla işlenen suçlarda mümkün olmadığından; mutlaka kasten işlenen suçlarda söz konusu olur bu sebeple teşebbüsten bahsedebilmek için failin mutlaka kasıtlı hareket etmiş olması gerekir.

E'dir.

BÖLÜM-4

YAPTIRIM HUKUKU

SUÇTA TEKERRÜR

CEZALARIN ERTELENMESİ

Adli Hâkimlik 30 Mayıs 2015 (Uyarılama)

165. Aşağıdakilerden hangisi Türk Ceza Kanunu madde 62 kapsamında fail yararına cezayı hafifletecek sebepler arasında sayılmamıştır?

- A) Failin geçmişi
- B) Failin sosyal ilişkileri
- C) Failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları
- D) Cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri
- E) Suçun işleniş biçimi

Cevap: Türk Ceza Kanunu Madde 62- "(1) Fail yararına cezayı hafifletecek takdiri nedenlerin varlığı halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine, müebbet hapis; müebbet hapis cezası yerine, yirmibeş yıl hapis cezası verilir. Diğer cezaların altıda birine kadar indirilir.

(2) Takdiri indirim nedeni olarak, failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlar göz önünde bulundurulabilir. Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir."

İlgili maddenin ikinci fıkrası kapsamında sayılan takdiri indirim nedenleri arasında suçun işleniş biçimi yer almamaktadır. Suçun işleniş biçimi Türk Ceza Kanunu kapsamında takdiri indirim sebepleri içerisinde değil, kanunda öngörülen cezanın alt ve üst sınırları arasında kalan temel cezanın belirlenmesinde dikkate alınır. Şöyle ki;

Türk Ceza Kanunu MADDE 61 . - "(1) Hakim, somut olayda;

- a) Suçun işleniş biçimini,**
- b) Suçun işlenmesinde kullanılan araçları,**
- c) Suçun işlendiği zaman ve yeri,**
- d) Suçun konusunun önem ve değerini,**
- e) Meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını,**
- f) Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını,**
- g) Failin güttüğü amaç ve saiki,**

Göz önünde bulundurarak, işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında **temel cezayı belirler.** " Sonuç olarak açık kanun hükmü gereği suçun işleniş biçimi takdiri indirim sebebi olmayıp temel cezanın belirlenmesine etki eden bir unsurdur. E'dir.

Adli Hâkimlik 30 Mayıs 2015 (Uyarılama)

166. Süreli hapis cezaları Türk Ceza Kanunu gereği kanunda aksi belirtilen haller dışında kaç yıldan fazla olamaz ?

- A) 10 B) 15 C) 20
D) 25 E) 30

Cevap: Türk Ceza Kanunu Madde 46 ve devamı hükümleri gereği hapis cezaları;

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası.

b) Müebbet hapis cezası.

c) Süreli hapis cezası olarak bir ayırma tabi tutulmuştur.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası; hükümlünün hayatı boyunca devam eder, kanun ve tüzükte belirtilen sıkı güvenlik rejimine göre çekilir.

Müebbet hapis cezası da aynı şekilde hükümlünün hayatı boyunca devam eder.

Süreli hapis cezası ise kanunda aksi belirtilmeyen hallerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz. Görüldüğü üzere kanunda aksi belirtilmeyen durumlarda genel hüküm kuralı gereği süreli hapis cezasının süresi 20 yıldan fazla olamaz.

C'dir.



ÖNEMLİ

Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır.

Adli Hâkimlik 30 Mayıs 2015 (Uyarlama)**167. I. 100 günlük adli para cezası****II. 6 ay hapis cezası****III. 4 yıl hapis cezası****Yukarıda belirtilen cezalardan hangisi yada hangileri 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri kapsamında ertelenemez?****A) Yalnız I****B) Yalnız II****C) I-III****D) II-III****E) I-II-III**

Cevap: İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Burada önem arz eden iki husus vardır; öncelikle dikkat edilecek husus ertelemenin kural olarak bir zaruret olmadığıdır. Diğer husus ise; kural olarak iki yıl ve daha az hapis cezalarının ertelenebileceğidir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından üç yıldır. Yani ertelemeye ilişkin olarak sadece hapis cezaları ertelenebilmekte olup; ADLİ PARA CEZALARI ERTELENEMEZ. Hapis cezalarına ilişkin olarak ise; kural olarak iki yıla kadar hapis cezaları ertelenebilir, istisnai hallerde bu süre 3 yıldır.

Erteleme kararının verilebilmesi için kişinin;

a) Daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması,

b) Suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması gerekir.

C'dir.

**ÖNEMLİ**

Hapis cezasının ertelenmesi halinde öngörülen denetim süresi yükümlülüklerle uygun veya iyi halli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır.

İdari Hâkimlik 2012

168. Kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırım olarak adli para cezasına çevrildiği fakat ilgilinin kendisine yapılan tebligata rağmen adli para cezasını ödememesine bağlanan sonuç ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Seçenek olarak uygulanan adli para cezası diğer bir tedbire çevrilir.
- B) Adli para cezasının infazından vazgeçilerek çevrilen kısa süreli hapis cezasının, kısmen veya tamamen infazına karar verilir.
- C) Adli para cezası, bir gün 100 TL'ye karşılık gelecek şekilde hapse çevrilerek hapis cezası olarak infaz edilir.
- D) Seçenek yaptırım olan adli para cezasının ödenmesini sağlamaya yönelik olarak ilgili, ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarınca hapsedilir.
- E) Adli para cezasının infazından vazgeçilerek infazın ertelenmesine karar verilir.

Cevap: Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır. Kısa süreli hapis cezası, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre seçenek yaptırımlara çevrilebilir. Bu kapsamda kısa süreli hapis cezası adli para cezasına çevrilebilir. Hüküm kesinleştikten sonra Cumhuriyet savcılığınca yapılan tebligata rağmen 30 gün içinde seçenek yaptırımın gereklerinin yerine getirilmesine başlanmaması veya başlanıp da devam edilmemesi halinde, hükmü veren mahkeme kısa süreli hapis cezasının tamamen veya kısmen infazına karar verir ve bu karar derhal infaz edilir. Özetle; kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırım olarak adli para cezasına çevrildiği fakat ilgilinin kendisine yapılan tebligata rağmen adli para cezasını ödememesine bağlanan sonuç, adli para cezasının infazından vazgeçilerek çevrilen kısa süreli hapis cezasının, kısmen veya tamamen infazına karar verilmesidir.

Ancak; hükmedilen seçenek tedbirin hükmünün elinde olmayan nedenlerle yerine getirilememesi durumunda, hükmü veren mahkemece tedbir değiştirilir.

B'dir.



ÖNEMLİ

Ayrıca adli para cezasının infazına ilişkin düzenlemeler içeren Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun Madde 106'da 18.06.2014 tarihli 6545 sayılı yasa ile yapılan değişiklik de özellikle göz önünde bulundurulmalıdır. Şöyle ki;

MADDE 106: " (3) (Değişik: 18/6/2014-6545/81 md.) Hükümlü, tebliğ olunan ödeme emri üzerine belli süre içinde adli para cezasını ödemezse, Cumhuriyet savcısının kararı ile ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilerek, hükümlünün iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilir. Günlük çalışma süresi, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenir. Hükümlünün, hakkında hazırlanan programa ve denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerilerine uymaması hâlinde, çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda yerine getirilir"



ÖNEMLİ

Kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırıma çevrilmesi Hâkîmin takdirine bırakılmıştır. Ancak daha önce hapis cezasına mahkûm edilmemiş olmak koşuluyla bazı hallerde kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımlardan birine çevrilmesi zorunludur:

Aşağıdaki durumlarda kısa süreli hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilmek zorundadır:

- 1) Mahkûm olunan 30 gün ve daha az süreli hapis cezası ise.
- 2) Fail suçu işlediği tarihte 18 yaşını doldurmamış ise.
- 3) Fail 65 yaşını bitirmiş ise.

İdari Hâkimlik 2012

169. Tekerrürün şartları ve sonuçlarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Kasti suçlarla taksirli suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- B) Adli para cezasına mahkûmiyet, yeni işlenen suçlarda tekerrür hükümlerinin uygulanmasına esas olmaz.
- C) Tekerrür hâlinde, yeni işlenen suçtan dolayı verilen ceza artırılır.
- D) Tekerrüre esas olan mahkûmiyetin gereği olan ceza infaz edilmedikçe tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- E) Fiili işlediği sırada yirmi bir yaşını doldurmamış olan kişilerin işlediği suçlar dolayısıyla tekerrür hükümleri uygulanmaz.

Cevap: Tekerrür, bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olduktan sonra kişinin yeniden suç işlemesidir. Başka bir ifadeyle Önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suçun işlenmesi durumunda tekerrür söz konusu olur. Tekerrüre esas olan mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesi tekerrür hükümlerinin uygulanması için yeterli olup, mahkûmiyet hükmünün infaz edilmesi tekerrür hükümleri uygulanması için şart değildir. Tekerrürün varlığı halinde ise; yeni işlenen suçtan dolayı verilen ceza artırılmaz sadece mükerrerlere özgü infaz rejimi uygulanır. Örneğin; Tekerrür halinde sonraki suçun cezası hapis ve adli para cezası şeklinde seçimlik olarak öngörülmüş ise hapis cezası verilir.

Tekerrüre esas olan ve olmayan mahkûmiyetler ise;

- Kasıtlı suçlarla taksirli suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- Sırf askerî suçlarla bu türden olmayan diğer suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- Fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış kimsenin işlediği suçlar bakımından tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- Disiplin hapsi / Tazyik hapsine ilişkin mahkûmiyetlerde de tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- Para cezalarına ilişkin mahkûmiyetler tekerrürde dikkate alınmaz.
- Genel affa uğramış mahkûmiyetler tekerrüre esas olmaz.
- Özel affa uğramış mahkûmiyetler tekerrüre esas olur.
- Ceza zamanaşımına uğramış mahkûmiyet tekerrüre esas olur.
- Ertelenmiş mahkûmiyetler tekerrüre esas olur.
- Yabancı ülke mahkemelerinden verilen hükümler kural olarak tekerrüre esas olmaz.

A'dır.

İdari Hâkimlik 2012

170. A, hasmı B' yi kasten öldürmekten dolayı mahkûm olmuştur. A hakkında bu mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak belli hakları kullanmaktan yoksun bırakma tedbiri uygulanacaktır.

Aşağıdakilerden hangisi bu mahkûmiyete bağlı olarak A hakkında uygulanabilecek hak yoksunluklarından biri değildir?
2015 DEĞİŞİKLİKLERİNE UYARLANMIŞTIR.

- A) Kamu görevinin üstlenilmesinden yoksunluk
- B) Kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan yoksunluk
- C) Velayet hakkından yoksunluk
- D) Şirket yöneticisi veya denetçisi olmaktan yoksunluk
- E) Sürücü ehliyetini kullanmaktan yoksunluk

Cevap: Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak aşağıdaki hakları kullanmaktan yosun bırakılır:

- a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesi (TBMM üyeliği, Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen bütün memuriyet ve hizmetler)
- b) Seçme ve seçilme ehliyetinden ... (ANAYASA MAHKEMESİ İPTAL KARARINI İNCELEYİN)
- c) Velayet hakkı, vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmak
- d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmak
- e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmek

Görüldüğü üzere belirli hakları kullanmaktan mahrumiyete ilişkin düzenlemelerde sürücü ehliyetini kullanmaktan yoksunluk diye bir sınırlama hali mevcut değildir. E'dir.

Anayasa Mahkemesi'nin 8/10/2015 tarihli ve E.: 2014/140, K.: 2015/85 sayılı Kararı ile ilgili madde metninin "b" bendinin tamamen mi yoksa "diğer siyasi hakları kullanmaktan" kısmının mı iptal edildiği her ne kadar tartışma konusu olsa da söz konusu iptal kararı Resmi Gazetede yayınlanmış olup; mevzuat bilgilerinin güncel olarak yayınlandığı resmi sitede maddenin son halinde;

"Madde 53- (1) Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, İl, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçme tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçilme ehliyetinden (...),

c) Velayet hakkından; vesayet veya kayyımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten,

Yoksun bırakılır.

(2) Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz." şeklinde düzenleme mevcuttur.

Buna göre belirli hakları kullanmaktan yoksun bırakmaya ilişkin bu maddeden iptal kararı ile "diğer siyasi hakları kullanmaktan yoksun bırakma" kısmı iptal edilmiştir.



ÖNEMLİ

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Ekim 2012

171. A, işlediği suç nedeniyle iki gün gözaltında kalır ve yargılama sonunda adli para cezasına mahkûm olur.

Bu olaya göre mahkemenin mahsuba dair vereceği kararla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Gözaltında geçirilen süreler mahsupta dikkate alınmaz.
- B) Yargılama sonunda sanığın adli para cezasına mahkûm olması hâlinde mahsup yapılmaz.
- C) Ancak hüküm kesinleştikten sonra gözaltına alınan kişinin gözaltında geçirdiği süreler mahsup edilebilir.
- D) İki günlük gözaltı süresi, sadece gözaltına alınmaya neden olan suçtan kaynaklanan ceza mahkûmiyetinden mahsup edilir.
- E) İki günlük gözaltı süresi, her bir gün 100 TL sayılmak suretiyle adli para cezasından indirilmelidir.

Cevap: Hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen ve şahsî hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran gözaltı, tutukluluk süresi gibi bütün hâller nedeniyle geçirilmiş süreler, hükmolunan hapis cezasından indirilir. Ancak nihai hükümde hapis cezası değil de adli para cezasına hükmedilmesi durumunda, bir gün yüz Türk Lirası sayılmak üzere, bu cezadan indirim yapılır.

E'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2011

172. Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Tüzel kişiler hakkındaki güvenlik tedbirleri, özel hukuk tüzel kişileri ile kamu tüzel kişileri hakkında uygulanır.
- B) Müsadere hükümleri, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır.
- C) Tüzel kişiler hakkında uygulanan tedbirler, işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabilecek bir özellik arz ettiği takdirde uygulanmayabilir.
- D) Tüzel kişiler hakkındaki güvenlik tedbirleri, kanunun ayrıca belirttiği hâllerde uygulanır.
- E) Tüzel kişiler hakkındaki güvenlik tedbirleri, kasten işlenen suçlarla ilgili olarak uygulanabilir.

Cevap: Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yaranna işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet hâlinde, iznin iptaline karar verilir. Dolayısıyla güvenlik tedbirleri yalnızca özel hukuk tüzel kişilerine ilişkindir.

Müşadere hükümleri, yaranna işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır. Ancak bahsedilen tüm bu hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda, hâkim bu tedbirlere hükmetmeyebilir. Tüzel kişiler hakkındaki güvenlik tedbirlerine ilişkin hükümler kanunun ayrıca belirttiği hâllerde uygulanır.

A'dır.

İdari Hâkimlik 2011

173. Türk Ceza Kanunu'nun 61. Maddesine göre, aşağıdakilerden hangisi temel cezanın belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak unsurlardan biri değildir?

- A) Failin kast ve taksire dayalı kusurunun ağırlığı
- B) Suçun işleniş biçimi
- C) Failin geçmişi, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları
- D) Failin güttüğü amaç ve saiki
- E) Suçun konusunun önem ve değeri

Cevap: Hâkim, somut olayda;

- a) Suçun işleniş biçimini,
- b) Suçun işlenmesinde kullanılan araçları,
- c) Suçun işlendiği zaman ve yeri,
- d) Suçun konusunun önem ve değerini,
- e) Meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını,
- f) Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını,
- g) Failin güttüğü amaç ve saiki, göz önünde bulundurarak, işlenen suçun kanunî tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler. Failin geçmişi, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları ise temel cezanın belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak unsurlardan biri değildir.

C'dir.



ÖNEMLİ

Belirlenen ceza üzerinden sırasıyla teşebbüs, iştirak, zincirleme suç, haksız tahrik, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı ve cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebeplere ilişkin hükümler ile takdiri indirim nedenleri uygulanarak sonuç ceza belirlenir.

İdari Hâkimlik 2011

174. Bir suçun kanuni tarifinde hapis ve adli para cezasına seçenек olarak yer verildiği ancak adli para cezasının alt ve üst sınırının belirlenmediği hâllerde, adli para cezasının alt ve üst sınırının belirlenmesi bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Adli para cezasının alt ve üst sınırı, adli para cezası için öngörülen 5 ve 720 günlük genel alt ve üst sınır olarak göz önünde bulundurulur.
- B) Suçun kanuni tarifinde öngörülen hapis cezasının alt ve üst sınırı, adli para cezası bakımından alt ve üst sınır olarak dikkate alınır.
- C) Adli para cezasının, alt sınırı bakımından lehe olduğu için 5 günlük alt sınır, üst sınırı bakımından ise hapis cezasının üst sınırı göz önünde bulundurulur.
- D) Adli para cezasının alt ve üst sınırı bakımından, suçun kanuni tarifindeki hapis cezasının alt ve üst sınırı ile adli para cezasına ilişkin 5 ve 720 günlük genel sınır, failin lehine olacak şekilde uygulanır.
- E) Adli para cezasının üst sınırı her hâlükârda üst sınır olan 720 gün olarak dikkate alınır.

Cevap: Adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hâllerde yediyüz otuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar (EN AZ 20-EN FAZLA 100TL) ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.

Adli para cezasının üst sınırı kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde (her hâlükârda değil) üst sınır olan 730 gün olarak dikkate alınır. Alt sınır ise 5 günden az olmamak kaydıyla kanunda belirtilen suça dair öngörülen en az adli para cezası olarak dikkate alınır. Bu açıdan değerlendirildiğinde Suçun kanuni tanımında öngörülen hapis cezasının alt ve üst sınırı, adli para cezası bakımından da alt ve üst sınır olarak dikkate alınmaktadır.

B'dir.



ÖNEMLİ

Hâkim, ekonomik ve şahsî hâllerini göz önünde bulundurarak, kişiye adli para cezasını ödemesi için hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıldan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler hâlinde ödenmesine de karar verebilir. Taksit süresi iki yılı geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz.

Adli Hâkimlik Nisan 2011

175. Türk Ceza Kanunu'na göre, kısa süreli hapis cezalarının seçenek yaptırımlara çevrilmesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kısa süreli hapis cezaları, adli para cezasına veya diğer seçenek tedbirlere çevrilebilir.
- B) Suç tanımında hapis ile adli para cezasının seçenek olarak öngörül-
düğü hallerde hapis cezasına hükmedilmişse bu ceza, kısa süreli de
olsa adli para cezasına çevrilemez.
- C) Bilinçli taksirle işlenenler dışında taksirli suçlardan dolayı hükmolu-
nan hapis cezası uzun süreli de olsa bu ceza, diğer koşulların varlığı
halinde adli para cezasına çevrilebilir.
- D) Kısa süreli hapis cezası yerine hükmolunan adli para cezasının ge-
reklerinin yerine getirilmemesi halinde çevrilen kısa süreli hapis ce-
zası infaz olunur.
- E) Kısa süreli hapis cezalarının seçenek yaptırımlara çevrildiği hallerde
uygulamada asıl mahkûmiyet çevrilen adli para cezası veya tedbir-
dir.

Cevap: Süreli hapis cezası, kanunda aksi belirtilmeyen hâllerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz. Kısa süreli hapis cezası ise hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezasıdır. Bu cezaların en temel özelliği adli para cezasına veya diğer seçenek tedbirlere çevrilebilmesidir.

Bir kanun maddesinde hapis cezası ile adli para cezasından birinin hâkimin takdirine göre seçimlik ceza olarak uygulanabileceği belirtilmiş iken hâkim burada takdirini hapis cezasından yana kullanmış ise ve bu hapis cezası da kısa süreli hapis cezası ise sonradan bunun seçenek yaptırım olarak adli para cezasına çevrilmesi mümkün değildir. Çünkü zaten Hâkim takdir yetkisi başta kullanmış durumdadır.

Taksirli suçlardan dolayı hükmolunan hapis cezası uzun süreli de olsa; bu ceza, diğer koşulların varlığı hâlinde, seçenek yaptırım olarak adli para cezasına çevrilebilir. Yani basit taksirle işlenen suçlarda cezanın bir yıldan az olup olmadığı (kısa süreli olup olmadığı) dikkate alınmaksızın seçenek yaptırımlara çevrilebilmektedir. Ancak, bu hüküm, bilinçli taksir hâlinde uygulanmaz.

Kısa süreli hapis cezalarının seçenek yaptırımlara çevrildiği hallerde uygulamada asıl mahkûmiyet kısa süreli hapis cezası değil çevrilen adli para cezası veya tedbirdir. Söz konusu bu çevrilen adli para cezası Hüküm kesinleştikten sonra Cumhuriyet savcılığınca yapılan tebligata rağmen otuz gün içinde yerine getirilmeye başlanmazsa ya da başlanıp da devam edilmemesi hâlinde, hükmü veren mahkeme kısa süreli hapis cezasının tamamen veya kısmen infazına karar verir ve bu karar derhâl infaz edilir. D'dir.



ÖNEMLİ

**Ayrıca adli para cezasının infazına ilişkin düzenlemeler içeren Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında-
kı Kanun Madde 106'da 18.06.2014 tarihli 6545 sayılı
yasa ile yapılan değişiklik de özellikle göz önünde bu-
lundurulmalıdır. Şöyle ki;**

**MADDE 106: " (3) (Değişik: 18/6/2014-6545/81 md.)
Hükümlü, tebliğ olunan ödeme emri üzerine belli süre
içinde adli para cezasını ödemezse, Cumhuriyet savci-
sının kararı ile ödenmeyen kısma karşılık gelen gün
miktarı hapis cezasına çevrilerek, hükümlünün iki saat
çalışması karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı
bir işte çalıştırılmasına karar verilir. Günlük çalışma
süresi, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekil-
de denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenir. Hü-
kümlünün, hakkında hazırlanan programa ve denetim-
li serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve öne-
rilerine uymaması hâlinde, çalıştığı günler hapis ceza-
sından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza
infaz kurumunda yerine getirilir"**

İdari Hâkimlik Kasım 2010

176. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi güvenlik tedbiri değildir?

- A) Tüzel kişinin faaliyet izninin iptali
- B) Seçme ve seçilme ehliyetinden yoksunluk
- C) Erteleme
- D) Kazanç müsadereci
- E) Eşya müsadereci

Cevap: Güvenlik tedbirleri cezanın uygulanamadığı veya uygulansa bile yetersiz kalacağı hallerde uygulanabilen tedbirler olduğu gibi aynı zamanda suç işleyen kim-
selerin topluma kazandırılmasını sağlamak ve onlardan ya da kullandıkları araçlarda
doğan tehlikeleri önlemek amacıyla öngörülen tedbirlerdir. Bu tedbirler hapis cezala-
rı ve adli para cezası gibi suç niteliğindeki eylemlere uygulanan yaptırımlardandır.

Genel olarak güvenlik tedbirleri şöyledir: belli hakları kullanmaktan yoksun bırakıl-
mak (seçme ve seçilme ehliyetinden yoksunluk, Sürekli, süreli veya geçici bir kamu
görevinin üstlenilmesinden yoksun bırakılma gibi), müsadere (kazanç müsadereci,

eşya müsadere gibi), sınır dışı edilme, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri ve tüzel kişiler hakkında uygulanan güvenlik tedbirleri. Erteleme ise hükmedilen hapis cezasının belli şartların varlığı halinde ertelenmesini özetle infaz rejimine ilişkin bir uygulamayı ifade etmektedir. Bu sebeple erteleme ayrı bir yaptırım olmayıp bir güvenlik tedbiri değildir, infaz rejimine özgü bir uygulama modelidir.

C'dir.



ÖNEMLİ

Güvenlik tedbirlerinin uygulanması için kusura gerek yoktur. Kusur aranmadığı için tüzel kişilere de bazı durumlarda güvenlik tedbiri uygulanması söz konusu olabilir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

177. Türk Ceza Kanunu'na göre, aksi kanunda belirtilmeyen hâllerde süreli hapis cezasının alt ve üst sınırları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 7 gün – 20 yıl
- B) 10 gün – 15 yıl
- C) 1 ay – 20 yıl
- D) 1 ay – 25 yıl
- E) 2 ay – 25 yıl

Cevap: Türk Ceza Kanununda suç karşılığında uygulanan yaptırım olarak hapis cezası ve adli para cezası öngörülmüştür. Hapis cezaları ise; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, müebbet hapis cezası ve süreli hapis cezası olarak üçlü bir ayrıma tabi tutulmaktadır. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlünün hayatı boyunca devam eder ve ayrıca bu kişi hakkında sıkı güvenlik rejimi uygulama alanı bulur. Müebbet hapis cezası da hükümlünün hayatı boyunca devam eder.

Süreli hapis cezaları bakımından ise, kanunda aksi belirtilmeyen hâllerde süreli hapis cezası bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz. Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası ise kısa süreli hapis cezası olarak nitelendirilir.

C'dir.

İdari Hâkimlik 2008

178. Türk Ceza Kanunu'na göre, ceza mahkûmiyetinin sonuçları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

2015 DEĞİŞİKLİKLERİNE GÖRE UYARLANMIŞTIR

- A) Hapis cezasına mahkûmiyetin sonucu olarak kişi, seçme ve seçilme ehliyetinden yoksun bırakılır.
- B) Hapis cezasına mahkûmiyetin sonucu olarak kişi, vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yönetici veya denetçisi olmaktan yoksun bırakılır.
- C) Hapis cezasına mahkûmiyetin sonucu olarak kişi, velayet hakkı ile diğer medeni haklardan, vesayet ve kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan yoksun bırakılır.
- D) Hapis cezasına mahkûmiyetin sonucu olarak kişi, sürekli, sürekli ya da geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden yoksun bırakılır.
- E) Hapis cezasına mahkûmiyetin sonucu olarak kişi, siyasi parti denetçisi olmaktan yoksun bırakılır.

Cevap: Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak aşağıdaki hakları kullanmaktan yoksun bırakılır:

- a) Sürekli, sürekli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesi (TBMM üyeliği, Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen bütün memuriyet ve hizmetler)
- b) Seçme ve seçilme ehliyetinden,...(ANAYASA MAHKEMESİ İPTAL KARARINA BAKINIZ)
- c) Velayet hakkı, vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmak
- d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmak
- e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmek.

Hapis cezasına mahkûmiyetin sonucu olarak kişi, velayet hakkı ile vesayet ve kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan yoksun bırakılırken diğer tüm medeni haklardan yoksun bırakılması mümkün değildir.

C'dir.

**ÖNEMLİ**

Anayasa Mahkemesi'nin 8/10/2015 tarihli ve E.: 2014/140, K.: 2015/85 sayılı Kararı ile ilgili madde metninin "b" bendinin tamamen mi yoksa "diğer siyasi hakları kullanmaktan" kısmının mı iptal edildiği her ne kadar tartışma konusu olsa da söz konusu iptal kararı Resmi Gazetede yayınlanmış olup; mevzuat bilgilerinin güncel olarak yayımlandığı resmi sitede maddenin son halinde;

"Madde 53- (1) Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanunî sonucu olarak;

- a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,
 - b) Seçme ve seçilme ehliyetinden (...) ,
 - c) Velayet hakkından; vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,
 - d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,
 - e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten,
- Yoksun bırakılır.**

(2) Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz." şeklinde düzenleme mevcuttur.

Buna göre belirli hakları kullanmaktan yoksun bırakmaya ilişkin bu maddeden iptal kararı ile "diğer siyasi hakları kullanmaktan yoksun bırakma" kısmı iptal edilmiştir.

İdari Hâkimlik 2008

179. Türk Ceza Kanunu'na göre, tekerrürle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kanun, süreli tekerrür sistemini kabul etmiştir.
- B) Tekerrür için önceki cezanın infaz edilmiş olması gerekmez.
- C) Tekerrür süreleri tekerrüre esas teşkil eden cezanın infaz edildiği tarihten başlar.
- D) Kasıtlı suçlarla taksirli suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- E) Tekerrür hâlinde sonraki suçun cezası artırılır.

Cevap: Tekerrür, önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra failin yeni bir suç işlemesi durumunda söz konusu olur. Tekerrür için önceki cezanın infaz edilmiş olması gerekmez sadece önceki cezanın kesinleşmiş olması yeterlidir.

Tekerrürde önceki suçla sonraki suçun aynı türden olması şart değildir. Ancak kasıtlı suçlarla taksirli suçlar arasında; sırf askeri suçlarla diğer suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz. Ayrıca fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış olan kişilerin işlediği suçlar dolayısıyla da tekerrür hükümleri uygulanmaz.

Tekerrür durumundan bahsedebilmek için ilk cezanın infazından itibaren sonraki suçun belli bir süre içinde işlenmiş olması gerekir.

- ✓ Önceki mahkûmiyet 5 yıldan fazla hapis cezası ise tekerrür süresi 5 yıldır.
- ✓ Önceki mahkûmiyet 5 yıl veya daha az hapis ya da adli para cezası ise tekerrür süresi 3 yıldır. Tekerrür süresi cezanın infaz edildiği tarihten başlar.

Burada dikkat edilecek husus yeniden suç işleyen faile tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için ilk cezanın kesinleşmesi yeterli olup, infaz edilmiş olması şart değilken; faile karşı tekerrür hükümlerinin uygulanması bakımından öngörülen sürelerin başlaması için ise ilk cezadan doğan mahkûmiyetin infaz edilmiş olması şarttır.

Tekerrür halinde sonraki suçun cezası artırılmaz sadece tekerrür halinde sonraki suçun cezası hapis ve adli para cezası şeklinde seçimsel olarak öngörülmüş ise faile hapis cezası verilir. Ayrıca tekerrür halinde hükmolunan ceza, mükerrerlere özgü infaz rejimine göre çektirilir ancak bu ceza tekerrür sebebiyle artırılmaz.

E'dir.

Sayıştay Denetçi Yrd. 2008

180. Türk Ceza Kanunu'na göre, cezaların ertelenmesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Ertelenecek cezanın miktarı sanığın yaşına göre değişir.
- B) Para cezasının ertelenmesinde bir miktar belirlenmemiştir.
- C) Denetim süresi hapis cezasında tek başına hükmedilen adli para cezasına nazaran daha uzundur.
- D) Hükümlü deneme süresi içinde herhangi bir suç işleyecek olursa cezanın tamamı infaz kurumunda çektirilir.
- E) Denetim süresi sonunda mahkûmiyet ortadan kalkar.

Cevap: İşlediği suçtan dolayı 2 yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış veya 65 yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından 3 yıldır. Bu sebeple ertelenecek olan cezanın miktarı sanığın yaşına göre değişmektedir.

Ertelenenin kişi hakkında uygulanabilmesi için; daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı 3 aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması ve suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması gerekmektedir. Bu iki şart bir arada sağlanırsa ancak hapis cezasının ertelenmesinden bahsedilebilir.

Cezası ertelenen hükümlü hakkında, 1 yıldan az, 3 yıldan fazla olmamak üzere, bir denetim süresi belirlenir. Bahsi geçen denetim süresi içerisinde hükümlünün kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklerle, Hâkimin uyarısına rağmen, uymamakta ısrar etmesi halinde; ertelenen cezanın kısmen veya tamamen infaz kurumunda çektirilmesine karar verilir. Her durumda cezanın tamamı çektirilmez.

Denetim süresi hükmün kesinleşmesi ile başlar ve denetim süresi yükümlülüklerle uygun veya iyi halli olarak geçirildiği takdirde hapis cezası infaz edilmiş sayılır. Kesinlikle bu süreler sonunda hapis cezasına dair mahkûmiyet ortadan kalkmaz.

Yalnızca ertelenen ceza tipi hapis cezasıdır. Para cezaları ertelenemez. Bununla birlikte disiplin hapsi, tazyik hapsi, güvenlik tedbirleri ve seçenек yaptırımlar da ertelenemez. Hapis cezasının ise bir kısmı ertelenemez, tamamının ertelenmesi gerekir.

A'dır.

Sayıştay Denetçi Yrd. 2008

181. Aşağıdakilerden hangisi Türk Ceza Kanunu'nda öngörülen müeyyidelerden biri değildir?

- A) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası
- B) Müebbet hapis cezası
- C) Süreli hapis cezası
- D) Hafif hapis cezası
- E) Adli para cezası

Cevap: Suç karşılığında uygulanan yaptırım olarak cezalar, hapis ve adlî para cezalarıdır. Hapis cezaları ise; Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, müebbet hapis cezası, süreli hapis cezası olarak üçe ayrılır. Kanunda hafif hapis cezası olarak öngörülmuş bir yaptırım söz konusu değildir.

D'dir.



ÖNEMLİ

Süreli hapis cezası, kanunda aksi belirtilmeyen hâllerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz. Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır.

Adli Hâkimlik Mart 2007

182. Erteleme ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Para cezaları ertelenemez.
- B) Kural olarak 3 yıla kadar hapis cezası ertelenebilir.
- C) Daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı herhangi bir mahkûmiyeti olanın cezası ertelenemez.
- D) 65 yaşını dolduran kişinin cezası, miktarı ne olursa olsun ertelenebilir.
- E) Denetim süresi sonunda mahkûmiyet ortadan kalkar.

Cevap: İşlediği suçtan dolayı 2 yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Kural olarak 2 yıla kadar hapis cezaları ertelenebilir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış veya 65 yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından 3 yıldır. Bu sebeple ertelenecek olan cezanın miktarı sanığın yaşına göre değişmektedir.

Ertelemenin kişi hakkında uygulanabilmesi için; daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı 3 aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması ve suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması gerekmektedir. Bu iki şart bir arada sağlanırsa ancak hapis cezasının ertelenmesinden bahsedilebilir. Sonuç olarak daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı herhangi bir mahkûmiyeti olanın değil kasıtlı bir suçtan 3 aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilenlerin cezası ertelenemez.

Denetim süresi hükmün kesinleşmesi ile başlar ve denetim süresi yükümlülöklere uygun veya iyi halli olarak geçirildiği takdirde hapis **cezası infaz edilmiş sayılır**. Kesinlikle bu süreler sonunda hapis cezasına dair mahkûmiyet ortadan kalkmaz.

Yalnızca ertelenen ceza tipi hapis cezalarıdır. Para cezaları ertelenemez. Bununla birlikte disiplin hapsi, tazyik hapsi, güvenlik tedbirleri ve seçenek yaptırımlar da ertelenemez. Hapis cezasının ise bir kısmı ertelenemez, tamamının ertelenmesi gerekir. A'dır.

Adli Hâkimlik 2006

183. Tekerrürle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Özel affa uğramış mahkûmiyet tekerrüre esas olmaz.
- B) Önceki cezanın çekilmiş olması gerekir.
- C) Kasıtlı suçtan dolayı verilen mahkûmiyet taksirli suçta tekerrüre esas olur.
- D) Ertelenmiş mahkûmiyet tekerrüre esas olmaz.
- E) Yabancı mahkemeler tarafından verilen bazı mahkûmiyetler tekerrüre esas olur.

Cevap: Tekerrür, bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olduktan sonra kişinin yeniden suç işlemesidir. Başka bir ifadeyle Önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suçun işlenmesi durumunda tekerrür söz konusu olur. Tekerrüre esas olan mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesi tekerrür hükümlerinin uygulanması için yeterli olup, mahkûmiyet hükmünün infaz edilmesi yani önceki cezanın çekilmiş olması gerekmez. Tekerrürün varlığı halinde ise; yeni işlenen suçtan dolayı verilen ceza artırılmaz sadece mükerrerlere özgü infaz rejimi uygulanır. Örneğin; Tekerrür halinde sonraki suçun cezası hapis ve adli para cezası şeklinde seçimlik olarak öngörülmüş ise hapis cezası verilir.

Tekerrüre esas olmayan mahkûmiyetler ise;

- Kasıtlı suçlarla taksirli suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- Sırf askeri suçlarla bunun dışındaki diğer suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- Fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış kimsenin işlediği suçlar bakımından tekerrür hükümleri uygulanmaz.

- Disiplin hapsi / Tazyik hapsine ilişkin mahkûmiyetlerde de tekerrür hükümleri uygulanmaz.
- Para cezalarına ilişkin mahkûmiyetler tekerrürde dikkate alınmaz.
- Genel affa uğramış mahkûmiyetler tekerrüre esas olmaz.

Tekerrüre esas olan mahkûmiyetler ise;

- Özel affa uğramış mahkûmiyetler tekerrüre esas olur.
- Ceza zaman aşımına uğramış mahkûmiyet tekerrüre esas olur.
- Ertelenmiş mahkûmiyetler tekerrüre esas olur.
- Yabancı ülke mahkemelerinden verilen hükümler kural olarak tekerrüre esas olmaz. Ancak yabancı mahkemeler tarafından verilen istisnai bazı mahkûmiyetler tekerrüre esas olur.

E'dir.

BÖLÜM-5

DAVA VE CEZA İLİŞKİSİNİ SONA ERDİREN SEBEPLER

Adli Hâkimlik Aralık 2015 (Uyarılama)

184. Türk Ceza Kanununa göre ön ödemeye ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Ön ödeme hükümleri, suç fiilinin karşılığı yaptırım olarak yalnız adli para cezası öngören suçlar bakımından uygulama alanı bulabilir.
- B) Ön ödeme, kanuni tanımına göre 3 aydan fazla hapis cezasını gerektirmeyen ya da adli para cezası ile birlikte 3 aydan fazla hapis cezasını gerektirmeyen suçlar hakkında da uygulama alanı bulabilir.
- C) Uzlaşma hükümlerinin uygulanabileceği suçlar hakkında da ön ödeme hükümleri uygulanabilir.
- D) Yalnız 3 aydan fazla olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda, hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için 20 TL üzerinden bulunacak miktarın, soruşturma giderleriyle birlikte Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebligat üzerine 10 gün içinde ödenmesi hâlinde kamu davası açılmaz.
- E) Suçun kanuni tanımında, yukarı sınırı 3 ayı aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanmasının kabul edildiği hâllerde, ödenmesi gereken miktar, adli para cezası esas alınarak belirlenir.

Cevap: Ön ödeme; uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere uygulama alanı bulur ve yalnızca adli para cezasını gerektiren veya adli para cezası ile birlikte kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı üç ayı aşmayan suçlarda uygulama alanı bulur. Buna göre soruda uzlaşma hükümlerinin uygulanacağı suçlar bakımından da ön ödeme hükümlerinin uygulanabileceğini belirten C seçeneği hatalıdır.

Ön ödeme halinde; Yalnız 3 aydan fazla olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda, hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için 20 TL üzerinden bulunacak miktarın, soruşturma giderleriyle birlikte Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebligat üzerine 10 gün içinde ödenmesi hâlinde kamu davası açılmaz.

Özel kanun hükümleri gereğince işin doğrudan mahkemeye intikal etmesi hâlinde de fail, hâkim tarafından yapılacak bildirim üzerine birinci fıkra hükümlerine göre saptanacak miktardaki parayı yargılama giderleriyle birlikte ödediğinde kamu davası düşer.

Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı üç ayı aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hâllerde ödenmesi gereken miktar, adli para cezası esas alınarak belirlenir.
C'dir.



ÖNEMLİ

Ön ödeme gereğince kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması, kişisel hakkın istenmesine, malın geri alınmasına ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez. Yani ön ödeme halinde müsadere hükümleri uygulanabilir.

Adli Hâkimlik Aralık 2015 (Uyarlama)

185. Türk Ceza Kanununa göre ceza zamanaşımına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Ceza zamanaşımı kapsamında kanunda öngörülen sürelerin geçmesiyle cezalar infaz edilemez.
- B) Ceza zamanaşımı kapsamında; filli işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, öngörülen sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, öngörülen sürelerin üçte ikisinin geçmesiyle ceza infaz edilmez.
- C) Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve kalan ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır.
- D) Mahkûmiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ceza zamanaşımını keser.
- E) Türleri başka başka cezaları içeren hükümler, sanığın lehine olan yani en hafif ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmez.

Cevap: Ceza zamanaşımı Türk Ceza Kanununun 68. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre:

Madde 68- (1) "Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında kırk yıl.
- b) Müebbet hapis cezalarında otuz yıl.
- c) Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında yirmidört yıl.
- d) Beş yıldan fazla hapis cezalarında yirmi yıl.

e) Beş yıla kadar hapis ve adli para cezalarında on yıl."

Görüldüğü üzere ceza zamanaşımı kapsamında kanunda öngörülen sürelerin geçmesiyle cezalar infaz edilemez. Kanunda öngörülen bu süreler yaş küçüklüğü durumunda da değişiklik arz etmektedir. Şöyle ki; fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısını; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle ceza infaz edilmez.

Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve kalan ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır. Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi de ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder.

Ceza zamanaşımına ilişkin süreler ise mutlak olmayıp; bazı durumlarda kesilebilmektedir. Bu durum da kanunda açıkça düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununun "Ceza zamanaşımının kesilmesi" başlıklı 71. maddesi şöyledir;

Madde 71- "(1) Mahkûmiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ceza zamanaşımını keser.

2) Bir suçtan dolayı mahkûm olan kimse üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlediği takdirde, ceza zamanaşımı kesilir."

Türleri başka başka cezaları içeren hükümler, en ağır ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmez. Burada sanığın lehine olan ceza veya hafif ceza sürelerinin dikkate alınması söz konusu değildir.

E'dir.

Adli Hâkimlik 30 Mayıs 2015 (Uyarılama)

186. Türk Ceza Kanunu madde 68 ve devamında düzenlenen ceza zamanaşımı hükümleri kapsamında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Ceza zamanaşımı sadece süreli hapis cezaları için öngörülmüş olup, müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında bu hükümler uygulanmaz.
- B) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında bu sürelerin yarısı uygulanır ve sürelerin geçmesiyle ceza infaz edilmez. Onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında süreler aynen uygulanır.
- C) Türleri başka başka cezaları içeren hükümler söz konusu olduğunda bu cezaların toplamı dikkate alınarak toplam ceza için öngörülen sürenin geçmesiyle ceza infaz edilmez.
- D) Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve tüm ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır.
- E) Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder.

Cevap: Türk Ceza Kanununda ceza zamanaşımı düzenlemesi şöyledir;

Madde 68- (1) "Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında kırk yıl.
- b) Müebbet hapis cezalarında otuz yıl.
- c) Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında yirmidört yıl.
- d) Beş yıldan fazla hapis cezalarında yirmi yıl.
- e) Beş yıla kadar hapis ve adli para cezalarında on yıl." Kanun hükmü hapis cezaları bakımından istisnalar hariç olmak üzere bir ayrıma gitmemiş olup, müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezaları bakımından da ceza zamanaşımı hükümleri uygulanamaz.

Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, ceza zamanaşımı için yukarıda öngörülen sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle ceza infaz edilmez.

Türleri başka başka cezaları içeren hükümler, en ağır ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmez. Burada dikkat edilecek husus bu cezaların toplanması söz konusu olmadığı gibi her iki ceza açısından ayrı ayrı değerlendirme yapılmadığıdır. Sadece en ağır ceza bakımından ceza zamanaşımı süresi tespiti yapılacaktır.

Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve kalan ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır. Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder.

E'dir.

**ÖNEMLİ**

Müsadere Zamanasımı: Müsadereye ilişkin hüküm, kesinleşmeden itibaren yirmi yıl geçtikten sonra infaz edilmez.

KPSS-HUKUK 2014 (Uyarılama)

187. Aşağıdakilerden hangisi dava ve cezanın düşmesini gerektiren nedenlerden biri değildir ?

- A) Genel af
- B) Sanığın ölümü
- C) Şikayetin geri alınması
- D) Failin suçun işlenmesinden sonra akıl hastalığına yakalanması
- E) Dava zamanasımı

Cevap: Sanığın ölümü halinde kamu davasının düşürülmesine karar verilir. Ancak, niteliği itibarıyla müsadereye tabi eşya ve maddi menfaatler hakkında davaya devam olunarak bunların müsaderesine hükmolunabilir.

Genel af halinde, kamu davası düşer, hükmolunan cezalar bütün neticeleri ile birlikte ortadan kalkar. Genel af ile özel af birbirinden farklı kavramlar olup; genel af kamu davasını düşürürken, özel af ile hapis cezasının infaz kurumunda çektilmesine son verilebilir veya infaz kurumunda çektililecek süresi kısaltılabilir ya da adli para cezasına çevrilebilir. Ayrıca cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunlukları, özel affa rağmen etkisini devam ettirir.

Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan suçlarda yetkili kimse altı ay içinde şikayette bulunabilir. Bu süre zamanasımı süresini geçmemek koşuluyla, şikayet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar. Aksi halde bu süre kaçınırsa şüpheli hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılamaz. Kovuşturma yapılabilmesi şikayete bağlı suçlarda, şikayetin süresinde yapıldığı durumlarda ise kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür. Ancak burada da dikkat edilecek nokta hükmün kesinleşmesinden sonraki şikayetten vazgeçme cezanın infazına engel olmaz.

Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında;

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda otuz yıl,
- b) Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmibeş yıl,
- c) Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıl,
- d) Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl,
- e) Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl geçmesiyle kamu davası düşer. Bu durumun istisnası ise; fiili işlediği sırada

oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşer.

Türk Ceza Kanunu Madde 32: "Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur". Görüldüğü üzere fiilin işlendiği sırada akıl hastalığının varlığı cezalandırılmaya engel bir durum olup bu kişiler hakkında güvenlik tedbirlerine başvurmak gereklidir. Bununla birlikte fiili işledikten sonra akıl hastalığına yakalanmak yargılanmaya engel bir durum olmayıp, kamu davasının düşmesine sebebiyet vermez.

D'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2011

188. Ön ödemeyele ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Uzlaşma hükümlerinin uygulanabileceği suçlar hakkında ön ödeme hükümleri uygulanamaz.
- B) Ön ödeme, yalnız adli para cezasını veya kanuni tanımına göre 3 aydan fazla hapis cezasını gerektirmeyen ya da adli para cezası ile birlikte 3 aydan fazla hapis cezasını gerektirmeyen suçlar hakkında uygulanır.
- C) Yalnız 3 aydan fazla olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda, hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için 20 TL üzerinden bulunacak miktarın, soruşturma giderleriyle birlikte Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebligat üzerine 10 gün içinde ödenmesi hâlinde kamu davası açılmaz.
- D) Suçun kanuni tanımında, yukarı sınırı 3 ayı aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanmasının kabul edildiği hâllerde, ödenmesi gereken miktar, adli para cezası esas alınarak belirlenir.
- E) Ön ödeme hükümlerinin uygulanması sonucunda kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması hâlinde müsadere hükümleri uygulanmaz.

Cevap: Ön ödeme; uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere uygulama alanı bulur ve yalnızca adli para cezasını gerektiren veya adli para cezası ile birlikte kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı üç ayı aşmayan suçlarda uygulama alanı bulur.

Ön ödeme halinde; Yalnız 3 aydan fazla olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda, hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için 20 TL üzerinden bulunacak miktarın, soruşturma giderleriyle birlikte Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebligat üzerine 10 gün içinde ödenmesi hâlinde kamu davası açılmaz.

Özel kanun hükümleri gereğince işin doğrudan mahkemeye intikal etmesi hâlinde de fail, hâkim tarafından yapılacak bildirim üzerine birinci fıkra hükümlerine göre saptanacak miktardaki parayı yargılama giderleriyle birlikte ödediğinde kamu davası düşer.

Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı üç ayı aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hâllerde ödenmesi gereken miktar, adli para cezası esas alınarak belirlenir.

Ön ödeme gereğince kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması, kişisel hakkın istenmesine, malın geri alınmasına ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez. Yani ön ödeme halinde müsadere hükümleri uygulanabilir. E'dir.

İdari Hâkimlik 2011

189. Dava ve cezanın düşürülmesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Sanığın ölümü hâlinde kamu davasının düşürülmesine karar verilir.
- B) Özel affın, cezaya bağlı olan hükümde belirtilen hak yoksunluklarına herhangi bir etkisi yoktur.
- C) Müsadereye ilişkin hüküm, kesinleşmeden itibaren 20 yıl geçtikten sonra infaz edilmez.
- D) Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi, ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder.
- E) Kamu davasının düşmesi, malların geri alınması ve uğranılan zararın tazmini için açılan şahsi hak davasını da düşürür.

Cevap: Sanığın ölümü halinde kamu davasının düşürülmesine karar verilir, bununla birlikte ölmüş kişiye karşı ceza davası da açılmaz. Hükümlünün ölümü, hapis ve henüz infaz edilmemiş adli para cezalarını ortadan kaldırır. Ancak, müsadereye ve yargılama giderlerine ilişkin olup ölümden önce kesinleşmiş bulunan hüküm, infaz olunur. Bu arada sanığın ölümü halinde infaz edilmiş olan cezalara ilişkin bir şey yapılamayacağı gibi infaz edilmiş olan adli para cezasının iadesi de söz konusu değildir.

Genel af hâlinde, kamu davası düşer, hükmolunan cezalar bütün neticeleri ile birlikte ortadan kalkarken özel af halinde ise sadece hapis cezasının infaz kurumunda çektirilmesine son verilebilir veya infaz kurumunda çektirilecek süresi kısaltılabilir ya da adli para cezasına çevrilebilir. Özel affın, cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarına ise bir etkisi yoktur.

Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder. Müsadereye ilişkin hüküm ise kesinleşmeden itibaren yirmi yıl geçtikten sonra infaz edilemez yani müsadere hükmü 20 yıllık zamanaşımına tabidir.

Kamu davasının genel af, özel af ve şikâyetten vazgeçme ile düşmesi halinde müsadere olunan şeylerin veya ödenen adli para cezasının geri alınmasını söz konusu olamaz. Ayrıca kamu davasının düşmesi, malların geri alınması ve uğranılan zararın tazmini için açılan şahsî hak davasını da etkilemez.

E'dir.

İdari Hâkimlik Kasım 2010

190. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Tüm hükümlüler yönünden cezayı azaltan af genel af'tır.
- B) Bir veya birkaç kişi yönünden kamu davasını kaldıran af özel af'tır.
- C) Tüm hükümlüler yönünden hapis cezasını adli para cezasına çeviren af özel af'tır.
- D) Özel af cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarını da ortadan kaldırır.
- E) Bir veya birkaç kişinin hükmolunan cezasını bütün neticeleriyle kaldıran af özel af'tır.

Cevap: Genel af; davayı mahkûmiyeti ve tüm hukuki neticelerini ortadan kaldıran af'tır. Yani genel affa cezanın azaltılması değil tamamen ortadan kalkması söz konusudur. Genel af halinde, dava açılmaz, açılmışsa kamu davası düşer, hükmolunan cezalar bütün neticeleri ile birlikte ortadan kalkar. Genel af ilgili mahkûmiyeti tüm hukuki neticeleri ile ortadan kaldırır ve yargılama giderleri dahi bu sebeple sanıktan talep edilemez.

Özel af ile hapis cezasının infaz kurumunda geçirilmesine son verilebilir veya hapis cezasının infaz kurumunda geçirilecek süresi kısaltılabilir ya da hapis cezası adli para cezasına çevrilebilir. Yani tüm hükümlüler bakımından hapis cezasını adli para cezasına çeviren af şekli özel af'tır. Özel af durumunda kamu davasının düşürülmesine karar verilmez. Özel af sadece cezayı etkiler. Özel af mahkûmiyeti ortadan kaldırmaz. Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunlukları, özel affa rağmen etkisini devam ettirir.

C'dir.



ÖNEMLİ

Genel af ile özel af ayrımı etkiledikleri kişi sayısı bakımından yapılan bir ayrım değildir. Yani herkes için yapılan af genel, bir veya birkaç kişinin hükmolunan cezasını bütün neticeleriyle kaldıran af özel af'tır ifadesi kesinlikle yanlıştır. Genel ve özel af ayrımı doğrudur sonuçlar bakımından yapılan bir ayrımdır.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

191. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi davayı düşüren nedenlerden biri değildir?

- A) Sanığın ölümü
- B) Hükümlünün ölümü
- C) Ön ödeme
- D) Genel af
- E) Dava zaman aşımı

Cevap: Sanığın ölümü hâlinde kamu davasının düşürülmesine karar verilir. Ancak, niteliği itibarıyla müsadereye tâbi eşya ve maddî menfaatler hakkında davaya devam olunarak bunların müsaderesine hükmolunabilir. Hükümlünün ölümü halinde ise hapis ve henüz infaz edilmemiş adli para cezaları ortadan kalkar. Sanık yargılaması devam eden kişiyi ifade ederken, sanığın ölümü devam eden yargılamayı yani kamu davasını düşürür. Hükümlü ise yargılama neticesinde hüküm giymiş kişiyi ifade eder yani devam eden bir yargılama söz konusu olmadığından davanın düşmesi de söz konusu olmayacaktır. Ancak infaz edilmeyen hapis ve para cezaları cezaların şahsiliği ilkesi gereği mirasçılarını bağlamayacak ve ortadan kalkacaktır.

Genel af hâlinde de kamu davası düşer, hükmolunan cezalar bütün neticeleri ile birlikte ortadan kalkar. Özel af ise kamu davasını düşürmez sadece hapis cezasının infaz kurumunda çektirilmesine son verilebilir veya infaz kurumunda çektirilecek süresi kısaltılabilir ya da adli para cezasına çevrilebilir. Dava zaman aşımı ve ön ödeme hali de kanunda açıkça kamu davasını düşüren haller arasında sayılmıştır.

B'dir.

BÖLÜM 6

CEZA ÖZEL HUKUKU

Adli Hâkimlik Aralık 2015 (Uyarılama)

192. Türk Ceza Kanununa göre Soykırım suçuna ilişkin aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir planın icrası suretiyle, milli, etnik, ırki veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi maksadıyla işlenen suçlar soykırım suçunu oluşturabilir.
- B) Soykırım suçu ile hedeflenen amaç: kasten öldürme; kişilerin bedensel veya ruhsal bütünlüklerine ağır zarar verme; grubun, tamamen veya kısmen yok edilmesi sonucunu doğuracak koşullarda yaşamaya zorlama; grup içinde doğumlara engel olmaya yönelik tedbirler alma; gruba ait çocukların bir başka gruba zorla nakledilmesi şeklinde işlenebilir.
- C) Soykırım suçunun işlenmesi sırasında meydana gelen kasten öldürme ve kasten yaralama fiillerine ilişkin faile ayrıca ceza verilmez.
- D) Soykırım suçuna ilişkin olarak tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.
- E) Soykırım suçunda zamanaşımı işlemez.

Cevap: Türk Ceza Kanununa göre: bir planın icrası suretiyle, milli, etnik, ırki veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi maksadıyla, bu grupların üyelerine karşı;

- a) Kasten öldürme,
- b) Kişilerin bedensel veya ruhsal bütünlüklerine ağır zarar verme,
- c) Grubun, tamamen veya kısmen yok edilmesi sonucunu doğuracak koşullarda yaşamaya zorlanması,
- d) Grup içinde doğumlara engel olmaya yönelik tedbirlerin alınması,
- e) Gruba ait çocukların bir başka gruba zorla nakledilmesi; fiillerinden birinin işlenmesi, soykırım suçunu oluşturur.

Soykırım suçu failine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir. Bununla birlikte soykırım suçunun işlenmesi kapsamında ayrıca işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, belirlenen mağdur sayısına gerçek içtima hükümleri uygulanır. Yani fail soykırım suçunun cezası ile birlikte ayrıca işlemiş olduğu kasten öldürme ve kasten yaralama fiilleri bakımından her bir mağdur açısından ayrı ayrı cezalandırılır.

Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur ve ayrıca bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

C'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2015 (Uyarlama)

193. A, hamile eşi E'nin bütün kontrol ve hamilelik sürecindeki tedavisini Devlet Hastanesindeki Doktor D'ye yaptırmıştır. D E'nin, doğumuna da katılmış ve doğum sonucunda sağlıklı bir şekilde çocuğu dünyaya gelen A, duyduğu minnet duygusu ile D'ye 1000TL teklif etmiştir. Başta bunun doğru olmadığını, doğumu yaptırmamanın zaten görevi olduğunu söyleyen D, A'nın "bu parayı rızası ile verdiğini, emeğinin karşılığı olduğunu ve sonuna kadar hakettiğini" söylemesi üzerine ısrarlara dayanamayarak parayı almıştır.

Yukarıda belirtilen olayda; D'nin parayı almasına ilişkin olarak Türk Ceza Kanunu kapsamında aşağıdaki suçlardan hangisi oluşmuştur?

- A) Rüşvet
- B) Zimmet
- C) İrtikap
- D) Güveni kötüye kullanma
- E) Görevi kötüye kullanma

Cevap: Türk Ceza Kanununda rüşvet suçu 252. maddede şu şekilde düzenlenmiştir: "(1) Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, bir kamu görevlisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kişi, dört yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, kendisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kamu görevlisi de birinci fıkrada belirtilen ceza ile cezalandırılır.

(3) Rüşvet konusunda anlaşmaya varılması halinde, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur. ..."

Buna göre; bir olayda rüşvet suçundan bahsedebilmek için kamu görevlisinin yapması gereken bir işi yapmamak için veya yapmaması gereken bir işi yapması için menfaat temininden bahsedilmektedir. Halbuki olayda kamu görevlisi yapması gereken işi yapmış ve bunun için bir menfaat temin etmiştir. Bu açıdan rüşvet suçunun şartları oluşmamıştır. Ayrıca rüşvet suçundan bahsedebilmek için menfaat konusunda anlaşmak yeterli olup, menfaatin alınması da şart değildir ancak işin doğası gereği bu anlaşmanın bahse konu olan eylemden önce olması da gerekmektedir. Olay dikkate alındığında ise bahsi geçen menfaat eylem sonrası gündeme gelmekte ve elde edilmektedir. Bu da rüşvet suçunun oluşmadığını göstermektedir.

Türk Ceza Kanununa göre irtikap suçu ise 250. maddede şu şekilde düzenlenmiştir: "(1) Görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatle bulunulmasına bir kimseyi icbar eden kamu görevlisi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kamu görevlisinin haksız tutum ve davranışları karşısında, kişinin haklı bir işinin gereği gibi, hiç veya en azından vaktinde görülmeyeceği endişesiyle, kendisini mecbur hissederek, kamu görevlisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmiş olması halinde, icbarın varlığı kabul edilir."

Buna göre irtikap suçundan bahsedebilmek için kamu görevlisinin işini yapmak hususunda icbar yani zorlamada bulunması ve karşı tarafın beklenen menfaati sağlamadığı zaman işinin yapılmayacağı veya gereği gibi yapılmayacağı yönünde endişeye sevk edilmesi söz konusudur. Olayda ise D herhangi bir şekilde A'yı bir menfaat teminine icbar etmediği gibi, bu konuda onun hatası veya hilesinden de faydalanmamıştır. Tam tersi böyle bir bedele gerek olmadığı konusunda A'yı uyarmıştır. Dolayısıyla burada irtikap suçunun şartları da oluşmamıştır.

Türk Ceza Kanunun 257. maddesinde görevi kötüye kullanma suçu; "(1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." şeklinde düzenlenmiştir. Buna göre; rüşvet, irtikap, zimmet gibi özgü bir suç olan görevi kötüye kullanma suçu aynı zamanda bir torba suçtur. Kamu görevlisinin görevinin gereklerine aykırı hareketinin kanunda sayılan diğer suç tiplerinden biri ile tipiklik göstermediği durumlarda dikkate alınması gerekecektir.

Olayda A duyduğu minnet ile hiçbir zorlama ve talep olmadan 1000TL parayı doktor D'ye vermiştir. Bunu kabul eden D ise kamu görevlisi olarak görevinin gereklerine aykırı bir şekilde menfaat temin etmiştir. Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan rüşvet, irtikap gibi haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi D, görevi kötüye kullanma suçundan dolayı cezalandırılacaktır.

E'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2015 (Uyarılama)

194. A, birlikte yaşadığı oğlu O ve gelini G'nin evde olmadığı sırada yatak odalarına gizlice girerek gelini G'ye ait olan üç adet altın bileziği alıp, aynı gün kuyumcuda satarak arkadaşı B'ye olan borcunu ödemiştir.

Yukanda olaya göre A'nın cezal sorumluluğuna ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) A hırsızlık suçundan dolayı cezalandırılır.
- B) A fiili gelinine karşı işlediğinden hırsızlık suçunun cezası indirilerek verilir.
- C) A fiili gelinine karşı işlediğinden şahsi cezasızlık sebebinden yararlanır ve cezalandırılmaz.
- D) A fiili gelinine karşı işlediğinden hırsızlık suçunun cezası artırılarak verilir.
- E) A'nın borcunun varlığı nedeniyle zaruret halinden kaynaklı olarak A hakkında hırsızlık suçundan dolayı cezaya hükmolunmaz.

Cevap: Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak amacıyla bulunduğu yerden alan kimse hırsızlık suçundan dolayı cezalandırılır. Olayda A'nın gelinine ait bir malı rızası hilafına alarak kendisine menfaat temin ettiği durumu dikkate alındığında; A hırsızlık suçunu işlemiştir. Ancak Anın bu fiilini aynı konutta yaşayan ve yakın akrabasına karşı işlemiş olması nedeni-

le Türk Ceza Kanunun özel hükümleri kapsamında; malvarlığına karşı suçlar bölümüne ilişkin düzenlenen şahsi cezasızlık sebeplerinin varlığına dikkate etmek gerekecektir.

Türk Ceza Kanunu Madde 167'ye göre;

Madde 167- "(1) Yağma ve nitelikli yağma hariç, bu bölümde yer alan suçların;

- a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,
- b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinilen veya evlatlığın,
- c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin, zararına olarak işlenmesi halinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz." hükmü düzenlenmiştir. Buna göre malvarlığına karşı suçların (hırsızlık, güveni kötüye kullanma, mala zarar verme v.b. gibi), yağma suçu hariç olmak üzere; kanunda açıkça ve sınırlı sayıda sayılan akrabalarından birine karşı işlenmiş olması halinde bu fiili işleyen kişi hakkında cezaya hükmolunmaz.

Olayda A suç fiilini gelini G'ye karşı işlemiştir. A ve gelini G arasında birinci dereceden altsoy-üstsoy kayın hısımlığı mevcuttur. Bu akrabalık ilişkisinin varlığı halinde yağma hariç olmak üzere işlenecek olan malvarlığına karşı suçlarda, suç fiilini işleyen kişi hakkında cezaya hükmolunmaz. Hırsızlık suçunun malvarlığına karşı bir suç olduğu, A ve G arasındaki akrabalık ilişkisinin kanundan sınırlı sayıda sayılan bir şahsi cezasızlık sebebi olduğu hususları bir arada değerlendirildiğinde A hakkında cezaya hükmolunmaz.

C'dir.



ÖNEMLİ

Yağma suçu hariç olmak üzere malvarlığına karşı suçlarda;

Haklarında ayrılık kararı verilmiş olan eşlerden birinin, Aynı konutta beraber yaşamayan kardeşlerden birinin, Aynı konutta beraber yaşamakta olan amca, dayı, halı, teyze, yeğen veya ikinci derecede kayın hısımlarının zararına olarak işlenmesi halinde; ilgili akraba hakkında şikayet üzerine verilecek ceza, yarısı oranında indirilir.

Adli Hâkimlik 30 Mayıs 2015 (Uyarılama)

195. Aşağıdakilerden hangisi Türk Ceza Kanununda düzenlenmiş malvarlığına karşı suçlardan biri değildir?

- A) Hırsızlık
- B) Yağma
- C) Güveni Kötüye Kullanma
- D) Nüfuz ticareti
- E) Hakkı olmayan yere tecavüz

Cevap: Türk Ceza Kanununda malvarlığına karşı suçlar aynı bir başlık altında ve tek tek düzenlenmiş bulunmaktadır. Türk Ceza Kanunu Madde 141 ve devamı hükümlerinde düzenlenen bu suçlar;

- ✓ Hırsızlık,
- ✓ Yağma,
- ✓ Mala zarar verme,
- ✓ İbadethanelere ve mezarlıklara zarar verme,
- ✓ Hakkı olmayan yere tecavüz,
- ✓ Güveni kötüye kullanma,
- ✓ Bedelsiz senedi kullanma,
- ✓ Dolandırıcılık
- ✓ Kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf
- ✓ Hileli veya taksirli iflas
- ✓ Karşılıksız yararlanma
- ✓ Şirket veya kooperatifler hakkında yanlış bilgi
- ✓ Suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi

Nüfuz Ticareti; Türk Ceza Kanunu Madde 255: "1) Kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olduğundan bahisle, haksız bir işin gördürülmesi amacıyla girişimde bulunması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden kişi, ... cezalandırılır. Kişinin kamu görevlisi olması halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır. İşinin gördürülmesi karşılığında veya gördürüleceği beklentisiyle menfaat sağlayan kişi ise, ... cezalandırılır." hükmü Türk Ceza Kanununun sistematik olarak Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar başlığı altında düzenlenmiş olup; bu suç tipi malvarlığına karşı suçlardan değildir.

D'dir.

Adli Hâkimlik 30 Mayıs 2015 (Uyarlama)

196. 16 yaşında olan A, 17 yaşında olan arkadaşı B'nin kendisine hediye ettiği cep telefonunu düşürüp ekranını kırması üzerine tamirat için gerekli olan 300TL parayı babası C'nin cüzdanından gizlice alır.

Buna göre olayda A'nın cezai sorumluluğuna ilişkin aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Fail A olayda hırsızlık suçundan sorumludur ve cezalandırılır.
- B) Fail A hırsızlık suçu kapsamındaki şahsi cezasızlık sebebinden yararlanır ve hakkında cezaya hükmolunmaz.
- C) Fail A hırsızlık suçundan sorumludur ancak malın değerinin azlığı sebebiyle hakkında cezaya hükmolunmaz.
- D) Fail A'nın hukuki işlem ehliyeti olmadığından hukuki işlemler geçersizdir ve bu sebeple cezai ehliyeti de yoktur. A hakkında cezaya hükmolunmaz.
- E) Fail A olayda karşılıksız yararlanma suçundan sorumludur.

Cevap: Türk Ceza Kanununun malvarlığına karşı suçlar başlığı altında yağma ve nitelikli yağma hariç olmak üzere tüm suçlara uygulanacak olan şahsi cezasızlık sebebi veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebepler öngörülmüştür. Buna göre;

Madde 167- (1)" Yağma ve nitelikli yağma hariç, bu bölümde yer alan suçların;

- a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,
- b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlatlığın,
- c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin, zararına olarak işlenmesi halinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.

(2) Bu suçların, haklarında ayrılık kararı verilmiş olan eşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamayan kardeşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamakta olan amca, dayı, hala, teyze, yeğen veya ikinci derecede kayın hısımlarının zararına olarak işlenmesi halinde; ilgili akraba hakkında şikayet üzerine verilecek ceza, yansı oranında indirilir."

Olayda A'nın başkasının zilyedi olduğu eşyayı rızası hilafına alması durumunda hırsızlık suçu oluşacaktır. Ancak burada özellik arz eden durum A'nın bu fiilini babası yani üstsoyuna karşı işlemiş olması durumudur. Kanun bu durumu şahsi cezasızlık sebebi olarak öngörmüş olup, bu kişiler hakkında cezaya hükmolunmayacağını da belirtmiş olduğundan; Fail A hırsızlık suçu kapsamındaki şahsi cezasızlık sebebinden yararlanır ve hakkında cezaya hükmolunmaz.

B'dir.

KPSS-HUKUK 2015 (Uyarılama)

197. Türk Ceza Kanunu ilgili hükümlerine göre aşağıdaki suçlardan hangisinden dolayı yabancı mahkemelerce verilen mahkumiyet hükmü tekerrüre esas alınabilir?

- A) Taksirle öldürme
- B) Yağma
- C) Özel belgede sahtecilik
- D) Taksirli yaralama
- E) Rüşvet

Cevap: Kural arak yabancı mahkemelerce verilen mahkumiyet hükümleri tekerrüre esas olmaz. Ancak bu durumun istisnası olan suçlar kanunda şu şekilde sayılmıştır:

- ✓ Kasten öldürme,
- ✓ Kasten yaralama,
- ✓ Yağma,
- ✓ Dolandırıcılık,
- ✓ Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti
- ✓ Parada veya kıymetli damgada sahtecilik suçları yabancı ülke mahkemelerince verilmiş olsa da tekerrüre esas olur.

B'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2012

198. Tefecilik suçuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Tefecilik suçu, ekonomik ve ticari düzenin işleyişine karşı işlenen suçlardan biridir.
- B) Tefecilik suçu, bir kişinin diğer bir kişiye faiz karşılığında ödünç para vermesiyle tamamlanan sırf hareket suçudur.
- C) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda farklı kişilere faiz karşılığında ödünç para veren kişi hakkında zincirleme suç hükümleri uygulanır.
- D) Tefecilik yoluyla elde edilen kazanç ve faiz karşılığında verilen ana-para, kazanç müsaderesinin konusunu oluşturur.
- E) Tefecilik suçunda kazanç sağlamak amacıyla ödünç para veren kişi fail, faiz karşılığında para alan kişi ise mağdurdur.

Cevap: Tefecilik suçu, ekonomik ve ticari düzenin işleyişine karşı işlenen suçlardan birisi olup; Türk Ceza Kanunu Madde 241 de şu şekilde düzenlenmiştir:

MADDE 241 - "Kazanca elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

Buna göre Tefecilik suçu, bir kişinin diğer bir kişiye faiz karşılığında ödünç para vermesiyle tamamlanan özerle sadece hareketin ifası ile tamamlanan, neticenin oluşma-

sının suçun meydana gelmesi bakımından önem arz etmediği sırf hareket suçudur. Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda farklı kişilere faiz karşılığında ödünç para veren kişi hakkında zincirleme suç hükümleri uygulanır. Bununla birlikte kazanç müsadereyi tanımından da anlaşılacağı üzere bir suçun işlenmesi yoluyla elde edilen değerlere el konulacağından;

Tefecilik yoluyla elde edilen kazanç ve faiz karşılığında verilen anapara, kazanç müsadereyesinin konusunu oluşturur.

Tefecilik suçunda kazanç sağlamak amacıyla ödünç para veren kişi faildir ancak burada suçun mağduru doğrudan ödünç para alan kişi değildir. Bu suç; ekonomik ve ticari düzenin işleyişine karşı işlenen suçlardan birisi olup izlenen suç politikası gereğince, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi cezalandırılmaktadır. Buna karşılık, ödünç para alan kişi cezalandırılmamaktadır. Bu kişi doğrudan suçun mağduru da kabul edilmemektedir.

E'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2012

199. A, hasmı B'yi öldürmek maksadıyla B'nin geçeceği ve köy meydanına çıkan yol üzerine pusu kurar. A, yoldan geçen köpeğin çıkardığı ses üzerine hasmı B'nin geldiğini düşünerek pusuya yattığı yerden çıkar ve gece karanlığında hasmı zannettiği elektrik direğine silahıyla üç el ateş eder.

Bu olaya göre, A'nın sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, B'yi öldürmeye teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.
- B) A, kamu malına zarar vermekten dolayı sorumlu tutulur.
- C) A, genel güvenliği tehlikeye sokmaktan dolayı sorumlu tutulur.
- D) A, suçun konusunun yokluğu nedeniyle ancak kasten yaralamaya teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.
- E) Hedefte sapma, A'nın kastını kaldıracağından sorumlu tutulamaz.

Cevap: Kasten adam öldürme suçu bakımından suç kararının icrasına başlayan A hasmı B'yi öldürmek için gerekli hazırlık hareketlerine başlamış ancak suç kararının icrasını takip eden suçun icra hareketlerinin icrasına başlayamamıştır. A suçun maddi unsurunda yanılarak B yerine elektrik direğine ateş etmiş olup, suçun maddi unsurlarından olan mağdur konusunda hataya düşen A'nın B'ye yönelik kastı ortadan kalkar ve adam öldürme suçu veyahut teşebbüs meydana gelmez. Ancak işlenen fiiller o ana kadar başkaca bir suça sebebiyet vermiş ise A bu suçlardan dolayı cezalandırılır ki olayda A'nın kamusal bir alanda bu şekilde ateş etmesi genel güvenliğin tehlikeye sokulması suçunu oluşturur.

Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması: MADDE 170: "Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda;

- a) Yangın çıkaran,

- b) Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olan,
 c) Silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan, kişi ... cezalandırılır." Yukarıda bahsi geçen olaydan da anlaşılacağı üzere silahla tehlikeli biçimde ateş eden A bu suç bakımından cezalandırılır.
 C'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

200. Hurdacılık yapan A, aracıyla seyir hâlinde iken yol üzerinde çalışma yapıldığını göstermek üzere kara yolları görevlileri tarafından konulan metal trafik işaret levhalarını yolun tenhaliğinden faydalanarak alır ve hızlı bir şekilde olay yerinden ayrılır. A, aldığı metal trafik işaret levhalarını hurda alımı işiyle uğraşan B' ye oldukça düşük bir bedelle satar. Aracıyla hız sınırının üzerinde seyreden C, işaretlemelerin olmaması nedeniyle hızını azaltmadan çalışma yapılan bölgeye girer ve kaza yapar. Kaza sonucunda C ve yanında bulunan D yaralanır.

Bu olayda aşağıdaki suçlardan hangisi işlenmemiştir?

- A) Trafik güvenliğini taksirle tehlikeye sokma
- B) Nitelikli hırsızlık
- C) Suç eşyasının satın alınması ve kabul edilmesi
- D) Taksirle yaralama
- E) Trafik güvenliğini tehlikeye sokma

Cevap: Hurdacılık yapan A, aracıyla seyir hâlinde iken yol üzerinde çalışma yapıldığını göstermek üzere kara yolları görevlileri tarafından konulan metal trafik işaret levhalarını yolun tenhaliğinden faydalanarak alır ve hızlı bir şekilde olay yerinden ayrılır. Olayda bu aşamaya kadar verilen ifadelerden anlaşılacağı üzere A hırsızlık suçu işlemiştir. Zilyedinin nızası hilafını bu malın alınması ile hırsızlık suçu oluşmuş ve ayrıca "Kime ait olursa olsun kamu kurum ve kuruluşlarında veya ibadete ayrılmış yerlerde bulunan ya da kamu yararına veya hizmetine tahsis edilen eşya hakkında" işlenen hırsızlık suçu nitelikli hırsızlık olup daha ağır ceza ile cezalandırılır. Ayrıca A'nın bu levhaları buradan almış olması olası kazalara meydan vereceğinden trafik güvenliğini de kasten tehlikeye sokmuş ve trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu da işlenmiş bulunmaktadır. Bu fiilini taksirle değil kasten icra etmiş bulunmaktadır.

A, aldığı metal trafik işaret levhalarını hurda alımı işiyle uğraşan B' ye oldukça düşük bir bedelle satar. TCK MADDE 165 (DEĞİŞİK MADDE RGT: 09.07.2009) :

Bir suçun işlenmesiyle elde edilen eşyayı veya diğer malvarlığı değerini, bu suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır." denilmektedir. Burada da B hırsızlık suçuna konu olan eşyayı satın aldığı için ve A da bu eşyayı sattığı için suç eşyasının satın alınması ve kabul edilmesi suçunu işlemiş bulunmaktadır.

Araçıyla hız sınırının üzerinde seyreden C, işaretlemelerin olmaması nedeniyle hızını azaltmadan çalışma yapılan bölgeye girer ve kaza yapar. Kaza sonucunda C ve yanında bulunan D yaralanır. Bu kazanın olmasının sebebi yalnızca C'nin olması gerekenden fazla hız yapması değil aynı zamanda A'nın trafik işaret ve levhalarını oradan kaldırmış olmasıdır. Bu şekliyle kazaya sebebiyet veren A, arabaya gelen zararlar bakımından mala zarar verme suçunun taksirli şekli olmadığından sorumluluğu doğmaz, ancak yaralanmalar bakımından yaralama suçunun taksirli halinden sorumluluğu doğar.

A'dır.

Adli Hâkimlik Aralık 2012

201. Aşağıdakilerden hangisi, kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hâllerinden biri değildir?

- A) Vücutta kemik kırılmasına yol açılması
- B) Duyulardan birinin işlevinin yitirilmesine neden olunması
- C) Mağdurun yaşamını tehlikeye sokan bir duruma neden olunması
- D) Yüzde sabit ize neden olunması
- E) Algılama yeteneğinin bozulmasına neden olunması

Cevap: Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
 - b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
 - c) Yüzünde sabit ize,
 - d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
 - e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,
- Neden olmuşsa, ya da bu bahsedilenlerden daha da ağır sonuçlar olan;
- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
 - b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
 - c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
 - d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
 - e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, verilecek cezalar artırılır. Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına neden olması hâlinde ya da son olarak Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmesi halinde yine cezalar artırılır. Bu sayılanların tamamı kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hâllerinden olup bu halier sınırlı sayıdadır. Yani bunların dışında kıyas ya da yorum yoluyla ekleme yapılamaz. Kasten yaralama sonucunda mağdurun algılama yeteneğinin bozulmasına neden olunması açıkça kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hâllerinden biri olarak sayılmamıştır.

E'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik-Ekim 2012

202. A, sahte olarak hazırladığı resmî belgeyi tapu dairesinde kullanmak isterken yakalanmıştır.

Bu olaya göre, A'nın sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Resmî evrakta sahteciliğe teşebbüsten sorumlu olur.
- B) Tamamlanmış resmî evrakta sahtecilikten dolayı sorumlu olur.
- C) Resmî evrakı sahte olarak düzenlemekten dolayı tamamlanmış, kullanmaya çalışmaktan dolayı da ayrıca teşebbüsten dolayı cezalandırılır.
- D) Kamu görevlisi olmadığı için sadece kullanmaya teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.
- E) Sadece resmî belgenin düzenlenmesinde yalan beyandan dolayı cezalandırılır.

Cevap: Bir resmî belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmî belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmî belgeyi kullanan kişi, resmi belgede sahtecilik suçundan dolayı cezalandırılır. Bu suç tipi seçimlik hareketli bir suç tipi olup, fail bu hareket tiplerinden yalnız bir tanesini bile meydana getirmiş olsa suç tamamlanmış olur. Resmi belgeyi sahte olarak düzenlemek suç için yeterli iken bu belgeyi düzenlemeyen ama yalnızca kullanan kişi de bu suçu işlemiş olmaktadır. Olayda A sahte resmi belgeyi hazırlamıştır denilmekte ve kanunda açıkça belirtildiği üzere sahte olarak resmi belgeyi düzenleyerek Resmi Belgede Sahtecilik suçunu işlemiş bulunmaktadır. Diğer seçimlik hareket olan kullanma fiilini şu aşamada tamamlayamamış olsa bile, ilk hareketi ile suç tamamlanmıştır. Sonuç olarak; A tamamlanmış resmî evrakta sahtecilikten dolayı sorumlu olur.

B'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik-Ekim 2012

203. Aşağıdakilerden hangisi ihaleye fesat karıştırma suçunu oluşturan seçimlik hareketlerden biri değildir?

- A) Hileli davranışlarla, ihaleye katılma yeterliğine sahip kişilerin ihaleye katılmasını engellemek
- B) İhaleye katılmak isteyen veya katılan kişilerin, ihale şartlarını ve özellikle fiyatı etkilemek için anlaşmaları
- C) İhale kararına itiraz edeceğinden bahisle, ihale üzerinde bırakılan kişiden menfaat temin etmek
- D) Cebir veya tehditle, ihaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olan kişilerin ihaleye katılmalarını engellemek
- E) Tekliflerle ilgili olup ihale mevzuatına göre gizli kalması gereken bilgileri ifşa etmek

Cevap: İhaleye fesat karıştırma suçu TCK Madde 235 de düzenlenmiş olup, "Kamu kurumu veya kuruluşları adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına ya da kiralamalara ilişkin ihaleler ile yapım ihalelerine fesat karıştıran kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." denilmekle suç tanımı verilmiştir. Hangi fiillerin icrası ile bu suçun oluşacağı da açıkça belirtilmiştir. İhaleye fesat karıştırma suçunun seçimlik hareketleri şöyledir:

- a) Hileli davranışlarla;
 1. İhaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olan kişilerin ihaleye veya ihale sürecindeki işlemlere katılmalarını engellemek,
 2. İhaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olmayan kişilerin ihaleye katılmasını sağlamak,
 3. Teklif edilen malları, şartnamesinde belirtilen niteliklere sahip olduğu halde, sahip olmadığından bahisle değerlendirme dışı bırakmak,
 4. Teklif edilen malları, şartnamesinde belirtilen niteliklere sahip olmadığı halde, sahip olduğundan bahisle değerlendirmeye almak.
- b) Tekliflerle ilgili olup da ihale mevzuatına veya şartnamelere göre gizli tutulması gereken bilgilere başkalarının ulaşmasını sağlamak.
- c) Cebir veya tehdit kullanmak suretiyle ya da hukuka aykırı diğer davranışlarla, ihaleye katılma yeterliğine veya koşullarına sahip olan kişilerin ihaleye, ihale sürecindeki işlemlere katılmalarını engellemek.
- d) İhaleye katılmak isteyen veya katılan kişilerin ihale şartlarını ve özellikle fiyatı etkilemek için aralarında açık veya gizli anlaşma yapmaları.

Seçimlik olarak sayılan bu hareketler sınırlı sayıda olup, suçta ve cezada kanunilik ilkesi gereği yorum yoluyla da genişletilemez. İhale kararına itiraz edeceğinden bahisle, ihale üzerinde bırakılan kişiden menfaat temin etmek bu suç kapsamında yer alan fiillerden birisi değildir.

C'dir.

**ÖNEMLİ**

İhaleye fesat karıştırma suçu cebir veya tehdit kullanmak suretiyle işlenmesi hâlinde temel cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz. Ancak, kasten yaralama veya tehdit suçunun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca bu suçlar dolayısıyla cezaya hükmolunur.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik-Ekim 2012**204. Hakaret suçu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Hakaret suçunun oluşması, hakaretin alenen işlenmesine bağlı değildir.
- B) Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde fail, her bir kurul üyesine hakaret etmekten dolayı ayrı ayrı cezalandırılır.
- C) İsnat edilen ve suç oluşturan fiilin ispat edilmesi hâlinde kişiye hakaret suçundan dolayı ceza verilmez.
- D) Yargı mercileri önünde yapılan isnat ve değerlendirmelerin gerçek ve somut vakıalara dayanması ve uyuşmazlıkla bağlantılı olması hâlinde kişiye ceza verilmez.
- E) Hakaret suçunun kasten yaralama suçuna tepki olarak işlenmesi hâlinde kişiye ceza verilmez.

Cevap: Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ya da yakıştırmalarda bulunmak veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, hakaret suçundan cezalandırılır. İsnat edilen ve suç oluşturan fiilin ispat edilmiş olması hâlinde ise kişiye ceza verilmez. Yargı mercileri veya idarî makamlar nezdinde yapılan yazılı veya sözlü başvuru, iddia ve savunmalar kapsamında, kişilerle ilgili olarak somut isnatlarda ya da olumsuz değerlendirmelerde bulunulması hâlinde, ceza verilmez. Ancak, bunun için isnat ve değerlendirmelerin, gerçek ve somut vakıalara dayanması ve uyuşmazlıkla bağlantılı olması gerekir.

Hakaret suçunun haksız bir fiile tepki olarak işlenmesi hâlinde, verilecek ceza indirilebileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir. Bu suçun, kasten yaralama suçuna tepki olarak işlenmesi hâlinde ise kişiye ceza verilmez. Hakaret suçunun karşılıklı olarak işlenmesi hâlinde, olayın mahiyetine göre, taraflardan her ikisi veya biri hakkında verilecek ceza indirilebileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde fail, her bir kurul üyesine hakaret etmekten dolayı ayrı ayrı cezalandırılmaz. Tek bir fiil ile birden fazla kişiye karşı aynı anda aynı suçun işlenmiş olması söz konusu olduğundan zincirleme suç hükümleri uygulama alanı bulur. Yani bu örnekte faile tek hakaret suçundan ceza verilir, ancak zincirleme suç nedeniyle ceza artırılır.

B'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik-Ekim 2012

205. Bankaya para yatırmak için sırada bekleyen A, acil bir işinin çıkması üzerine kendisi gibi sırada bekleyen memur arkadaşı M'ye, dönünceye kadar tutması için içi para dolu çantayı bırakır. A, bankaya döndüğünde arkadaş M'yi bulamaz. M'nin paralarla ortadan kaybolduğu anlaşılır.

Bu olayda M'nin işlediği suç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hırsızlık
- B) Dolandırıcılık
- C) Güveni kötüye kullanma
- D) Zimmet
- E) Hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf

Cevap: Başkasına ait olup da, belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyetliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyetliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunan veya bu devir olgusunu inkâr eden kişi, güveni kötüye kullanma suçundan dolayı cezalandırılır. Olayda A belirli bir süre muhafaza etmesi amacıyla M'ye çantayı teslim etmiştir. M ise kendisine devredilmiş olan bu mal üzerinde kendisinin yararına olarak zilyetliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunmuştur. Dolayısıyla burada güveni kötüye kullanma suçu oluşmuştur.

Burada hırsızlık suçunun oluşmayacağına dikkat etmek gerekir. Hırsızlık suçunun tanımında zilyedinin rızası hilafına alınan eşyadan bahsedilmektedir. Ancak burada çanta ve paraların haklı zilyedi konumunda olan A bu çanta ve paraları kendi rızası ile M'ye teslim etmiştir.

C'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012

206. A, iş arkadaşları B ve C'nin felsefi ve dinî görüşleri ile ırkl kökenlerine ilişkin bilgileri, terfilerini engellemede kullanmak amacıyla bilgisayarına kaydetmiştir.

Buna göre, A'nın fiili aşağıdaki suçlardan hangisini oluşturur?

- A) Özel hayatın gizliliğini ihlal
- B) Kişisel verilerin kaydedilmesi
- C) Verileri yok etmeme
- D) Ayrımcılık
- E) Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme

Cevap: Kişisel verilerin kaydedilmesi suçu TCK Madde 135 de şu şekilde düzenlenmiştir:

MADDE 135 - (1) Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye (DEĞİŞİK İBARE RGT: 06.03.2014) bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kişisel verinin, kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırki kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin olması durumunda birinci fıkra uyarınca verilecek ceza yarı oranında artırılır. (2016 DEĞİŞİKLİĞİ)

A, iş arkadaşları B ve C'nin felsefi ve dinî görüşleri ile ırki kökenlerine ilişkin bilgileri, terfilerini engellemede kullanmak amacıyla bilgisayarına kaydetmiştir. Kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırki kökenlerine; ilişkin bilgileri kişisel veri olarak kaydeden A, kişisel verilerin kaydedilmesi suçundan dolayı cezalandırılır ve hakkında verilecek olan ceza yarı oranında artırılır.

B'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012

207. Bir kamu kurumunda yönetici olan K, kurumun yaptığı memur alım sınavında başarılı olan A'yı, tüm şartları taşıyor olmasına ve atama için gerekli işlemleri yapmasına rağmen, asıl düşünülen kişi olmadığı için atamamıştır.

Bu olaya göre, kamu görevlisi K'nin işlemiş olduğu suç aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) İrtikâp
- B) İcrai hareketle görevi kötüye kullanma
- C) ihmali hareketle görevi kötüye kullanma
- D) Ayrımcılık
- E) Görevi terk

Cevap: Görevi Kötüye Kullanma suçu TCK Madde 257 de şu şekilde düzenlenmiştir:

MADDE 257 - (1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir (DEĞİŞİK İBARE RGT: 19.12.2010) menfaat sağlayan kamu görevlisi, (DEĞİŞİK İBARE RGT: 19.12.2010) altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir (DEĞİŞİK İBARE RGT: 19.12.2010) menfaat sağlayan kamu görevlisi, (DEĞİŞİK İBARE RGT: 19.12.2010) üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Suç tanımının birinci fıkrasında görevi kötüye kullanma suçunun icrai hareketle işlenen şekline yer verilirken, ikinci fıkrafta ise görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme olması halinden bahisle suçun ihmali hareketle işlenebileceğinden de bah-

sedilmektedir. Sorudaki olayda; bir kamu kurumunda yönetici olan K, kurumun yaptığı memur alım sınavında başarılı olan Ayi, tüm şartları taşıyor olmasına ve atama için gerekli işlemleri yapmasına rağmen, asıl düşünülen kişi olmadığı için atamamış özelle K görevinin gereklerine aykırı olarak yapması gereken bir işi yapmakta gecikmiştir ve ihmal göstermiştir. Bu sebeple K ihmali hareketle görevi kötüye kullanma suçu işlemiş bulunmaktadır.

C'dir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012

208. Aşağıdakilerden hangisi, tehdit suçunu nitelikli hâle getiren unsurlardan biri değildir?

- A) Tehdidin birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi
- B) Tehdidin, var olan veya varsayılan suç örgütlerinin oluşturduğu korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi
- C) Tehdidin, silahla işlenmesi
- D) Tehdidin, geceleyin gerçekleştirilmesi
- E) Tehdidin, kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koymak suretiyle gerçekleştirilmesi

Cevap: Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, cezalandırılır. Tehdidin konusunu malvarlığı oluşturuyorsa söz konusu tehdit suçu şikayete tabi hâle gelmektedir ve fail mağdurun şikâyeti üzerine cezalandırılmaktadır. Tehdidin;

- a) Silâhla,
- b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,
- c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,
- d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi hâlinde ise nitelikli tehdit söz konusu olup verilecek ceza artırılır. Ancak tehdidin gece vakti işlenmesi nitelikli hal olmayıp; konut dokunulmazlığını ihlal, hırsızlık, yağma suçlarında suçun gece vakti işlenmesi nitelikli haldir ve ceza artırılır.

D'dir.



ÖNEMLİ

Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi hâlinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.

Avukatlar İçin Adli Hâkimlik Mayıs 2012

209. A, B'nin düşürdüğü kredi kartını bulmuş ve yakındaki markete giderek alışveriş yapmıştır.

Buna göre, A'nın fiili aşağıdaki suçlardan hangisini oluşturur?

- A) Hırsızlık ve kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf suçları
- B) Dolandırıcılık suçu
- C) Banka veya kredi kartının kötüye kullanılması ve kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf suçları
- D) Güveni kötüye kullanma suçu
- E) Mala zarar verme suçu

Cevap: Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçu TCK madde 245'de şu şekilde düzenlenmiştir:

"Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimse, kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır." Buna göre A B'nin düşürmüş olduğu kredi kartını bulması ve devamında bu kart ile alışveriş yapması, kart sahibinin rızası olmadan ve haksız olarak ele geçirilen bir kart olması sebebiyle banka ve kredi kartlarının kötüye kullanılması suçunu oluşturur. Ayrıca;

Kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf suçu TCK Madde 160: "Kaybedilmiş olması nedeniyle malikinin zilyetliğinden çıkmış olan ya da hata sonucu ele geçirilen eşya üzerinde, iade etmeksizin veya yetkili mercileri durumdan haberdar etmeksizin, malik gibi tasarrufta bulunan kişi, şikâyet üzerine, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır." olarak düzenlenmiş olup, A'nın fiili bu suç bakımından da yeterli düzeydedir. Yani olayda A tarafından gerçekleştirilen fiil iki farklı suçun oluşmasına sebebiyet vermiştir.

C'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2011

210. Kredi kartı borçlarını ödemekte zorlanan M, gelini G'nin saklaması için kendisine bıraktığı bileziklerini kuyumcuya satarak kredi kartı borcunu öder. M, G'nin altınları istemesini önlemek için, evine hırsız girdiğini ve altınların çalındığını polise ihbar eder. Eve gelen ve her tarafı dağınık vaziyette gören polis, tutanak tutarak oradan ayrılır. Tutanağı G'ye gösteren M, altınları veremeyeceğini söyler.

Olayda M'nin işlediği suç veya suçlarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) M, yalnızca dolandırıcılık suçunu işlemiştir.
- B) M, yalnızca güveni kötüye kullanma suçunu işlemiştir ancak şahsi cezasızlık sebebiyle bu suçtan cezalandırılmaz.
- C) M, güveni kötüye kullanma ve dolandırıcılık suçlarını işlemiştir ve her iki suçtan dolayı cezalandırılır.
- D) M, dolandırıcılık ve suç uydurma suçlarını işlemiştir, her iki suçtan dolayı ayrı ayrı cezalandırılır.
- E) M, güveni kötüye kullanma ve suç uydurma suçlarını işlemiştir ancak sadece suç uydurma suçundan dolayı cezalandırılır, şahsi cezasızlık sebebiyle güveni kötüye kullanma suçundan cezalandırılmaz.

Cevap: Kredi kartı borçlarını ödemekte zorlanan M, gelini G'nin saklaması için kendisine bıraktığı bileziklerini kuyumcuya satarak kredi kartı borcunu öder. M'nin eylemi güveni kötüye kullanma suçu oluşturur. Güveni Kötüye kullanma suçu : "Başkasına ait olup da, muhafaza etmek veya belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyetliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyetliğin devri amacı dışında tasarrufla bulunan veya bu devir olgusunu inkar eden kişi, şikayet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır." şeklinde düzenlenmiştir. Olayda M kendisine muhafaza amacıyla verilen bilezikleri devir amacı dışında kendi yararına kullandığı için bu suç oluşmuştur. Ancak olayda M ve G arasında 1. Dereceden altsoy-üstsoy kayın hısımlığı söz konusudur. Güveni kötüye kullanma suçu bakımından öngörülen şahsi cezasızlık sebepleri şöyledir:

- a) Haklarında aylık karar verilmemiş eşlerden birinin,
- b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlatlığın,
- c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin, zararına olarak işlenmesi halinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz. Bu sebeplerden dolayı M'ye güveni kötüye kullanma suçundan dolayı ceza verilmez.

Sorunun devamında M, G'nin altınları istemesini önlemek için, evine hırsız girdiğini ve altınların çalındığını polise ihbar eder. Eve gelen ve her tarafı dağınık vaziyette gören polis, tutanak tutarak oradan ayrılır. Suç uydurma suçu TCK Madde 271 : "İşlenmediğini bildiği bir suçu, yetkili makamlara işlenmiş gibi ihbar eden ya da işlenmeyen bir suçun delil veya emarelerini soruşturma yapılmasını sağlayacak biçimde uyduran kimseye üç yıla kadar hapis cezası verilir." denilmekte ve M'nin fiili de suç tanımı ile örtüşmektedir. Bu sebeple M suç uydurma suçundan dolayı cezalandırılır. E'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2011

211. Ahmet, maç yayınlarını şifreli olarak gerçekleştiren bir televizyon kanalının şifresini, geliştirdiği bir yöntemle etkisiz hâle getirerek maçları izlemeye başlar.

Ahmet'in İsteddiği fiili ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Ahmet'in fiili, hukuki bir uyumsuzluk mahiyetindedir, suç teşkil etmez.
- B) Olayda Ahmet, şifreli kanalın sahiplerine karşı dolandırıcılık suçunu işlemiştir.
- C) Ahmet'in fiili, karşılıksız yararlanma suçunu oluşturur.
- D) Ahmet'in fiili, hırsızlık suçunu oluşturur.
- E) Ahmet'in fiili, yalnızca FSEK kapsamında değerlendirilir.

Cevap: Karşılıksız yararlanma suçu TCK Madde 163'de şu şekilde düzenlenmiştir:

MADDE 163 – " (1) Otomatlar aracılığı ile sunulan ve bedeli ödendiği takdirde yararlanılabilen bir hizmetten ödeme yapmadan yararlanan kişi, iki aydan altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Telefon hatları ile frekanslarından veya elektromanyetik dalgalarla yapılan şifreli veya şifresiz yayınlardan sahibinin veya zilyedinin rızası olmadan yararlanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(3)(EKLENMİŞ FIKRA RGT: 05.07.2012) Abonelik esasına göre yararlanılabilen elektrik enerjisinin, suyun veya doğal gazın sahibinin rızası olmaksızın ve tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde tüketilmesi halinde kişi hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

Ahmet'in fiili, maç yayınlarını şifreli olarak gerçekleştiren bir televizyon kanalının şifresini, geliştirdiği bir yöntemle etkisiz hâle getirerek maçları izlemesi; özetle şifreli bir yayını sahibinin rızası dışında yararlanması sebebiyle karşılıksız yararlanma suçu oluşturmaktadır.

C'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2011

212. TCK'nın m. 267-(1) "Yetkili makamlara ihbar veya şikâyetle bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği hâlde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için, bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

İftira suçunun yukarıdaki kanuni tanımı dikkate alındığında, bu suçun unsurları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Disiplin yaptırımını gerektiren bir fiilin isnat edilmesi hâlinde bu suç oluşur.
- B) Gazetecinin, köşe yazısında bir başkasına suç teşkil eden bir fiil isnat etmesi hâlinde bu suç oluşur.
- C) Cumhuriyet savcısına yapılan bir ihbarla suç isnat edilmesi hâlinde bu suç oluşur.
- D) Bu suç olası kastla da işlenebilir.
- E) Bu suçun oluşabilmesi için kastın yanı sıra amaç unsurunun da varlığı şarttır.

Cevap: İftira, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için, bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat edilmesiyle oluşur. İftira suçunun konusunu hukuka aykırı fiil oluşturabilir. Bu fiilin suç oluşturmaması şart değildir. Yani Disiplin yaptırımını veya başka bir idari yaptırımı gerekli kılan fiiller de bu suçun konusunu oluşturabilir.

Bu isnadın yetkili makamlara ihbar veya şikâyetle bulunmak suretiyle ya da basın ve yayın yoluyla yapılması gerekir. Cumhuriyet savcısına yapılan bir ihbarla suç isnat edilmesi hâlinde bu suç oluşur.

Gazete veya diğer kitle iletişim araçlarında yayın yapılması suretiyle bir kişiye suç isnadında bulunulması hâlinde de iftira suçu oluşur. Gazetecinin, köşe yazısında bir başkasına suç teşkil eden bir fiil isnat etmesi hâlinde bu suç oluşur.

İftira suçunun oluşabilmesi için, kendisine hukuka aykırı fiil isnat edilen kişinin bu fiili işlemediğinin bilinmesi gerekir. Bu bakımdan, söz konusu suç, ancak doğrudan kastla işlenebilir, olası kastla işlenemez.

Bu suçun oluşabilmesi için, ayrıca, kendisine hukuka aykırı fiil isnat edilen kişi hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak amacıyla hareket edilmesi gerekir. Bu nedenle, iftira suçu açısından suçun oluşabilmesi için kastın yanı sıra amaç unsurunun da varlığı şarttır.

D'dir.



ÖNEMLİ

İftira suçunda, suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde verilen mahkûmiyet kararının, aynı veya eşdeğerde basın ve yayın organıyla ilân olunması ve ilân masraflarının hükümlüden tahsil edilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Adli Hâkimlik Aralık 2011

213. Polis memuru P, sokakta karısı K'yi bıçaklayan B'ye rastlar ancak herhangi bir müdahalede bulunmaksızın diğer vatandaşlarla birlikte olayı seyreder. Çeşitli yerlerinden otuza yakın bıçak darbesi alan K, kaldırıldığı hastanede ölür.

Bu olaya göre, P'nin ceza sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) P, kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi suçundan dolayı cezalandırılır.
- B) P, B'nin işlediği kasten öldürme suçuna ihmali hareketle yardım etmekten dolayı cezalandırılır.
- C) P, ihmali davranışla görevi kötüye kullanma suçundan dolayı cezalandırılır.
- D) P, B'nin işlediği kasten öldürme suçunun müşterek faili olarak cezalandırılır.
- E) P, hem görevi kötüye kullanma hem de taksirle öldürme suçundan dolayı cezalandırılır.

Cevap: Kasten adam öldürmenin ihmali davranışla gerçekleşen şekli için; kişinin yükümlü olduğu belli bir icrai davranış gerçekleştirilmemesi dolayısıyla meydana gelen ölüm neticesinden sorumlu tutulabilmesi için, bu neticenin oluşumuna sebebiyet veren yükümlülük ihmalinin icrai davranışa eşdeğer olması gerekir.

İhmali ve icrai davranışın eşdeğer kabul edilebilmesi için, kişinin;

- a) Belli bir icrai davranışta bulunmak hususunda kanuni düzenlemelerden veya sözleşmeden kaynaklanan bir yükümlülüğünün bulunması,
- b) Önceden gerçekleştirdiği davranışın başkalarının hayatı ile ilgili olarak tehlikeli bir durum oluşturması, gerekir.

Olayda polis memuru P mesleği icabı kanundan/sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmeyerek sokakta karısı K'yi bıçaklayan B'ye rastlayıp herhangi bir müdahalede bulunmaksızın diğer vatandaşlarla birlikte olayı seyretmesi neticesinde K'nin hayatını kaybetmesi durumunda ihmal suretiyle adam öldürme suçunu işlemiş bulunmaktadır. Diğer vatandaşların ise olaya müdahale etme anlamında bir yükümlülükleri bulunmadığından bu yönde bir sorumluluklarından bahsetmek de mümkün değildir.

A'dır.

Adli Hâkimlik Aralık 2011

214. Mübaşir M, görev yaptığı mahkemede tutuklu olarak yargılanan sanığın babası B'ye, "davaya bakan hâkimi yakından tanıdığını, rica etmesi hâlinde kendisini kırmayacağını" söyleyerek, B'nin kendisine 1000 TL vermesi hâlinde oğlunun tutuksuz yargılanmasını sağlayacağını belirtir. Bunun üzerine B, istediği parayı M'ye verir.

Bu olaya göre M'nin fiili aşağıdaki suçlardan hangisini oluşturmaktadır?

- A) Rüşvet suçu
- B) Yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama suçu-Mülga-(Nüfuz Ticareti Suçu)
- C) Dolandırıcılık suçu
- D) İkna suretiyle irtikap suçu
- E) Zimmet suçu

Cevap: (MÜLGA MADDE RGT: 05.07.2012) *Yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama suçu*

Yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama: "Görevine girmeyen ve yetkili olmadığı bir işi yapabileceği veya yaptırabileceği kanaatini uyandırarak yarar sağlayan kamu görevlisi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır." hükmü 05.07.2012 tarihinde kaldırılmış olup, bu soru kapsamında nüfuz ticareti adı altında yeni bir suç tipi içinde yer alacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

TCK Madde 255/1) "Kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olduğundan bahisle, haksız bir işin gördürülmesi amacıyla girişimde bulunması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kişinin kamu görevlisi olması halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır. İşinin gördürülmesi karşılığında veya gördürüleceği beklentisiyle menfaat sağlayan kişi ise, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." Olayda Mübaşir M kamu görevlisi üzerinde nüfuz sahibi olduğunu belirterek doğrudan ve kendisi için menfaat temin ettiğinden cezalandırılır ve kamu görevlisi olması sebebiyle de verilecek ceza artırılır. Ayrıca burada parayı veren yani işinin gördürülmesi karşılığında veya gördürüleceği beklentisiyle menfaat sağlayan kişi olan B'de ceza olacaktır.

Sonuç olarak; sorunun sorulduğu tarih itibariye yürürlükte bulunan yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama suçu mülga olduğundan bu sorunun cevabı artık NÜFUZ TİCARETİ SUÇU olacaktır.

B'dir.

Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011**215. Dolandırıcılık suçu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Dolandırıcılık çok hareketli bir suçtur.
- B) Dolandırıcılık suçu, ihmali davranışla da işlenebilir.
- C) Dolandırıcılık suçu, üçüncü bir kişinin yararına da işlenebilir.
- D) Hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenen dolandırıcılık cezalandırılmaz.
- E) Dolandırıcılık, bir zarar suçudur.

Cevap: Dolandırıcılık; hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kişinin kendisine veya başkasına yarar sağlamasıdır. Bu bakımdan dolandırıcılık suçu, kişilerin malvarlığına karşı işlenen bir suçtur. Söz konusu suç tanımını ile kişilerin sahip bulunduğu malvarlığı hakkının korunması amaçlanmıştır. Suçun meydana gelmesi için tehlikenin varlığı yeterli olmayıp malvarlığı yönünden bir zarar aranması sebebiyle bu suç bir zarar suçudur.

Ayrıca, bu suçun işleniş sırasında hileli davranışlar ile kişiler aldatılmaktadır. Aldatıcı nitelik taşıyan hareketlerle, kişiler arasındaki ilişkilerde var olması gereken iyi niyet ve güven ihlal edilmektedir. Bu suretle kişinin irade serbestisi etkilenmekte ve irade özgürlüğü ihlal edilmektedir. Bu kapsamda da dolandırıcılık suçunun oluşması öncelikle hilenin varlığına ve devamında da menfaat temininin varlığına bağlı olup, çok hareketli bir suç tipidir.

Hile, icrai bir davranışla gerçekleştirilebileceği gibi; karşı tarafın içine düştüğü hatadan, bir konuda yanlış bilgi sahibi olmasından yararlanarak da, yani ihmali davranışla da, gerçekleştirilebilir.

Dolandırıcılık suçu, kasten işlenebilen bir suçtur. Burada söz konusu olan kast, dolandırıcılık suçunun maddi unsurlarının hepsinin fail tarafından bilinmesini ifade etmektedir. Bir başka ifadeyle, fail gerçekleştirdiği davranışların hile teşkil ettiğini, başka birini aldatıcı nitelikte olduğunu bilmelidir. Dolandırıcılık fiilinde bahsi geçen belirtilen hususlara ilişkin kast, doğrudan kast olabileceği gibi, olası kast da olabilir.

Dolandırıcılığın, bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi halinde, şikâyet üzerine kişi altı aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır yani bu husus bir cezasızlık sebebi değildir.

D'dir.

Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011

216. A, işlediği bir suç nedeniyle hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla B'nin kimlik bilgilerini kullanır. Bu olay ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, suç uydurmaktan dolayı sorumlu tutulur.
- B) B, suç üstlenmekten dolayı sorumlu tutulur.
- C) A, hakarettten dolayı sorumlu tutulur.
- D) A, suç delillerini gizleme, yok etme ve değiştirmeden dolayı sorumlu tutulur.
- E) A, iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılır.

Cevap: TCK Madde 268'de düzenlenen başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması düzenlemesine göre;

MADDE 268 "İşlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanan kimse, iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılır."

Olayda da A, işlediği bir suç nedeniyle hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla B'nin kimlik bilgilerini kullanmasından dolayı iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılır.

E'dir.

Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011

217. A, kendisine olan borcunu ödemeye yanaşmayan B'nin iş yerine gider ve onu bir yumrukla etkisiz hâle getirerek kasadan, alacağı olan miktar kadar para alarak ayrılır. Buna göre, A'nın cezai sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, hırsızlık ve kasten yaralama suçlarından dolayı sorumlu tutulur.
- B) A, sadece kasten yaralama suçundan dolayı sorumlu tutulur.
- C) A, tamamlanmış yağma suçundan dolayı cezalandırılır.
- D) A, kendiliğinden hak alma suçundan dolayı cezalandırılır.
- E) A, yağma ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçlarından dolayı sorumlu tutulur.

Cevap: A, kendisine olan borcunu ödemeye yanaşmayan B'nin iş yerine gider ve onu bir yumrukla etkisiz hâle getirerek kasadan, alacağı olan miktar kadar para alarak ayrılır. Burada A cebir kullanmak yoluyla başkasına ait bir malı alarak yağma suçunu icra etmektedir. TCK Madde 148 "Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslimine veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." denilmektedir.

Ancak sorudaki detay husus A'nın alacağını tahsil amacıyla yağma fiilini icra ettiği noktasıdır. TCK ilgili hükümleri gereği kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması halinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. Yani bu durumda yağmaya ilişkin hükümler uygulanmaz. A bu olayda sadece tehdit ile malları alsaydı tehdit suçundan cebir kullanması halinde ise kasten yaralama suçundan sorumlu olacaktır. Olayda A B'yi yumrukla etkisiz hale getirdiğinden sadece kasten yaralama suçundan dolayı sorumludur.

B'dir.

Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011

218. Gazeteci A, kendisine gönderilen bir CD içeriğinden bir kamu kurumu tarafından yapılan ihaleye fesat karıştırıldığını öğrenir. A, söz konusu ihaleyi kazanan iş adamı B'yi arayarak ihalede yolsuzluk yaptıklarını bildiğini, oğlu C'yi şirketinde işe başlatmadığı takdirde durumu Cumhuriyet savcılığına ihbar edeceğini söyler. Buna göre, A'nın işlemiş olduğu suç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağma
- B) Tehdit
- C) Şantaj
- D) Cebir kullanma
- E) Hakaret

Cevap: Şantaj suçu TCK Madde 107'de şu şekilde düzenlenmiştir : "Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

Olayda Gazeteci A öğrendiği bir suçu ihbar etmekle yükümlüdür. Yani yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından bahisle iş adamı C'den oğlunu işe alması yönünde haksız çıkar sağlamaya zorlamaktadır. Bu durum kanunun ifadesi ile tipiklik unsurunu sağlamakta ve şantaj suçunu oluşturmaktadır.

C'dir.

Avukatlık Adli Hâkimlik Ekim 2011

219. A, katıldığı toplantıdan ayrılırken kendisinin olduğunu düşündüğü ancak gerçekte B'ye ait olan çantayı alır. Çantanın kendisinin olmadığını evinde fark eden A, çantadan bilgisayar ve başkaca elektronik eşyaların çıkması üzerine herhangi bir girişimde bulunmadan bilgisayarı ve diğer elektronik eşyaları kullanmaya başlar. Buna göre, A'nın işlediği suç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hırsızlık
- B) Bilgi vermeme
- C) Karşılıksız yararlanma
- D) Dolandırıcılık
- E) Kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf

Cevap: Kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf suçu TCK Madde 160'da şu şekilde düzenlenmiştir:

MADDE 160 "Kaybedilmiş olması nedeniyle malikinin zilyetliğinden çıkmış olan ya da hata sonucu ele geçirilen eşya üzerinde, iade etmeksizin veya yetkili mercileri durumdan haberdar etmeksizin, malik gibi tasarrufta bulunan kişi, şikâyet üzerine, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır." bu hükme göre A'nın, çantadan bilgisayar ve başkaca elektronik eşyaların çıkması üzerine herhangi bir girişimde bulunmadan bilgisayarı ve diğer elektronik eşyaları kullanmaya başlaması kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf suçunu oluşturmaktadır.

Olayda hırsızlık suçunun oluşmadığına dikkat etmek gerekir. Şöyle ki; hırsızlık suçunda başkasına ait olan eşyanın zilyedinin rızası dışında alınmasından bahsedilmektedir. Yani bu suç kasten işlenebilir. Taksirli hırsızlık ise kanunda açıkça düzenlenmediğinden sehven başkasının malını zilyedin rızası olmadan alan kişi kastı olmadığından hırsızlıktan sorumlu olmaz. Olayda da A'nın hırsızlık kastı olmadığından sorumluluğu doğmaz.

E'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2011**220. DEĞİŞİKLİKLER KAPSAMINDA UYARLANMIŞTIR**

Türk Ceza Kanunu'nun 102. Maddesine göre, cinsel saldırı suçu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Cinsel davranışlarda vücut dokunulmazlığının ihlali cinsel saldırı suçunu oluşturur.
- B) Cinsel davranışın, vücuda organ ve sair cisim sokulması suretiyle işlendiği hallerde cinsel saldırı suçunun nitelikli şekli söz konusudur.
- C) Cinsel saldırı için başvurulacak cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.
- D) Cinsel saldırının vücuda organ ve sair cisim sokulması suretiyle işlenen şeklinin soruşturulması ve kovuşturulması eşler arasında işlenen şekli dışında şikâyete bağlı değildir.
- E) Cinsel saldırı sonucunda mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ceza bir kat artırılır.

Cevap: Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.

Cinsel davranışın, vücuda organ ve sair cisim sokulması suretiyle işlendiği hallerde cinsel saldırı suçunun nitelikli şekli söz konusudur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır. Ancak cinsel saldırının vücuda organ ve sair cisim sokulması suretiyle işlenen şeklinin soruşturulması ve kovuşturulması eşler arasında işlenen şekli dışında şikâyete bağlı değildir.

Cinsel saldırı için başvurulacak cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

E'dir.



ÖNEMLİ

Suçun işlenmesi sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Adli Hâkimlik Nisan 2011

221. Türk Ceza Kanunu'nun 97. Maddesine, terk suçu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Suç, yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda bulunan kişilerin kendi haline terk edilmesi suretiyle işlenir.
- B) Suçun konusunu, kendi haline terk edilen kimseler oluşturur.
- C) Suç, yalnızca kasten işlenir.
- D) Suçun faili yalnızca yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda bulunan kimseler üzerinde koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi olabilir.
- E) Terk dolayısıyla mağdurun ölmesi, yaralanması veya hastalığa yakalanması, terk suçunun nitelikli şeklini oluşturur.

Cevap: TCK Madde 97 – "(1) Yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan ve bu nedenle koruma ve gözetim yükümlülüğü altında bulunan bir kimseyi kendi haline terk eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

Suç, yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda bulunan kişilerin kendi haline terk edilmesi suretiyle işlenir. Suçun konusu, yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan kimselerdir. Suçun faili ise, bu kimseler üzerinde koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi olabilir.

Söz konusu suç, yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan kimseyi kendi haline terk etmekle oluşur. Bu suçun kasten işlenebilen bir suç olduğunu taksirli halinin suç olarak düzenlenmediğini görülmekle birlikte; terk suçu icrai veya ihmali hareketle işlenebilir. Şöyle ki; bir bebeğin cami avlusuna terk edilmesi durumunda icrai hareketle, bebeğin evde tek başına bırakılarak fatile çıkılmasında ise ihmali hareketle terk suçu işlenmiş bulunmaktadır.

Terk edilen kişinin bir hastalığa yakalanması, yaralanması veya ölmesi hâlinde, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç hükümlerine göre cezaya hükmolunacaktır. Bu durumda terk suçunun nitelikli halinden değil, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçtan dolayı sorumluluğun doğduğuna dikkat etmek gerekir.

E'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2011

222. Türk Ceza Kanunu'nun 132. Maddesine göre, aşağıdaki fiillerden hangisi haberleşmenin gizliliğini ihlal suçu kapsamında değerlendirilemez?

- A) Belli kişiler arasındaki haberleşmenin içeriğinin, okunması suretiyle öğrenilmesi
- B) Belli kişiler arasındaki haberleşmeye, mektupların yırtılması suretiyle engel olunması
- C) Belli kişiler arasındaki haberleşmenin içeriğinin, ses kayıt cihazı ile kayda alınması
- D) Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerinin hukuka aykırı olarak ifşa edilmesi
- E) Kendisiyle yapılan haberleşmenin içeriğinin diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa edilmesi

Cevap: Haberleşmenin gizliliğini ihlal suçu TCK Madde 132'de düzenlenmiş bulunmakla beraber; 05.07.2012 tarihli değişiklikler ile bu suç için öngörülen tüm cezalar önemli ölçüde artırılmıştır.

MADDE 132 – “(1) Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlali haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, verilecek ceza bir kat artırılır.

(2) Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın hukuka aykırı olarak alenen ifşa eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ifşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.”

Buna göre suçun kanuni tanımından da anlaşılacağı üzere belli kişiler arasındaki haberleşmeye, mektupların yırtılması suretiyle engel olunması haberleşmenin gizliliğini ihlal suçu kapsamında değerlendirilemez.

B'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2011

223. A, mevduat hesabından para çekmek için B Bankasının Kızılay Şubesine gider ve banka görevlisi C'ye 1000 TL çekmek istediğini söyler. A, C'nin verdiği parayı saymadan çantasına koyar ve bankadan ayrılır. daha sonra iş yerinde parayı sayarken C'nin kendisine 100 TL fazla ödeme yaptığını tespit eder. Buna rağmen herhangi bir girişimde bulunmaksızın bu parayı harcar.

Buna göre, A'nın işlemiş olduğu filin oluşturduğu suç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hırsızlık
- B) Güveni kötüye kullanma
- C) Dolandırıcılık
- D) Kaybolmuş veya hata sonucu ele geçirilmiş eşya üzerinde tasarruf
- E) Karşılıksız yararlanma

Cevap: Kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf suçu TCK Madde 160'da şu şekilde düzenlenmiştir:

TCK Madde 160 "Kaybedilmiş olması nedeniyle malikinin zilyetliğinden çıkmış olan ya da hata sonucu ele geçirilen eşya üzerinde, iade etmeksizin veya yetkili mercileri durumdan haberdar etmeksizin, malik gibi tasarrufta bulunan kişi, şikâyet üzerine, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır." bu hükme göre A'nın, bankadan alması gereken paradan daha fazla para aldığı ve bu parayı da iade etmeyecek kullandığı dikkate alındığında kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf suçu meydana gelmiştir.

Olayda hırsızlık suçunun oluşmadığına dikkat etmek gerekir. Şöyle ki; hırsızlık suçunda başkasına ait olan eşyanın zilyedinin rızası dışında alınmasından bahsedilmektedir. Yani bu suç kasten işlenebilir. Taksirli hırsızlık ise kanunda açıkça düzenlenmediğinden sehven başkasının malını zilyedin rızası olmadan alan kişi kastı olmadığından hırsızlıktan sorumlu olmaz. Olayda da A'nın hırsızlık kastı olmadığından sorumluluğu doğmaz.

D'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2011**224. Resmi veya özel belgede sahtecilik suçlarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Sahte resmi evrakın kullanılması resmi evrakta sahtecilik suçunun seçimlik hareketlerinden birini oluşturmaktadır.
- B) Özel belgeyi sahte olarak üretmemekle birlikte, özel belgenin sahte olduğunu bilerek kullanan kişi de özel evrakta sahtecilikten dolayı cezalandırılır.
- C) Resmi evrakın değiştirilmesi suretiyle sahtecilik, değişikliğin başkalarını aldatacak surette olması halinde oluşur.
- D) Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın ispatı amacıyla gerçek olmayan bir belge düzenlenmesi sahtecilik suçunu oluşturmaz.
- E) Sahte resmi belgenin bir başka suçun işlenmesinde kullanılması halinde fail ayrıca evrakta sahtecilikten dolayı da cezalandırılır.

Cevap: Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, resmi belgede sahtecilik suçundan cezalandırılır. Sahte resmi evrakın kullanılması resmi evrakta sahtecilik suçunun seçimlik hareketlerinden birini oluşturmaktadır. Bu suç sadece sahte resmi evrakın kullanılması veya sadece resmi evrakın düzenlenmesi yoluyla oluşabilmektedir. Ancak resmi evrakın değiştirilmesi suretiyle sahtecilik, değişikliğin başkalarını aldatacak surette olması halinde oluşur.

Bir özel belgeyi sahte olarak düzenleyen veya gerçek bir özel belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren ve kullanan kişi, özel belgede sahtecilik suçundan cezalandırılır. Bir sahte özel belgeyi bu özelliğini bilerek kullanan kişi de bu suçtan dolayı göre cezalandırılır. Yani özel belgeyi sahte olarak üretmemekle birlikte, özel belgenin sahte olduğunu bilerek kullanan kişi de özel evrakta sahtecilikten dolayı cezalandırılır.

Sahte resmi veya özel belgenin bir başka suçun işlenmesi sırasında kullanılması halinde, hem sahtecilik hem de ilgili suçtan dolayı ayrı ayrı cezaya hükmolunur.

Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın ispatı veya gerçek bir durumun belgelenmesi amacıyla belgede sahtecilik suçunun işlenmesi halinde, verilecek ceza, yansı oranında indirilir.

D'dir.

Adli Hâkimlik 2010

225. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi hırsızlık suçunda daha az ceza verilmesini gerektiren nitelikli hâllerden biri değildir?

- A) Hırsızlık suçunun paydaş veya elbirliği ile malik olunan mal üzerinde işlenmesi
- B) Hırsızlık suçunun bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi
- C) Hırsızlık suçunun kişinin malını koruyamayacak durumda olmasından yararlanarak işlenmesi
- D) Hırsızlık suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı
- E) Hırsızlık suçunun, malın geçici bir süre kullanılıp zilyedine iade edilmek üzere işlenmesi

Cevap:

- Hırsızlık suçunun paydaş veya elbirliği ile malik olunan mal üzerinde işlenmesi
- Hırsızlık suçunun bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi
- Hırsızlık suçunun konusunu oluşturan malın değerinin az olması.
- Hırsızlık suçunun, malın geçici bir süre kullanılıp zilyedine iade edilmek üzere işlenmesi halleri Türk Ceza Kanunu'na göre, hırsızlık suçunda daha az ceza verilmesini gerektiren nitelikli hâllerdir. Hırsızlık suçunun kişinin malını koruyamayacak durumda olmasından yararlanarak işlenmesi ise daha az ceza verilmesini gerektiren bir hal olarak kanunda düzenlenmemiştir.

Hırsızlık suçunun;

- a) Kime ait olursa olsun kamu kurum ve kuruluşlarında veya ibadete ayrılmış yerlerde bulunan ya da kamu yararına veya hizmetine tahsis edilen eşya hakkında,
- b) Herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında,
- c) Halkın yararlanmasına sunulmuş ulaşım aracı içinde veya bunların belli varış veya kalkış yerlerinde bulunan eşya hakkında,
- d) Bir afet veya genel bir felaketin meydana getirebileceği zararları önlemek veya hafifletmek maksadıyla hazırlanan eşya hakkında,
- e) Adet veya tahsis veya kullanımları gereği açıkta bırakılmış eşya hakkında, işlenmesi hâlinde, verilecek cezalar ise arttırılır.

C'dir.

Adli Hâkimlik 2010

226. Aşağıdakilerden hangisi Türk Ceza Kanunu'na göre resmî belge hükmünde sayılan belgelerden biri değildir?

- A) Hamile yazılı kambiyo senedi
- B) Emtiyayı temsil eden belge
- C) Hisse senedi
- D) Banka dekontu
- E) Vasiyetname

Cevap: Özel belgede sahtecilik suçunun konusunun, emre veya hamile yazılı kambiyo senedi, emtiayı temsil eden belge, hisse senedi, tahvil veya vasiyetname olması hâlinde, resmî belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümler uygulanır. Yani bu belgeler Türk Ceza Kanunu bakımından resmi belge hükmünde sayılan belgelerdendir. Banka dekontu ise bu belgeler arasında sayılmamıştır.

D'dir.

Adli Hâkimlik 2010

227. Aşağıdakilerden hangisi kasten öldürmenin nitelikli hâllerinden biri değildir?

- A) Suçun eşe karşı işlenmiş olması
- B) Suçun gebe olduğu bilinen kadına karşı işlenmesi
- C) Bir suçun işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla işlenmesi
- D) Suçun, kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi
- E) Suçun yerine getirilen kamu görevi nedeniyle işlenmiş olması

Cevap: Kasten adam öldürme suçunun;

- a) Tasarlayarak,
- b) Canavarca hisle veya eziyet çektirerek,
- c) Yangın, su baskını, tahrip, batırma veya bombalama ya da nükleer, biyolojik veya kimyasal silâh kullanmak suretiyle,
- d) Üstsoy veya altsoydan birine ya da eş veya kardeşe karşı,
- e) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- f) Gebe olduğu bilinen kadına karşı,
- g) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
- h) Bir suçu gizlemek, delillerini ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla,
- i) Kan gütme saikiyle,
- j) Töre saikiyle,

İşlenmesi hâlinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır ve bu durumların tamamı birer nitelikli kasten adam öldürme fiili teşkil eder. Suçun, kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi hali ise kanunda kasten öldürmenin nitelikli halleri arasında sayılmamıştır.

D'dir.

Adli Hâkimlik 2010

228. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi kasten yaralama suçunun netice sebebiyle ağırlaştırılmış hâllerinden biri değildir?

- A) Mağdurun duyularından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına neden olması
- B) Mağdurun çocuğunu vaktinden önce doğurmasına neden olması
- C) Mağdurun yüzünde sürekli değişikliğe neden olması
- D) Mağdurun çocuk yapma yeteneğinin kaybına neden olması
- E) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenmesi

Cevap: Kastan yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- c) Yüzünde sabit ize,
- d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına, neden olmuşsa, neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama suçu gereği cezası artırılır.

Ayrıca kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
- c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine, neden olmuşsa, yine neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama suçu söz konusu olur ancak cezalar bu durumda çok daha ağır olacaktır. Kamu görevlisine görevinden dolayı işlenmesi hali ise kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suç hali değil, cezada artırımı gerektiren nitelikli hallerindendir.

E'dir.

Adli Hâkimlik 2010

229. Türk Ceza Kanunu'na göre, zimmet suçuna ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Zimmet suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle verilecek ceza üçte birden yarıya indirilir.
- B) Etkin pişmanlığın hükümden önce gerçekleşmesi hâlinde verilecek cezanın üçte biri indirilir.
- C) Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi ya da uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde ceza verilmez.
- D) Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.
- E) Kullanma zimmeti hâlinde verilecek ceza yarı oranına kadar indirilebilir.

Cevap: Zimmet suçu:

TCK Madde 247 : "Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kamu görevlisi, beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Zimmet suçunun, malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilebilir."

TCK Madde 248 "(1) Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

(2) Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Etkin pişmanlığın hükümden önce gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir."

C'dir.

Adli Hâkimlik 2010

230. Türk Ceza Kanunu'na göre, hakaretle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Gıyapta hakaretin cezalandırılabilmesi için en az 3 kişi ile ihtilat edilerek işlenmesi gerekir.
- B) Hakaret fiilinin görüntülü iletiyle işlenmesi hâlinde suçun basit şekli için öngörülen ceza verilir.
- C) Hakaret suçu kamu görevlisinin yüzüne karşı işlenmişse daha ağır ceza verilir.
- D) Isnat edilen ve suç oluşturan fiilin ispat edilmiş olması hâlinde kişiye ceza verilmez.
- E) Hakaretin, kasten yaralama suçuna tepki olarak işlenmesi hâlinde kişiye ceza verilmez.

Cevap: Hakaret suçu TCK Madde 125 ve devamında düzenlenmiştir. Buna göre; bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, hakaret suçundan dolayı cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.

Hakaret suçuna konu olan fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, suçun basit şekli için öngörülen cezaya hükmolunur.

Hakaret suçunun kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenmesi nitelikli hallerden olup, cezada artırım sebebidir. Ancak hakaret fiilin kamu görevlisinin yüzüne karşı işlenmesi nitelikli hallerden değildir. Yani kamu görevlisinin yüzüne hakaret etmek değil, kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret etmek nitelikli hallerdendir.

Hakaret suçunun haksız bir fiile tepki olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte birine kadar indirilebileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir. Ancak bu suçun, kasten yaralama suçuna tepki olarak işlenmesi halinde, kişiye ceza verilmez.

Isnat edilen ve suç oluşturan fiilin ispat edilmiş olması halinde kişiye ceza verilmez. Bu suç nedeniyle hakaret edilen hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı verilmesi halinde, isnat ispatlanmış sayılır. Bunun dışındaki hallerde isnadın ispat isteminin kabulü, ancak isnat olunan fiilin doğru olup olmadığının anlaşılmasında kamu yararı bulunmasına veya şikâyetçinin ispata razı olmasına bağlıdır.

C'dir.



ÖNEMLİ

Hakaret suçunun karşılıklı olarak işlenmesi halinde, olayın mahiyetine göre, taraflardan her ikisi veya biri hakkında verilecek ceza üçte birine kadar indirilebileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

231. Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesinde öngörülen "suç işlemek amacıyla örgüt kurma" suçu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Suç işlemek için örgüt kurma suçunun oluşması için en az 2 üye bulunması gerekir.
- B) Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca azmettiren olarak cezalandırılır.
- C) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi ayrıca örgüte üye olmak suçundan dolayı cezalandırılır.
- D) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte örgüte bilek ve isteyerek yardım eden kişi, yardım eden sıfatıyla cezalandırılır.
- E) Örgüt yöneticileri, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca yardım eden sıfatıyla cezalandırılır.

Cevap: Suç işlemek amacıyla örgüt kurma TCK madde 220 de düzenlenmiş olup, 2012 ve 2013 yıllarında maddede değişiklikler yapılmıştır.

Suçun tanımı: Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçundan dolayı cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir. Yukarıda sayılan fiillere ek olarak suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, da aynı suçtan dolayı cezalandırılır.

Örgütün faaliyeti çerçevesinde örgüte dâhil olan kişilerce ayrıca suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da bu kişilere ceza verilir. Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak (azmettiren değil) cezalandırılır.

05.07.2012 tarihinde yapılan değişiklikle birlikte; Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır. Örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir. (EKLLENMİŞ CÜMLE RGT: 30.04.2013) Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.

Yine 05.07.2012 tarihinde yapılan değişiklikle birlikte; Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte, örgüte bilek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.

C'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

232. Türk Ceza Kanunu'na göre, İftira suçu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İftira suçunun oluşması için failin bir kimseye işlediğini zannettiği bir suç isnat etmesi yeterlidir.
- B) Failin maddi eser ve delillerini uydurarak iftirada bulunması durumunda cezanın artırılması hâkimin takdirine bırakılmıştır.
- C) İftira suçunda sadece soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı fiil isnat edilmiş olması gerekir.
- D) İftira suçunda zaman aşımı mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten başlar.
- E) İşlenmediğini bildiği bir suçu, yetkili makamlara işlenmiş gibi ihbar eden fail de iftira suçundan sorumlu tutulur, ancak cezası yarı oranında indirilir.

Cevap: İftira suçu TCK Madde 267'de şu şekilde düzenlenmiştir : "Yetkili makamlara ihbar veya şikâyetle bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi, iftira suçundan dolayı cezalandırılır."

İftira suçunun oluşması için failin bir kimseye işlediğini zannettiği bir suçu değil işlemediğini bildiği bir suçu isnat etmesi gerekir.

Bu suça konu olan fiilin maddi eser ve delillerini uydurarak iftirada bulunulması halinde, ceza yarı oranında artırılır. Bu durum hâkimin takdirine bağlı değildir.

İftira suçunda sadece soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını sağlamak için değil ayrıca idari yaptırım uygulanması için de bir kimseye hukuka aykırı fiil isnat edilmiş olabilir.

İftira suçundan dolayı dava zamanaşımı, mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten başlar.

D'dir.



ÖNEMLİ

Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş olan mağdurun bu fiil nedeniyle gözaltına alınması veya tutuklanması halinde; iftira eden, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.

**ÖNEMLİ**

Basın ve yayın yoluyla işlenen iftira suçundan dolayı verilen mahkûmiyet kararı, aynı veya eşdeğerde basın ve yayın organıyla ilan olunur. İlan masrafı, hükümlüden tahsil edilir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

233. Türk Ceza Kanunu'na göre, zimmet suçu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Zimmet suçu görev nedeniyle zilyet olunan mal üzerinde işlenebilir.
- B) Zimmet suçu görev nedeniyle korumakla yükümlü olunan mal üzerinde işlenebilir.
- C) Zimmet suçu görev nedeniyle gözetimle yükümlü olunan mal üzerinde işlenebilir.
- D) Zimmet hileli davranışlarla da işlenebilir.
- E) Zimmetin konusu malın değeri yüksek olmalıdır.

Cevap: Zimmet suçu TCK Madde 247'de şu şekilde tanımlanmış: "Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kamu görevlisi, zimmet suçundan dolayı cezalandırılır." Dolayısıyla zimmet suçu görev nedeniyle zilyet olunan mal üzerinde veya görev nedeniyle korumakla yükümlü olunan mal üzerinde veya görev nedeniyle gözetilmekle yükümlü olunan mal üzerinde işlenebilir.

Zimmet suçu hileli davranışlarla işlenebilir ve hatta zimmet suçu zimmetin açığa çık-mamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Zimmet suçunda suça konu olan malın değerinin yüksek olması gerekmez. E'dir.

**ÖNEMLİ**

Zimmet suçunun, malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilebilir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

234. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi nitelikli insan öldürme suçu değildir?

- A) İnsan öldürme fiilinin kasten işlenmesi
- B) İnsan öldürme fiilinin tasarlayarak işlenmesi
- C) İnsan öldürme fiilinin canavarca hisle işlenmesi
- D) İnsan öldürme fiilinin eziyet çektirerek işlenmesi
- E) İnsan öldürme fiilinin kan gütme saikiyle işlenmesi

Cevap: Kastan öldürme suçunun nitelikli halleri TCK Madde82 de şu şekilde sayılmıştır:

Kasten öldürme suçunun;

- a) Tasarlayarak,
- b) Canavarca hisle veya eziyet çektirerek,
- c) Yangın, su baskını, tahrip, batırma veya bombalama ya da nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanmak suretiyle,
- d) Üstsoy veya altsoydan birine ya da eş veya kardeşe karşı,
- e) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- f) Gebe olduğu bilinen kadına karşı,
- g) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
- h) Bir suçu gizlemek, delillerini ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak, ya da yakalanmamak amacıyla,
- i) Bir suçu işleyememekten dolayı duyduğu intialle,
- j) Kan gütme saikiyle,
- k) Töre saikiyle, işlenmesi halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

İnsan öldürme fiilin kasten işlenmesi suçun basit halini oluşturmaktadır. Nitelikli halleri de kasten işlenmekle birlikte ayrıca hangi hallerin nitelikli olduğu kanunda olduğu gibi yukarıda tek tek belirtilmiştir.

A'dır.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

235. Okul müdürü olan A, kayıt sırasında öğrenci velilerine okul koruma derneğine para verilmediği takdirde çocuklarının okula alınmayacağını bildirmiş, bu şekilde tahsil ettiği paranın bir kısmını mal edinmiştir.

Türk Ceza Kanunu'na göre, A'nın cezai sorumluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Basit zimmet
- B) Nitelikli zimmet
- C) İcbar suretiyle irtikâp
- D) İkna suretiyle irtikâp
- E) Görevi kötüye kullanma

Cevap: İcbar suretiyle irtikâp suçu TCK Madde 250'de düzenlenmiş olup buna göre; Görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatle bulunulmasına bir kimseyi icbar eden kamu görevlisi, irtikâp suçundan dolayı cezalandırılır. Kamu görevlisinin haksız tutum ve davranışları karşısında, kişinin haklı bir işinin gereği gibi, hiç veya en azından vaktinde görülmeyeceği endişesiyle, kendisini mecbur hissederek, kamu görevlisine veya yönlendireceği kişiye menfaat temin etmiş olması halinde, icbarın varlığı kabul edilir. Olayda da okul müdürü olan A, kayıt sırasında öğrenci velilerine okul koruma derneğine para verilmediği takdirde çocuklarının okula alınmayacağını bildirmiş, bu şekilde tahsil ettiği paranın bir kısmını mal edinmiştir. Yani görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanarak velilerin haklı bir işi olun kayıt işleminin yapılmayacağını belirterek velileri buna mecbur hissettirip icbar oluşturarak kendisine yarar temin etmiş ve icbar suretiyle irtikâp suçu meydana gelmiştir.

C'dir.

Adli Hâkimlik Nisan 2009

236. Türk Ceza Kanunu'na göre, 12 yaşından küçük bir çocuğu intihara sevk eden kimsenin cezai sorumluluğuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İntihara yönlendirme suçundan sorumludur.
- B) Taksirle insan öldürme suçundan sorumludur.
- C) Kasıtlı insan öldürme suçundan sorumludur.
- D) Sonucu nedeniyle ağırlaşan suçtan sorumludur.
- E) Kastı aşan insan öldürme suçundan sorumludur.

Cevap: İntihara yönlendirme suçu TCK Madde 84'de şu şekilde düzenlenmiştir:

MADDE 84: "(1) Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İntihara gerçekleşmesi durumunda, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Başkalarını intihara alenen teşvik eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

Buraya kadar verilen husus intihara yönlendirme suçunun farklı görünüm şekilleri olup, gerçekleştirdiği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını kavrayabilen kişiler intihara sevk edilmektedir.

Ancak işlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar. Bu kapsamda Türk Ceza Kanunu'na göre, 12 yaşından küçük bir çocuğu intihara sevk eden kimsenin cezai sorumluluğu kasten insan öldürme suçu teşkil etmektedir.

C'dir.

Milli Emlak Uzman Yard. 2009

237. Aşağıdakilerden hangisi 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre, kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlardan biri değildir?

- A) Denetim görevinin ihmali
- B) Yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama
- C) Görevi kötüye kullanma
- D) İhaleye fesat karıştırma

Cevap: 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre, kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlar:

- Zimmet,
- İrtikâp,
- Rüşvet,
- Denetim görevinin ihmali suçu,
- Nüfuz ticareti(mülga: yetkili olmadığı iş için yarar sağlama suçu),
- Görevi kötüye kullanma suçu
- Göreve ilişkin sırrın açıklanması suçu
- Kamu görevlisinin ticareti suçu
- Kamu görevinin terki veya yapılmaması suçu
- Kişilerin malları üzerinde usulsüz tasarruf suçu
- Kamu görevinin usulsüz olarak üstlenilmesi suçu
- Görevi yaptırmamak için direnme suçu

İhaleye fesat karıştırma suçu ise ekonomi, sanayi ve ticarete ilişkin suçlar arasında yer almaktadır.

D'dir.

Kamu İhale Kurumu Uzman Yard. 2009

238. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdaki kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlardan hangisi bakımından etkin pişmanlık öngörülmüştür?

- A) Kamu görevlisinin ticareti
- B) Görevi kötüye kullanma
- C) Yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama
- D) İrtikâp
- E) Zimmet

Cevap: Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdaki kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlardan zimmet suçu bakımından etkin pişmanlık öngörülmüştür.

Bu hükme göre; soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir. Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Etkin pişmanlığın hükümden önce gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

E'dir.

Kamu İhale Kurumu Uzman Yard. 2009

239. Türk Ceza Kanunu'na göre, zimmet suçuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Failin zimmete geçirilen mala, görevi gereği zilyet kılınması gerekir.
- B) Fail kamu görevlisi olmalıdır.
- C) Suçun, zimmetin açığa çıkmasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi durumunda ceza artırılır.
- D) Failin görevi gereği zilyet kılındığı malı başkasının zimmetine geçirmesi zimmet suçunu oluşturmaz.
- E) Zimmet suçunun, malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere işlenmesi hâlinde verilecek ceza indirilebilir.

Cevap: Zimmet suçu TCK Madde 247'de şu şekilde tanımlanmış: "Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu mal kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kamu görevlisi, zimmet suçundan dolayı cezalandırılır." Dolayısıyla zimmet suçu görev nedeniyle zilyet olunan mal üzerinde veya görev nedeniyle korumakla yükümlü olunan mal üzerinde veya görev nedeniyle gözetilmekle yükümlü olunan mal üzerinde işlenebilir.

Failin görevi gereği zilyet kılındığı malı başkasının zimmetine geçirmesi de zimmet suçunu oluşturur. Çünkü tanımdan da anlaşılacağı üzere kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kişinin suçu işlediği kabul edilmektedir.

Zimmet suçu özgü suç olup sadece kamu görevlisi tarafından işlenebildiği için bu suçun faili kamu görevlisidir.

Zimmet suçu hileli davranışlarla işlenebilir ve hatta zimmet suçu zimmetin açığa çık-mamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Zimmet suçunun, malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere işlen-mesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilebilir.

D'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2008

240. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi nitelikli insan öldürme değildir?

- A) Kasten insan öldürme fiilinin çocuğa karşı işlenmiş olması
- B) Kasten insan öldürme fiilinin beden bakımından kendini savunamaya-yacak durumda olana karşı işlenmiş olması
- C) Kasten insan öldürme fiilinin ruh bakımından kendini savunamaya-yacak durumda olana karşı işlenmiş olması
- D) Kasten insan öldürme fiilinin nişanlıya karşı işlenmiş olması
- E) Kasten insan öldürme fiilinin gebe olduğu bilinen kadına karşı işlen-miş olması

Cevap: Kasten öldürme suçunun nitelikli halleri TCK Madde 82 de şu şekilde sayıl-mıştır:

Kasten öldürme suçunun;

- a) Tasarlayarak,
- b) Canavarca hisle veya eziyet çektirerek,
- c) Yangın, su baskını, tahrip, batırma veya bombalama ya da nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanmak suretiyle,
- d) Üstsoy veya altsoydan birine ya da eş veya kardeşe karşı,
- e) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- f) Gebe olduğu bilinen kadına karşı,
- g) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,
- h) Bir suçu gizlemek, delillerini ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak, ya da yakalanmamak amacıyla,
- i) Bir suçu işleyememekten dolayı duyduğu infiale,
- j) Kan gütme saikiyle,
- k) Töre saikiyle, işlenmesi halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile ceza-landırılır.

Ancak kasten öldürme fiilinin nişanlıya karşı işlenmesi nitelikli haller arasında kanun-da sayılmamıştır.

D'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2008

241. Türk Ceza Kanunu'na göre, intihara yönlendirme suçunun oluşması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Başkasını intihara azmettirmek yeterlidir.
- B) Başkasını intihara teşvik etmek yeterlidir.
- C) Başkasının intihar kararını kuvvetlendirmek yeterlidir.
- D) Başkasının intihar etmesi için vasıta sağlamak yeterlidir.
- E) İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olanı intihara sevk etmek yeterlidir.

Cevap: Intihara yönlendirme suçu TCK Madde 84'de şu şekilde düzenlenmiştir:

MADDE 84: "(1) Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intihara herhangi bir şekilde yardım eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İntihara gerçekleşmesi durumunda, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Başkasının intihara alenen teşvik eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." Tanımdan da anlaşılacağı üzere; başkasını intihara azmettirmek, başkasını intihara teşvik etmek, başkasının intihar kararını kuvvetlendirmek ve başkasının intihar etmesi için vasıta sağlamak bu suçun oluşması için yeterlidir.

Buraya kadar verilen husus intihara yönlendirme suçunun farklı görünüm şekilleri olup, gerçekleştirdiği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını kavrayabilen kişiler intihara sevk edilmektedir.

Ancak işlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, intihara yönlendirme suçundan değil kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.

E'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2008**242. Türk Ceza Kanunu'na göre, zimmet suçuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Soruşturma başlamadan önce zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde verilecek ceza indirilir.
- B) Zimmete geçirilen malın kovuşturma başlamadan önce gönüllü olarak aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde verilecek ceza indirilir.
- C) Zimmet suçunun malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere işlenmesi durumunda ceza indirilir.
- D) Zimmete geçirilen malın, kovuşturma başladıktan sonra ancak hükümden önce aynen iadesi ya da uğranılan zararın tamamen giderilmesi hâlinde verilecek ceza indirilir.
- E) Zimmet suçunda etkin pişmanlıktan yararlanılabilmesi için kısmen iade ya da uğranılan zararın kısmen giderilmesi yeterli değildir.

Cevap: Zimmet suçu TCK Madde 247'de şu şekilde tanımlanmış: "Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kamu görevlisi, zimmet suçundan dolayı cezalandırılır."

Zimmet suçu hileli davranışlarla işlenebilir ve hatta zimmet suçu zimmetin açığa çıkmasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Zimmet suçunun, malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilebilir. Burada dikkat edileceği üzere hâkimin takdir yetkisi vardır ve ceza indirilebilir.

Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın yansı indirilir. Etkin pişmanlığın hükümden önce gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

C'dir.

Adli Hâkimlik Aralık 2008

243. A, düzenlediği bir toplantının etkili olmasını sağlamak amacıyla toplantının yapılacağı meydana daki dükkanını kapatması için B'yi tehdit eder. Bunun üzerine B de dükkanını gün boyu kapatır.

Türk Ceza Kanunu'na göre, A'nın cezal sorumluluğu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) A, sadece tehdit suçundan cezalandırılır.
- B) A, tehdit ve iş ve çalışma hürriyetini ihlal suçlarından cezalandırılır.
- C) A, sadece iş ve çalışma hürriyetini ihlal suçundan cezalandırılır.
- D) A, sadece mala zarar verme suçundan cezalandırılır.
- E) A, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan cezalandırılır.

Cevap: TCK Madde 117 iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçunu düzenlemektedir. Buna göre "Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, iş ve çalışma hürriyetini ihlal eden kişiye, mağdurun şikâyeti halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir." Düzenlemesine yer verilmiştir.

Olayda A, düzenlediği bir toplantının etkili olmasını sağlamak amacıyla toplantının yapılacağı meydana daki dükkanını kapatması için B'yi tehdit eder. Bu fiil ise yukarıda belirtildiği üzere iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçunu oluşturur. Burada ayrıca tehditten dolayı ceza verilmez çünkü tehdit bahsi geçen suçun zaten unsuru durumundadır.

C'dir.

Adli Hâkimlik 2008

244. Türk Ceza Kanunu'na göre, suç uydurma suçuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Suç uydurma suçunda işlenmediği zannedilen bir suçun işlenmiş gibi ihbarı söz konusudur.
- B) Suç uydurma suçu, suç teşkil etmeyen hukuka aykırı bir fiil ihbar etmek suretiyle de işlenebilir.
- C) Suç uydurma suçu iftiranın aksine, suçun delil ve emarelerini uydurmak suretiyle işlenemez.
- D) Suç uydurma suçunda failin gösterilmemesi gerekir.
- E) Suç uydurma suçu kamu barışına karşı bir suçtur.

Cevap: İşlenmediğini bildiği bir suç, yetkili makamlara işlenmiş gibi ihbar eden ya da işlenmeyen bir suçun delil veya emarelerini soruşturma yapılmasını sağlayacak biçimde uyduran kimseye suç uydurma suçundan dolayı ceza verilir.

Suç uydurma suçunda işlenmediği zannedilen değil işlenmediği bilinen bir suçun işlenmiş gibi ihbarı söz konusudur. Suç uydurma suçu, sadece suç teşkil eden hukuka aykırı bir fiili ihbar etmek suretiyle işlenebilir. Ayrıca suç uydurma suçu adliye karşı suçlar arasındadır.

Suç uydurma suçu iftira suçunda olduğu gibi, suçun delil ve emarelerini uydurmak suretiyle işlenebilir. İftira suçundan farklı olarak suç uydurma suçunda failin kim olduğu gösterilmez.

D'dir.

Adli Hâkimlik 2008

245. Türk Ceza Kanunu'na göre, iftira suçuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İftira suçundan söz edilebilmesi için isnat edilen fiilin suç teşkil etmesi gerekmez.
- B) İftira suçu basın ve yayın yoluyla da işlenebilir.
- C) İftira suçu için isnat edilen fiilin herhangi bir şekilde işlenmiş olması gerekir.
- D) İdari yaptırımı gerektiren bir fiil isnadı da, iftira suçunu oluşturur.
- E) Fiilin maddi esas ve delillerini uydurarak iftira hâlinde, ceza artırılır.

Cevap: İftira suçu TCK Madde 267'de şu şekilde düzenlenmiştir : "Yetkili makamlara ihbar veya şikâyetle bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi, iftira suçundan dolayı cezalandırılır."

İftira suçunda sadece soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını sağlamak için değil ayrıca idari yaptırım uygulanması için de bir kimseye hukuka aykırı fiil isnat edilmiş olabilir. Bu açıdan iftira suçundan söz edilebilmesi için isnat edilen fiilin suç teşkil etmesi gerekmez. İdari yaptırımı gerektiren bir fiil isnadı da, iftira suçunu oluşturur.

İftira suçu için isnat edilen fiilin herhangi bir şekilde işlenmiş olması yeterli olmaz şöyle ki; Yetkili makamlara ihbar veya şikâyetle bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla iftira suçu işlenebilir. Basın ve yayın yoluyla işlenen iftira suçundan dolayı verilen mahkûmiyet kararı, aynı veya eşdeğerde basın ve yayın organıyla ilan olunur. İlan masrafı, hükümlüden tahsil edilir.

Bu suçta konu olan fiilin maddi eser ve delillerini uydurarak iftirada bulunulması halinde, ceza yarı oranında artırılır.

C'dir.



ÖNEMLİ

İftira suçundan dolayı dava zamanaşımı, mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten başlar.



ÖNEMLİ

Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş olan mağdurun bu fiil nedeniyle gözaltına alınması veya tutuklanması halinde; iftira eden, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.

Adli Hakimlik 2008

246. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi hırsızlık suçu yönünden şahsi cezasızlık nedenlerinden biri değildir?

- A) Haklarında ayrılık kararı verilmiş eşlerden birinin, diğerinin zararına işlemiş olması
- B) Evlat edinenin zararına işlenmiş olması
- C) Üstsoy zararına işlenmiş olması
- D) Aynı evde birlikte yaşayan kardeşlerden birinin, diğerinin zararına işlemiş olması
- E) Evlatlık zararına işlenmiş olması

Cevap: Malvarlığına karşı suçlarda(hırsızlık gibi); yağma ve nitelikli yağma hariç olmak üzere aşağıdaki şahsi cezasızlık sebebi veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebepler uygulama alanı bulur:

- 1) a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,
 b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinene veya evlatlığın,
 c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin, zararına olarak işlenmesi halinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.
- 2) Bu suçların, haklarında ayrılık kararı verilmiş olan eşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamayan kardeşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamakta olan amca, dayı, hala, teyze, yeğen veya ikinci derecede kayın hısımlarının zararına olarak işlenmesi halinde; ilgili akraba hakkında şikâyet üzerine verilecek ceza, yansı oranında indirilir.

Görüldüğü üzere haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin diğerine karşı hırsızlık suçu işlemesi halinde şahsi cezasızlık sebebi varken, haklarında ayrılık kararı verilmiş eşlerden birinin diğerine karşı işleyeceği hırsızlık suçu bakımından cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep vardır ancak şahsi cezasızlık sebebi yoktur. A'dır.

Adli Hâkimlik Mart 2008

247. Türk Ceza Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisinin varlığı hâlinde hırsızlık suçuna daha ağır ceza verilir?

- A) Hırsızlık paydaş veya elbirliği ile malik olunan mal üzerinde işlenmişse
- B) Hırsızlık gece vakti işlenmişse
- C) Hırsızlık bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmişse
- D) Hırsızlık suçunun konusunu oluşturan malın değeri azsa
- E) Hırsızlık suçunu aynı konutta yaşamayan kardeşlerden biri diğer aleyhine işlemişse

Cevap: Nitelikli hırsızlık halleri kanunda şu şekilde sayılmıştır:

TCK Madde 142: " (1) Hırsızlık suçunun;

- a) Kime ait olursa olsun kamu kurum ve kuruluşlarında veya ibadete ayrılmış yerlerde bulunan ya da kamu yararına veya hizmetine tahsis edilen eşya hakkında,
- b) Herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında,
- c) Halkın yararlanmasına sunulmuş ulaşım aracı içinde veya bunların belli varış veya kalkış yerlerinde bulunan eşya hakkında,
- d) Bir afet veya genel bir felaketin meydana getirebileceği zararları önlemek veya hafifletmek maksadıyla hazırlanan eşya hakkında,
- e) ADET veya tahsis veya kullanımları gereği açıkta bırakılmış eşya hakkında, işlenmesi hâlinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Suçun;

- a) Kişinin malını koruyamayacak durumda olmasından veya ölmesinden yararlanarak,
- b) Elde veya üstte taşınan eşyayı çekip almak suretiyle ya da özel beceriyle,
- c) Doğal bir afetin veya sosyal olayların meydana getirdiği korku veya kargaşadan yararlanarak,
- d) Haksız yere elde bulundurulmuş veya taklit anahtarla ya da diğer bir aletle kilit açmak suretiyle,
- e) Bilgi sistemlerinin kullanılması suretiyle,

- f) Tanınmamak için tedbir olarak veya yetkisi olmadığı halde resmi sıfat takınarak,
- g) Barınak yerlerinde, sürüde veya açık yerlerde bulunan büyük veya küçükbaş hayvan hakkında, işlenmesi hâlinde, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- (3) Suçun, sıvı veya gaz hâlindeki enerji hakkında ve bunların nakline, işlenmesine veya depolanmasına ait tesislerde işlenmesi halinde, beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

TCK Madde 143 "Hırsızlık suçunun gece vakti işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte birine kadar artırılır."

B'dir.



ÖNEMLİ

Hırsızlık suçunun işlenmesi amacıyla konut dokunulmazlığının ihlali veya mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde, bu suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi için şikâyet aranmaz.

Adli Hâkimlik Mart 2008

248. Türk Ceza Kanunu'na göre, güveni kötüye kullanma suçuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Devir olgusunu inkâr etmek suretiyle işlenebilir.
- B) Sadece failin yararına işlenebilir.
- C) Sadece başkasının yararına işlenebilir.
- D) Başkasına ait olup da hangi nedenle olursa olsun kendisine devredilen mal üzerinde işlenir.
- E) Mal üzerinde herhangi bir şekilde tasarruf etmek suretiyle işlenebilir.

Cevap: Güveni kötüye kullanma suçu TCK Madde 155'de şu şekilde tanımlanmıştır:

MADDE 155 : "(1) Başkasına ait olup da, muhafaza etmek veya belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyetliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyetliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunan veya bu devir olgusunu inkâr eden kişi, şikâyet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır."

Buna göre güveni kötüye kullanma suçu failin veya başkasının yararına işlenebilir. Ayrıca başkasına ait olup da hangi nedenle olursa olsun kendisine devredilen mal üzerinde değil sadece muhafaza etmek veya belirli şekilde kullanmak üzere zilyetliği devredilen mal üzerinde işlenebilir.

Aynı şekilde bu suçun işlenmesi mal üzerinde herhangi bir şekilde tasarruf etmek suretiyle mümkün değildir. Suça konu olan mal üzerinde sadece zilyetliğin devri amacı dışında tasarruf ederek veya devir olgusunu inkâr ederek işlenebilir. A'dır.

Adli Hâkimlik Mart 2008

249. Aşağıdaki özel belgelerden hangisindeki sahtecilik suçuna, resmi belgelerde sahtecilik suçuna ilişkin hükümler uygulanmaz?

- A) Emre yazılı kambiyo senedi
- B) Vasiyetname
- C) Emtiyayı temsil eden belge
- D) Eser sözleşmesi
- E) Hisse senedi

Cevap: Özel belgede sahtecilik suçunun konusunun,

- ✓ Emre veya hamile yazılı kambiyo senedi,
- ✓ Emtiyayı temsil eden belge,
- ✓ Hisse senedi,
- ✓ Tahvil veya
- ✓ Vasiyetname olması halinde, resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Görüldüğü üzere bu belgeler arasında eser sözleşmesi veyahut başka bir sözleşme yoktur.

D'dir.

Adli Hâkimlik Mart 2008

250. Türk Ceza Kanunu'na göre, dolandırıcılıkla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Dolandırıcılık suçu için bir kimseden herhangi bir şekilde haksız yarar sağlamak yeterlidir.
- B) Bir kimsenin hatasından yararlanmak suretiyle de bu suç işlenebilir.
- C) Kamu kurum ve kuruluşları aracı olarak kullanılmak suretiyle işlenebilir.
- D) Kamu kurum ve kuruluşlarına karşı işlenemez.
- E) Sadece gerçek kişilere karşı işlenebilir.

Cevap: Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye dolandırıcılık suçundan dolayı ceza verilir. Dolandırıcılık suçu için bir kimseden herhangi bir şekilde haksız yarar sağlamak yeterli olmayıp, hileli hareketlerle menfaat temini gerekmektedir. Bu sebeple dolandırıcılık suçunun oluşması için bir kimsenin hatasından faydalanmak değil bizzatlı o kişiyi hileli hareketlerle aldatmak gerekmektedir.

Türk Ceza Kanununa göre dolandırıcılık suçunun kamu kurum ve kuruluşları aleyhine işlenmesi halinde de kişi cezalandırılır ve hatta bu durum nitelikli dolandırıcılık oluşturur ve verilecek ceza artırılır. Aynı şekilde bu suçun kamu kurum ve kuruluşları aracı olarak kullanılmak suretiyle işlenebilmesi de mümkün olup, bu durum da nitelikli dolandırıcılık oluşturur.

C'dir.

Ziraat Bankası Müfettiş Yard. 2008

251. Zimmet suçuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Zimmet suçu, kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlardandır.
- B) Kamu görevlisine, sadece kendisine duyulan kişisel güven sonucu zilyetliği devredilen mal üzerinde, zimmet suçu işlenemez.
- C) Zimmet suçunun maddi konusunu oluşturan mal veya paranın devlete ait olması şart değildir.
- D) Malın zilyetliğinin devri, kamu görevlisinin zorlaması veya ikna etmesi sonucu gerçekleşmişse zimmet suçu oluşmaz.
- E) Zimmet suçunun maddi konusunu oluşturacak malın resmen teslimi gerekir.

Cevap: Zimmet suçu Türk Ceza Kanununda kamu idaresinin güvenilirliğine karşı suçlar arasında Madde 247'de şu şekilde tanımlanmıştır: "Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kamu görevlisi, zimmet suçundan dolayı cezalandırılır."

Kamu görevlisine, sadece kendisine duyulan kişisel güven sonucu zilyetliği devredilen mal üzerinde, zimmet suçu işlenemez. Zimmet suçu sadece görevi nedeniyle kamu görevlisine teslim edilen mal üzerinde işlenebilir.

Malın zilyetliğinin devri, kamu görevlisinin zorlaması veya ikna etmesi sonucu gerçekleşmişse de zimmet suçu oluşmaz. Çünkü zimmet suçunda malın teslimi bir zorlama veya iknaya yer bırakmaksızın görev gereği yapılmaktadır. Hatta zimmet suçunun maddi konusunu oluşturan mal veya paranın devlete ait olması şart olmadığı gibi, bu malın resmi yoldan teslim edilmiş olması da gerekmemektedir.

E'dir.

Ziraat Bankası Müfettiş Yard. 2008

252. Türk Ceza Kanunu'na göre, kamu görevlisinin resmî belgede sahtecilik suçunu işlemesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Resmî belgenin sahte olarak düzenlenmesiyle işlenir.
- B) Gerçek bir belgenin değiştirilmesiyle işlenir.
- C) Sahte resmî belgenin kabul edilmesiyle işlenir.
- D) Gerçeğe aykırı düzenlemeyle işlenir.
- E) Sahte resmî belgenin kullanılmasıyla işlenir.

Cevap: Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, resmi belgede sahtecilik suçundan dolayı cezalandırılır.

Aynı şekilde ve daha ağır cezalarla; görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmi bir belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen veya sahte resmi belgeyi kullanan kamu görevlisi de resmi belgede sahtecilik suçundan dolayı cezalandırılır.

Türk Ceza Kanunu'na göre, kamu görevlisinin resmî belgede sahtecilik suçunu işlemesiyle ilgili olarak;

- ✓ Resmi bir belgeyi sahte olarak düzenlemekle,
- ✓ Gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştirmekle,
- ✓ Gerçeğe aykırı olarak belge düzenlemekle veya
- ✓ Sahte resmi belgeyi kullanmakla resmi evrakta sahtecilik suçu oluşur.

Ancak bu suç sahte resmi evrakın kabul edilmesi yoluyla işlenemez.

C'dir.



ÖNEMLİ

Resmi belgenin, kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması halinde, verilecek ceza yarısı oranında artırılır.